

R-1 NUMARALI RUSÇUK ŞER'İYYE SİCİLİ'NİN

ÇEVİRİ YAZISI VE TAHLİLİ

(H. 1066-1068/M.1656-1658)

Dönüş KORKMAZ

(Yüksek Lisans Tezi)

Eskişehir, 2017

**R-1 NUMARALI RUSÇUK ŞER'İYYE SİCİLİ'NİN
ÇEVİRİ YAZISI VE TAHLİLİ
(H. 1066-1068/M.1656-1658)**

Dönüş KORKMAZ

**T.C.
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü**

**Tarih Anabilim Dalı
Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**ESKİŞEHİR
2017**

T.C.

ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Dönüş KORKMAZ tarafından hazırlanan R-1 Numaralı Rusçuk Şer'iyeye Sicili'nin Çeviri Yazısı ve Tahlili (H. 1066-1068/M.1656-1658) başlıklı bu çalışma 15.02.2017 tarihinde Eskişehir Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin ilgili maddesi uyarınca yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak, Jürimiz tarafından Tarih Anabilim Dalı Yeniçağ Tarihi Bilim dalında Yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Muharrem DAYANÇ

Üye : Doç. Dr.Kamil ÇOLAK
(Danışman)

Üye : Doç. Dr. Mehmet TOPAL

ONAY

../.../2017

(İmza)

Prof.Dr. Hasan Hüseyin ADALIOĞLU

Enstitü Müdürü

15/02/2017

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin Eskişehir Osmangazi Üniversitesi bilimsel araştırma ve yayın etiği yönergesi hükümlerine göre hazırlandığını; bana ait özgün bir çalışma olduğunu; çalışmanın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu aşamalarında bilimsel etik, ilke ve kurallara uygun davrandığımı bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Eskişehir Osmangazi Üniversitesi tarafından kullanılan bilimsel intihal tespit programıyla taramasını kabul ettiğimi ve hiçbir şekilde intihal içermediğini beyan ederim. Yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması hainde ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm.

Dönüş KORKMAZ

ÖZET

R-1 NUMARALI RUSÇUK ŞER'İYYE SİCİLİ'NİN ÇEVİRİYAZISI VE TAHLİLİ (H. 1066-1068/M.1656-1658)

KORKMAZ, Dönüş

Yüksek Lisans-2017

Tarih Anabilim Dalı

Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Kamil ÇOLAK

Bu tezde, Osmanlı Devletinde mahkeme kayıtlarını içinde barındıran şer'iyeye sicillerinden biri olan R-1 No'lu Rusçuk Şer'iyeye Sicili'nin çeviri yazısı ve tahlili ortaya konulmaya çalışılmıştır. Sicil çalışması, XVII. yüzyılda Osmanlı Devleti'ne bağlı bir bölge olan Rusçuk'a ait olup R-1 No'lu defterin günümüz Türkçesine aktarılması ve değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır. Bu çalışma ile değerli bir materyalin, araştırmacıların kullanımına sunulması hedeflenmiştir.

Defterin Latin alfabesi ile yazımı sırasında basit transkripsiyon kuralları uygulanmıştır. Transkripsiyonu yapılan metindeki hükümler, tarihsel bir bakış açısı ile değerlendirilmiştir. Ana metine geçmeden önce Osmanlı hukuk sistemi ile Rusçuk ve çevresinin tarihi hakkında kısaca bilgi verilmiştir. R-1 numaralı Rusçuk Şer'iyeye Sicili, Bulgaristan'ın Milli Kütüphanesi'nde mevcut olan ve Sofya'daki Cyril ve Methodius Kütüphanesi Şark Koleksiyonu'nda bulunmaktadır. Bu sicil ve Rusçuk ile ilgili diğer siciller Tarih bölümü öğretim üyelerince üniversitemize kazandırılmıştır. Çeşitli konularda 203 adet hükmün yer aldığı defter, dönemin siyasi, kültürel, ekonomik ve askeri yönleri hakkında bilgi vermektedir. Hükümlerden edinilen bu bilgiler doğrultusunda Osmanlı Devleti'nin taşradaki uygulamaları ve Rusçuk'un Osmanlı tarihindeki önemi gözler önüne serilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Rusçuk, Şer'iyeye Sicili, Kadı.

ABSTRACT**TRANSCRIPTION AND ANALYSIS OF RUSE COURT REGISTER NO: R-1****(Hijri Calendar 1066-1068/ Gregorian Calendar 1656-1658)****KORKMAZ, Dönüş****Master's Degree-2017****Department of History****Branch of Early Modern History****Adviser:** Associate Professor Dr. Kamil ÇOLAK

In this thesis, it was attempted to reveal the transcription and analysis of the Ruse Court Register Records the R-1 number which is one of the court registers of the Ottoman Empire. It means court records.

The register work belongs to Ruse that is a city connected to the Ottoman state in the 17th century. The aim of this study is to translate and evaluate the register, numbered R-1. This study aimed to present a valuable material to the service of the researchers in Latin Alphabet. In this study simple transcription rules were applied. The transcription provisions have been evaluated from the historical point of view. Before the main text, information about the Ottoman legal system and the history of Ruse and its surroundings were given. R-1 numbered Ruse court register is located in the library of Cyril and Methodius in Sofia. This register and other records related to Ruse were brought to our university by the lecturers of history department. The book which contains 203 judges on various issues, provides information about political, cultural economic and military aspects of the period. In accordance with the information obtained from the provisions, the practices of the Ottoman state in the provinces and the prominence in the Ottoman History of Ruse are revealed. In addition, the text which was studied, is original and historical document that can be used by the researchers.

Key Words: Ruse, Court Register, Kadi.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
KISALTMALAR.....	vii
EKLER.....	viii
ÖNSÖZ.....	ix
GİRİŞ.....	1

I. BÖLÜM

ANA HATLARIYLA RUSÇUK KAZASI, IV. MEHMET DÖNEMİ HAKKINDA KISA BİR DEĞERLENDİRME, OSMANLI DEVLETİ'NDE ADALET

1. RUSÇUK'UN OSMANLI HAKİMİYETİNE GİRİŞİ VE ŞEHRİN YAPISI	3
2. IV. MEHMET DÖNEMİ HAKKINDA KISA BİR DEĞERLENDİRME.....	7
3. OSMANLI'DA ADALET KAVRAMI VE KADI.....	10
4. ŞER'İYYE MAHKEMELERİ VE ŞER'İYYE SİCİLLERİ.....	17

II. BÖLÜM

R-1 NUMARALI RUSÇUK ŞER'İYYE SİCİLİ

1. DEFTERİN FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ.....	24
2. DEFTERDEKİ HÜKÜMLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	24
2.1. Darp, Yaralama ve Sulh ile ilgili Belgeler.....	25

2.2. Zina-Tecavüzle İlgili Belgeler.....	26
2.3. Alım-Satım ile İlgili Belgeler:.....	26
2.4. Miras (Tereke-Muhallefat) ile İlgili Belgeler.....	30
2.5. Borçlu-Alacaklı ile İlgili Belgeler.....	31
2.6. Vakıflarla İlgili Belgeler.....	32
2.7. Aile-Evlenme-Boşanma ile İlgili Belgeler.....	33
2.8. Nafaka, Vasi Tayini ve Hisse Paylaşımı ile İlgili Belgeler.....	34
2.9. Katlı ile İlgili Belgeler.....	34
2.10. Narhla İlgili Belgeler.....	35
2.11. Tayin-Tevcih ile İlgili Belgeler.....	36
2.12. Vergi Tevzi‘i ve Tahsili ile İlgili Belgeler.....	37
2.13. Eşkıyalıkla İlgili Belgeler.....	39
2.14. Seferlerle İlgili Belgeler.....	40
2.15. Gayrimüslimlerle İlgili Belgeler.....	42
2.16. Çeşitli Konularla İlgili Belgeler.....	43
3. SİCİLİN KONULARINA GÖRE TASNİFİ.....	44
4. R-1 NUMARALI RUSÇUK ŞER‘İYYE SİCİLİ ÇEVİRİ YAZISI.....	54
SONUÇ	179
KAYNAKÇA	181
EKLER	185

KISALTMALAR

H. : hici

M. : miladi

s. : sayfa

vb. : ve benzeri

vs. : ve saire

EKLER	185
EK 1: R-1 Numaralı Rusçuk Şer'iyeye Sicili v.2b-3a.....	186
EK 2: R-1 Numaralı Rusçuk Şer'iyeye Sicili v.24b-25a.....	187
EK 3: R-1 Numaralı Rusçuk Şer'iyeye Sicili v.32b-33a.....	188

ÖNSÖZ

Osmanlı Devleti kurulduğu ilk zamandan beri gaza ve cihat politikası doğrultusunda hakimiyet alanını genişletmiştir. Gittiği yerleri fethetmekle kalmamış aynı zamanda bu bölgelere kendi adaletini de götürmüştür. Özellikle de Osmanlı Devletinin kurucu Osman Bey adalet işlerine çok önem vermiş ve fethedilen şehirlere ilk olarak kadı ataması yaptırmıştır. Kadıların intikal eden her türlü olay Kadı Sicilleri adı altında düzenlenmiş olup bu belgeler bir bölgeye ait iktisadi, siyasi, sosyal ve hukuki konularda önemli bilgiler vermektedir. Sicillerin dikkatle tutulduğu Şer'iyye Mahkemeleri de kuruluş yıllarından itibaren 1924 yılına kadar önemini korumuştur.

Toplam olarak 38 varaktan (66) sayfadan oluşan 1 numaralı Şer'iyye Sicili'nde, farklı dönemlerde görev yapan kadılar tarafından görülen davalar ile yine bu dönemde merkezden gelen yazılarla ilgili meseleleri ihtiva eden hükümler bulunmaktadır. Söz konusu defterde yer alan belgelerin başlangıç ve bitiş tarihleri (H. 1066-1068/M.1656-1658) senelerini kapsamaktadır.

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tarih Bölümü öğretim üyelerinin katkılarıyla üniversitemize kazandırılmış olan Rusçuk Şer'iyye Sicilleri'nin mikrofilmleri Bulgaristan'dan Türkiye'ye getirilmiştir. Rusçuk kazasına ait sicillerin transkripsiyon ve değerlendirmesiyle çok değerli bir materyal istifadeye sunulacaktır. IV. Mehmed'in hükümdarlığı dönemine denk gelen bu defter kayıtlarında dikkate değer bilgiler yer aldığı gibi, Osmanlı Devleti bu dönemde özellikle Batı'da ve denizlerde yabancı devletlerle savaş halinde olmuştur.

Elimizde ilgili sicilin mikrofilmi bulunduğundan, gerçek boyutları hakkında bilgi sahibi olunamamıştır. Sicilin sayfalarının numaralandırılmasında; ilk sayfada kayıtlar sol tarafta bulunduğundan 1a, ikinci sayfada sağ taraftaki kayıtlar 1b, yine bu şekilde sol taraftaki kayıtlar 2a olarak verilmiştir. Bundan sonraki tüm sayfalarda soldaki kayıtlar "a", sağdaki kayıtlar "b" olarak yazılmıştır.

Metin çeviri yazıya aktarılırken basit transkripsiyon kuralları uygulanmış, ayın ('), hemze ('), uzun sesli harfler (^) işaretleri ile gösterilmiştir. Okunamayan kelimeler (...) şeklinde gösterilmiş, metnin içerisinde silik ya da okunamayacak kadar kötü yazılmış kelimeler ise (silik) olarak belirtilmiştir. Transkripsiyon sırasında okuyucuya yardımcı olmak amacı ile sayfa ve hüküm numarası ile hükmün tarihi ve bir cümle halinde konusu yazılmıştır.

metnin aslına kesinlikle müdahale edilmemiştir. Bazı sayfalarda bulunan mürekkep lekelerinin mevcudiyeti de defterdeki bazı kelimelerin okunmasını zorlaştırmıştır. Ayrıca defterde boş sayfalar da bulunmaktadır.

1 numaralı sicilin transkripsiyon ve değerlendirmesini esas alan bu çalışma giriş ve iki bölümden meydana gelmektedir. Birinci bölümde sicilin geçtiği Rusçuk Kazası, Osmanlı Devleti'nde Adalet Sistemi ve Kadı, Şer'iyeye Mahkemeleri ve Şer'iyeye Sicili tanıtılmış, ikinci bölümde ise defterin fiziksel özellikleri verilerek defterdeki hükümlerin değerlendirilmesi ve sicillerin konularına göre tasnifi yapılmış, ardından defterin çeviri yazısına yer verilmiştir. Sonuç bölümünden sonra gelen ekler bölümünde ise, bazı sicil sayfalarından örneklere işaret edilmiştir.

Çalışma süresince yardımlarını esirgemeyen danışmanım sayın Doç. Dr. Kamil ÇOLAK ile Prof. Dr. Numan ELİBOL ve Doç. Dr. Mehmet TOPAL'a, hayatım boyunca bana her anlamda destek veren annem Leyla KORKMAZ, arkadaşım Duygu YILDIZ, İbrahim DEMİR ve Tolga MEHMETOĞLU'na şükranlarımı borç bilirim. Kendilerine olan sevgi ve saygımın bir göstergesi olarak bu çalışmayı onlara ithaf ediyorum.

Dönüş KORKMAZ
ESKİŞEHİR, 2017

GİRİŞ

Osmanlı Devleti uygulamış olduğu devri için yeni sayılabilecek belli başlı sistemler sayesinde Türk tarihinin geçmişine ait idari, sosyal, ekonomik, hukuki ve şehir yaşamı hakkındaki araştırmalar için orijinal pek çok arşiv malzemeleri bırakmıştır. Bu arşiv malzemeleri içerisinde kendisine has yapısıyla Şer'iyeye Sicilleri önemli bir yer tutmaktadır.

Şer'iyeye Sicilleri, kişilerle ilgili bütün hukuki olayları, kadınların verdikleri karar suretlerini ve yargıyı ilgilendiren her türlü yazılı kayıtları içerir. Siciller mukavele, senet, vakfiye kayıtları, nafaka, vekalet, vesayet, miras davaları, tereke ve taksim kayıtları, nikah kayıtları, günlük narh kayıtları gibi birçok konudaki belgeyi içermektedir. Diğer yandan başta hükümdar olmak üzere, her derecedeki büyük ve küçük makamlardan beylerbeylerine, kadınlara, müftülere, mütesellimlere, voyvodalara, mütevellilere ve iş erlerine hitaben yazılan ferman, berat, divan tezkeresi, mektup vs. gibi resmi mahiyetteki emir ve yazılar da Şer'iyeye Sicillerinde yer alan belgelerdendir. Ayrıca kadılar tarafından merkeze gönderilen halka ait şikayet ve dilekler ile beylerbeyi ya da valinin memlekete ait verdiği buyruklar da bu belgeler arasındadır.

Mahkeme kayıtlarında kişilerin yaşam tarzlarına, giyinişlerine, kullandıkları eşyalara, gıda maddelerine, kadın ve erkeklerin giyim tarzlarına, evlerin niteliklerine, aile yaşantısına, toplum içerisinde kadının sahip olduğu statüye, ailelerin çocuk sayılarına, müslim-gayrimüslim ilişkilerine, ticari, sanayi ve tarımsal hayata, eşyaların ekonomik değerlerine, yıllar içerisinde paranın değerinin nasıl bir seyir izlediğine dair birçok konuda bilgi bulunmaktadır. Ayrıca devletin teşkilat yapısı, kurumlarının işleyişi, askeri konularda yapılacak olan her türlü çalışmalar da bu defterlerden elde edilecek verilerle aydınlatılabilmektedir.

Bu çalışmanın amacı Osmanlı Devleti'nin hukuk uygulamasında doğrudan şahit olduğumuz Şer'iyeye Sicilleri aracılığıyla, incelenen dönemde Rusçuk'ta devletin ve halkın mahkemeye intikal etmiş meselelerini gözler önüne sermektir. Böylelikle insanların hak arama hususundaki etkinliği, aile içindeki konumu; mülkiyet, borç, miras vb. hukuki ilişkileri açık bir şekilde ortaya konulacak ve kişilerin toplumsal hayattaki konumuna ilişkin bir değerlendirme yapılabilecektir. Çalışmamızda 1 Numaralı Rusçuk Şer'iyeye Sicili incelenmiştir. Kayıtların

değerlendirilmesinden önce Rusçuk Şer'iyye Sicilleri ve 1 Numaralı Şer'iyye Sicili'ne ilişkin tanıtıcı nitelikte bir bilgilendirme yapılmış ve sicilin ait olduğu dönemde Rusçuk şehrinin sosyo-ekonomik yapısı kısaca ele alınmıştır. Kayıtların değerlendirilmesi aşamasında da gerekli görülen yerlerde meselenin özünü göstermek amacıyla teorik bilgiyle konu açıklanmıştır.

I. BÖLÜM

ANA HATLARIYLA RUSÇUK KAZASI, IV. MEHMET DÖNEMİ HAKKINDA KISA BİR DEĞERLENDİRME, OSMANLI DEVLETİ'NDE ADALET

1. RUSÇUK'UN OSMANLI HAKİMİYETİNE GİRİŞİ VE ŞEHRİN YAPISI

Günümüzde Bulgaristan sınırlarında yer alan Rusçuk şehri, Tuna Nehri'nin güney kıyısında bulunmakta olup şehrin ne zaman kurulduğuna dair kesin bir bilgi yoktur. Ancak ilkçağlardan itibaren şehrin yakınlarında yerleşim yerleri olduğu tespit edilmiştir (Erdoğan, Ferlibaş, Çolak, 2009:5). Rusçuk güneyden akıp gelerek Tuna Nehri'ne dökülen Lom (Kara Lom) suyunun doğusunda, kısmen yüksekçe düz bir saha üzerinde kurulmuş olup Romanya'nın Yergöğü (Giurgiu) şehrinin tam karşısındadır (Babinger, 1993:784).

Bulgar kaynaklarına göre Rusçuk, Roma İmparatoru Trayan (MS. 98-117) döneminde kurulmuş olup kısa zamanda gelişerek bir liman şehri olmuştur. (Topal, 2011:2). Rusçuk isminin kökenine dair Osmanlı kroniklerinde ve arşiv belgelerinde önemli ipuçları bulunmaktadır. Mehmet Neşri, Bulgar kralı Şişman'ın kalelerinin isimlerini sayarken Rusçuk'tan da bahsetmektedir. Neşri, adını andığı Bulgar kaleleri arasında Rusçuk'tan “*Yörük Ovası*” adıyla bahseder (Topal, 2011:11,14,15).

XV- XVI. yüzyıla ait Osmanlı kaynakları Rusçuk'u, Yergöğü Beriyaka, Yergöğü Öteyaka olarak isimlendirmiş olup bazı yerli kaynaklarda ise şu tarz adlarla geçmektedir: “ *Sexaginta Pristis, Pristapolis, Prista, Yürük Ovası, Yergöğü Beriyaka, Malko Yurgovo, Urus, Urusçuk, Rusi-to, Rusiko, Rostzig, Russy, Rusi, Rosi, Ruse, Rusçuk*” (Topal, 2011:11).

Evliya Çelebi şehrin adını Niğbolu Eflak krallarından olan Urusçuk'tan aldığını söylemekte ve bu isimlendirmeyi Emevi halifelerinden Ömer bin Abdülaziz'in halifeliği dönemine kadar götürmektedir. Fakat bu bilgiyi destekleyen kaynak bulunmadığı gibi bu görüş şehrin tarihsel gelişimiyle de ters düşmektedir (Topal, 2011:16). Evliya Çelebi ayrıca Rusçuk'un Yıldırım Bayezid döneminde fethedildiğini, şehrin Ankara Savaşı'ndan sonra elden çıktığını ve Çelebi Mehmed tarafından yeniden alındığını anlatmaktadır (Evliya Çelebi, 2006: 180). Ancak bu

bilgi biraz eksiktir. Zira Rusçuk'un ilk fethi I. Murad dönemine kadar gitmektedir (Danişmend, 1971: 76). I. Murad döneminde olası bir Balkan ittifakını önlemek için büyük bir hızla Bulgaristan üzerine yürüyen Vezir-i azam Çandarlı Ali Paşa komutasındaki ordu Aydos'un kuzeyindeki "Nadir" geçidinden Balkan dağlarını geçerek Pravadi ve Şumnu şehirlerini zapt etmiş ve ondan sonra da Bulgaristan'ın o zamanki başkenti olan Tırnova'yı almıştır. Yıldırım Bayezid'den önce elden çıkan bazı şehirler tekrar fethedilmek zorunda kalmıştır. Yıldırım Bayezid bunun için büyük oğlu Süleyman Çelebi'yi görevlendirmiştir. 1388 senesinde başlayan Bulgaristan'ın işgali 1389 yılında sona ermiştir. Bu şekilde Bulgaristan'ın siyasi varlığına son verilmiştir (Danişmend, 1971: 100). 1417'de Dobruca'ya, Vidin ve Severin'e sefer yapan Çelebi Mehmed, Yergöğü'nü Mircea'dan barış yoluyla almıştır, burayla bağlantılı olan nehrin Bulgar kıyılarına küçük bir kale yaptırmış veya var olan kaleyi tamir ettirmiştir (Kiel, 1988: 247).

Varna Savaşı'ndan sonra ise Burgundia donanması Yergöğü'ne ve Tutrakan'a saldırarak buraları almıştır. Daha sonraki yıllarda, 1462 yılı Şubat ayında, Vlad Tepeş (Kazıklı Voyvoda) Macar Kralı Matthias Cornivus'a yazdığı mektupta, Tuna nehri kıyısındaki Yergöğü şehrini aldığını, subaşı dahil olmak üzere Bulgar ve Türk 6414 kişinin hepsini kılıçtan geçirdiğini bildirmiştir (Kiel, 1988: 247). Bu süreç XV. yüzyılın sonlarında tamamen sona ermiş, eski Bulgar idari ve hukuki yönetimin yerini Osmanlı devlet sistemi almıştır.

İlk etapta Osmanlı Devleti, farklı yapıdaki tüm fethettiği bölgelerde yaptığı gibi, eski idare biçimini korumuş fakat daha sonra o bölge için yeni askeri, idari ve ekonomik düzen olan tımar sistemini getirmiştir (Kiel, 1988: 247). Rusçuk'un gelişmesi 1595 Şubat ayı itibariyle kesintiye uğramıştır. Uzun Türk savaşları sırasında Hıristiyan güçlerine katılan Eflak Voyvodası Michael kaleyi alarak şehri ele geçirmiş ve yakıp yıkmıştır. Dönemin bir seyyahı Rusçuk'un Bratislava kadar büyük olduğunu ancak bu operasyon sonucunda Osmanlı ordusunun yok edilip teçhizatı ve topçularının esir düştüğünü ifade etmiştir. Rusçuk bu mücadele sonunda tamamen yakılmış, hem Osmanlı ordusu hem de halkın verdiği insan kaybı çok fazla olmuştur (Kiel, 1988: 248).

Bulgaristan'ın 4. büyük kenti olan Rusçuk önemli bir endüstri ve kültür merkezi olup 14 Haziran 1576'da buradan geçen Fransız seyyah Pierre Lescalopier tarafından kalabalık nüfuslu, canlı ve zengin olarak tasvir edilmiştir (Topal, 2011:3).

Ayrıca seyyah Lescalopier, Rusçuk'tan “*Tüm Tuna firkateynlerinin, kayıkların ve gıda maddeleri taşıyan gemilerin limanıdır. Tuna Paşası burada yaşıyor ve her şeyi ucuza veriyor*” diye bahsetmektedir. Kazıklı Voyvoda'nın saldırısından sonraki yıllar içerisinde Rusçuk şehri gelişmiş, bir Hıristiyan köyü olmaktan çıkıp Türk İslam şehrine dönüşmüştür. XV. asrın sonlarında ticari bir merkez ve önemli bir liman olma yolunda ilerleme kaydeden Rusçuk şehri, XVI. yüzyılın ikinci yarısından itibaren de bir kaza merkezi ve kadılık olarak kesinleşmiştir (Kiel,1988: 247).

XV-XVI. yüzyıllarda Rusçuk nüfusu hem gayrimüslimler hem Müslümanlar lehine düzenli olarak artış göstermiştir (Kiel, 1988:247). Nüfusun Türkler lehine artış göstermesine paralel olarak her Müslüman mahallesine cami ve mescitler yapılmıştır. Başlangıçta Rusçuk'ta birkaç tane cami bulunurken, XVI. yüzyıl sonlarına doğru cami sayısı 9'a kadar çıkmıştır. Peter Bogdan Bakşev 17. yüzyıl Bulgar siyasetçisi ve tarihçilerinden olup, 8 Eylül 1640 tarihinde ziyaret ettiği Rusçuk'ta “*200 Hıristiyan, 200 Ermeni ve 3000 Müslüman evi bulunduğunu*” ifade etmiştir. Bölgeye yapılan Türk göçleri, sonraki asırlarda da devam etmiştir. XVII. yüzyılda Rusçuk şehri nüfus yapısı ve görünümü açısından tamamen bir Müslüman şehri olmuş, buraya gelen ve yerleşen Müslümanların sayısında artışlar yaşanmış, bu kişiler yakın ya da daha uzak bölgelerden hatta Anadolu'dan ve Arap ülkelerinden göçlerle gelmişlerdir (Topal, 2015:4).

Coğrafi konumu ekonomik hayatın gelişime uygun olduğundan Rusçuk, Osmanlı pazarına da aktif olarak katkı sağlamıştır (Topal, 2015:3). 16. yüzyıl ortalarından sonra Rusçuk Osmanlı ordusunun stratejik planlarına da dahil edilmiştir (Erdoğan, Ferlibaş, Çolak, 2009:9) . Ayrıca XVII.-XVIII. yüzyıllarda gelişen ticareti, gümrüğü, tersanesi ve askeri açıdan bulunduğu stratejik konumuyla ön plana çıkmaya başlayan Rusçuk, XVII. yüzyılın ikinci yarısında, Osmanlı Devleti'nin Avusturya-Macaristan taraflarına yapmış oldukları seferlerde gıda, asker ve mühimmat sevkiyatında önemli bir üs olarak kullanılmıştır. Aynı dönemde Rusçuk, ekonomik olarak da canlı bir merkezdir. Bu dönemde şehirde ekmek, koyun ve sığır eti, pastırma, nohut, fındık, badem, zeytinyağı, üzüm, incir, pirinç, pamuk, balmumu, sabun, keten, ipek gibi ürünlerin yoğun olarak ticaretinin yapıldığı görülmektedir (Çolak, Elibol, 2011: 143). Rusçuk Kalesi, Osmanlı Devleti'nin zahire ve mühimmat stoklamasında birinci derecede görev üstlenmiştir. Osmanlı Devleti, Tuna sahili

boyunca yer alan kalelerde tedbir amaçlı büyük miktarda zahire depolamıştır (Erdoğan, 2005: 428).

Ruşçuk'un Müslüman nüfusunda yıllar geçtikçe artış olduğu gözlemlenmektedir. Gerçekten de, avarız ve cizye defterlerinden anlaşıldığına göre, XVII. yüzyılda kazanın güney yarısındaki Bulgar Hıristiyanlarının önemli bir bölümü İslamiyet'i seçmiş ve tedricen Türkleşmiştir (Kiel, 1988: 247). Ünlü Bulgar Katolik din adamı ve Ohri Piskoposu Françoşko Soimiroviç 3 Ağustos 1666 tarihli raporunda Rusçuk'tan şöyle bahseder: *"1664 yılında, Tuna kıyısında bulunan katedral şehri Rusçuk'u ziyaret ettim. Şehir çok güzel ve birçok milletten birçok insan burada yaşıyor. Yunan Kilisesi'ne mensup kendi metropoliti var. Bizim yani Katoliklerin, piskoposu yok ve Katolikler, toplam 8 evde 45 kişilik nüfusa sahipler. Ben bunlardan 15 kişiyi kutsadım"*. 1697–1701 yılları arasında Osmanlı İmparatorluğu'nda yaşayan Macar göçmeni Tökeli İmre'nin katipliğini yapan Yanoş Komaroni de Tuna'da yaptığı yolculuğun betimlemesinde Rusçuk'un büyüklüğü ve özellikle liman şehri olarak öneminden bahseder (Topal, 2008:71).

XVIII. yüzyıla gelindiğinde Rusçuk'un her açıdan daha da geliştiği dikkat çekmektedir. Bu yüzyılda Rusçuk'ta 12 mahalle, 9 büyük cami, 6 han, haffafhane, bedesten, saat kulesi, tersane, birçok hamam ve kale altında bir gümrük bulunduğu görülmektedir. Hezargrad tarafından akıp gelen Ak Lom Nehri, Çilingir köyünde Kara Lom Nehri ile birleşerek Rusçuk'tan Tuna'ya dökülmektedir. Lom Nehri üzerinde Rusçuk'un sosyo-ekonomik hayatında önemli katkılar sağlayan değirmenler, nehir kıyısı boyunca bağlar ve bahçeler mevcuttur. Ayrıca nehir kenarında, liman yakınında dükkanlar, atölyeler, gümrük binaları ve ambarları bulunurken, Tuna Nehri kıyısında bir debbağhane ve Rusçuk mahallelerinin hemen her birinde kahvehane olduğu bilinmektedir (Erdoğan, Ferlibaş, Çolak, 2009:13).

Ruşçuk şehri XVIII. yüzyılın ikinci yarısında iki defa önemli Rus tehdidiyle karşılaşmıştır (1768-1774 ve 1787-1792 Rus-Türk Savaşı). Bu tehditler karşısında Osmanlılar bütün şehrin etrafını tahkim etmek zorunda kalmış, taşlarla desteklenen derin hendekler kazılmış, siperler ve tabyalar yapılmıştır. Rusçuk 1828-29 yıllarında tekrar Rus kuşatması ve bombardımanı ile karşılaşmış, bu aşamada şehrin kuzey tarafında bulunan mahalleler çok güçlü siperler ve üç tabya ile (kule) çevrilmiştir (Kiel, 1988:248).

Ruşçuk şehrinin gelişimi 19. yüzyılda da devam etmiştir. Osmanlı Devleti'nin ilk demiryolu Rusçuk ile Karadeniz limanı olan Varna arasında yapılmış, böylece Rusçuk şehri demiryolu hattıyla Karadeniz kıyısındaki Varna Kalesi'ne ve şehrine bağlanmıştır. Tarımın gelişmesi ve daha çok ürün sağlanabilmesi için boş araziler tarıma kazandırılmış ve Avrupa'dan tarım makineleri getirilmiştir. 1864-1878 yılları arasında Rusçuk Dobruca'nın tamamını ve Bulgaristan'ın yarısını içine alan Tuna vilayetinin merkezi olmuştur. 1877-78 Osmanlı Rus savaşından sonra önemli oranda Türk nüfusu şehri terk etmek zorunda kalmış, savaştan dolayı şehir büyük zarar görmüştür. 1878 Berlin Antlaşması'ndan sonra şehir yeni oluşturulan Bulgaristan Devleti'ne katılmıştır. İstihkamlar yıkılmış, kalenin taşları kiliselerin yapımında kullanılmıştır. Dağlardaki Bulgarlar şehre inmiş, camilerin büyük çoğunluğu kısa sürede yok edilmiştir. 1908'de 12, 1974'te 4, bugün ise sadece 1 tane cami kalmıştır (Kiel, 1988:249).

II. Dünya Savaşı'ndan sonra Komünist yönetiminde şehir yeni endüstri girişimleriyle büyük gelişme göstermiş, Tuna Nehri üzerinden şehri Giurgiu'ya (Yergöğü) bağlayan, trafiği kolaylaştıran büyük kara ve demir yolu köprüsü yapılmıştır. Rusçuk'taki vakıf mallarının 1993'te Müslüman cemaate iade edilmiş olması önemlidir. Buna şehrin ortasında bulunan abidevi Pliska Oteli de (Krum Anı) dahildir. Mirza Said Paşa Câmii'nin yanındaki konak, Bulgaristan Baş Müftülüğü'ne bağlı olarak Türkiye Diyanet Vakfı'nın katkıları ile İmam-Hatip Lisesi haline getirilmiştir. Yine Türkiye Diyanet Vakfı'nın desteğiyle kurulan kızlara ait İmam-Hatip Lisesi de bu camiye çok yakın bir yerde Mirza Said Paşa tarafından yaptırılmış bir konakta hizmet vermektedir (Kiel, 1988:249).

2. IV. MEHMET DÖNEMİ HAKKINDA KISA BİR DEĞERLENDİRME

Sicildeki hükümler 1648-1687 döneminde padişahlık yapmış olan IV. Mehmet zamanına aittir. Babası Sultan İbrahim olup annesi Hatice Turhan Sultan'dır. Yaşının küçüklüğü sebebiyle hükümdarlığının ilk sekiz yılında iktidar, büyük annesi, annesi ve bunların taraftarları arasında paylaşılmış ancak ülke karışıklıklar içinde kalmıştır. Ocak ağalarına dayanan Kösem Sultan ile Sofu Mehmet Paşa arasında büyük bir rekabet ortaya çıkmış, bu rekabet sipahi ulufelerinin gecikmesi ve yeniçeri ocağının nüfuzunun artması gibi sebepler yüzünden 25 Ekim

1648'de Sultan Ahmet Camii Vakası'nı doğurmuştur. Kösem Sultan ile işbirliği halinde olan ocak ağaları, Osmanlı donanmasının Foça'da Venedik filosuna yenilmesini bahane ederek Sadrazam Sofu Mehmet Paşa'yı ortadan kaldırmış, yerine Kara Murad Paşa vezir-i azam olarak atanmıştır. Bu dönemde Sivas, Antep, Afyon gibi Anadolu'nun çeşitli yerlerinde bazı zorbalar nüfuzlarını artırmıştı. Ulufelerini alamayan sipahiler yeni bir isyan başlatınca İstanbul ve Galata esnafından toplanan avarız gelirleriyle bu mesele halledildi. O sıralarda Girit'te Venediklilerle devam eden savaşlar Osmanlı aleyhine gelişme göstermiş, hazine para sıkıntısı çekmeye başlamıştır. Girit'teki başarısızlıklar ve Venediklilerin Çanakkale Boğazı'nı kapatmaları ticareti olumsuz etkilemiş, İstanbul sıkıntı içerisine düşmüştür. Devlet idaresi Kösem Sultan'ın para hırsıyla yanan adamlarının elinde felce uğramış, yüksek enflasyonun, rüşvet ve yolsuzlukların sebep olduğu karışıklıklar İstanbul esnafının ve halkının ayaklanmasına sebep olmuştur (Özcan, 2003:414).

Kösem Sultan'dan sonra iktidarı Valide Turhan Sultan ile saray ağaları ele geçirmiştir. Tarhuncu Ahmet Paşa hazine gelirleri ile giderleri arasındaki 1200 yük akçe farkın saray mensuplarının masraflarından kaynaklandığını tespit etmiş, koyduğu vergiler halk arasında hoşnutsuzluk yaratmış, bundan kısa süre sonra da öldürülmüştür. Bu sıralarda İstanbul'da büyük bir yangın çıkmış halk perişan olmuştur. Malatyalı Süleyman Paşa asker ulufesini züyuf akçe ve borçlarla karşılamaya kalkışınca At Meydanı'nda toparlanan zorbalar saray ağalarının ortadan kaldırılmasını talep etmiştir. Aşırı baskı altındaki Sultan Mehmet asilerin talepleri doğrultusunda saray ağalarını öldürtmek zorunda kalmıştır (4 Mart 1656). Bunların cesetleri Sultan Ahmet Meydanı'ndaki bir çınara asılmış, Osmanlı Tarihi'nde bu olaya Vakâ-yı Vakvakiye veya Çınar Vakası denilmiştir (Özcan, 2003:414).

30 Ekim 1661'de Fazıl Ahmet Paşa'nın sadrazamlığı zamanında denizlerde Venediklilere ve Fransızlara, Orta Avrupa'da Lehistan'a ve Avusturya'ya karşı başarı gösterilmiştir. Uyvar fethedilerek, Avusturya'yla 20 yıllığına imzalanan Vasvar Antlaşması yapılmıştır (1664). 1669 yılında Kandiye'nin alınmasıyla 25 yıldır sürmekte olan Girit Meselesi de halledilmiştir. 5 Haziran 1672 yılında muhteşem bir törenle Kamanıçe Seferi'ne çıkan padişah aşırı yağın yağmurlara rağmen fetih gerçekleştirmiştir. Saltanatın büyük bir kısmını avla geçiren padişah devleti Edirne'den yönetmiştir. Leh kralının Bucaş Antlaşması'na uymaması üzerine

Lehistan Seferine çıkılmıştır. Kara Mustafa Paşa döneminde ilk Osmanlı-Rus (1678) Savaşı çıkmıştır (Özcan, 2003:416).

Macar halkının baskı ve zulümden şikayet etmesi ve Macar lider İmre Toköly'ün Osmanlı'ya başvurması üzerine sefer hazırlıklarına başlanmıştır. Edirne'den hareket eden ordu 1683'te Zeum sahasına gelmiş ve bazı devlet adamlarının yoğun isteği ile Viyana üzerine gidilmesine karar verilmiştir. Ancak padişahın Viyana Muhasarası'na taraftar olmadığını belirtmek gerekir (Yıldız, 1989:70). Avusturya'ya savaş açan Merzifonlu Mustafa Paşa Viyana'yı kuşatmış ancak ordu başarılı olamayarak bozguna uğramıştır.

Viyana yenilgisiyle başlayan çözülme sonrası bazı kale ve şehirler kaybedilmiştir. Osmanlı tarihinin çok kritik bir döneminde hüküm süren fakat etkili bir rol üstlenemeyen IV. Mehmed'in ava olan aşırı düşkünlüğü, devlet idaresi konusundaki ilgisiz tavırları ve başkalarına fazla yetki vermesi halk arasında hoşnutsuzluğa sebep olmuştur. Ayrıca küçük yaşta tahta çıktığı için iyi bir eğitim alamamış olması ve çevresini cahil saray ağalarının kuşatması da halk arasındaki huzursuzluğu artırmıştır (Özcan, 2003:417).

Viyana bozgununun ardından Avusturya, Lehistan ve Venedikliler birleşerek karşı saldırıya geçmişler, bu dönemde Estergon, Peşte ve Budin kaybedilmiştir. Venedikliler Ayamavra, Preveze, Mora ve Atina'yı ele geçirmiş, bu gelişmeler IV. Mehmet'e karşı bir güvensizlik yaratmıştır. Toprak kayıplarının yol açtığı memnuniyetsizlik yüzünden IV. Mehmet 1687 yılında tahttan indirilmiş ve yerine II. Süleyman tahta çıkmıştır. IV Mehmet 1693 tarihinde vefat etmiş, Yenicami yakınındaki türbeye defnedilmiştir. 7 yaşında tahta çıkarak 39 sene saltanatta kalan Sultan IV. Mehmet, Kanuni'den sonra en fazla hüküm süren padişaktır. IV. Mehmet beş vakit namazını ihmal etmeyen, Vani Mehmet Efendi'ye çok güvenen, ondan vaazlar dinleyerek huzur dersleri alan bir padişaktı. Çok defa tesir altında kalarak kahvehaneleri kapattırdığı, içkiyi yasakladığı ve *hamr emanetini* lağv ettirdiği bilinmektedir. Sonuç olarak IV. Mehmet iyi kalpli, cömert ve şiddeti sevmeyen bir padişah olarak bilinmektedir (Yıldız, 1989:78).

3. OSMANLI'DA ADALET KAVRAMI VE KADI

Adalet en üstün değerlerden biri olarak Allah'tan hemen sonra gelen ve salt iyiliği karşılayan mutlak iyi şeklinde tanımlanmaktadır. Bu aşkın adalet tanımına ek olarak yerleşik tanım ise hakka saygı, kusurlu kimsenin zararını ödemesi, başkalarına ait olanın verilmesi, her insana hak ettiği cezanın verilmesi, ahde vefa ilkesi gibi kuralları içermektedir. Adalet tanımlarındaki ortak nokta ise hak sahibi kimseye hakkının teslim edilmesidir (Bozatay, Demir, 2014:72).

XV. yüzyılın Osmanlı kronik yazarlarından Aşıkpaşazade (ö.1481), Osmanlı padişahlarının adaletle ilgili göstermiş oldukları hassasiyetleri kendi usulünce anlatmıştır. Sultan Orhan'ın adalet anlayışı hakkında şöyle bilgi vermektedir: “... *oğlu Süleyman Paşa'yı Taraklı Yenicesine gönderdi ve ol vilayetlerin cemî'si Orhan Gazi'nin adlin işitdilerdi ve hem her vilayet kim almışlardı ana adl va dâd etmişlerdi ve alınmayan vilayetler dahî anların neylediğini bilmişlerdi...çok köyler bu Müslümanları gördiler Müslüman oldular*” (Aşıkpaşazade, 1332:43).

Osmanlı devlet adamları için öncelikle istikrarı temsil eden adalet kavramına göre, toplumdaki her birey başka kimselerin hakkını çiğnemenin kendi sınırları içinde kalmalı; yöneticiler hukukun çizdiği sınırlar içinde insanları yönetmeli, bu sınırı da zorla kabul ettirmemelidir. Kısaca adalet; insanlara karşı hoşgörülü, alçakgönüllü, dürüst ve şefkatli olmayı ve açgözlü, savurgan, hırslı ve zalim olmamaya gerektirir (Anıl, 1993:17).

Osmanlı devlet yönetiminin adil bir sisteme sahip olmasının temelinde, Türk Devlet Geleneği ve İslam dinine bağlılık yatmaktadır. Osmanlı'nın uzun yıllar boyunca üç kıtaya hükmedebilmesinin sebebi, devletin idari birimlerinin temel dayanak noktasının adalet olmasıydı (Bozatay, Demir, 2014:72). Osmanlı devletinin kurucuları önceki Türk-İslam devletlerinden bazı sistemleri aldıkları gibi hukuk sistemini de almışlar ve zamanla kendilerine has, orijinal bir hukuk ortaya çıkarmışlardır. Bu nedenle Osmanlı devletini kuranlar, Roma hukukunda olduğu gibi sıfırdan bir hukuk meydana getirmek zorunda kalmamışlardır (Aydın, 2005:69).

Osmanlılar İslam Hukuku'nu nazarî olarak hemen hemen her alanda uygulamışlar ve hiçbir konuda örfî hukuk, şer'î hukuka aykırı olmamıştır. Bu şekilde örfî hukuk şer'î hukuk ile birleşmekte ve hatta tek hukuk telakkisi ortaya

çıkılmaktadır. Şer'î hükümler; Kur'an, Hadis, İcma ve Kıyas gibi İslam ilke ve temellerine dayanırken, örfi hukuk hükümdarın iradesine bağlı olarak konulan kurallar ve bunun için sadır olan fermanlardır. Diğer bir deyimle örfi hukuk, hükümdarın siyasi-idari konularda bağımsız iradesini tanımlamaktadır. Bunun için hükümdar yargı yetkisini kullanırken, bir takım kurallar koyabilirdi. Hatta her konuda yetkileri sınırsızdı. Öte yandan şer'î hukuk, ancak bunu bilen ve ulema denilen kimseler tarafından yorumlanıp uygulanmaktaydı (Halaçoğlu, 1991:105).

İlk dönemlere ait olan Osmanlı Kanunnameleri ile Fatih devrine ait ilk yazılı kanunnamelere baktığımızda hukuk adına yeterli bir bilgi yoktur. Ancak şer'iyye sicillerinden günümüze kadar gelenler, bize Osmanlı Devleti'nin bu dönemine ait hukuki yapısı hakkında doğru bilgiler sunmaktadır (Halaçoğlu, 1991:106). Eski hukukumuzda monarşiyle yönetilen devletlerin hepsinde olduğu gibi yasama, yürütme ve yargı fonksiyonlarına dair ne varsa ve adı ne olursa olsun (halife, sultan, emir, padişah vs.) hepsi devlet başkanının uhdesindeydi. Ancak devlet başkanları bu fonksiyonları vekilleri vasıtasıyla kullanırlar; yargıyı da onun adına atanan hakimler yerine getirirdi (Ekinci, 2005:417). İslam devletinde hakimlik görevini ilk olarak yürüten bizzat Peygamberin kendisi olmuştur. Darü'l-İslam genişleyince Hz. Ömer'den başlayarak halifeler hukuksal anlaşmazlıkları çözmek için kadı ataması yapmışlardır (Akbulut, 2000:221). Hz. Ömer ilk defa Medine'ye, Basra'ya ve Kufe'ye kadılar tayin etmiştir. Mısır'ın fethinden sonra ilk olarak bu ülkede kadılar "Diyarın Valisi" tarafından tayin edilmeye başlanmıştır (Ortaylı, 1977:117).

Kadı kelime olarak "hüküm, karar, hakimlik" anlamlarına gelen, zamanında da Türk Medeni Kanunu'nda Mecelle'yi Ahkamı Adliye'de "*beynesnâs vukû bulan dava ve muhasamayı ahkâmı meşruasına tevfikân fasl ve hasm için, taraf-ı sultaniye'den nasp ve tayin olunan zâttır*" şeklinde ifade edilir (Mardin, 2002:42). Osmanlı Devleti'nde kadı, genişleyen yetkileriyle son ana kadar en önemli mülki amir ve yargıç olmaya devam etmiştir (Ortaylı, 1994:7) Kadılar görev yaptıkları bölgede hiçbir makamdan emir almadan tamamen bağımsız biçimde hareket etmekle birlikte yalnızca padişah ve Divan'a karşı sorumlu tutulmuşlardır (Bozatay, Demir, 2014:76).

Osmanlı kaynaklarında "kadı" kelimesine ilk defa Osman Gazi zamanında rastlanmaktadır. Bilecik fethedildikten sonra Selçuklu sultanından istiklal alametleri olarak tabi, alem ve kılıç gelmiş, bunun üzerine Dursun Fakih de Karacahisar'a kadı

ve hatib olarak atanmıştır. Dolayısıyla ilk kadı Dursun Fakih olarak bilinmektedir. Ancak daha sonra Çandarlı Kara Halil Paşa Bilecik kadısı olmuş, İznik ve Bursa'nın fethini müteakip Bursa kadısı olmuştur. I. Murat Han zamanında ise Bursa Kadılığı'ndan Kadıaskerliğe terfi ettirilmiştir (Halaçoğlu, 1991:110).

Osmanlı kadısının niteleyici bazı özellikleri vardır: 1. Doğrudan merkezi otoriteye bağlı olması sebebiyle yerel yöneticilerin etkisinden ve otoritesinden arındırılmış olması; 2. yargı yetkisinin yanında mülkî ve malî konularda da yetkilere sahip bir yönetici olması; 3. ulema sınıfına ait bir kamu görevlisi olması (Bozatay, Demir, 2014:77); 4. buluş çağına gelmiş ve Müslüman olması; 5. şer'î hükümleri biliyor olması; 6. duyu organlarının tam olması; 7. adil olması; 8. erkek ve müçtehit olması (Akman, 2004: 41).

Osmanlı İmparatorluğu'nda devlet görevinde bulunmak isteyen kişilerin belli bir eğitimden geçmesi gerekirdi. İlmiye sınıfının yetiştiği yer medrese idi (Arık, 1997:2). İlmiye sınıfında üç kategoride görevlendirmeler yapılmaktaydı. Bu kategoride bulunan her gurup belli bir fonksiyona sahipti. Müderrisler öğretimle, müftüler ifta (fetva) göreviyle, kadılar ise kaza (yargı) göreviyle sorumlu tutulmuşlardı (Ortaylı, 1988:70).

Kendi salahiyetleri içerisinde kaza kadılarının tayinleri ve azilleri için kazaskerler tarafından tutulmuş olan deftere “*Akdiye Defteri*” yani “*Kadılar Defteri*” denilmektedir. Sonraki zamanlarda yapılan değişikliklerle kayıtlar “*Tarik Defteri*” adlı deftere kaybedilmiştir (Uzunçarşılı, 1984:87). Bir kadının atanması bu deftere yapılan kayıtla gerçekleşir, elindeki berat ise atanmanın kanuni yönünden ispat belgesi olurdu (Bozatay, Demir, 2014:82).

Kadıların görevin verilmesine “sadaka etmek, edilmek” denir. Sürelerini dolduran kadılar *ma'zûl* olarak bir üst dereceye yükselmek için sıra beklerlerdi. Bu müddet içerisinde İstanbul'a gelirler ve kadıasker dairesine devam edip tecrübe kazanır ve sırası gelince derecesine uygun kadılığa tayinleri gerçekleşirdi. Ancak bir kadılığa birden fazla aday çıkarsa imtihan yapılır ve en ehil olanı seçilirdi (Halaçoğlu, 1991:112). Kadılar görevlerini titizlikle yerine getirmekte ve davaları dikkatli bir şekilde inceleyip makul bir sürede sonuçlandırmaktaydılar (Atar, 2001:69).

Kadınların görevleri devirlere göre 18 aydan 3 seneye kadar değişmekteydi (Halaçoğlu, 1991:112). Kadınların sürekli hakimlik yapıp öğretim (tedris) faaliyetlerinden uzak kalmaları ilmi yönden onların zararlarına olacağından ve halkla kaynaşınca tarafsızlık yok olacağından, İslam hukukçuları kadınların hep aynı yerde görev yapmalarını sakıncalı bulmuşlardır (Aydın, 2005:82).

İlk dönemlerde muayyen mahkeme binaları yoktu. Kadınlar ya kendi evlerinde ya da camilerde dava dinlerlerdi. Osman Nuri bu durumu, “Kadı olan zatın konağı nerdeyse, o sene İstanbul mahkemesi de oraya nakledilir” şeklinde anlatır (Arık, 1997:14).

Kadınlar mahkemelerde Hanefî mezhebine göre hüküm verirlerdi. Nikah, boşanma, miras taksimi, vasi tayin ve azli, vasiyetlere ve vakıfların hükümlerine riayet edilmesi meselesi, cürüm ve cinayet gibi pek çok konu kadınların şer’î mahkemelerinde hükme bağlanmaktaydı (Bozatay, Demir, 2014:79).

Kadı maaşları hakkında Orhan Bey zamanında “*kimseden nesne almamaları*” için vakıf gelirlerinden bir miktar para ayrıldığı (Arık, 1997:59), Yıldırım Bayezid’den sonra vakıf veya mahkeme gelirleriyle geçindikleri, yanlarındaki naib, katip, muhızır ve mübaşir gibi görevlilerin maaşlarını da kendilerinin karşıladıkları bilinmektedir (Ekinci, 2005:418). Şeyhülislam Ebusuud Efendiye, kadınların kanunlara uygun olarak aldıkları ücretlerin şeriata göre kanuni olup olmadığı sorulduğunda kaçamak cevaplar vermiş ve “*ücretin makul olması şartıyla kanuni olacağı*” şeklinde beyanda bulunmuşlardır. Tanzimat dönemine kadar kadınlar “*Aidat-ı Şer’iyye*” denilen miktarlarıyla ve esasen de devletçe tespit edilen bu harçlarla hayatlarını devam ettirmişlerdir (Arık, 1997:60).

Osmanlı kadısının yargı ile birlikte idari alanda da sorumlulukları vardı. Kadınlar aynı zamanda çarşı-pazarı, satın alınan malları, bu mallarda olması gereken özellikleri, malların fiyatlarını denetleyen, narh koyan ve bugün çoğunlukla belediyelerde yapılan pek çok görevi yerine getiren mahalli birer yöneticidir (Aydın, 2005:88). Kadınlar noter vazifesi de yapar, nikah kıyar, vekaletname tanzim eder, yetimlerin işleriyle alakadar olur, Ramazan ayı ve bayramları ilan etmek gibi vazifeleri de olurdu. Bu durumlar kadınların etkinliğini arttırmıştır (Aydın,2005:85).

Sefer-i hümayun sırasında geçilecek yolun uygun hale getirilmesi, köprü ve çeşmelerin tamiri ile ve erzak temininin başlıca sorumlusu kadındır. Kadının görevleri

arasında “*Avarız Hanenelerinin*” kaydı ve muhafazası ile verginin toplanması da vardı. Kadıların diğere bir görevi de para rayicine dikkat etmek, rayiçten fazla sikke mübadelesini önlemek, tedavülde kalp ve kırkık sikke bulundurulmamasına özen göstermek ve bu gibi işlere başvuranları cezalandırmaktı. Kadıların mali görevleri arasında maden işlerine nezaret etmek de bulunuyordu. Özellikle Balkanlardaki maden şehirlerinin ele geçirilmesinden sonra kadıların maden işletmeciliği ile ilgili konularda yetkilerini arttırdığına şahit olmaktadır (Arık, 1997:47).

Osmanlılarda devlet kamu hizmetlerini bizzat görmez, bu işleri çeşitli kuruluşlar ve kurumlar aracılığı ile yaptırırdı. Şehir altyapı tesislerinin (okul, hastane, hamam, kitaplık, imarethane vb.) kuruluşu ve işleyişi vakıf kurumu içinde yer alırdı. Vakıfların kontrolü ise devletin temsilcisi durumunda olan kadılar tarafından yapılırdı. Fakat bu kontrol, sadece vakfın koşullarına uyulup uyulmadığı şeklindedir ve vakıflarda görülen çeşitli hizmetler kadının dolaylı olarak denetimindedir. Vakfiyelerin tanzimi ve sicile kaydı, vakfiye şartlarına göre müteveli, nazır, cabi, imam, seyyid, müezzin, hatip, vaiz vb. dini görevlilerin tayin ve azilleri, bunların devlet gelirlerinden ödenek almaları ve bunun için gerekli arzların Divan’a yazılarak tevcih beratlarının getirilmesi, kadıların yetkileri arasındadır (Arık, 1997:50). Kadı, cami ve vakıf gibi kurumların yönetim ve denetiminin yanında, şehrin idaresi ve asayiş konularından da sorumlu olan kişiydi (Bozatay, Demir, 2014:77).

Kadılar aynı zamanda şehir ve kasabalarda hükümetin isteği üzerine zahire ve işçi sağlamak, onların sevkiyatını yapmak, asker toplamak gibi işleri de yürütmekle görevlidir (Akbulut,2000:225). Kadı bugünkü askerlik şubelerinin ve diğere askeri makamların gördükleri bazı işlerle de uğraşırdı. Şehrin kalesinin muhafazasındaki kale dizdarları ve dizdarbaşı, o bölge Sancakbeyi ve Beylerbeyinden çok kadının sorumluluğu altındadır (Ortaylı, 1988:72).

Kadılar ayrıca tapu işleri ile arazi ve emlak alım satımı işlerini de yaparlardı. Bu hususlarla ilgili olarak yapacakları resmi işlemler karşılığında kanunnamelerde belirtilen ve resm-i tapu denilen belirli bir haraç alırlar ve yaptıkları işlemleri deftere kaydederlerdi. Öşür alacak timar sahiplerinin araziyi satın alan kimseyi tanımasını gerekiyordu. Bu nedenle satış işlemleri yapılırken hazır bulunmaları veya onaylarını bildirmeleri gerekiyordu (Arık, 1997:51). Miras işlerinde de kadıya başvurulmaktaydı. Herhangi bir kimse öldüğü zaman, mirasını haksızlığa yol açmadan mirasçılar arasında paylaşmak kadıların göreviydi (Arık, 1997:52).

Kısacası Osmanlı kadısı aktif bir idareci, mali memur, müfettiş ve taşrada devletin önemli bir görevlisidir. Onu sadece makamında oturan bir hakim gibi düşünmek yanlış olur (Ortaylı, 1988:72).

Gerek hukuki gerekse idari bütün bu görevleri yaparken kadılara yardımcı olan birçok görevli bulunmaktadır. Kadı kendisine verilen görevleri, atandığı yönetim birimleri içerisinde, kasaba, nahiye ve köylerde yerine getirmekle mükellefi (Akman, 2004:38). Kadıların yargı görevlerini yaparken yardımına başvurdukları kişilerin başında adı naib olan vekiller gelmektedir (Ortaylı, 1988:73). Naibler davalara bakar ve gerektiğinde keşfe çıkardı. Fakat mülki otorite olup olmadıkları, kadının yetki alanına giren her işlemi icraya yetkili olup olmadıkları belli değildir. Sicillerde naiblerin normal hususi hukuk davaları dışında, katl, hırsızlık gibi olaylarda keşifle görevlendirildiklerine dair pek çok belgeye rastlamaktayız (Ortaylı, 1976:98).

Kadıların en önemli yardımcılarında biri mahalle yönetiminin başında bulunan mahalle imamıdır. Bunlar hiyerarşide naiblerden sonra gelmektedir (Arık, 1997:27). Yargı alanında hiçbir yetkileri bulunmayan imamlar, toplum üzerinde sahip oldukları saygınlıklarından dolayı daha çok mahalli lider ve yönetici konumundadırlar (Arık, 1997:52). Mahkeme içerisinde bulunan katiplerin de önemli görev ve rolleri vardı. Yazıları düzgün, güvenilir, becerikli kişiler arasından kadı tarafından seçilirlerdi. Katiplerin görevleri davalara bakmak, şahitlerin ifadelerini zapta geçirmek, sicillerin düzgün tutulması ve korunması, merkezden gelen yazıları, kadıların verdikleri hüccet, ilam, senet vb. şeyleri sicile kaydetmek ve hesapları kontrol etmektir (Arık, 1997:23).

Davalarla alakalı kişileri bilgilendirmek, mahkemeye getirilmesi gerekenleri getirmek, gelmeyen şahitleri ya da haklarında dava açılanları mahkemeye götürmekle görevli “*Adli Polis Şefi*” olarak nitelendirebileceğimiz muhızbaşı ve emrindeki muhızlarla da kadının adli alanındaki yardımcılardı (Akman, 2004: 46).

Kadıların bir yardımcısı da mahkemelerde yargılamaya müşahit sıfatıyla katılan *Şuhûdu'l-hâl*'dir (Aydın, 2005:90). Bunlar kadıya adli alanda yardımcı olan, tabiri caizse bilirkişi ya da jüri olarak isimlendirilen kişilerdi. Bu kişilerin mahkemede adaletin doğru tecelli etmesi bakımından önemi vardı (Arık, 1997:23). Bu

kişiler o kaza bölgesinin ileri gelenleri arasından seçilen sayıları beş altı ya da daha fazla olan kişilerdi. Ayrıca da bu şahitler mahkemenin işleyişine ya da karara herhangi bir şekilde müdahale edemezlerdi. Bu kişiler kadıların adil karar vermesinde varlıklarıyla dolaylı olarak etkili olurlardı. Şer'iyeye Sicillerinde bulunan kararların altında *Şuhûdu'l-hâl* başlığı altında şahitlerin de isimleri vardır (Aydın, 2005:90).

Müftüler de adli alanda kadıya yardımcı olanlar gurubuna girmektedir. Müftü şeriatı iyi bilen ve verilecek hükümlerin şeriata uygun olup olmadığını tayin etmekte olup, "Fetva Makamı" sıfatıyla kadıya görevinde yardım ederdi. Fakat bu yardım resmi nitelikte değildi (Arık, 1997:24).

Diğer bir yardımcı ise subaşıdır. Subaşı, kurumsal olarak savcılığın bulunmadığı Osmanlı ceza yargılaması hukukunda adeta bir savcı portresindedir. (Akman, 2004:47). Eski Türk devletlerinde memuriyet unvanı olarak kullanılan subaşı, gerçekte askeri bir niteliği ifade etmektedir. Osmanlı Devleti'nden önce kurulmuş olan Türk devletlerinde Ordu komutanı ve Başkumandan olarak görev yapan subaşı, ilerleyen zaman içerisinde önemini yitirmiş ve köy, kasaba, sancak ve diğer yerleşim birimlerinde asayiş ve emniyeti sağlamakla görevlendirilmiştir (Bozatay, Demir, 2014: 84).

Asesler subaşına bağlı olarak çalışan gece bekçileriydi. Bunlara Yasakçı da denilirdi. Geceleri şehrin genel güvenliğinden sorumluydular. Büyük olasılıkla II. Mehmet zamanında oluşturulan asesbaşılık müessesesi altında Yeniçeri Ağası bölüklerindedir (Akman, 2004:49). Dizdar ve Kale Erleri de kadının denetiminde olup şehrin iç kalesinin savunmasından ve genel düzeninden sorumluydular. Şehrin iç kalesinde şehre ait olan hazine ve önemli evraklar muhafaza edilmekteydi. Dolayısıyla bu mekanların korunması oldukça önem taşımaktaydı (Bozatay, Demir, 2014:85). Yine kadı şehrin imar nizamını mimarbaşı ile birlikte sağlardı. Ayrıca mahkemede temizlik işleriyle uğraşan müstahdemler de bulunmaktaydı.

Kadıların yaptıkları işlerden birisi de ölen kimselerin geride bıraktıkları mallarını (tereke) İslam hukuku esasları doğrultusunda mirasçılara paylaşmaktır. Kâsım terekeyi mirasçılar ve ortaklar arasında kanuni paylaşımına göre taksim eden memurdur ve çoğulu kassâmdır (Atar,2003:340). Bu görevi kadı adına yardımcısı olan kassâmlar yapardı.

Osmanlı yargı sistemi çok iyi işleyen bir yapıya sahip olmasına rağmen devletin çöküş sürecine girdiği dönemde idari yapılanma bozulmaya başlamış ve bundan yargı organı da etkilenmiştir. Bu dönemde kadılar, maddi yönden çok fazla bir geliri olmayan ve hakkında çok sayıda dedikodusu yapılan kadılık mesleğini yapmak yerine, geliri fazla olan, daha saygın görülen fetva işleri ile uğraşmayı ya da medrese hocalığı yapmayı tercih etmişlerdir. Böyle bir tercih sonucunda mahkemelerde medrese mezunu kadıların yerine, işten çok fazla anlamayan ve kadıların yüzyıllardır temel prensip olarak benimsedikleri ahlak ilkesinden uzak olan naibler imtiyaz sahibi olmuşlardır. Diğer yandan insanlar mahkemelere başvurmak yerine hem maddi, ucuz olması hem de zamandan tasarruf edilmesi adına müftülerden fetva alma yöntemiyle aralarındaki ihtilafları çözmeye yoluna gitmişlerdir. Mahkemeye başvuran kişi sayısında bir azalma yaşanmış ve zaten maddi olarak düşük gelire sahip olan yargı mensupları maddi yönden gelirlerini arttırmak amacıyla rüşvet olaylarına karışmışlardır (Uzunçarşılı, 1984:84). Kadılık kurumunun yozlaşmasına yol açan bu uygulamalar hem zaman zaman ehliyetli olmayan kişilerin kadılık yapmasına yol açmış, hem de asıl kadıya para vermelerinden dolayı naiblerin çeşitli suistimallere yönelmelerine sebep olmuştur (Aydın, 2005:89).

Şer'î mahkemelerden sonra kadılık kurumunun ortadan kaldırılması da fazla uzun sürmemiştir. Cumhuriyetin ilanından sonra 1924 yılında kabul edilen 430 sayılı Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile medreselerin kapatılması sonucunda kadı yetiştirilebilecek bir eğitim kurumu kalmamıştır. Bununla birlikte aynı yıl kabul edilen 469 sayılı Mehâkim-i Şer'iyeye'nin İlgâsına ve Mehâkim Teşkilâtına Ait Ahkâmı Mu'addil Kanun'la kadılık kurumu, Türk idari ve adli teşkilatından tamamen kaldırılmıştır (Bozatay, Demir,2014:86). Ne yazık ki Osmanlı kadılarından günümüze ulaşan şahsi hatıra, mütalaa ve gözlem gibi malzemeler hemen hemen yok denecek kadar azdır (Ortaylı, 1988:69).

4. ŞER'İYYE MAHKEMELERİ VE ŞER'İYYE SİCİLLERİ

Arapçada hüküm kökünden gelen mahkeme mekan ismidir ve sözlükte de “*hüküm verilen yer, yargılama yeri*” manasına gelmektedir. Fıkıh terimi olarak; kadıların içinde davalara baktıkları daire ve makamı daha teknik bir ifade ile kamu

hizmeti niteliğindeki yargılama yetkisinin kullanılması için kurulmuş olan resmi makam ve kurumu ifade etmektedir (Atar, 2003:338).

İslam'ın ilk zamanlarında Mahkeme terimi kullanılmayıp yargı kurumunu temsilen kadı ve yargı kararı anlamındaki kaza-hüküm kelimeleri esas alınarak mahkemeyi karşılayan kavramlar türetilmiştir. Osmanlı mahkemesi daha çok “*meclis-i şer'*, *mahfil-i şer'*” olarak adlandırılmıştır. Kadıların ve yardımcılarının kaza işleri ile meşgul oldukları yani eski ifadeyle “*ahkâm-ı şer'iyye*” eyledikleri resmi dairelere “*Şer'iyye Mahkemeleri*” denilmektedir (Ongan, 1958:21). Osmanlı İmparatorluğu'nda hukukla ilgili bütün sorunlar İslam hukuku çerçevesinde Şer'iyye Mahkemeleri'nde gerçekleşirdi (Uzunçarşılı, 1988:83).

Mahkemelerin vermiş oldukları kararların bizzat halifeler ya da üst mahkeme mevkiindeki bazı divanlar tarafından denetlendiğine rastlanılsa da İslam Adliye Teşkilatı'nda yargı esas itibariyle tek dereceli ve tek hakimlidir (Aydın, 2005:88). Çok hakimli mahkeme yapısı ise İslam hukukuna uygun olmakla birlikte bir iki istisna dışında hukuk pratiğine ve özellikle Osmanlı dönemi uygulamasına yabancıdır. Çok üyeli bir yapısı olan Divan-ı Hümayun bir yüksek mahkeme olarak işlev gördüğünde yargılama sadece Rumeli Kazaskeri tarafından yapılmaktaydı. Yanında oturan Anadolu Kazaskeri yalnız izleyici konumunda bulunmaktaydı (Aydın, 2003:342).

Şer'iyye mahkemelerinin özellikle bu işe ayrılmış bir binası bulunmamaktaydı. Kadının evi, cami ya da medrese odaları mahkeme yeri olarak kullanılmıştır. Ancak gerektiğinde kadının nerde olduğu bilinilirdi ki bu da mahkeme yeri hakkında önem arz etmekteydi. Osmanlı Devletinde Şer'iyye mahkemelerinin sayısı çağdan çağa ihtiyaç oldukça çoğalmıştır (Akman, 2004:36). Osmanlı mahkemesinde bir kadı ve mahkemenin bulunduğu yerin büyüklüğüne göre sayıları değişen muhtelif yardımcıları görev yapmaktaydı (Aydın, 2005:84) Padişah, kaza yetkisini ulemaya vermekteydi. Bu nedenle kadı, Halife-Sultanın emrettiği hususlar haricinde hüküm vermeye yetkili değildi (İnalçık, 1993:149).

Osmanlı Devleti fethettiği ülkelerin hukuki yapılarını hemen değiştirip yerleşik halkı hiç tanımadıkları bir hukuk sistemiyle baş başa bırakmazlardı, onun yerine mevcut hukuku örf ve âdetleri belli süre içinde yürürlükte bırakıp zaman içerisinde Osmanlı hukukuyla bütünleştirmeyi hukuk realitesi açısından daha uygun

görürlerdi. Ancak bütün bu hukuki esasları mahkemede zorunlu normlar haline getiren bunların örf ve âdete dayanmış olmaları değil, padişahların irade ve fermanlarına dayanmalarındır. O halde örfi hukuk, bir kanun hukukudur. Bu olayda Osmanlı Mahkemesi görev ve yetki yönünden genişlemiş; hem şer'î hem örfi davalarda tek yetkili merci olmuştur (Aydın, 2005:71).

Şer'îyye mahkemeleri (meclis-i şer') Osmanlı Devleti'nin başlangıcından Tanzimat dönemine kadar uzun asırlar her türlü hukuki ihtilafların çözüldüğü bir yer olmuştur (Aydın, 2005:82). Gayrimüslimlerle ve bilhassa gayrimüslim din adamlarıyla ilgili bazı davalar ve hazineye intikal etmiş mirasçısız terekelerle ilgili birtakım istihkak davalarını saymazsak Osmanlı Mahkemesi'nin görev ve yetki alanına girmeyen herhangi bir hukuki ihtilaf yok gibidir.

Mahkemeler de yargılamalar şöyle olmaktaydı: Önce davacının iddiası dinlenir, ardından davalı sorguya çekilirdi. Davacının -eğer varsa- itiraz, def'i veya karşı savlarını dinlerdi. Davalı, davacının iddiasını ikrar (kabul) ederse, kadı onu ikrarı ile ilzam eder (susturur); inkar eder ise kadı davacıdan delil (beyyine) isterdi. Eğer davacı delil ile iddiasını ispat ederse; kadı davacının şahitlerini gizli ve açık tezkiye ettirdikten (akladıktan), şahadetleri geçer kişiler oldukları ortaya çıktıktan sonra davalı aleyhine karar verirdi. Davacı delil ile iddiasını ispat edemezse; davalıya yemin teklif ettirilebilirdi. Davalı yemin ederse veya davacı yemin teklifi isteğinde bulunmazsa, kadı davacıyı davalıya olan düşmanlığından men ederdi. Davalı yemin etmekten kaçınırsa (nükûl), kadı bu sebeple davalının aleyhine karar verirdi. Bütün bu aşamalardan sonra kadı verilen kararı veya tutulan zaptı bir i'lâm veya hüccet şeklinde düzenler ve taraflara verirdi (Akgündüz, 1988: 71).

Mahkemelerin yargı yetkisi buldukları coğrafi bölge ile sınırlı olmuş, kadılar tayin edildikleri bölge sınırları içinde görev yapmışlardır. Kadının yargı bölgesi haricinde verdiği kararlar geçerli değildi. Ceza davaları suçun işlendiği yerin mahkemesinde görülmüş, sanık başka bir yere kaçmışsa suçun işlendiği yere getirilerek o yerde yargılanmıştır (Akman, 2004: 37).

Gayrimüslim din adamlarıyla ilgili ceza davaları şer'îyye mahkemesi yerine Divan-ı Hümayun'da görüşülmüştür (Akman, 2004:37). Şer'î mahkemelerin işlemlerine dair her türlü hüküm ve kararları bünyesinde barındıran eni dar, boyu uzun defterlere "Sicillât-i Şer'îyye (şer'îyye sicili)" denir. Sicil defterlerine yazılan

vakfiye, nafaka, miras davaları resm-i kısmet yani kadıların miras taksimi davalarında aldıkları harç, husumete yönelik davalar ve nikah gibi hususlar bir usul ve kaide altında kaleme alınır ve bu yazım tarzına “*sakk-ı şer’i*” denilirdi (Akbulut, 2000:228). Geniş vazifelerinden dolayı kendilerine gelen hüküm ve fermanları, bunlara verilen cevapları, gördükleri çeşitli davalara dair hükümleri kayd için kadıların sicil denilen birer defter tutmaları kanundu (Uzunçarşılı, 1984:109). Kadı Sicilleri, Kadı Divani, Mahkeme Kayıtları, Sicillât-ı Şer’iyye ve yaygın kullanımı ile Şer’iyye Sicilleri denilen bu defterler kadı yahut naibi tarafından tutulmakta ve çeşitli türden belgeleri içermektedir.

Osmanlı Devleti’nde Şer’iyye Sicilleri’nin en erken tarihli örneklerine Bursa’da rastlanmaktadır. 1455 tarihli bu defterler, XIX. yüzyılın ikinci yarısında yeni mahkemelerin kurulması sebebiyle içerdiği konular açısından bir daralmaya uğramışsa da XX. yüzyıl başlarına kadar düzenli biçimde tutulmuştur. Kadıların gönderilen irade, ferman ve hükümler de gerektiğinde başvurulmak üzere Şer’iyye Sicil defterlerine kaydedilmiştir. Kadılar özellikle örfî hukukla ilgili ihtilafları bu defterlerdeki hüküm, irade ve fermanlar doğrultusunda çözmekteydiler (Aydın, 2005:107).

Şer’iyye Sicilleri genellikle besmele ve ardından Arapça bir dua ile başlıyordu. Bu kısma “*dibace*” adı verilirdi. Şer’iyye Sicilleri genelde eni dar, boyu uzun olan defterler şeklinde olurdu. Eski defterler kadının cübbesine girecek kadar dar ve uzuncadır. Örneğin 40 cm. boyundaki bir defterin yaklaşık 16–17 cm. eni bulunmaktadır. Yazı şekilleri çoğunlukla talik kırmasıdır. Kağıdı çok sağlam, parlak ve aharlı olup iyi muhafaza edilmiş olanların mürekkepleri bugün bile parlaklığını korumaktadır. Genellikle defterlerin üzerinde kadının adını bulmak mümkündür (Uzunçarşılı, 1984:366). Şer’iyye Sicilleri’nde bulunan belgelerin başında padişahın gelen fermanlar, beratlar ve emirler gelmektedir.

Mahkeme kararları sicil defterine yazılır, taraflara bununla ilgili bir belge verilirdi. Sicil defterine sadece hukuki ihtilaflar ve kararlar değil mahkemede düzenlenen çeşitli belgelerin, merkezden gelen emir ve fermânların birer sureti de kaydedilir (Aydın, 2003:344). Mahkemedeki belgelerden birisi olan Fermân, herhangi bir iş hakkındaki padişahın tuğralı emrine denir. Fermân şu sıra dâhilinde yazılırdı: Fermân kelimesinin zikri, fermânın gönderildiği kimsenin isminin rütbe ve derecesine göre dua ve sena ile zikri, fermânın yollanmasının veya verilmesinin

sebebi, fermânın gönderilmesi veya verilmesinde padişahın arzusunun gönderilen kimseye emr olunması, yapılması istenilen işin açıklanması, verilen işin bitirilmesi için temenni ve fermânın tarihi ile gönderilen yerin isminin belirtilmesi. (Uzunçarşılı, 1964:571).

Buyruldu; Sadrazam, Kaptan-ı Derya, Vezîr, Beylerbeyi, Kazasker gibi devlet erkânının yazılı emirlerine denir (Akgündüz, 1988: 44). Nafaka, velayet, nikâh akdi, boşanma, satış akdi, borç senedi, kefâlet, diyet gibi konularda kadının hükmünü içermeyen, taraflardan birinin kararını ve diğerinin bu kararı ikrârını içeren ve üst tarafında bunu düzenleyen kadının mühür ve imzasını taşıyan yazılı belgeye Hücet adı verilmektedir (Uzunçarşılı, 1984:108).

İ'lâm sözlükte "*bildirmek*" yani Terim olarak bir tahkik ve keşfin sonucunu bildiren ve kadının bir hukukî problem hakkındaki reyini içeren bir nevi rapordur (Ortaylı, 1994: 61). Tezkere ve Temessük, kadıların dışındaki makamların başta sadrazamlar olmak üzere kendileri dışında altta veya dengi makamlara yazdıkları resmi bir konuyu içeren belgelere denir. Ayrıca aynı şehirde bulunan resmi makamların birbirlerine yazdıkları resmi yazılar da tezkere olarak adlandırılır. Temessükler ise, miri arazide veya gayr-ı sahih vakıflarda tasarruf hakkı sahiplerine yetkili makam veya şahıslar tarafından verilen belge demektir. Yani Temessük, tasarruf vesikasıdır, sonraları temessük için tapu tabiri kullanılmıştır. Yetkili makam veya şahıslar, sahibi arz denilen timâr ve zeamet sahipleri, vakıf mütevellîleri, mültezimler, muhassıllar, muhasebe kalemlerinden biri olabilir (Akgündüz, 1988:48).

XV ve XVI. yüzyıl Şer'iyye Sicillerinin önemli bir kısmı Arapça kaleme alınmıştır. XVI. yüzyıldan itibaren Arap coğrafyası dışındaki defterler çoğunlukla Osmanlı Türkçesi ile yazılmış olsa da her iki dildeki kayıtlarda benzer olaylar için kullanılan hukukî terminoloji aynıdır. İstanbul'dan gelen belgeler ise her yerde Osmanlı Türkçesi'yle kaydedilmiştir. Sicil kayıtları daha çok Rik'a, Ta'lik veya Divanî hatla yazılmakta, kronolojik sıralamaya her zaman dikkat edilmemektedir. Dava kayıtlarının önce müsvedde halinde yazılması ve daha sonra sicil defterine geçirilmesi, İstanbul'dan gelen belgelerin i'lâm ve hücet kayıtları arasına girmesi, bazı defterlerin-sayfaların muhafaza edildiği yerlerden çıkarılırken yeniden ciltlenmesi sırasında oluşan karışıklıklar gibi hususlar kayıtlar arasındaki kronolojik düzensizliğin başlıca sebeplerini teşkil eder. Defterler esasen bir yüzyılın kayıtlarını

içine almaktaysa da dağınık haldeki sayfaların bir araya getirilmesiyle oluşturulan bazı defterler birkaç yıl, bazen de birkaç on yıl içermektedir (Uğur, 2010:9). Ancak duraklama döneminin başlamasıyla birlikte devletin tüm kurumlarında olduğu gibi bu mahkemeler de işlerliğini yitirmeye başlamış ve kanunların uygulanmasında suiistimaller ortaya çıkmıştır. Buna karşılık ıslahatçı Osmanlı padişahları devlete işlerlik kazandırmak amacıyla bu kurumlarda da ıslahat yapmışlardır. (Ongan, 1958:27).

Şer'iyeye Sicillerinin incelenmesi, bize Osmanlı Devleti'nde şahsi hukuk, aile hukuku, miras hukuku, borçlar eşya ve ticâret hukuku ile devletler hukuku ile alakalı özel hukukun bütün dallarında; kamu hukukundan usul hukukunun tamamı, ceza hukukunun % 80'i, mali hukukun çoğunluğu, devletler umumî, idare ve anayasa hukukunun ise genel esaslarında şer'î hükümlerin esas alındığını gösteriyor (Akgündüz, 1999:367). Sadece Türk tarihine değil, ait oldukları bölgeler itibariyle düşünüldüğünde insanlık tarihinin yazımına da katkıda bulunabilecek olan siciller XV ve XIX. arasında Osmanlı sınırları içerisinde yaşayan halkın çeşitli özelliklerini ortaya koyan değerli arşiv vesikalarıdır (Günay, 2003:72).

Şer'iyeye Sicilleri'nin Osmanlı toplum, iktisat ve hukuk tarihi araştırmalarında kaynak olarak kullanımı XIX. yüzyılın sonlarına kadar uzanmaktadır. Rusya'da Kırım Sicilleri üzerine 1890'larda, Balkanlar'da Macaristan, Bulgaristan ve Bosna sicillerine dair 1900 başlarında çalışmalar yapılmıştır. Türkiye'de siciller hakkında ilk çalışmalar 1930'larda başlamıştır. 1935'te İ. Hakkı Uzunçarşılı'nın ve 1938'de T. Mümtaz Yaman'ın Ankara Halkevi dergisi Ülkü'de “*Şer'î Mahkeme Sicilleri*” adıyla yayımlanan yazıları bu alanda yapılmış ilk çalışmalardandır. Sicillerin önemine dikkat çeken bu makalelerden sonra sicil çalışmalarında sayıca bir artış meydana gelmiş, Bursa Halkevi'ne ait Uludağ dergisi başta olmak üzere bazı dergilerde o bölgeye ait sicillerden kayıtlar neşredilmiştir (Uğur, 2010:10).

Balkanlarla alakalı şer'iyeye sicil çalışması en erken zamanda Bosna'daki siciller üzerine başlamıştır. Sicillere önem veren ülkelerden birisi de Bulgaristan'dır. Çek Balkonoğlu Josef Kabrda “*Sofya ve Vidin'deki Eski Kadı Sicillerinin Önemi*” başlıklı 1951 yılında yayımladığı çalışmasıyla şer'iyeye sicillerinin Bulgaristan Tarihi için önemini anlatmıştır (Günay, 2003:74)

Cumhuriyetin ilanını takiben Halifeliğin Kaldırılması'ndan bir müddet sonra 8 Nisan 1924'de Şer'iyye Mahkemeleri de kaldırılmış ve kadılık ile naiblik de tarihe karışmıştır. Vaktiyle Şer'iyye Mahkemeleri tarafından görülen bilahare kadıların nezâretleri altında ifâ edilen her çeşit sözleşmeler bugün artık Medeni Kanun gereğince noterlerce, tapu işleri tapu sicil muhafızlıkları tarafından yapılıyor, nikâh akidleri belediyeler tarafından icra ediliyor. Bütün hukuki davaların hal ve faslı ise bugünkü Asliye Hukuk mahkemelerinin salahiyetlerine bırakılmış bulunuyor.

İstanbul Müftülüğü Şer'î Siciller Arşivi olmak üzere toplam 18 müzede bilinen ve tespit edilene göre 20.000 adet sicil defteri mevcuttur. Her kasabada, kazada ve nahiyede kadılar bulunduğu düşünülürse Şer'iyye Sicilleri'nin önemi bir kez anlaşılmaktadır (Cin, Akgündüz, 1989:98). Mahkeme-i Şer'iyye Defterleri'nin adedi, yanan zayi olanlarından sarfın nazar bugün on binleri geçmekte ve müze ve kütüphanelerimizde muhafaza olunmaktadır (Uzunçarşılı,1984:109).

II. BÖLÜM

R-1 NUMARALI RUSÇUK ŞER'İYYE SİCİLİ

1. DEFTERİN FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ

H. 1066-1068/M.1656-1658 tarihlerini kapsayan sicil IV. Mehmed'in hükümdarlığı döneminde kayda geçirilmiştir. 1 numaralı sicil, Bulgaristan'ın Milli Kütüphanesi olan ve Sofya'da bulunan Cyril ve Methodius Kütüphanesi Şark Koleksiyonu'nda bulunmaktadır. Elimizde bulunan fotokopiler A3 kâğıdına mikrofilmden çekilmiştir; bu sebeple sicilin gerçek boyutları hakkında bilgiye ulaşamamıştır.

Sicil, 38 varak yani 76 sayfadan oluşmaktadır. Sicilde 2. hükümden itibaren borçlu-alacaklı, darp, ölüm, tecavüz, tayin, satış, narh, miras ve boşanma gibi davalara rastlanmaktadır. 13. varaktan sonra Padişah fermanları, sadrazam ve kazasker buyruvduları yer almaktadır. Fakat daha sonra tekrar hüccetlere dönülmekte, kadı tarafından sadır olan ve merkezden gelen hükümlerin karışık olarak kaydedildiği gözlenmektedir.

Söz konusu sicilin yazı türü ise, Osmanlı ilmiye sınıfının kullandığı talik yazı olmakla beraber bazı hükümlerde divani kırmacı da kullanılmıştır fakat bu durum çok nadir görülmektedir. Bazı hükümleri okumak da sorun olmuştur. Sicil 1066 hicri yılı ile başlamakta, sonlara doğru 1068 hicri yılına ait hükümlere de rastlanmaktadır.

2. DEFTERDEKİ HÜKÜMLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Osmanlı şer'iyeye mahkemelerinde hukuk ve ceza ayrımı yoktu. Mahkemeler her türlü yargılama ve noterlik işleriyle ilgilenmekteydi. Dava bir kimsenin hakim huzurunda diğer kimseden hak talep etmesiydi. Mahkemenin davaya bakabilmesi için davacının dava açmış olması gerekiyordu ancak bunu vekil aracılığıyla da yapabiliirdi ve dilekçeyle açma zorunluluğu yoktu (Bayındır, 2002:69).

1 Nolu Şer'iyeye Sicili'nde bir hayli sayıda müslüman ve gayrimüslim kişi adları ile köy, nahiye, mahalle, kaza ve aşiret isimleri bulunan dava çeşitleri vardır. Bu da bize belgelerin ne kadar çeşitli ve zengin içerikli olduğunu göstermektedir.

Defterdeki hükümler içerik açısından da son derece zengindir. En çok karşılaşılan hüküm çeşitleri darp, ölüm ve tecavüz davalarıdır. Sicilin geçtiği dönemde 10 tane darp ile 1 tane zina, 1 tane tecavüz, 2 tane yaralama ve 8 tane de katledilme olayı bulunmaktadır.

2.1. Darp, Yaralama ve Sulh ile ilgili Belgeler:

Darp davaları, herhangi bir sebepten kavga edip birbirlerine vuran, küfreden ya da yaralanma ile sonuçlanan davalardır. Darp davalarında davacılar daha çok dava ettikleri kimseler için “*Beni darb-ı şedid ile darb eyledi.*” şeklinde şikayette bulunarak suçluların cezalandırılmasını talep etmektedirler. Darp ve yaralama türünden fiillerin cezaları kısas, diyet veya ta‘zirdir.

Darp ve yaralama ile ilgili hükümlere örnek vermek gerekirse; 9 numaralı hükümde Gulamşah Yusuf Bey Krasna adlı köye değirmene un öğütmek için gittiği bir zamanda, Kirke Bey tarafından darp edildiğini ve bunun hesabının mahkemece sorulmasını istemiş ancak Kirke Bey firar etmiştir.

Bir diğer darp örneği, 31 numaralı hükümde Elhüda hanım Burhan ve Ahmet isimli beylerden davacı olmuştur. Ahmet ve Burhan Bey bu bayanın evini basıp kendisini darp etmiş ancak olayı mahkemede inkar etmişlerdir. Elhüda Hanım’dan iddiasına şahit getirmesi istenmiş, Hüseyin ve Ahmet Beylerin şahitlikleriyle olay doğrulanmıştır.

49 numaralı hükümde ise Halil Bey, Ali Bey’den davacı olmuştur. Ali Bey, Halil Bey’in evini basıp eşi Ayşe Hanımı ve kendisini darp ederek yaralanmalarına sebep olmuş, olayın mahkemeye intikal etmesiyle aracılar devreye girmiş ve taraflar arasında bir anlaşma sağlanmıştır. Sonuçta Halil Bey’e 1200 akçe verilerek olay tatlıya bağlanmıştır. Böylece iki taraf arasında bir sulh gerçekleşmiştir.

Benzer bir durum 55 numaralı hükümde de söz konusudur. Zona Hanım eşi Dragona’yı Rosa’nın damdan aşağı attığını ve ölümüne sebebiyet verdiğini ifade etmiş, kendisinden diyet talebinde bulunmuştur. Olay Rosa’ya sorulduğunda inkar etmekle birlikte şahitlerin ikrarı olayı doğrulamış, Zona’ya 500 akçe verilerek anlaşma sağlanmış ve dava düşmüştür.

Sulh davalarına dair bir başka örnek 50 numaralı hükümde geçmektedir. Bu hükümde Halil Bey, Mehmet Beşe'nin evini bastığını belirterek kendisinden para talebinde bulunmuştur. Vekil Ali Bey, Mehmet Beşe adına Halil Bey'e 400 akçe vererek sulh yapmıştır.

2.2. Zina-Tecavüzle İlgili Belgeler:

Zina tam ehliyetli bir erkekle cinsi ilişki sebebiyle bir kadının evlilik, evlilik şüphesi veya mülkiyet bağı bulunmadan, kendi rızasıyla cinsi münasebette bulunmasıdır. Fi'îl-i şen'î tabiri de kadınlarla ilgili kullanıldığı zaman tecavüzü işaret etmektedir.

Zina ile ilgili 43 numaralı hükümde, köy zabiti olan Derviş Ağa, Sabu adlı Nasrâniyeden davacı olup bu bayanın zina yaptığını ve üç ay sonra düşük yaptığını ifade etmiştir. Şahitler huzurunda iddia doğrulanınca gereğinin yapılması için kadın zabit Derviş Ağa'ya teslim edilmiştir.

77 numaralı hükümde ise Ömer Bey Tenzile Hanım'a tecavüz etmiştir. Ancak Ömer Bey tecavüzü inkâr eder ve Tenzile Hanım'dan delil istenir. Tenzile Hanım ortaya delil koyamayınca Ömer Bey'den yemin etmesi istenir. Ömer Bey de böyle bir şey yapmadığına dair yemin eder.

2.3. Alım-Satım ile İlgili Belgeler:

En çok karşılaşılan hüküm çeşitlerinden birisi mal-mülk, alım ve satım davalarıdır. Kişinin ferdi mülkünde bulunan menkul-gayrimenkul malların tamamını kapsayan mülk kelimesi, dar anlamıyla mülk arazi terkinin kısaltılmış şekli olarak yalnızca toprak için kullanılmaktadır (Kenanoğlu, 2016:540). Şehir sakinleri dönem dönem mülklerini satışa çıkarmışlardır. Bu bazen vefat eden birinin borçlarını ödemek için, bazen varislerden birinin hisselerine karşılık ve üzerine ödeme yapmasıyla tüm mülkü alması şeklinde, bazen de komşuların birbirlerine evlerini satmaları şeklinde olmuştur. Mülk satışlarıyla ilgili karşılaştığımız belgeler genellikle ev, bağ, bahçe, tarla, arsa, dükkan gibi gayrimenkullerdir.

Şer'iyye sicillerinde elde edilen bilgilerden evlerin durumu, fiyatları gibi konularda bilgilere ulaşılabilmektedir. Müslümanlar evlerini çoğunlukla kapı

anlamına gelen “*bab*” kelimesiyle ifade etmişlerdir. Bu evler çoğunlukla bir ya da iki göz odadan ve mutfak gibi unsurlardan oluşmaktaydı. Evlerin ya da mülklerin etrafı genellikle bir avluyla çevrelenmekte, buralarda meyveli, meyvesiz ağaçlar bulunmaktaydı. İslam hukukunda satım akdi, *bey’* ve *şirâ* yani alım satım akdi olarak tanımlanmıştır. Eski hukukumuzda ivazlı akidlerin temeli sayılan satım akdi, borçların genel hükümlerini de içermektedir (Cin, Akgündüz, 1989:238).

Satış hüccetleri genellikle bir kalıpla formüle edilmiştir. İlk önce satışı gerçekleştirecek kişinin mahallesi, adı ve baba adı zikredilmektedir. Sonra mülkü alacak kişinin kimliği verilmekte, satışı yapılan mülkün nerede olduğu ve sınırları kaydedilmektedir. Satış ücretinin miktarı verildikten sonra da satış işlemi gerçekleştirilmektedir. Bu işlem genellikle “*Bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’eyledim*” ifadesi ile formüle edilir. Sonrasında ise satış tescil edilirdi.

Satış belgesinde şehrin adı; satıcının, vekilinin, varislerinin kimliği; satıcı ile alıcının veya vekillerin ifade verdiği yer olan meclis-i şer’ veya meclis-i kaza; satın alanın ya da vekilinin kimliği ifade edilirdi. Belgede mülk ya da ev tanımlanır; mahalle, sınır, komşuların durumu açıklanır; satışın yapıldığı ve fiyat belirtilir; satıcı sattığını, alıcı da aldığını tasdik eder ve bir tarih ile satışa son verilir. Mülk satışları içerisinde ev satışları oldukça fazladır. Satışlar genellikle yukarıdaki kalıba uygun olarak yapılmıştır. Ev tabiri yerine genellikle menzil ifadesi kullanılmıştır.

Osmanlı’da mülk istenildiği şekilde satılabilir, devredilebilir ve başkasının hakkını çığnememek koşuluyla kullanılabilirdi. Mülk satışları hem müslümanlar hem de gayrimüslimler tarafından yapılabilmekteydi. Belgelerde vasıfları belirtilen evlerin etrafındaki diğer mülklerden de bahsedilmektedir. 1 Numaralı Rusçuk Şer’iyye Sicili’nde satış davalarıyla ilgili 15 belge mevcut olup, bunlardan 9 tanesi ev satışı, 6’sı bağ-bahçe satışı, 1 tanesi hayvan satışı ve 1 tanesi de tarla satışı ile ilgilidir. 1 numaralı defterde Müslüman ve gayrimüslimler arasında olan davalar genelde alım satım konusunda olmuştur. Toplamda 15 tane olan satış belgelerinin 5 tanesi gayrimüslimlerin kendileri aralarında, 1 tanesi müslüman-gayrimüslim arasında, 9 tanesi ise müslümanların kendileri arasında geçmektedir. Defterde İlginç bir hüküm vardır ki burada erkek, eşine malını parayla satmıştır. Şöyle ki, 62 numaralı hükümde Pervane Dede adlı kişi eşi Müsemma Hanım’a bahçesini 1000 akçeye satmıştır.

Zimmîler ile Müslümanlar arasındaki komşuluk ya da ortak yaşam daha çok satış davalarında görülmektedir ve birbirlerinden mal alıp satmışlardır. Mesela 22 numaralı hükümde, Rusçuk'ta Kerim, Ana, Naro ve İsa adlı Ermeniler babalarından kendilerine intikal eden, dört dönüm bağlarını Ali Dede'ye 600 akçeye satmışlardır. Gayrimüslimler kendi aralarında da satış yapmışlardır. 66 numaralı hükümde Rusçuk sakinlerinden Mihail adlı zimmî iki dönüm bağını Gevrana'ya 150 akçeye satmıştır. 83 numaralı hükümde ise zimmî Bato, Nikola'ya bir tarafı Todor mülküne, bir tarafı İstano mülküne, bir tarafı Edrav mülküne, bir tarafı Bato mülküne sınır olan bir evi 7000 akçeye satmıştır. Benzer şekilde 34 numaralı hükümde Çernova köyünde kiler ve mahzeni olan bir ev ile 3 dönüm bağ 1200 akçeye Dimo adlı zimmî Yani'ye satılmıştır.

Ev satışlarının en çok rastlanan satış şekli olduğu daha önce belirtilmişti. Ev satışları sırasında alıcı ile satıcılar ya da vekilleri kadı huzurunda hazır bulunur, evin dört tarafında hangi evler bulunduğu, yol ile çevrili olup olmadığı ve evin vasıfları ayrıntılı olarak açıklanırdı. 23 numaralı hükümde, Bazın köyündeki Ömer, Osman, Durali ve Mahmut adlı kimseler mahkemeye gelmiş, kızkardeşleri Ayşe Hatun'dan Kara Mustafa Mahallesi'nde kendilerine miras kalan bir evi Mehmet Çelebi'ye üç bin akçeye satmışlardır.

24 numaralı hükümde, Aslan Çelebi Bey, bir tarafı İsa oğlu Ali, bir tarafı Yusuf ve bir tarafı Salih mülküne ve diğer tarafı yola bakan ve mahzeni, avlusu bulunan iki odalı evini İsmihani Hanıma 4000 akçeye sattığını ifade etmiştir.

47 numaralı hükümde ise Fatma Hanım, diğer bir Fatma Hanım'a, bir tarafı Mutaf Mustafa mülküne, bir tarafı Hasan Beyzade mülküne ve bir tarafı Kazım Çelebi mülküne sınır olan evini 2500 akçeye satmıştır. 62 numaralı hükümdeki satış ise oldukça ilginçtir. Zira, Pervane Dede bir tarafı Kasab Hasan mülküne, bir tarafı Zülfikar oğlu Mustafa mülküne, bir tarafı Kazzaz Veysel mülküne ve diğer tarafı yola bakan evi ile bahçesini 1000 akçeye eşi Müsemma Hatun'a satmıştır.

Evlerde genellikle kiler, ahır, bir veya iki oda olurdu. Bundan başka evler bir ya da iki katlı olurdu. Ev eşyası olarak da leğen, ibrik, tabak, yastık, yorgan, döşek, yastık yüzü, yüz yastığı, köhne kilim, keçe, tilki gibi eşyalar bulunurdu. Ev fiyatlarında temel etkenin evin müştemilatı olduğu bilinmektedir, fakat bu tek başına yeterli değildir. Evin müştemilatını destekleyen, evin güvenli bir yerde olması,

ulaşımın kolay olması ve bazı avantajlara sahip olması gibi unsurlar da bulunmalıdır. Ayrıca evin müştemilatın olması, satılacak evi daha cazip hale sokmaktadır. Mesela 8 numaralı hükümde Süleyman Bey Tutrakan ve Taban köyünün yakınında Tuna'ya bakan yerde iki ambarı, bir odası, bir ter oğlan evi, bir sayvandı, ahır, avlusu olan çiftliğini ki içinde 3 tane kısrak ve 5 parça tarla da bulunmaktadır, 5000 akçeye İbrahim Ağa'ya satmıştır.

1 Numaralı defterde ev satışlarından başka 3 adet bağ satışı ile ilgili belge mevcuttur. Bağ satışını etkileyen unsurlar, bağın müştemilatı ve bağ evinin yenice olmasıdır. Bağa kolay ulaşım olması, bağın bulunduğu yerin iklimi de bağ fiyatlarını etkilemektedir. Genellikle aranan bu özellikler, bağın verimliliği ve merkeze yakınlığı ile alakalıdır. Bağ satışları da, ev satışlarında olduğu gibi belgelerde bütün ayrıntılarıyla anlatılmaktadır. Bağ satışı mahkemede kadı ve şahitler huzurunda, tarafların hazır bulunmasıyla, bağın bulunduğu yerin tarif edilmesiyle gerçekleşmektedir. Alış-veriş sonunda hüccet denilen belge ile satış tescil edilmektedir. Bağ satışlarında kullanılan ölçü birimleri dönüm ve evlektir. Mesela 66 numaralı hükümde Mihail adlı zimmî Harşova adlı yerdeki, bir tarafı Mehmet bağına, bir tarafı Hasan bağına, bir tarafı Yovan bağına ve bir tarafı Radko bağına sınır olan iki dönüm bağını Gevran adlı kişiye 150 akçeye satmıştır.

12 Recep 1067 yılına ait 1 adet tarla ile ilgili satış belgesi mevcuttur. Ancak konu bir şikayet sonrası satış işlemine dönüştürülmüştür. Şöyle ki 71 numaralı hükümde Yovan adlı zimmî, Dragana'dan şikayetçi olmuş, babasından kendisine kalan Maraska'daki tarlasını Dragana'nın fuzuli yere kullandığını ve bunun hesabının sorulmasını istemiştir. Dragana'da olayı doğrulamış ancak ölmeden önce babasının o tarlayı kendisine sattığını şahitlerle ispat etmiştir. Böylece tarlanın Dragana'ya ait olduğu mahkemece kabul edilmiştir.

Defterde hayvan satışıyla ilgili olarak da bir hüküm mevcuttur. 26 numaralı hükümde İbrahim Çelebi, Receb adlı kişiden şikayetçi olmuş, 6 sene önce kaybolan atını Receb'in ahırında bulduğunu ifade etmiştir. Receb ise bu atı Mehmed adlı birinden 600 akçeye satın aldığını belirtmiştir. İbrahim Çelebi'nin mahmemeye şahitler getirerek atının 6 sene önce kaybolduğunu ispat etmesi üzerine mahkeme atını satmadığına dair yemin etmesini istemiştir. İbrahim Çelebi yemin edince at kendisine verilmiştir.

2.4. Miras (Tereke-Muhallefat) ile İlgili Belgeler:

Çok defa irs ile eş anlamlı olan miras “*Bir şeyin bir kişi veya topluluktan diğerine geçmesi, başkasından kalan, tevariüs edilen şey*” manasında kullanılmaktadır. Fıkıh terimi olarak irs ve miras, ölen bir kimsenin mal varlığının akıbetini düzenleyen kuralların bütünüdür (Aktan, 2005:143).

Miras davalarıyla ilgili belgelerde ilk önce ölen kişi ve varisleri tanıtılmıştır. Davanın sebebi, mirasçıların anlaşmazlığa düşmeleri olabileceği gibi, vasi ataması veya paylaşılan hisselerin onaylatılması gibi durumlar da olabilmektedir. Belgelerde geçen şekli ile “*ölünün bıraktığı şey*” anlamına gelen muhallefat üzerinde, mirasçılar ölenin borçları ödenmeden hak iddia edemezlerdi. Cenaze borçları, müteveffanın yerine getirmediği maddi ve manevi vecibeler çıkıldıktan sonra muhallefatın geriye kalan kısmı mirasçılara aittir. Miras hukuku ise hem eski hem de yeni hukuk sistemlerinde aynı içeriğe sahip olan bir hukuk sistemidir. Ölen gerçek şahsın terekesinin kimlere, nasıl ve ne şekilde intikal edeceğini tayin ve tespit etmek, ölüme bağlı tasarruflar miras hukukunun konusunu teşkil etmektedir (Cin, Akgündüz, 1989: 121).

Özgürleşmiş olan eski kul efendisinin ve eski efendi de o kulun mirasçısı olabilirlerdi. Borçlular alacaklarını mirasçıya karşı değil ancak terekeye karşı öne sürebilirdi (Üçok, Mumcu, 1991:98).

60 numaralı hükümde vefat eden Şehriye Hatun’un veraseti eşi Ali ile erkek kardeşi Kanber’e geçmiş, Kanber Bey ise Ali Bey’den davacı olmuştur. Davanın sebebi, kız kardeşi Şehriye’den geçen mirası Ali Bey’in kendisine vermemesidir. Ancak mahkeme sonucunda Kanber’in hissesine düşen parayı aldığı anlaşılmış ve dava son bulmuştur.

Mirasçısı olmadan veya mirasın tamamını hak edecek sayıda ve nitelikte varis olmadan ölenlerin terekeleri sahipsiz mal olarak addedildiği için mallar devlete kalmaktaydı. Ölen kişi askeri kesimden ise malları hassa beytülmal eminleri, sivilse amme beytülmal eminleri tarafından kabz edilmekteydi. 98 numaralı hükümden anlaşıldığına göre; Rumeli vilayetindeki kadılar ile yeniçeri serdarlarına gönderilen fermanda, vefat eden yeniçeri, acemi oğlanı, topçu ve cebeci askerlerinin devlete ait

olan terekelerinin İstanbul'a gönderilmesi için gedikli görevlilerinden Ali Çavuş'un tayin edildiği belirtilmektedir.

Osmanlı adaletinde yemin meselesi oldukça önemli bir konuydu. Allah katında sorumluluğu olduğu için insanlar yalan yere yemin etmekten çekinirlerdi. Örneğin 82 numaralı hüküme bakıldığında, Beytülmal-Hassa Emmini olan Ali Çelebi'nin, Kanrati İbrahim Beşe'den davacı olduğu görülmektedir. Olaya bakıldığında ölü bulunan Meryem Hatun'un varisleri olmadığından mallarının devlete kaldığı anlaşılmaktadır. Ancak Meryem Hanım'dan İbrahim Beşe daha önce 3 tane bilezik, 1 tane gerdanlık almıştır. Fakat bunu İbrahim Beşe inkâr eder. İbrahim Çelebi'ye yemin teklif olunur ancak İbrahim yalan yere yemin etmekten çekince bilezik ve gerdanlığı geri vermesine karar verilir ve kendisi de uyarı alır.

2.5. Borçlu-Alacaklı ile İlgili Belgeler:

Eski hukukumuzda borç deyn, alacaklı dain, borçlu da medin veya medyun olarak adlandırılmakta ve deyn de: *“Bir akid veya haksız fiil sebebiyle borçlu zimmetinde sabit olan şeydir”* şeklinde adlandırılmaktadır (Cin, Akgündüz, 1989: 163). 1 numaralı belgede 16 tane borçlu-alacaklı konusyla ilgili belge bulunmaktadır. Örneğin, 2 numaralı hükümde Mustafa Bey, zimmetindeki kürek, yulaf, kereste, zift ve arpayı Mehmet Bey'e borç vermiş, Mehmet Bey de bu durumu inkar etmemiştir. Yine 25 numaralı hükümde Mehmet Bey adlı kişi Hamami Perviz'in kendisinden 18 bin akçe borç aldığını belirtmiş, bu durum Perviz'e sorulduğunda bunun doğru olduğunu söylemiştir.

Buradan bakıldığında diğer davalarda olduğu gibi alacaklı davalarında da halk doğrudan kadı huzurunda hakkını arayabilmekteydi ki, bu durum devletin sosyal hayat içerisinde hakka ve hukuka önem verdiğini göstermektedir. Örneğin 33 numaralı hükümde, Ramazan Bey Kurt Ali'ye yetim malından 1000 akçe borç vermiştir. Kurt Ali borcun 400 akçesini ödemiş kalanı da bir bağını satarak ödeyecek iken ödemedi kaçmıştır. Yine 37 numaralı hükümde Mehmet Çelebi, Ahmet Efendi Vakfi'nda müteveli olup Ali Beyden davacı olur. Ali Bey'in vakfın malından borç aldığını söyler ve şahitler Ömer Efendizâde Mustafa Çelebi ve Yusuf Efendi'nin şahitliğiyle Ali Bey'in vakıf malından borç aldığı kesinlik kazanır.

2.6. Vakıflarla İlgili Belgeler:

Diğer bir dava çeşidi vakıflara ait işler ve vakıf görevlilerine ait belgelerle ilgilidir. Toplamda 14 adet vakıflarla ilgili hüküm bulunmaktadır. Tarihin hangi döneminde olursa olsun yüksek kültürlü bütün ülkelerde ve dinlerde, bir mal dinsel bir amaç için toplum yararına tahsis edilirdi ki, bu sistem vakıfların asıl gayesini oluştururdu. Vakıf, kişilerin kendilerine ait menkul ve gayrimenkul mallarını, nakit paralarını cemiyetin yararına bağışlamaları olarak tanımlanabilir. Vakıf sözcüğünün çoğulu “*evkâf*”tır. Vakfi kuran kişiye “*vâkıf*”, vakfedilen mala “*mevkuf*” denir (Bozkuş, 2009: 19). Vâkıfın, ergin, mümeyyiz, özgür olması, borçtan veya savurganlıktan ötürü kısıtlı olmaması, vakfetmek istediği mal üzerinde sınırsız mülkiyet hakkı bulunması gerekir. Bundan başka vâkıf iradesini serbestçe açıklamış olmalıdır.

Vakfiyeler; vakıf kurucularının vakfin teşekkülü ve işleyişi hakkında tanzim ettiği hüküm ve kaideleri, bunların kadı tarafından tescilini içeren hukuki vesikalardır. Vakfedilecek mal sürekli, bozulmayan ve değişmez olmalıdır. Vakıf parası borç olarak verilebilirdi. Mesela 86 numaralı hükümde, vakıf malından borç verilmiş olup faiziyle (murabaha) geri alınmıştır. Verilen borç 500 akçe olup 75 akçe murabaha alınmıştır. 5 numaralı hükümde ise Bacanak Mahallesi Vakfi'nin mütevellisi Kasım Bey'in, Kurd Ali'ye vakıf malından 800 akçe borç verdiğini görmekteyiz. Benzer şekilde 1 numaralı hükümden anlaşıldığına göre Hicri 1067 senesinde Bakkal Mehmet Çarşı Camii Vakfi'nden 1300 akçe borç almış, bu akçeyi vakfa iade etmesi mahkeme yoluyla talep edilmiştir

Bir Müslüman, herhangi bir vakfin gelirini bir gayrimüslime; bir gayrimüslim de müslümana tahsis edebilir. Ancak bir Müslüman, kilise inşası için; bir gayrimüslim de cami için bir şey vakfedemez (Üçok, Mumcu, 1991:119). Kiliseler tamir edilebilir ancak yıkılan bir kilise tekrardan yapılamazdı. 17 Şevval 1067 tarihli belgede, bir kilisenin tamir edilebileceği ancak yıkılan kilisenin yerine yenisinin inşa edilemeyeceği, yapılırsa gereğinin şer'ân yapılacağı hakkında bilgi vardır.

Vakıf topraklarının üzerinde yapı kurulabilir, bunlar ağaçlandırılabilir, bağ haline getirebilir ve böylece vakıf toprakları değerlendirilebilirdi. Bu durumda yapı yaptırmanın, ağaçlar ve kütükler dikenin mülkü olur, ancak bu malikler veya bunlar olmadan toprağa tasarruf hakkına sahip olanlar, toprak kirası olarak her yıl vakıf

mütevellisine belli bir ücret verirler ve buna mukataa denirdi (Üçok, Mumcu, 1991:122).

138 numaralı hükümde, Haremeyn Vakıflarına ait bölgedeki vakıf köylerinin mütevellisi Mehmet 1067 senesine ait vergileri toplamak için vekil olmuş, bu yüzden İstanbul'dan ferman rica edilmiştir. 89 numaralı hükümde, Rusçuk'ta Kadı Karyesi yakınlarındaki köylerde bulunan Mihrimah Sultan'a ait vakıf toprakların kontrolü 1067 Martı başından sonuna kadar Haremağasına verilmiştir.

2.7. Aile-Evlenme-Boşanma ile İlgili Belgeler:

Rusçuk'ta anne, baba ve çocuktan oluşan çekirdek aile yapısı mevcuttur. Rusçuk'a ait belgelerde edindiğimiz bilgiler ışığında tek eşli ailelerin çok olduğunu görmekteyiz. Evlenmenin temel amacı bir aile kurmak ve bu aile içinde çocuk sahibi olarak cinsi sürdürmektir. Şer'i bir devlet olan Osmanlı Devleti'nin aile hukukuna yönelik uygulamaları İslam hukukundan gelmektedir.

Defterde nikah akdiyle ilgili bir belge kaydı bulunmamıştır. Ancak boşanmayla alakalı 3 tane belge vardır. Boşanma üç şekilde olup birincisi “*talâk-ı ric'î*” veya “*cayılabilir boşanma*”, ikincisi “*talâk-ı bâin*” yani tebeyyün etmiş; üçüncüsü de “*ayırıcı boşanmadır*”. Talâk-ı bainin bir şekli olan bir de “*talâk-ı selâse*” yani üçlü boşanma vardır. Talâk-ı ric'î yani cayılabilir boşanmada evlilik tümüyle ortadan kalkmaz. Boşanma ancak bekleme zamanının geçmesi ile kesinleşir. Bekleme zamanı içerisinde şahıslar karı kocadırlar ve cayabilirler (Acar, 2010:498).

Erkek kadının ihtiyaçlarını karşılamak ve onu barındırmak, doyurmak zorundadır. Bekleme zamanı geçtikten sonra tekrar birleşmek isterlerse yeniden usulüne uygun olarak nikah kıyılabilir. Defterde boşanma ile ilgili üç ayrı belgeye rastlanmaktadır. Bu belgelerde kadınların haklarını arayabildikleri, mahkeme aracılığıyla boşanmak isteyebildikleri ve bunu şahitler ve kadı huzurunda tasdikleyebildikleri görülmektedir. Mesela, 12 numaralı hükümde İsmil Köyü'nden Behram Hanım eşi Dilaver Bey'in kendisini üç talâkla boşadığını ancak eşinin bunu inkar ettiğini söyler. Köyden bazı kimselerin şahitliği neticesinde boşanma gerçekleşir.

Boşanma ile ilgili 39 numaralı bir başka hükümde, Ayşe Hanım eşi Seferşah'ın üç sene önce kendisini “*talâk-ı selâse*” ile boşadığını ve mihrinden 6 bin akçe alacağı kaldığını söylemiştir. Seferşah bu parayı boşanmadan sonra verdiğini

şahitler ile ispat edince dava düşmüştür. Davalara şahısların vekilleri de katılabilmekteydi. Nitekim boşanma ile ilgili 45 numaralı hükümde, Kadire Hatun'un vekili Kenan Ağa'nın mahkemeye giderek Girit sipahilerinden Zalnıkoğlu Mehmet Bey'in Kadire'yi üç talâk ile boşadığını, bundan sonra gelip evini bastığını, kendisine tecavüz ettiğini, kadının babasını da kaçırdığını ifade ettiği görülmektedir. Mehmet Bey iki defa bu olayla ilgili olarak mahkemeye davet edilmesine rağmen mahkemeye gitmemiştir. Şahitler de bunu tasdik edince olay kayıt altına alınmıştır.

2.8. Nafaka, Vasi Tayini ve Hisse Paylaşımı ile İlgili Belgeler:

Sözlükte nafaka kelimesi “*harcamak, tüketmek*” manasındaki infak mastarından türetilmiş olup “azık, ihtiyaçların karşılanması maksadıyla harcanan para vb. maddî değerler” manasına gelir (Erbay, 2006:282). Nafakada eşlerin mali durumu, çevrenin örf ve âdeti dikkate alınır. Evlilik nafakasının borç mahiyetini kazanması için nafaka miktarının eşlerce veya mahkemece belirlenmiş olması gerekmez, kadın nafaka alacaklısı sıfatını kazandığı andan itibaren nafaka kocanın borcu haline gelir. Koca, karısının nafakasını ödemez veya eksik öderse kadın yargı yoluna başvurabilir; bu durumda hakim tarafların mali ve sosyal durumların dikkate alarak nafakanın miktarını tayin ederdi. İncelenen kayıtlarda, 1 tane nafaka, 3 tane vasi tayini ve 2 tane de hisse paylaşımı vardır. Mesela 15 numaralı hükümde, ölen Jilesko'nun oğulları Niko, Odna ve Jilesko'nun vasisi olmadığı için kendilerine kalan malları korumak, ilgilenmek adına Nikolço adlı zimmi vasi tayin edilmiştir.

19 numaralı hükümde, Cedit Mahallesi sakinlerinden Mustafa daha önce ölen Verba'nın oğlu Mehmet'in nafaka ve elbisesi yoktur diye mahkemeye gelip onun için nafaka talep etmiştir. Mahkeme çocuğa günlük üç akçe nafaka takdir etmiştir.

2.9. Katl ile İlgili Belgeler:

Adam öldürme genellikle çıkar ve kişisel meselelerden meydana gelmiştir. Çeşitli nedenlerle öldürülen kimselerin cesetleri bazen bir ihbar üzerine bulunabilir, müslümanlardan olduğu gibi gayrimüslimlerden de öldürülenler olabilirdi. Öldürülme olayının genellikle köy, çiftlik, konak, han, müslim ve gayrimüslim haneleri gibi farklı yerlerde gerçekleştiği görülmektedir.

İslam hukukunda cinayet terimi, mala ve bedene yönelik hukuka aykırı bütün fiilleri kapsayan bir genişlikte kullanılmakla birlikte mala karşı işlenen cürümler türüne göre gasp ve itlaf kelimeleriyle ifade edilir. Anne karnındaki çocuğun

düşürülmesi de cinayet kategorisine girmektedir (Bardakoğlu, 2002:45). Suçun ağırlığı failin bilgi, irade ve niyetiyle sıkı sıkıya bağlantılı olduğundan adam öldürme suçu günah, kısas, diyet, mirastan mahrumiyet ve kefarete şeklinde beş başlık altında toplanmaktadır. Kısas sadece kasten adam öldürmelerde vardır. Diyet bir yönüyle ceza, bir yönüyle tazminat mahiyetindedir. Kasten öldürmede ceza, haddten öldürmede tazminat ve kan bedeli niteliği ağır basar. Bu sebeple miktarı ve ödeme biçimi suçun ağırlığına göre değişebileceği gibi failin kusursuz veya kısıtlı ehliyetlerinden olması halinde de diyet ödenir (Bardakoğlu, 2002:45).

1 tane kendi eceliyle ölümle ilgili dava, 4 tane katledilme davası ve 2 tane de benzer davalar bulunmaktadır. 63 numaralı hükümde Ali ve Süleyman beyler, Dimitre, Nikoliçe, Kirke, Nihak, Şerban, Dane ve Petre Çeribaşı vs. Orta Mahalle sakinlerinden davacı olmuşlardır. Ali ve Süleyman beylerin kardeşi olan Mehmed ilgili mahallenin ortasında ölü bulunduğundan bu kardeşler mahalleliden davacı olarak kan bedeli talep etmişlerdir. Mahalle ahalisi ilgili kişinin gemici tayfasından Belgrat'lı Şaban tarafından sağ omuzuna vurularak öldürüldüğünü şahitler ile ispat edince kan bedeli talebi davası düşmüştür.

Başka bir belge olan 56 numaralı hükümde, Kıptiyan Mahallesi'nde Mehmet adında biri katledilmiş, mahalleli mahkemeye durumu haber vermiş ve olayın aydınlatılmasını istemiştir. Yapılan teftiş sonucunda kişinin gece öldürüldüğü tespit edilmiş olay kayıt altına alınmıştır. Yine 78 numaralı hükümde, Hezargrad'ın Kocadoğan köyünde öldürülen Kürt İbrahim'in kızına mahkeme Mehmet Beyi vasi tayin etmiştir. Kızın babasını köylü öldürmüş ve kan bedeli olarak 20 bin akçe vasisi Mehmet'e verilmiştir. 126 numaralı hükümde, Arık Mahallesi'nde Hasan Bey Meryem Hanımı haksız yere öldürdüğünden yakalanarak idam edilmesi isteniyor.

17 numaralı hükümde ise Şorkoprod köyünde Palas Yahya adlı bir kişi katledilmiş, mübaşir Ali Ağa da Muharrem, İsa, Mehmet, Miço ve Ali adlı kişilerden davacı olmuştur. Konuyla ilgili Mühürdar Ali Ağa ve Çuka adlı şahitlerin dinlenmesinden sonra kişinin kendi eceliyle öldüğü tespit edilmiştir.

2.10. Narhla İlgili Belgeler:

Narh mal ve hizmet fiyatlarında devletçe tespit edilen üst sınırı anlatır. Osmanlılarda narha büyük önem verilmiş ve nitekim sadrazamın Çarşamba günleri çıktıkları büyük kolda esnafın kalite, halk sağlığı, fiyat hususunda tespit edilen

standartlara uyup uymadıklarını denetledikleri ve uymayanları anında cezalandırdıkları bilinmektedir. Osmanlılarda günlük ve mevsimlik narhların yanında savaş, kıtlık, tabii afetler ve sikke tashihlerinden sonra yeni fiyat tespitleri yapılırdı. Ekmek, et, süt gibi ürünlerin fiyatları mevsimine göre farklıydı. Sefer zamanı ve olağanüstü hallerde ordunun ihtiyacı olan maddelerin vergi karşılığı veya ücretle toplanmasının yanında bunları üretenlerin sefere gitmesi, piyasaya sunulan mal miktarlarının azalmasına veya fiyatların artmasına yol açardı ki bu da yeni narh verilmesine sebep olurdu. Kadıların narh kontrolü işinin XIX. yy ortalarına kadar sürdüğü bilinmektedir. Narh verilmesi işini en iyi takip eden muhtesiplerdir (Kütükoğlu, 2006:390). Mesela 191 numaralı hükümde, 17 Zilkade 1067 senesinde Rusçuk'taki bakkalların isimlerinin yazılı olduğu ve bazı ürünlerin piyasa değerlerinin verildiği dikkat çekmektedir. Benzeri bir durum 195 numaralı hükümde de görülmektedir. Zilhicce 1066 ve Şaban 1067 tarihlerinde Rusçuk'ta satışı yapılan ürünlerin narh değerleri mevcuttur.

2.11. Tayin-Tevcih ile İlgili Belgeler:

Tayin ve tevcihe ait toplamda 13 tane belge bulunmaktadır. Örneğin 7 numaralı hükümde Rusçuk'a kadı ve naib ataması yapıldığı hakkında bilgi verilmektedir. 165 numaralı hükümde, Rusçuk'taki yasakçı yoldaşların görevi sona ermiş, Dergâh-ı Ali yeniçerilerinden yeni kişiler yasakçı ve yoldaş olarak tayin edilmişlerdir.

168 numaralı hükümde, sağ ve orta kolda bulunan kazalara eski kethüda Ali Çelebi ile Mevlana Şeyhi Efendi atlı kassam olarak tayin edilmişlerdir. 172 numaralı hüküme bakıldığında Rusçuk'a Ali Beşe serdar olarak tayin edilmiş, bölgedeki yeniçeri, acemioglani, topçu ve cebeci gibi görevlilerin kontrolü bu kişiye verilmiştir. 181 numaralı hükümde ise Rusçuk ve çevresindeki kapıkulları için Mustafa adlı kişi kethüdayeri olarak tayin edilmiştir.

98 numaralı hükümde, Rumeli vilayetindeki kadı ve yeniçeri serdarlarına ferman gönderildiği dikkat çekmektedir. Bu fermana göre kazada vefat eden yeniçeri, acemi oğlanı, topçu ve cebeci askerlerinin devlete ait olan terekelerini İstanbul'a göndermeleri için gedikli Ali Çavuş tayin edilmiştir.

135 numaralı hüküme bakıldığında ise du'âgûy vazifesine sahip olduğu görülen kişilerin isimleri için yeni defter tutulmuş olup bu çerçevede Şeyh Ahmet'e

yaptığı bu görev için toplam 45 akçe alması yönünde berat verilmiştir. Şeyh Ahmet'in 35 akçe Rusçuk iskelesi gelirinden, 10 akçe de Rusçuk cizyesinden alması uygun görülmüştür.

91 numaralı hükümde, 23 Rebiü'l-ahir 1067 tarihinde bir ferman yayınlanmış olup buna göre cizye, avarız, mukataa ve çeşitli has toprakları gelirlerinden du'âgûyân görevini yapanlara maaş verildiği ancak ellerinde berat olanların bu belgeyi İstanbul'a gelerek yenilemeleri gerektiği, bu sürede kendilerine maaş verilmemesi gerektiği anlatılmış ve toplanan vergilerin doğrudan İstanbul'a gönderilmesi emredilmiştir. Benzer şekilde, 92 numaralı hükümde Özi muhafızı Ahmet Paşa, Rusçuk, Niğbolu, Silistre, Zıstovi, Hırsova ve İbrail kadılarına gönderilen fermanda 1067 senesine ait cizye, avarız, mukataa ve has gelirlerinden elinde beratı olanlar ve maaş alanların beratlarını yenilemeleri istenmiştir.

2.12. Vergi Tevzi'i ve Tahsili ile İlgili Belgeler:

İslam devletindeki gayrimüslim tebaanın erkeklerinden alınan baş vergisine cizye denir. Cizye "kâfi gelmek; karşılığını vermek, ödemek" manasındaki ceza masdarından türemiş bir isim olup İslam literatüründe tebaadan olan gayrimüslimlerin ödedikleri vergiye, harbî olanlardan ayrı tutulmalarına, can ve mal güvenliğine kavuşturulmalarına karşılık sayıldığı için bu ad verilmiştir (Erkal, 1993:42).

Şer'î bir vergi olan cizye doğrudan devlet hazinesi için padişaha bağlı görevlilerce toplanırdı. Cizye gelirlerinin tinar veya mülk olarak bahşedilmesi oldukça istisnai bir durumdu. Ancak çok özel durumlarda iltizama verilirdi. Cizye gelirleri daima askeri amaçlar için harcanmış, bazan ocaklık olarak askeri birimlere yapılan ödemeler için de kullanılmıştır (Erkal, 1993:42).

Cizye konusuyla ilgili olarak 68 numaralı hükümde, Mehmet Ağa Maratin Köyü gayrimüslim ahalisinden şikayetçi olmuştur. Köy halkı 1060 senesine ait ödemeleri gereken cizyeleri için Mehmet Ağa'dan 60532 akçe borç alıp daha sonra 48100 akçesini ödemişler, kalan parayı ödemeye yanaşmamışlardır. Yapılan araştırma neticesinde bu durumun doğru olduğu anlaşılınca köy halkına Mehmet Ağa'ya olan borçlarını ödemesi için tenbihte bulunulmuştur.

Maktû uygulamalara rağmen devlet cizyenin temel niteliğinin baş vergisi olduğunu düşünerek ferdî ödenmesinde ısrar ediyordu. Ayrıca maktû cizye değişmeyen sabit bir meblağı ifade ettiği için herhangi bir sebeple bir cemaatin nüfusunun azalması halinde, geride kalanlara düşen pay fazlalaştığından giderek daha ağır bir yükümlülük oluşturduğunda, vergi miktarı usulince düşürülerek halka yardımcı olunuyordu (İnalçık, 1993:46). Örneğin elimizdeki sicilde konuyla ilgili güzel bir örnek 120 numaralı hükümdür ki, Eski İsmil köyü zimmîlerinden 71 hane cizye verecekken, durumları iyi olmadığı için 21 haneden cizye alınmayacağı, toplamda 50 haneden cizye alınacağı kararlaştırılmıştır.

İltizam Sistemi, esasen vergilerin aynî olarak alındığı devirlerde kullanılmış bir tahsil usulüdür. Bu sistemde vergilerin tahsil yetkisi belirli ve götürü bir bedel karşılığında devlet tarafından anlaşma ile adına “mültezim” denen üçüncü bir şahsa verilmektedir. İltizam sisteminde, iltizama verilecek vergiler, bölgelere göre arttırmaya çıkarılır ve bu iş en yüksek bedeli teklif eden şahıs veya şirketlere bırakılır. Bu şahıs ya da şirketlerin devlete ödediği bedel ile topladığı vergiler arasındaki fark, mültezimlerin kazancını teşkil etmektedir (Aktan, 1991:73). 93 numaralı hükümde iltizam uygulamasıyla ilgili bir örnek mevcuttur. Hicri 1067 senesine kadar Rusçuk ve çevresi haslarının yıllık 156 bin akçeye iltizama verildiği anlaşılmaktadır. Bu paranın 131880 akçesi asker maaşı ve çeşitli vazifeler için harcanmış, kalan 24120 akçesi hazineye teslim edilmiştir. Rusçuk ve çevresi haslarının aynı şartlarda 1067 senesinde de iltizama verilmesi kabul edilmiş, mültezimin hazineye 10 bin akçe peşin para vermesi karara bağlanmıştır.

Konuyla ilgili başka bir örnek 97 numaralı hükümde görülmektedir. Beyhan Sultan'ın Niğbolu sancağında Tutrakan, Kula ve çevresindeki köylerde bulunan hasları 165 bin akçeye Recep Ağa'ya iltizama verilmiştir. 65 bin akçe peşin alınmış kalan para yıl sonunda verilmek üzere kararlaştırılmıştır. Yine 107 numaralı hükümde Kaptan Paşa'nın Yerğöğü ve civarındaki haslarında yer alan Kantar ve Bozahane 70 bin akçeye İbrahim Receb Beşe'ye iltizama verilmiş, kimsenin bu duruma müdahale etmemesi istenmiştir. 130 numaralı hükümde ise Hezargrad Kazasında koyun vergilerinin toplanması işi Mahmut Bey'e iltizam yoluyla verilmiştir. Burada koyun başına bir akçe vergi alınacağı, 300 koyunu olandan ilave 5 akçe daha alınacağı ve 100 koyunu olandan da 20 akçe *illet-i gulamiye* adında

vergi alınacağı belirtilmiştir. Ayrıca Kadı'nın bu konuda koyun toplayıcısına yardımcı olması istenmiştir.

Osmanlı Devleti'nde hububattan alınan avarız türü bir vergi nüzuldür. Sözlükte konaklama yeri, misafir için hazırlanan yiyecek anlamındaki nüzul, Osmanlı maliyesinde sefere giden ordunun yiyecek ihtiyaçlarını karşılamak üzere buğday ve arpa gibi hububattan ürünlerden alınan aynî vergilerdir (İşbilir, 2007:312). XVI. yüzyılın sonlarından itibaren nüzul uygulamasına benzeyen sürsat mükellefiyeti uygulanmaya başlandı. Sürsat, devletin belirlediği fiyat üzerinden halka belli başlı malları tespit edilen yere taşıma mükellefiyetidir ve nüzul gibi sadece un ve arpayı değil, her türlü gıda maddesini içerisine almaktadır. Sürsat mükellefiyeti, zamanla nüzul gibi yakın yerlerden aynî, uzak yerlerden nakdî olarak alınmaya başlanmıştır (Ertaş, 2007:120)

Konuyla ilgili 157 numaralı hükümde, 1067 senesinde sefere çıkacak askerler için sürsat bedeli akçelerinin Rusçuk kazasında hanelere göre dağılımı söz konusudur. Her hanenin 310 akçe vereceği belirtilirken bu parayı verecek ev sayıları belirtilmemiştir. 12 Şaban 1067 tarihli 148 numaralı hükümde Rusçuk kadısına gönderilen bir ferman söz konusudur. Buna göre düşman üzerine sefere çıkılacağından askerler için sürsat zahiresi toplanıp orduya gönderilmesi emredilmiştir. Ancak ordunun güzergâhı Rusçuk'a uzak olduğu için Rusçuk ahalisinin vermesi gereken ürünlerin yerine karşılığı olan parayı göndermeleri emredilmiştir.

Osmanlı ordusunun iaşesini temin için izlenen başka bir yol da iştirâ, bir başka ifadeyle mubâya'adır. İştirâ, nüzul ve sürsatın nakdileşmesi üzerine ordu iaşesi için gerekli aynî zahireyi temin için geliştirilmiş bir sistemdir. Devlet, ihtiyaç halinde hem belli menzil ve ambarlara stoklamak hem de cephede savaşılan hareket halindeki ordunun iaşesi sağlamak için zahireyi satın almaktaydı. İştirâ olayında yol masrafları devlet tarafından karşılanmıştır (Ertaş, 2007:121). 188 numaralı hükümde, ilkbahardaki sefer sebebiyle her kazanın 1500 akçe değerinde 100 tane at satın alması ve İstanbul'a göndermesi emredilmiştir.

2.13. Eşkivalıkla İlgili Belgeler:

İncelemiş olduğumuz Rusçuk Şer'iyeye Sicili'nde eşkıyalık meselesi hakkında da hükümlere rastlanmaktadır. Eşkivalık hareketleri her yerde olduğu gibi

Balkanlarda da eskiden beri var olagelen bir harekettir. Bu hareketler Arnavutluk, Bulgaristan, Sırbistan, Yunanistan, Makedonya gibi bölgelerde sıkça görülmekte olup Makedonya ve Bulgaristan da eşkıya gurupları için hayduk kelimesi kullanılmaktadır. Bu hareketlerin anında kontrol altına alınması için genellikle bölgedeki sancakbeylerine ve kadılara fermanlar gönderilmiş, bazı önlemler alınıp asayişin sağlanması istenmiştir (Çolak, 2005:92). Mesela 140 numaralı hükümde, bölgede haydutların çevreye zarar vermeleri üzerine eşkıyanın hakkından gelmesi için Elvan Ağa görevlendirilmiş, bölge kadılarının da bu konuda kendisine yardım etmesi istenmiştir. Benzer bir durum 179 numaralı hükümdede görülmektedir. Bölgedeki eşkıyanın ortadan kaldırılması için İstanbul'dan Davut Ağa mübaşir olarak tayin olmuş, bu konuda yine kadıların mübaşire yardımcı olması tenbih edilmiştir.

2.14. Seferlerle İlgili Belgeler:

Sefer Osmanlılarda orduların savaşa gidişini, savaş halini ve savaşı ifade eden bir terimdir (Atar, 2009:294). Kuruluşundan itibaren devamlı savaş halinde olan Osmanlı Devleti sefer organizasyonuna büyük önem vermiştir. İncelenen sicil örneklerinde bu konu ile ilgili hükümler çoğunluktadır. Sefer organizasyonu kapsamında sicillerde yer alan hükümler ordunun beslenmesi ve ulaşım hizmetleri ile ilgilidir. Öyle ki askerî operasyonlarda başarıya ulaşmalarında muharip güçlerin teknik donanımı, talim ve disiplinlerinin yanı sıra sefer öncesi yapılan hazırlıkların da etkisi vardır. Kuruluşundan beri sürekli savaş halinde olması, devletin harp yeteneğini artırmış ve Osmanlı idari yapısına askeri bir özellik kazandırmıştır. İdari ve mali kurumların harp ihtiyaçlarını kolaylıkla karşılamaya yönelik teşkilatlanma, sefer organizasyonunun başarılı bir şekilde uygulanmasını sağlamıştır (Ertaş, 1999:590). Örneğin 1067 Cemaziye'l-evvel tarihli 124 numaralı hükümde Rumeli'nin sağ kolundaki kadılara ve yeniçeri serdarlarına ferman gönderilmiş, sefere çıkılacağı için yeniçeri serdarlarına askerleri toplayıp İstanbul'a gelmeleri yönünde sıkı bir emir verilmiştir.

121 numaralı hüküme bakıldığında, sefere çıkılacağı için askerlerin İstanbul'da toplandığı belirtilmiş, ayrıca epeyce tahıl ve zahireye ihtiyaç duyulduğundan Rusçuk, Niğbolu ve Vidin kazalarındaki iskelelerde ve ambarlarda bulunan arpa, buğday ve diğer zahirenin parasının ödenerek satın alınması ve

Tuna'daki gemilere yüklenip acil olarak İstanbul'a gönderilmesi 7 Receb 1067 tarihli bir belgede emredilmiştir.

Sefer öncesinde sınırlardaki kalelerin tamir ve bakımlarının yapılması, istihkâmların güçlendirilmesi, sınıra yakın güvenli bölgelere mühimmat ve erzak depolanması da oldukça önemliydi (Kurtaran, 2012:2271). Sefer için gönderilmesi fermân olunan zahire ve mühimmat gemileri, öküz arabası nakli, arpa ve peksimet nakli de merkezi hükümet tarafından son derece önem verilen hususlardandır. İncelenen sicil örneklerinde bu konu ile ilgili yeterince hüküm bulunmaktadır. Sefer organizasyonu kapsamında sicillerde yer alan hükümler daha ziyade ordunun beslenmesi ve ulaşım hizmetleri ile ilgilidir.

Osmanlı sefer organizasyonunun en önemli sorunlarından birisi iaşe maddelerinin, savaş malzemesinin ve insan gücünün harp alanına taşınmasıydı. Sefer yürüyüşü ve sefer sırasındaki nakliyatın büyük kısmı karayolu üzerinden gerçekleşmekteydi. İaşe temini merkezin masrafları en aza indirmek maksadıyla Osmanlı hükümdarının, gerekli gördükleri durumda bütün halktan her türlü yardım veya hizmet isteyebilme yetkisini kapsayan “avarız-ı divaniye” mükellefiyeti şeklindedir. Sefer durumunda ordu iaşesi için gerekli maddelerin temin usulleri, nüzul, sürsat ve işтира (mubayaa) yöntemleridir (Ertaş,1999:592). 174 numaralı hükümde, sefer için gerekli olan mühimmatın tedarik edilebilmesi için Niğbolu Sancağı'na bağlı kazaların avarız hanelerinden bedel-i menzil olarak 1068 senesine karşılık 6797 haneden bedel-i menzil toplanması kararlaştırılmıştır. Buna göre her bir haneden 300 akçe toplanacağı, bundan başka parayı toplayacak olan mübaşirin ve beraberindekilerin giderleri için de yine her bir haneden 20 akçe alınacağı belirtilmiştir.

Ordu için gerekli olan asker, malzeme ve mühimmat sicilde geçtiği şekliyle aşağıdaki gibidir: Nefer, arpa (şair), un (dakik), buğday (hınta), peksimet, bal (asel), don yağı, koyun, saman, odun, darı, at ve bargir, öküz arabası, topkeşan, davar, barut, ağaç küreği, tüfek. Nesnelere de anlaşılacağı gibi düşmana karşı hücum için gerekli olan mühimmat, bu mühimmatların taşınacağı araçlar ki-o zaman için bu araçlar hayvan olmaktadır- ordunun kışlarken ya da savaştığı sırada iaşesi için gerekli olan yiyecekler başlıca nakledilen malzemeler arasında bulunmaktadır.

Mesela 99 numaralı hükümde, donanma için don yağına ihtiyaç duyulduğundan Tersane emininin talebiyle Silistre civarından 22 Safer 1067 tarihli bir ferman ile 700 kantar don yağının İstanbul'a gönderilmesi emredilmiştir.

Osmanlı ordusunun her anlamda bakımı, fethetmeye dayalı bir politika güden Osmanlı yönetimi için son derece önemliydi. İhtiyaçlar halk tarafından, olağanüstü ya da her zaman toplanan vergiler ya da satın alma yolu ile karşılanıyordu. Merkezi yönetim bu konuda çok titizdi ve özellikle geç kalınmaması, malzemelerin zamanında ulaştırılması önem arz etmekteydi. Avarız veya Avarız-ı Divaniye Tanzimata kadar olağanüstü durumlarda ve savaş zamanlarında harp harcamalarını karşılamak üzere padişah emri ile halktan tahsil edilen her türlü hizmet, eşya, para şeklindeki tekâlîfe verilen isimdir. Bu vergilere Tekâlîfi Örfiyye de deniliyordu (Arik, 1997:44). Mesela 164 numaralı hükümde, Tuna kıyısındaki kadılıklarda avarız bedeli olacak olan arpanın toplanıp ambara konulması gerekirken, köy halkı firar etmiş, onların topraklarını ekip biçenler avarız vermek istememiş, askerî sınıftan veya seyyid olduklarını iddia etmişlerdir. Bunun üzerine bir ferman yayınlanmış, herkesin avarız vermesi yönünde emir çıkmıştır.

2.15. Gayrimüslimlerle İlgili Belgeler:

1 Numaralı Rusçuk Şer'îyye Sicili'nde gayrimüslimlerle ilgili 24 adet belge mevcuttur. Bu belgelere bakıldığında gayrimüslimlerin kendi mahkemeleri olmasına rağmen pek çok defa Osmanlı mahkemelerini kullandıkları görülmektedir. Gayrimüslimlerin müslümanlarla olan davaları Osmanlı mahkemelerinde görüldüğü gibi, kendi aralarındaki olaylarda veya ticari faaliyetlerde de şer'î mahkemeyi kullanabilmekteydiler. Örneğin 34 numaralı hükümde, Dimo adlı zimmi Çernova köyünde kiler ile mahzeni olan bir ev ile 3 dönüm bağını 1200 akçeye Yani'ye satmıştır.

5 Rebi'ü'l-evvel 1067 tarihli 29 numaralı hükümde, Dernik Çeribaşısı Ahmet Bey Ravan Köyü'nden bazı zimmilerin Batın Köyü'ne firar ettiklerini söyleyerek geri döndürülmelerini talep etmiştir. Zimmiler bu durumu inkar edince Ahmet Bey'den iddiasını ispat etmesi istenmiştir. İddia ispat edilemeyince dava düşmüştür. 110 numaralı bir başka hükümde, Yeni İsmil Köyü'nde Zona adlı bir zimminin iki kişiyi öldürdüğüne dair ihbarda bulunulmuş, olayın araştırılması için Hasan Ağa mübaşir tayin edilmiştir.

48 numaralı hüküme bakıldığında İstimat adlı zimminin mahkemeye gelerek eşinin kendisini terk edip başka memlekete gittiğini ifade ettiği görülmektedir. Zimmi kadın geçim sıkıntısı çektiğini belirtmiş ve eşinden kalan bir evi satmak için izin istemiştir. Mahkeme durumu değerlendirerek zimminin bu evi 800 akçeye Çerkis adlı kişiye satmasına müsaade etmiştir.

76 numaralı hükümde ise Kirke adlı zimmi Yovan ve Rosa adlı zimmilerden şikayetçi olmuştur. Kirke, babası öldüğü zaman onun yanında olan Yovan ve Rosa'nın babasına ait para kesesini çaldıklarını iddia etmiş, mahkeme olayla ilgili şahit isteyince Kirke şahit gösterememiştir. Bunun üzerine Yovan ve Rosa'dan yemin talep edilmiş, bu kişiler parayı çalmadıklarına dair yemin edince Kirke davadan vazgeçmek zorunda kalmıştır.

Son olarak 118 numaralı hükümde, Müderris Seyyid Mehmet Efendi Andon adlı zimmiye 6 bin riyal borç vermiş, Rusçuk sakinlerinden Matko da bu kişiye kefil olmuştur. Andon ortalıkta olmadığı için kefil olan Matko'dan bu paranın alınması için mübaşir görevlendirilmiştir.

2.16. Çeşitli Konularla İlgili Belgeler:

Yukarıda çeşitli başlıklar altında incelenen konulardan başka sicilde az da olsa farklı konularda belgelere rastlamak mümkündür.

Nitekim 104 numaralı hükümde, Çerenic Köyü'nde pazar kurulmuş ancak şeyhler ve ağalar bu pazarın kurulmasından bir şekilde rahatsız oldukları için pazarın kaldırılmasını talep etmişlerdir.

133 numaralı hükümde, Niğbolu'da Nakîbü'l-eşrâf kaymakamı olan Seyyid Ahmet İstanbul'a mektup göndermiş, bunun üzerine sâdır olan fermana göre Niğbolu'da Seyyidlere kanuna aykırı davranışlarda bulunulmaması, eğer bunların suçları varsa nakîbü'l-eşrâf kaymakamı tarafından şeriatın gerekli kuralları çerçevesinde hüküm verilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

151 numaralı hükümde ise Hacı Fakih köyü ahalisi avarız ve çeşitli vergilerini Rusçuk halkıyla birlikte verirlerken bir şekilde Hezargrad Kazası'na bağlanmışlar, halk bu durumun düzeltilmesi için İstanbul'a mektup göndermiş ve ilgili köy tekrar Rusçuk'a dahil edilmiştir.

3. SİCİLİN KONULARINA GÖRE TASNİFİ

SIRA NO	BORÇLU-ALACAKLI DAVALARI	VARAK NO	HÜKÜM NO
1	Caferova Köyü Sakinlerinin Alacak Verecek Meselesi	1a	2
2	Alacak Verecek Tahsili	1a	3
3	Zimmîlere Yüzelli Gün Vadeli Borç Para Verilmesi	3a	21
4	Mustafa Bey'in Hamâmî Perviz'e Borç Vermesi	3a	25
5	Alacak Verecek Meselesi	4a	33
6	Alış-Veriş Hakkında	4b	36
7	Ahmed Efendi Vakfına Ali Beyin Borçlu Olması	4b	37
8	İbrahim Ağanın Borç Ödemesi	4b-5a	40
9	Koca Ali Beyin Ahmet Efendi Vakfına Olan Borcunu İnkâr Etmesi	6a	51
10	Maratin Adlı Köyde Gayrimüslimlerin Mehmed Ağa'dan Cizyelerini Ödemek İçin Aldıkları Borcu Ödememeleri	8b	67
11	Maratin Adlı Köyde Gayrimüslimlerin Mehmed Ağa'dan Cizyelerini Ödemek İçin Aldıkları Borcu Mustafa Ağa'ya Ödediklerini İddia Etmeleri	8b	68
12	Alacak Verecek Meselesi	10a	80
13	Alacak- Verecek Meselesi	10b	84
14	Oper Köyü Zimmîlerine Verilen Borç	35b	192
15	Ümmühani Adlı Kadının Bir Ermeniye Borç Para Vermesi	36b	200
16	Ödünç Yağ Alış-Verişi	36b	201
	DARP, ÖLÜM, TECAVÜZ DAVALARI		
17	Bazın Köyünde Kirke Adlı Kişinin Yusuf Beyi Darp Etmesi	1b	9
18	Câmi'-i Atık Mahallesinde Yaralama Olayı	1b	10
19	Kaladovoğlu Kirke Beyin Yusuf Bey ve Ebubekir Bey Darb Etmesi İddiası	2a	14
20	Acemioğlanı Hüseyin Beşe'nin İbrahim bin Süleyman	2b	18

	Tarafından Yaralanması		
21	Kuloğlu Mehmed Adlı Kişinin Mustafa Beyi Darp Etmesi	3b	27
22	Burhan ile Ahmed Adlı Kişilerin Elhüda'yı Darb Etmesi	4a	31
23	Hıristıyan Bir Kadının Zina Meselesi	5a	43
24	Koprovıçeli Mehmed Bey Boşamış Olduğu Eşini Tekrar Kaçırarak Tecavüz Etmesi	5b	45
25	Hüseyin Beyin Darp Edilmesi	5b	46
26	Ayşe Hanım ve Eşinin Darb Edilmesi	6a	49
27	Dragona Adlı Kişinin Darpdan Ölmesi ve Eşinin Diyet Talebi	6b	53
28	Zimmî Bir Kadının Düşük Yaptıktan Sonra Ölmesi	6b	54
29	Dragona'nın Darpdan Ölmesi ve Eşi Zona'ya Beş Yüz Akçe Verilmesi	6b-7a	55
30	Dragan Adlı Kişinin Darp Olayı	9a	70
31	Petko'nun Dragan'ı Darp Etmesi	9b	75
32	Ömer Bey'in Tenzile Adlı Kıza Tecavüz Etmesi	9b-10a	77
	TAYİN VE TEVCİH DAVALARI		
33	Ruşuk'a Kadı ve Naib Tayini	1b	7
34	Anyel Adlı Kişinin Memur Tayin Olması	4b	38
35	Yeniçeri Tayini	17b	123
36	Timâr Tescihi	19b	135
37	Çernovi Nahisine Bağlı Ablanova Köyünde Timâr Tescihi	22b	150
38	Timâr Tescihi	23b	155
39	Yeniçeri Serdarı Tayini	25a	160
40	Yasakçı Tayini	26a	165
41	Timâr Tescihi	26b	167
42	Atlı Kassam Tayini	26b	168
43	Yeniçeri Serdarı Tayini	27b	172

44	Ruscuk ve Çevresine Kethuda Yeri Tayini	31a	181
45	Kethüda Tayini	31b	182
	NARHLA İLGİLİ DAVALAR		
46	Bakkal İsimleri ile Ürün Değerleri (Narh)	35a	191
47	Ruşuk'taki Ürünlerin Değeri (Narh)	36a	195
	SATIŞ DAVALARI		
48	Süleyman Bey'in İbrahim Ağa'ya Mülk Satışı	1b	8
49	Hayvan Satışı	2b-3a	20
50	Zimmîlerin Ali Dede'ye Bağ Satışı	3a	22
51	Ayşe Hatun'un Evinin Varisleri Tarafından Satılması	3a	23
52	Ev Satışı	3a	24
53	Mesih Mahallesinde Mülk Menzili Satışı	4a	30
54	Bağ Satışı	4a	34
55	Bahçe, Mülk, Menzil Satışı	5a	44
56	Bahçe, Menzil Satışı	5b	47
57	Ev Satışı	5b-6a	48
58	Bahçe Satışı, Satım Akdi	7b	62
59	Fatıma ve Hatice Adlı Kişilerin Mülk Satışı	8a	65
60	Bağ Satışı	8a-8b	66
61	Tarla Satışı	9a	71
62	Mülk Satışı	10b	83
	VAKIF VE VAKIF GÖREVLİLERİ		
63	Bakkal Mehmed Efendi'den Vakıf Parasının İade Talebi	1a	1
64	Baki Paşa Vakfı'ndan Câmî'-i Cedîd ile Câmî'-i Atîke Ödeme	1a	4
65	Bacanak Mahallesi Vakfı'nın Dökümü	1a	5

66	Mustafa Ağa'nın Dükkân ve Ev Vakfmesi	1a	6
67	Vakıf Malından Borç Verilmesi	11b	86
68	Ruşuk Çevresindeki Mihrimah Sultan Vakfına Ait Gelir Toplama Yetkisinin 1067 Senesi İçin Harem Ağasına Verilmesi	12a	89
69	Cafer Çelebi Vakıflarının Yeni Defterine Kaydı	20a	137
70	Haremeyn Vakfına Ait Mukataların Mahmud Ağa'ya İltizama Verilmesi	20a	138
71	Nigbolu Civarındaki Haremeyn Vakıflarına Ait Vergileri Toplama İşini Bir Vekile Verilmesi	20b	139
72	Merhum Ahmet Efendi Vakfına Ait Para Vakıfları	34a	190
73	Mahmut Voyvoda Vakfından Borç Para Alınması	36b	196
74	Hezargrad Vakfı'na Ait Bin Akçenin El Değıştirmesi	36b	197
75	Ahmet Efendi Vakfına Ait Bin Akçenin Durgud Adlı Kişiyeye Verilmesi	36b	198
76	Musa Adlı Kişinin Ölmeden Fayik Mahallesi Vakfıyla İlgili Bir İşleme Kefil Olması	36b	199
	MİRAS DAVALARI		
77	Şehriye Hanım'ın Miras Paylaşımı	7a-7b	60
78	Fatıma Hanımın Terekesi	25a	159
	VERGİ DAVALARI		
79	Yovan Adlı Kıptinin Cizye Vergisi Vermemek İçin Kıpti Olduğunu İnkâr Etmesi	2a	11
80	Karakoçalı Köyü Sakinlerinin Sipahiye Öşür Vermemeleri	2b	16
81	Maratin Köyünde Sipahisinin Köylüleri Vergilerini Vermediklerinden Dolayı Şikâyet Etmesi	3b	28
82	Dimokla Adlı Köyün Cizye Vergisinin Tahsil	7a	59
83	Cizye Tahsili	8b	69
84	Gayrimüslimlerden Vergi Tahsilâtı	12a	87
85	Pâdişâh Haslarından Vergi Tahsili	12a	90

86	Cizye, Avarız, Mukataa ve Çeşitli Has Gelirlerinden Beratlarını Yenilemeyenlere Para Verilmemesi	12a	91
87	Vergi Tahsili	16a	106
88	Kaptan Paşa Haslarında Yeralan Kantar ve Bozahânenin İltizama Verilmesi	16a	107
89	Çernova ve Tevabii Hâssları Gelirlerinin Toplanmasına Müdahale Edilmemesi Hakkında	16a	108
90	Zeamet Gelirlerinin Tahsili	16a	109
91	Hasların Vergilerinin Toplanması Olayı	16b	111
92	Asker Terekelerinden Alınan Vergi	22a	147
93	Pâdişâh Haslarından Elde Edilecek Ürün ve Gelirlerinin Toplanması İçin –Hüccet	22b	149
94	Ruşuk ve Prevadı Köyüne Ait Cizye Defteri	25b-26a	163
95	1068 Senesine Ait Bedeli Nuzül Vergisi	28b	175
96	Ruşuk Kazası Cizye Defteri	28b-29a	176
	BOŞANMA DAVALARI		
97	Beyram Hatunun Dilâver Beyden Boşanma Davası	2a	12
98	Ümmü Gülsüm Hatun'un Boşanma Meselesi	4a-4b	35
99	Beşevli Ayişe Hatun Adlı Kişinin Eşinden Boşanması Üzere Mihrinin Ödenmemesi	4b	39
	ÖLDÜRÜLME (KATL) DAVALARI		
100	Hüseyin Beşe Adlı Kişinin Zimmîler Tarafından Katl Edildiği İddiası	2a	13
101	Palas Yahya'nın Cinayete Değil Eceliyle Öldüğü Meselesi	2b	17
102	Kıbtiyân Mahallesinde Mehmed Beyin Katl Edilmesi	7a	56
103	Orhan-ı Bala Köyünden Ömer'in Mustafa'yı Öldürmeye Çalıştığı İddiası	7a	58
104	Maktul Mehmed'in Kardeşlerinin Orta Mahalle Ahalisinden Kan Parası Talebi	7b-8a	63
105	Maktul Mehmed'in Kardeşlerinin Şikayetlerinden	8a	64

	Vazgeçmeleri		
106	İbrahim Bey'in Katl Edilmesi	10a	78
107	Meryem Hanım'ın Katilinin Öldürülmesi	18a	126
	NAFAKA, HİSSE, VASİ DAVALARI		
108	Zimmî Çocuklara Vasi Tayini	2a-2b	15
109	Verba'nın Oğluna Nafaka Tayini	2b	19
110	Hisse Paylaşımı	9a	72
111	Değirmen Hissesi Satışı	9a-9b	73
112	Fazlı Köyünde Kirke ile Yovan ve Rosa Adlı Kişilerin Anlaşmayı Bozmaları	9b	76
113	Meryem Hanım'ın Vasisi Olmayıp Malların Beytü'l-Mâla Geçmesi	10a-10b	81
114	Arık Ramazan Mahallesinde Meryem Hanımın Vasi Olmadığından Mirasın Beytü'l-Mâla Geçmesi	10b	82
115	Kassamların Ölen Askerlerin Terekelerini Paylaştırması	10b	114
	SULH DAVALARI		
116	Halil ve Mehmed Beşe Adlı Kişinin Tartışmaları Neticesinde Sulh Etmeleri	6a	50
	DİĞER DAVALAR		
117	İbrahim Çelebi'ye Ait Atın Kaybolması	3b	26
118	Bazı Zimmî Reyanın Zıştoviye Bağlı Ravan Köyünden Bazın Köyüne Firar Ettikleri İddiası	3b	29
119	Hasan Bey Adlı Kişinin Kayıp Olması	4a	32
120	Kavaniço Köyünde Kalender Adlı Kişinin Kayıp Olması	5a	41
121	Özi'deki Hasan Paşa Kalesi ve Kılburun Askerlerin Maaşlarının Rusçuk Gelirlerinden Ödenmesi	5a	42
122	Seyyid Anbel'in Fuçıcı Taifesine Reis Seçilmesi	6a-6b	52
123	Üç Tane Askerin Tuna Kaptanı Mustafa Beye Teslimi	7a	57
124	Rahun Köyünde Ali Adlı Kişinin Tarla Zaptı	7a	61

125	Berişlan Köyünde Ali Bey'e Tarla Bırakılması	9b	74
126	Tarla Devir İşlemi	10a	79
127	Cariye Azadı	10b	85
128	Çerenic Köyüne Kurulan Pazarın İptal Edilmesi	15a	104
129	1067 Senesine Ait Bedeli Muavenet Defteri	15b	105
130	Yeni İsmil Köyünden Zona Adlı Zimmînin İki Zimmîyi Öldürdüğü İddiası	16a	110
131	Varisi Olmadan Ölen Kapukullarının Mallarının Devlete İntikali	17a	116
132	Ruşuk'ta Gemilerin Zorla Boşaltılmaması	17a	119
133	Gerçek Seyyidlere Hürmet Gösterilirken, Sahte Seyyidlere Engel Olunması	18b	129
134	Suç İşleyen Seyyidlerin Cezalandırılması	19b	133
135	Bölgedeki Eşkıyanın Ortadan Kaldırılması Teşebbüsü	20b	140
136	Sefere Çıkmak İçin Kethüda Yerlerinin Askerleriyle Hazır Olması	20b	141
137	Hâslı Fâkih Köyünün Rusçuk'a Bağlanması	22b	151
138	Tirsinik Köyü Haslarının İltizama Verilmesi	23b	156
139	Yıkılan Kilisenin Yerine Yeni Kilise İnşaaı Hakkında	25a	161
140	Ruşuk Kazasında Arpa Tahsili	27a-27b	170
141	Duprovnikle Yapılan Ahidnâme	29b-30a	178
142	Eşkıya'nın Bertaraf Edilmesi	30a	179
143	Balık Fiyatları	35b	193
144	Elhâcc Osman'ın Pazar Başlık Görevinden İstifa Etmesi	35b	194
145	Diğer	36b	202
146	Mehmet Adlı Şahsın Mahkemeye Karpuz Getirmesi	36b	203
	MERKEZDEN GELEN FERMÂN, BERAT VE BUYRULDULAR		

	GELİR VE VERGİLER İLE İLGİLİ EMİRLER		
147	Cizye, Avarız, Mukataa ve Çeşitli Has Gelirlerinden Beratlarını Yenilemeyenlere Para Verilmemesi	12b	92
148	Pazar Vergisinin İltizama Verilmesi	14a	95
149	Tutrakan ve Kula Civarındaki Beyhan Sultan'a Ait Has Toprakların 165 Bin Akçeye Recep Ağa'ya İltizama Verilmesi	14a	97
150	Yergöğü Haslarına Ait Ürün ve Vergilerinin Toplanması	15a	101
151	Yergöğü Haslarına Ait Ürün ve Vergilerinin Toplanması	15a	102
152	Rahova Köyününün Vergileri	16b	112
153	Ruşuk ve Yergöğü'nde Cizyelerin Toplanması	17a	117
154	Alacak Meselesi	17a	118
155	Cizye Tahsili	17b	120
156	Salih İsa Bey'e Rusuk Gümrük Gelirlerinden Maaş Tahsisi	18a	125
157	Has Topraklarını Terkeden Reyanın Geri Döndürülmesi	18b	127
158	Vezi-i azam Haslarından Vergi Toplanmasına Engel Olunmaması	18b	128
159	Koyun Vergisi Tahsili	19a	130
160	Timâr Davası	19a	131
161	Fazla Vergi Talebi (Resmi Kismet Talebi)	19b	132
162	İsmil Köyündeki Gölün ve Civarından Alınan Vergilerin Kime Ait Olacağı ile İlgili Anlaşmazlık	21a	142
163	Bölgeye Ticaret Amaçlı Gelen Kişilerden Vergi Tahsili	21a	143
164	Yeni İsmil-i Köyündeki Göl ve Çeşitli Vergilerin Mihrimah Sultan Vakfına Ait Olması	21b	144
165	Yeni İsmil Köyündeki Göl ve Çeşitli Vergilerin Mihrimah Sultan Vakfına Ait Olması	21b	145
166	Ruşuk'a Ait Bazı Vergilerin Toplanması	21b	146
167	Zeamet Tescihi	23a	152

168	Zeamet Gelirlerinin Toplanması Meselesi	23a	153
169	Zeamete Müdahale Edilmemesi	23a-23b	154
170	Has Topraklarının İltizama Verilmesi	24b	158
171	Timâr Beratı Verilmesi	25b	162
172	Tuna Kıyısındaki Kasabalardan Avarız Vergisi Toplanmasına Yönelik İhtar	26a	164
173	Kıptilerin Cizye Tahsili	26a	166
174	Ruşuk Mukataasında Maaş Tevcih	26b	169
175	Rumeli de Sultan Murat Vakfına Ait Vergilerin Sorunsuz Toplanması	28a	173
176	Ruşuk Kazası'nın 1067-1068 Cizye Vergisi	29a	177
177	Tuna ve Göllerden Miri için Dörtte Bir Oranında Balık Alınması	32a	183
178	Sefer İçin At Tedariki	32a	185
179	Göllerden Tutulan Balığın Dörtte Birinin Mukataalara Ait Olduğu ile	32b	186
180	Nigbolu Civarında Kıptilerden Toplanan Cizye ve İspençe	32b	188
	ME'MURİYET, AZİL VE TAYİN EMİRLERİ		
181	Bayır köyündeki Arslan Çelebi Câmî'sine Müezzin Tayini Olması	16b	113
182	Rumeli Kazaskeri Şa'bân Efendinin Kadı Ataullah Efendiyi Kassamlardan Sorumlu Olarak Görevlendirmesi	16b	115
183	Şahin Çavuş'un Tayini	17b	122
184	Du'âgûy Vazifesi Gören Şeyh Ahmed'in Beratının Yenilenmesi	19b	134
185	Du'âgûy Vazifesi Görenlerin Beratlarının Yenilememesi Durumunda Maaşlarının Verilmemesi	20a	136
186	Du'âgûy Vazifesi Görenlere Beratlarını Yenilemedikleri Takdirde Mukatalardan Maaş Verilmemesi	32a	184
	ASKERİ İÇERİKLİ EMİRLER		

187	Eflak, Boğdan ve Macar Tarafından Gelen Ulakların Tuna'dan Geçilmeyip Silistre'ye Gönderilmesi-Buyruldu	12a	88
188	Ruşuk Voyvodahğına Bağlı Hassaların İltizama Verilmesi	12b	93
189	Tersâne Amire Mühimmâtı için Yardım Akçesi Toplanması	14a	94
190	Pâdişâh Sefere Çıkacağı İçin Kapukulu Askerlerinin Toplanıp İstanbul'a Gelmesi İsteniyor	14a	96
191	Savaşa Gidileceği İçin Rumeli'nin Sağ Kolunda Bulunan Kapukulu Askerlerin İstanbul'a Gönderilmesi	14b	98
192	Silistre Civarındaki Tersanei Amire İçin Don Yağı Talebi	14b	99
193	Tersâne İçin Bedeli Muavenet Akçesi Toplanması	14b	100
194	Bedeli Muavenet Akçesi Tahsili	32b	189
195	Şumnu Civarındaki Girit Muhafızı Vezîr Mustafa Paşa'nın Haslarına Yapılan Müdahaleye Engel Olunması	15a	103
196	Savaş Nedeniyle Bölgeden İstanbul'a Zahire İsteği	17b	121
197	Sefer İçin Kapukulu Askerlerinin Toplanarak İstanbul'a Gelmeleri	18a	124
198	Sefer İçin Sürsat Bedeli Talebi	22a	148
199	Yeniçeri, Korucu vs Serdar-ı Ekrem Ahmet Paşa'nın Hizmetine Katılmaları	27b	171
200	Sefer Giderleri İçin Avarız Hânelerinden Bedeli Menzil Toplanması	28a	174
201	Kapukulu Askerlerinin Serasker Ahmet Paşa'nın Hizmetine Katılmaları	30a-30b	180
202	Seferi Hümayun İçin At Tedariki	32b	187
	TEVZİ' DEFTERLERİ		
203	Sefer İçin Mahalle ve Köylerin Vereceği Sürsat Bedeli İlgili	24a-24b	157

2.4. R-1 NUMARALI RUSÇUK ŞER'İYYE SİCİL'İNİN ÇEVİRİ YAZISI

Varak No: 1a

Hüküm No:1

Tarihi: 1067

Konusu: Bakkal Mehmed Efendi'den Vakıf Parasının İade Talebi - Hücet

Bin altmış yedi senesinde câmi'-i sûk vakfından Bakkal Mehmed bin Abdullah nâm kimesne zimmetinde gıbbe's-su'âl meblağ bin üç yüz akçe olduğu sebt bi-ikrârihî bi't-taleb Mustafa Efendi El-İmâm be-câmi'-i mezbûr.

Şuhûdü'l-hâl

Bakal El-Hâcc Hasan ibn El-Hâcc Hüseyin Muhsinzâde Hüseyin Çelebi
Bakal Mino oğlu Ahmin El-Hâcc İsmail ibn El-Hâcc Halil Ve gayruhum

Varak No: 1a

Hüküm No:2

Tarihi: Selh-i Cemâziyel-âhir 1067

Konusu: Caferova Köyü Sakinlerinin Alacak Verecek Meselesi -Hücet

Bin altmış yedi senesinde Caferova nâm karye ahâlîsinden Mustafa (Silik) ve sâirleri zimmetlerinde kürek ve yulaf ve kereste ve zift teklîfleri ve arpa teklîfi bi'l-muvâcehe virdim deyn-i Mehmed Beyzâde Mustafa Bey meblağ gıbbe's-su'âl aldık deyü ikrâr eyledikleri ecilden kayd şod. Hurrîre fî selh-i Cemâziye'l-âhire fî't-târîhi'l-mezbûr.

Şuhûdü'l-hâl

Hüseyin Bey Cafer Bey El-Muhzır Ramazan Efendi Mustafa Hoca
(Silik) mesfûr.

Varak No: 1a

Hüküm No: 3

Tarihi: Selh-i Cemâziyel-âhir 1067

Konusu: Alacak Verecek Tahsili -Hücet

(Silik) üç bin beş yüz akçe virdim deyü ikrâr ve i'tirâf idüb deyn-i mezbûr alub kabz eyledim meblağ-ı mezkûre (Silik) mezbûr.

Hurrîre fî selh min-Cemâziye'l-âhire sene 1067

Şuhûdü'l-hâl

Mahmud Efendi Şahin Çelebi Mahmud Ağa Mustafa Efendi Arab
Mehmed.

Varak No: 1a

Hüküm No:4

Tarihi: Selh-i Cemâziyel-âhir 1067

Konusu: Baki Paşa Vakfı'ndan Câmî'î Cedîd ile Câmî'-i Atîke Ödeme-Hüccet

Baki Paşa Vakfı'na câbî olduğum hasebiyle yirmi üç vukıyye bin altmış yedi Ramazanında câmî'-i cedîd ile câmî'-i atîke (Silik) teslim eylediği kayd şod.

Şuhûdü'l-hâl

Helvacı Ali oğlu Murtaza Karındaşı Muhsin Helvacı Mehmed Helvacı Mustafa

Varak No: 1a

Hüküm No:5

Tarihi: Selh-i Cemâziyel-âhir 1067

Konusu: Bacanak Mahallesi Vakfı'nın Dökümü- Hüccet

Vakf-ı Bacanak Mahallesi be-ma'rifet-i Kâsımü el-mütevellî li-seneti seb'a ve sittîn ve elf.

Der zimmet-i Kurd Ali

Asl-ı mâl 800 Terzi Habîb kefil-i bi'l-mâl oğlu

Şuhûdü'l-hâl

El-Hâcc Hüseyin Kethüdâ Usta Mehmed Haffâf

Der zimmet-i ve gayruhû

Asl-ı mâl 1000 Babası kefil-i bi'l-mâl

Şuhûdü'l-hâl

El-Hâcc Hüseyin Turgud Veli Halife

Der zimmet-i İlyas Topcu

Asl-ı mâl 600 Kefil-i bi'l-mâl oğlu Sefer

Şuhûdü'l-hâl

El-Hâcc Receb Haffâf Kal'a Kethüdâsı Ali Çelebi

Der zimmet-i Topcu Kâsım

Asl-ı mâl 1000 Hânesi rehindir an mahalle-i Bacanak

Şuhûdü'l-hâl

Ali Hocazâde Receb Veli Halife Haffâf

Der zimmet-i Bekci Mehmed

Asl-ı mâl 300 Karındaşı Bekir kefil (Silik)

Şuhûdü'l-hâl

Hâffâf Abdülbaki Haffâf Hasan Haffâf Ahmed Dede

Varak No: 1a

Hüküm No:6

Tarihi: Gurre-i Zi'l-ka'de 1067

Konusu: Mustafa Ağa'nın Dükkân ve Ev Vakfetmesi-Hüccet

Sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât Ruscuk sâkinlerinden Mustafa Ağa (...) arz ve maslahat eyledi (...) mezbûrede vâki' sûk vasatında bir tarafı (...) Ahmed ve bir tarafı Abdülbâkî Efendi mülküyle (...) tarîk-i âmma müntehî olan üç bâb dükkânı ba'de'z-zuhr (...)ve mukâbelesinde hâsıl olan evini mütevellî yediyle (...) hurrîre fî gurreti Zi'l-ka'detü'-şerîfe li-seneti seb'a ve sittîn ve elf vakf eyledim didüğü.

Şuhûdü'l-hâl

Ahmed Efendi El-Îmâm (...) Mustafa Ağa Mehmed Ağa Kethüdâyeri
Abdurrahim Efendi Koca Ali Bey Ramazan Beyefendi

Ve gayruhum mine'l-hâzırîn.

Varak No: 1b

Hüküm No:7

Tarihi: Gurre-i Zi'l-hicce 1066

Konusu: Ruscuk'a Kadı ve Naib Tayini-Hüccet

Hüve Hayy ve ni'mel-vekîl

Hâzihi'l-evrâku'l-mecelleti (...) lil-hücceci's-sahîhati's-şer'iyye ve's-sicillâtü's-sarîhati'l-mer'iyye tahazzüren an-ziyâ'-u hukûkü'l-müslimîn bi-mürûri'l-eyyâm ve'l-ezmine ve zabten lil-kazâyâ elvâkı'atü ale't-ta'kîb elletî vak'at bi-medîneti Ruscuk hamâha'llâhu te'âlâ anî'l-fiten ve'l-kürûb elletî yehtâcu ileyhâ el-hükkâm fî'l-kazâyâ min-mesâlihi'l-enâm fî zimmete a'lemü'l-ulemâ'il-kirâm efdalü'l-fudalâ'il-fihâm mâhiyü'l-bid'atü'l-kabîhatü ve'l-ibrâm mümeyyizü'l-helâlü anî'l-harâm mu'ayyenü'z-zu'afâ-i ve'l-eytâm hâdim-ü şerî'atü seyyidü'l-enâm ma'denü'l-kemâlü ve'l-yakîn (...) el-hâkimü'l-âdilü'l-fâdilü'l-fâdil beyne'l-hakk ve'l-bâtıl Hazreti Ahmed Efendi el-müdde'û be-Şâfiîzâde zîdet fazâ'iluhû kemâ tâbet şemâ'iluhû el-kâdî bi'l-medîneti'l-mezbûre ve be-kalemi'l-fakîru ilallâhü'l-azîzü'l-kadîr Mes'ûd bin Mehmed be-fakîrû'l-mansûb be-hidmeti'n-niyâbeti bi'l-kazâ'il-mezkûr fî zimmete yevmi'l-müşârun-ileyh tahrîren fî gurre-i şehri Zilhiccetü's-şerîfe li-seneti sitte ve sittîn ve elf min-hicreti men lehü'l-izzü ve's-şeref aleyhi efdalü't-tahiyyetü ve't-teslîm. Allâhümme uhtim bi'l-hayri ve's-sa'âde. Âmîn.

Varak No: 1b

Hüküm No:8

Tarihi: Gurre-i Zi'l-hicce 1066

Konusu: Süleyman Bey'in İbrahim Ağa'ya Mülk Satışı-Hüccet

Medîne-i Ruscuk sâkinlerinden Kösic Hasan Beyzâde Süleyman Bey nâm Cündî mahfil-i kazâda yine medîne-i mezbûre sâkinlerinden işbu bâ'isü'r-rakîm El-Hâcc

Şâhmerdânzâde İbrahim Ağa nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb yine medîne-i mezbûre nevâhîsinden Tutrakan dimekle ma'rûf nâm nâhiyesi muzâfâtından Taban nâm karyede vâki' bir taraftan Tuna'ya ve bir taraftan karye-i mezbûreye ve tarafeyni mer'âya müntehî iki anbarı ve bir odayı ve ter oğlan evini ve bir sayvandı ve ahuru ve havluyu müstemil mülk çiftliğimi ve içinde olan üç re's kırağımı ve yine karye-i mezbûre sınırı dâhilinde vâki' lede'l-ahâlî ve'l-cîrân beş kıt'a tarlamı mezbûr İbrahim Ağa'ya safha-i vâhide ile beş bin nakid râyic-i fi'l-vakt akçeye bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb kabz-ı semen-i ma'dûd ve teslîm-i mübeyya'-ı mahdûd ba'de'l-yevm çiftlik-i mezkûr merkûm İbrahim Ağa'nın mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vaka' bi't-taleb kayd-ı sicil olundu.

Hurrîre fî gurreti min-Zi'l-hiccetü'ş-şerîfe li-seneti sitte ve sittîn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Kethüdâzâde Mustafa Ağa Mehmed Bey Gulâmşâhî Mehmed Bey fî Bevvâb-ı
Sultân El-Hâcc Şâhmerdân Abdülbaki Efendi birâderi Ali Çelebi.

Varak No: 1b

Hüküm No:9

Tarihi: 6 Zi'l-hicce 1066

Konusu: Bazın Köyünde Kirke Adlı Kişinin Yusuf Beyi Darp Etmesi-Hüccet

Medîne-i Ruscuk muzâfâtından Bazın nâm karye sâkinlerinden Yusuf Bey nâm gulâmşâhî meclis-i şer'at-ı garrâya hâzır olub şöyle takrîr-i kelâm ve bess-i merâm idüb yine medîne-i mezbûre tevâbi'inden Karasma¹ nâm karyede vâki' âsiyâbda un ügütmek murâd eylediğimde yine medîne-i mezbûre muzâfâtından Çernova nâm karye sâkinlerinden Kirke nâm zimmî âlet-i darbdan toyka ile üzerime gelüb başımı ve arkamı bi-gayr-ı hakkın darb ve mecrûh eylemiştir taraf-ı şer'den mürâsele tahrîr olunub mahfil-i şer'at-ı garrâya ihzâr ve da'vâmız istimâ' olunub ihkâk-ı hak olunmak matlûbumdur didikde savb-ı şer'den mürâsele tahrîr olub husûs-ı mezkûra Niğbolu kâyimmakâmı tarafından mübâşir ta'yîn olunan Ahmed Ağa nâm kimesne merkûm Kirke nâm zimmîyi mahfil-i kazâya da'vet için mürâsele-i şer'îyye ile irsâl olunub mürâsele-i şer'îyyeyi karye-i mezbûre ahâlîsi muvâcehelerinde kırâ't ve merkûm Kirke zimmîyi mahfil-i kazâya ihzâra taleb eylediğünde karye-i mezbûre ahâlîsi merkûm Kirke'nin firârını ve itâ'at itmeyüb mahfil-i kazâya gelmedüğünü müşârun-ileyh Ahmed Ağa'ya ihbâr itmeğin müşârun-ileyh dahî merkûm zimmînin mahfil-i kazâya gelmeyüb ve âdem-i itâ'ati mahfil-i kazâya gelüb inhâ itmeğin vâki'-i hâl merkûm Yusuf Bey talebiyle ketb olunub yed-i tâlibe def' olundu. Hurrîre fî 6 min-Zi'l-hiccetü'ş-şerîfe sene 1066.

Şuhûdü'l-hâl

Abdi Beşe ibn Yusuf Ali Beşe Emîn-i Mahkeme Receb bin Ali
İskender tâbi'-i nâib Muharrirü'l-harf Başuzâde Ve gayruhum mine'l-
hâzırîn.

¹ Diğer yerlerde "Krasna" şeklinde geçmektedir.

Varak No: 1b**Hüküm No:10****Tarihi: 6 Zi'l-hicce 1066****Konusu: Câmi'-i Atîk Mahallesinde Yaralama Olayı-Hüccet**

Medîne-i Ruscuk mahallâtından Câmi'-i Atîk Mahallesi sâkinlerinden Receb nâm emred meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-teşrîfde yine mahalle-i mezbûre sâkinlerinden işbu bâ'isü'l-kitâb Ali bin Hüseyin nâm emred mahzarında üzerine tasvîr-i da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb târîh-i kitâb-ı müstetâbdan bir gün mukaddem medîne-i mezbûre fenâsında vâki' Bey Mezarlığı dimekle ma'rûf nâm mevzi'de bir taş üzerinde otururken mezbûr Ali âlet-i cârihadan bıçak nâm câriha ile üzerime gelüb bi-gayr-i hakkın sağ koltuğum altını darb ve mecrûh eylemiştir binâen-aleyh beynimizde husûmât-ı şedîde ve münâza'ât-ı adîde vâkı'a olmağın el-hâletü hâzihî beynimize muslihûn tavassut idüb es-sulh-ü seyyidü'l-ahkâm mısdâkıncı husûs-ı mezkûr altmış akçe üzerine inşâ-i akd-i sulh idüb ben dahi sulh-ı mezkûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûr altmış akçeyi mezbûr Ali'nin yedinden ahz u kabz eyledim ba'de'l-yevm husûs-ı mezkûra müte'allik da'vâ ve nizâdan mezbûr Ali'nin zimmetini ibrâ-i âmm ile ibrâ ve iskât-ı tâm ile iskât eyledim didikde mukırr-ı merkûm Receb nâm kimesnenin minvâl-i muharrer üzere cârî olan ikrârın el-mukarranü'l-merkûm Ali dahi tasdik ve tahkîk itmeğın vâki'-i hâl hıfzan li'l-makâl sebt ve sahîfe kılındı. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâdis min-Zi'l-hiccetü's-şerîfe li-seneti sitte ve sittîn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahru'l-akrân Mehmed Çelebi

El-Hâcc Ahmed El-Muhzır

Muhzırbaşı Hasan Bey

Mütesellimü'l-vakt İbrahim Ağa

Ali Beşe Emîn-i Mahkeme

ve gayruhum mine'l-hâzırîn.

Varak No: 2a**Hüküm No:11****Tarihi: 4 Zi'l-hicce 1066****Konusu: Yovan Adlı Kıptînin Cizye Vergisi Vermemek İçin Kıpti Olduğunu İnkâr Etmesi-Hüccet**

Medîne-i Ruscuk hamîyyet-i ani'l-fiten ve'l-kürûbda bin altmış beş senesinde emr-i şerîf-i cihân-mutâ' ile (Silik) Mustafa Ağa nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-teşrîfde medîne-i mezbûre sâkinlerinden Yovan nâm zimmî mahzarında üzerine tasvîr-i da'vâ idüb merkûm Yovan eben an-ceddin Kıbtî iken sene-i mezbûrede edâsı lâzım gelen Kıbtî cizyesini virmeğe ta'allül ider sene-i mezbûreye mahsûb olan cizye-i mersûme mezbûr Yovan'dan şer'an su'âl olunub alıvırılması matlûbumdur didikde gıbbe's-su'âl ve akîbü'l-inkâr müdde'î-i müşârun-ileyhden müdde'âsını mübeyyine beyyine taleb olundukda yine medîne-i mezbûre sükkânından Busne bin İndallah ve Kaso veled-i Pradovniyo nâm Kıbtîler li-ecli's-şehâde meclis-i şerî'at-ı garrâya hâzırûn olub eserü'l-istişhâd fi'l-hakîka mezbûr Yovan'ın babası ve cedd-i sahîhi Kıbtîler olmağla elli altmış seneden târîh-i kitâb-ı müstetâba gelince Kıptiyân peyklerine cizyelerini edâ ve teslîm idegelmek ile mezbûr Yovan dahi vech-i meşrûh üzere eben an-ceddin Kıbtî oğlu Kıbtîdir biz bu

husûsa bu minvâl üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îyye itdiklerinde gıbbe ri'âyetihî şerâyitü'l-kabûl şehâdetleri makbûle olduktan sonra mücebi ile hükm olunub mâ-vaka' bi't-taleb ketb ve terkîm olundu.

Hurrire fi'l-yevmi'r-râbi' min-Zi'l-hiccetü's-şerîfe sene 1066.

Şuhûdü'l-hâl

Mustafa Efendi El-İmâm Kethüdâyeri Mehmed Ağa Ali Bey
Gulâmşâhî Mehmed Beşe Er-Râcil Muharrirü'l-harf Başuzâde Mes'ûd
Ve gayruhum mine'l-hâzırîn.

Varak No: 2a

Hüküm No:12

Tarihi: 4 Zi'l-hicce 1066

Konusu: Beyram Hatun'un Dilâver Beyden Boşanma Davası-ılam

Medîne-i Ruscuk muzâfâtından İsmil nâm karye sâkinelerinden Beyram nâm hatun mahfil-i kazâda zevci Dilâver nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Dilâver zevcim olub târîh-i kitâbdan on beş gün mukaddem beni talâk-ı selese ile tatlık eylemişdir su'âl olunsun didikde gıbbe's-su'âl merkûm Dilâver talâk-ı selese² ile tatlık eylediğini bi'l-küllîye inkâr ile mukâbele idicek merkûme Beyram'dan takrîrine muvâfık beyyine taleb olundukda yine karye-i mezbûre sükkânı Es-Seyyid Hızır ve Ese nâm kimesneler li-ecli's-şehâde mahfil-i kazâyâ hâzırân olub eserü'l-istîşhâd fi'l-hakîka merkûm Dilâver zevcesi merkûme Beyram nâm hatunu bizim huzûrumuzda talâk-ı selese ile tatlık eyledi biz bu husûsa bu minvâl üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde gıbbe't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olduktan sonra mezbûr Dilâ(ver)den tefrîk olunmağın işbu hurûf ketb olunub yed-i tâlibe def' olundu.

Şuhûdü'l-hâl

Mustafa Efendi El-Müderriş Berber Mehmed Beşe Er-Râcil Ali Beşe tâbi'-i
Efendi Muhzırbaşı Hasan Bey ve gayruhum mine'l-hâzırîn.

Varak No: 2a

Hüküm No:13

Tarihi: 4 Zi'l-hicce 1066

Konusu: Hüseyin Beşe Adlı Kişinin Zimmîler Tarafından Katl Edildiği İddiası-Hüccet

Medîne-i Ruscuk muzâfâtından Kadıköyü dimekle ma'rûf nâm karyede Hüseyin Beşe nâm râcil-i maktûlün kâtilini Niğbolu kâyimmakâmı tarafından tefîş ve tefahhus olunmağışün mübâşir ta'yîn olunan Abdurrahman Ağa nâm kimesne mahfil-i kazâda işbu sâhibü'l-kitâb karye-i mezbûre ahâlîsinden Mihaylu ve Karakala ve Tudor ve Pico ve Papas Rahle ve Papas Vilco ve sâyirleri mahzarlarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb târîh-i kitâbdan altı ay mukaddem karye-i mezbûre sâkinlerinden Hüseyin Beşe nâm yeniçeriyi karye-i mezbûre ahâlîsi katl

² Genellikle "talâk-ı selâse" olarak kullanılmakla birlikte metinde yukarıdaki şekliyle kullanılmıştır.

eylemişler su'âl olunub veresesine ihkâk olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-su'âl karye-i mezbûre ahâlîsi husûs-ı mezkûreden aslâ ve kat'â haber ve âgâhlarımız yokdur deyü bi'l-küllîye inkâr ile mukâbele idicek mübâşir-i mûmâ-ileyhden iddi'âsına muvâfık beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden kemâl-i mertebe izhâr-ı acz itmeğin karye-i mezbûre ahâlîsine husûs-ı mezbûreden haber ve âgâhları olmadıklarına yemîn teklîf olunub anlar dahî her biri ale'l-infirâd half alâ-İncil-i İsa aleyhi's-selâm itmeğin merkûm Abdurrahman Ağamu'ârazadan men' olunub işbu hurûf karye-i merkûme ahâlîleri talepleri ile kayd-ı sicil olundu.

Şuhûdü'l-hâl

Halil Efendi El-İmâm Kethüdâyeri Mehmed Ağa Şa'bân Bey Osman Bey Muhzır Hasan Bey ve gayruhum.

Varak No: 2a

Hüküm No:14

Tarihi: 4 Zi'l-hicce 1066

Konusu: Kaladovoğlu Kirke Beyin Yusuf Bey ve Ebubekir Beyi Darb Etmesi İddiası-Hüccet

Medîne-i Ruscuk tevâbi'inden Bazın nâm karye sükkânından Yusuf Bey ve Ebubekir Bey nâm kimesneler mahfil-i kazâda yine medîne-i mezbûre tevâbi'inden Çernova nâm karye sâkinlerinden işbu bâ'isü'l-kitâb Kaladovoğlu Kirke nâm zimmî mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb târîh-i kitâbdan iki ay mukaddem Krasna nâm mevzi'de vâki' âsiyâbda un üğütmek murâd eylediğimizde zikr olunan âsiyâbın kapusundan ale'l-gafle içerüye toyka ile birkaç nefer kimesne üzerimize gelüb bizi darb ve mecrûh eylediler merkûm Kaladovoğlu Kirke târîh-i mezkûrda Eflâk diyârında olub bizim darb ve mecrûh olduğumuzdan aslâ ve kat'â haber ve âgâhı yokdur didiklerinde merkûm Kaladovoğlu Kirke ile husûs-ı mezkûra mûte'allık da'vâmız yokdur didiklerinde mukırrân-ı merkûmân Yusuf Bey ile Ebubekir Beyin minvâl-i muharrer üzere cârî olan ikrârlarını el-mukırr-lehü'l-merkûm Kaladovoğlu Kirke'nin dahi tasdîk ve tahkîk itmeğin vâki'-i hâl hıfzan lil-makâl kayd-ı sicil olundu.

Şuhûdü'l-hâl

Fahru'l-akrân Çavuşzâde Mehmed Ağa Fahru'l-kuzât Abdülbaki Efendi Fahru'l-akrân Çavuşzâde Mustafa Ağa Fahru'l-a'yân Ramazan Çelebi Abdi Çelebizâde Ahmed Ağa ve gayruhum.

Varak No: 2a-2b

Hüküm No:15

Tarihi: 4 Zi'l-hicce 1066

Konusu: Zimmî Çocuklara Vasi Tayini-Hüccet

Medîne-i Ruscuk mahallâtından Tuna Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Jilesko nâm hâlikin eytâm-ı sığârı Niko ve Odna ve Jilesko nâm sığârın vasî-i muhtârları olmayub babaları hâlik-i merkûm Jilesko'dan irs-i şer'le intikâl iden emvâl ve erzâkların zabt ve hıfza bir vasî lâzım ve mühim olmağın hâkim-i

mevki'î'l-kitâb tûbâ lehû ve hüsn-ü me'âb işbu bâ'isü'l-kitâb yine medîne-i mezbûre sâkinlerinden ammîleri Nikolço nâm zimmî evlâ ve enfa'-ı fihim eytâm-ı mezbûrun ahvâlini zabt ve hıfz için vasî nasb ve ta'yîn idüb ol dahî vesâyet-i mezkûru kabûl ve hizmet-i lâzimesin edâya müte'ahhid olmağın vâki'-i hâl kayd-ı sicil olundu.

Şuhûdü'l-hâl

Ali Beşe Emîn-i Mahkeme İskender tâbi'-i nâyib Abdülgani Çelebi
Mustafa Bey Ahmed Bali Efendi Ve gayruhum.

Varak No: 2b

Hüküm No:16

Tarihi: 4 Zi'l-hicce 1066

Konusu: Karakoçalı Köyü Sakinlerinin Sipahiye Öşür Vermemeleri–Hüccet

Kasaba-i Hezargrad sâkinlerinden Pîrî Sipâhî nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i şeref-meşhûnda takrîr-i kelâ(m) ve bess-i merâm idüb medîne-i Ruscuk muzâfâtından Karakoçalı dimekle ma'rûf nâm karyede sipâhî olub bin altmış altı senesine mahsûb üzerlerine edâsı lâzım gelen öşr-i şer'iyemiz alıvirmek için taraf-ı şer'den muhzır irsâl olunub meclis-i şerî'at-ı garrâya ihzâr ve ihkâk-ı hak olunmak matlûbumdur didikde savb-ı şer'den karye-i mezbûre ahâlîsi meclis-i şerî'at-ı garrâya da'vet için mürâsele-i şer'iyeye ile huddâm-ı şer' olan Muhzır Osman irsâl olunub mürâsele-i şer'iyeyi muvâcehelerinde kırâat ve mahfil-i kazâya da'vet itdikde ahâlî-i karye itâ'at itmeyüb meclis-i şer'a gelmediklerini merkûm Muhzır Osman gelüb haber virdikde tekrâr iki def'a dahî muhzır irsâl olunub varub da'vet-i şer' eyledikde ahâlî-i karye mahfil-i kazâya gelmeyüb te'annüdleri ve âdem-i itâ'atleri mukarrer ve muhakkak olmağın kayd-ı sicil olundu.

Şuhûdü'l-hâl

Ali Çelebi Emîn-i Mahkeme Abdülgani Efendi mahdûm-ı Efendi Hazretleri
İskender Beşe tâbi'-i nâyib Muhzır Hasan Bey El-A'rec Ve
gayruhum.

Varak No: 2b

Hüküm No:17

Tarihi: 4 Zi'l-hicce 1066

Konusu: Palas Yahya'nın Cinayetle Degil Eceliyle Öldüğü Meselesi-Hüccet

Medîne-i Ruscuk tevâbi'inden Şoruk Oprot³ nâm karyede Palas Yahya nâm kimesneyi katl iden kâtilleri Niğbolu kâyimmakâmı tarafından teftîş ve tefahhus olunmağın için mübâşir ta'yîn olunan Ali Ağa nâm kimesne mahfil-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb karye-i mezbûre ahâlîsinden Muharrem ve İsa ve Mehmed ve Miço ve Ali nâm kimesneler ve sâir mahzarlarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb târîh-i kitâbdan bir sene mukaddem karye-i mezbûre sâkinlerinden Palas Yahya nâm kimesneyi karye-i mezbûre ahâlîsi katl eylemişlerdir su'âl olunub ihkâk-ı hak olunmak matlûbumdur didikde gibbe's-suâl karye-i mezbûre ahâlîsi feth-i makâl idüb

³ Diğer yerlerde “Şorkoprod” olarak geçmektedir.

merkûm Palas Yahya kendi eceliyle fevt oldu deyü ikrâr eyledikleri ecilden mübâşir-i mûmâ-ileyh karye-i mezbûre ahâlîsinden takrîrlerine muvâfık beyyine taleb eyledüğünde udûl müslimînden fahru'l-akrân Mühürdar Ali Ağa ve Çukadiğer Ali Ağa nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde mahfil-i kazâya hâzırân olub fi'l-hakîka merkûm Palas Yahya târîh-i kitâbdan bir sene mukaddem kendi eceliyle fevt olmuştur deyü edâ-i şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde gibbe ri'âyetihî şerâitü'l-kabûl şehâdetleri makbûle ve mesmû'a olduktan sonra mübâşir-i mûmâ-ileyh Ali Ağa mu'ârazadan men' birle işbu hurûf ketb olunub karye-i mezbûre ahâlîsi talepleriyle kayd-ı sicil olundu.

Şuhûdü'l-hâl

Es-Seyyid Ali Ağa Mustafa Çelebi Ali Beşe Er-Râcil Ahmed tâbi'-i
Efendi Muhzır Hasan Bey Ve gayruhum.

Varak No: 2b

Hüküm No:18

Tarihi: Gurre-i Safer 1067

Konusu: Acemioğlanı Hüseyin Beşe'nin İbrahim bin Süleyman Tarafından Yaralanması-Hüccet

Medîne-i Ruscuk tevâbi'inden Mirestoviçe nâm karye sâkinlerinden Acemioğlanı Hüseyin Beşe nâm kimesne mahfil-i kazâda takrîr-i kelâm târîh-i kitâbdan üç gün mukaddem karye-i mezbûre sâkinlerinden İbrahim bin Süleyman nâm kimesne evimi basub sağ küreğim üzerine bıçak ile urub beni mecrûh eylemiştir taraf-ı şer'den muhzır irsâl olunub meclis-i şer'a ihzâr ve ihkâk olunmak matlûbundur didikde savb-ı şer'den zâbitlarına hitâben mürâsele tahrîr olunub irsâl olundukda ol dahî adam gönderüb karye-i mezbûre ahâlîsinden taleb eyledükde karye-i mezbûre ahâlîsi merkûm İbrahim'i gayb idüb firâr eyledüğünü zâbit-ı merkûmun adamına haber virdüklerinde ol dahî meclis-i şer'a gelüb merkûm İbrahim'in gaybet ve firâr idüb mahfil-i kazâya gelmeyüb ta'annüd ve adem-i itâ'ati mukarrer ve muhakkak olduğunu inhâ itmeğin vâki'-i hâl merkûm Hüseyin Beşe talebiyle kayd-ı sicil olundu.

Şuhûdü'l-hâl

Muhzır Hasan Bey Mustafa Beşe Er-RâcilMertami Çavuş tâbi'-i serdârân

Muhzır Dede Kodu(?) Ve gayruhum mine'l-hâzırîn

Yâ Fettâh Yâ Rezzâk Gurre-i Saferü'l-hayr ve hatm bi'l-hayr.

Varak No: 2b

Hüküm No:19

Tarihi:2 Safer 1067

Konusu: Verba'nın Oğluna Nafaka Tayini-Hüccet

Medîne-i Ruscuk mahallâtından Cedîd Mahallesi sâkinlerinden Mustafa nâm kimesne bundan esbak fevt olan Verba nâm kimesnenin sulbî sağır oğlu Mehmed nâm sağîrin nafaka ve kisvesi yokdur deyü mahfil-i kazâya gelüb takrîr-i kelâm ve

bess-i merâm idüb saġîr-i mezbûra nafaka takdîr olunub istidâneye izin taleb iderim didikde bu kitâb-ı müstetâbın a'lâsını muvakka' olan hâkim saġîr-i mezbûrun nafaka ve kisvesiçün târîh-i kitâbdan yevmî üçer akçe nafaka takdîr olunub ve mezbûr Mustafa'ya izin virilüb hîn-i zarûretde istidâne idüb vakt-i zaferde yine rücû' ide ve bu vesîka-i enîka alâ mâ hüve'l-hakîka kayd-ı sicil olundu.

Hurrîre fî 2 min-Saferü'l-hayr sene seb'a ve sittîn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Ömer Efendi oġlu Mustafa Halil

Muhzır Hasan Bey El-A'rec

Mustafa Beşe tâbi'-i Efendi

Hasan Beşe tâbi'-i Efendi Ve gayruhum

Varak No: 2b-3a

Hüküm No:20

Tarihi: 2 Safer 1067

Konusu: Hayvan Satışı-Hüccet

Medîne-i Ruscuk'da Beytü'l-mâl-i âmme ve hâssa emîni olan Es-Seyyid Ali Aġa nâm kimesne mahfil-i kazâda takrîr-i kelâm idüb târîh-i tahrîrden üç ay mukaddem medîne-i mezbûre sâkinlerinden Ahmed Beşe yedinden bir re's ak kara sığız öküzü saġ kulaġında in nişânıyla ve yine in nişânıyla bir re's sarı kara sığız öküzü (...)ahz olunub sâhibi zuhûr idince nafaka-i mu'ayyene ile kibel-i şer'-i mazhardan bana teslîm olunub hâlâ müddet-i örfiyyesi tamâm ve müstehakkı zuhûr itmedi ve nafakası hakkı kıymetini istî'âb idüb sâhibi mütekarrır olmak mukarrerdir cânib-i şer'-i kavîmden zikr olunan öküzlerin semen-i misli ile bey'a izin taleb iderim didikde ba'de'n-nazar takrîri sicill-i mahfûzda mestûr olana mutâbık olmaġın zikri mürûr iden kara sığız öküzü semen-i misli ile bey'a izin virilüb mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Hurrîre fî 2 min-Saferü'l-hayr sene 1067.

Şuhûdü'l-hâl

Mustafa Beşe Er-Râcil

Mustafa Bey El- Cündî

İskender Beşe Er-Râcil

Ahmed Çelebi El-Mü'ezzin Muhzır Hasan Bey Ve gayruhum

Varak No: 3a

Hüküm No:21

Tarihi: 4 Safer 1067

Konusu: Zimmîlere Yüzelli Gün Vadeli Borç Para Verilmesi-Hüccet

An-mâl-i Abdi Çelebizâde Ahmed Aġa.

Asl-ı mal 15000

Hurrîre fî 4 min-Saferi'l-hayr sene 1067 yüz elli gün mev'ûd.

Zimmeti Karye-i Taban esâmî:

Mum SabelKoca Rusil

İstepanLukaPapas Kirken

Şuhûdü'l-hâl

Abdülkerim Efendi Hasan Beyzâde Hüseyin Çelebi Ali Çelebi El-Mü'ezzin Halil Efendi El-İmâm Ve gayruhum.

Varak No: 3a

Hüküm No:22

Tarihi: 6 Safer1067

Konusu: Zimmîlerin Ali Dede'ye Bağ Satışı-Hüccet

Medîne-i Ruscuk sükkânından Kerim ve Ana ve Naro ve İsa nâm Ermeniler mahfil-i kazâda işbu sâhibü'l-kitâb Ali Dede nâm kimesne her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb bundan esbak babamızdan irs-i şer'le intikâl iden medîne-i mezbûre sınırı dâhilinde vâki' bir tarafı Hamşid bağına ve bir tarafı Gazi Süleyman bağına ve tarafeyni tarîk-i âmma müntehî tahmînen dört dönüm bağımızı merkûm Ali Dede'ye altı yüz nakd-i râyic-i fi'l-vakt akçe bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb kabz-ı semen-i ma'dûd ve teslim-i mübeyya'-ı mahdûd eyledik ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didiklerinde gıbbe'ş-şer'î mâ-vaka'a alâ-vukû'ihî ketb ve terkîm olundu.

Hurrire fi'l-yevmi's-sâdis min-şehr-i Saferü'l-hayr li-seneti seb'a ve sittîn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Hamşid Hoca
Terzi Hasan

Ali Hoca

Muhzır Hasan Bey

Ömer Beşe Er-Râcil

Ve gayruhum.

Ahmed Çelebi

Varak No: 3a

Hüküm No:23

Tarihi:5 Safer 1067

Konusu: Ayişe Hatun'un Evinin Varisleri Tarafından Satılması-Hüccet

Medîne-i Ruscuk tevâbi'inden Bazın nâm karye sükkânından Ömer ve Osman ve Durali ve Mahmud nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-teşrîfde işbu bâ'isü'l-kitâb Mehmed Çelebi nâm kimesne mahzarında her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb bundan esbak medîne-i mezbûre sâkinelerinden olub bi-emri'llâhi te'âlâ vefât iden hemşîremiz Ayişe Hatun nâm müteveffânın verâseti şer'an bize münhasıra olduktan sonra müteveffây-ı mezbûrenin medîne-i mezbûre mahallâtından Kara Mustafa Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Hüseyin Çelebi mülküne ve bir tarafı Cerhi Ali mülküne ve bir tarafı Pabuççu Ali mülküne ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî bir bâb evi ve sobayı ve havluyu müstemil mülk menzilimizi verâsetimiz hasebiyle merkûm Mehmed Çelebi'ye üç bin nakd-ı râyic-i fi'l-vakt akçeye bey'-i bât-ı kat'î ile bey' idüb kabz-ı semen-i ma'dûd ve teslim-i mübeyya'-ı mahdûd eyledik ba'de'l-yevm menzil-i mezkûr merkûm Mehmed Çelebi'nin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didiklerinde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Hurrire fi 5 min-Saferü'l-hayr sene 1067.

Şuhûdü'l-hâl

Ramazan Çelebi Serdâr Ağa Ali AğaDiğer Ali AğaHacı Hüseyin El-
Haffâf El-Hâcc Receb Ve gayruhum.

Varak No: 3a

Hüküm No:24

Tarihi:7 Safer1067

Konusu: Ev Satışı-Hüccet

Medîne-i Ruscuk sâkinlerinden Arslan Çelebi nâm kimesne mahfil-i kazâda işbu sâhibetü'l-kitâb İsmihanî nâm hatun tarafından bey'-i âtiyü'l-beyânı tasdîka vekîl olub vetîre-i şerî'at-ı garrâ üzere isbât-ı vekâlet iden Süleyman Dede nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm (idüb) medîne-i mezbûre mahallâtından Câmî'-i Cedîd Mahallesi'nde vâki' bir tarafı İsaoglu Ali mülküne ve bir tarafı Yusuf mülküne ve bir tarafı Salih mülküne ve bir tarafı tarîk-i âmma muntehâ iki bâb evi ve mahzeni ve havluyu müştemil mülk menzilimi merkûme İsmihanî'ye dört bin nakd-ı râyic-i fi'l-vakt akçeye bey'-i bât-ı kat'î ile bey' idüb kabz-ı semen ve teslîm-i müsemmen eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrîfe olsun didikde mukırr-ı merkûm Arslan Çelebi'nin vech-i meşrûh cârî olan ikrârını vekîl-i merkûm Süleyman Dede dahi tasdîk ve tahkîk itmeğın vâki'-i hâl bi't-taleb ketb ve terkîm olundu.

Hurrîre fi'l-yevmi's-sâbi' min-Saferü'l-hayr li-seneti seb'a ve sittîn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Durzâde AliBayram Beşe Er-Râcil Durâyibzade Ali
El-Hâcc MustafaRamazan Çelebi Ve gayruhum.

Varak No: 3a

Hüküm No:25

Tarihi:17 Safer 1067

Konusu: Mustafa Bey'in Hamâmî Perviz'e Borç Vermesi-Hüccet

Medîne-i Ruscuk sâkinlerinden Mustafa Bey ibn Mehmed Bey nâm kimesne mahfil-i kazâda yine medîne-i mezbûre sâkinlerinden Hamâmî Perviz nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb merkûm Hamâmî Perviz benden on sekiz bin akçe istikrâz eylemişdir su'âl olunub ikrârı tahrîr olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-su'âl merkûm Hamâmî Perviz cevâbında fi'l-hakîka mûmâ-ileyh Mustafa Bey'den on sekiz bin akçe istikrâz ve kabz eylemişimdir ba'de'l-yevm sâlifü'z-zikr on sekiz bin akçe üzerimde vâcibü'l-edâ ve lâzımü'l-kazâ deyimdir deyü ikrâr ve i'tirâf itmeğın vâki'-i hâl bi't-taleb-i sâhibü'l-mâl ketb ve terkîm olundu.

Hurrîre fi 17 min-Saferü'l-hayr sene 1067.

Şuhûdü'l-hâl

Abdülkerim Yusuf Efendi Muhzır Hasan Bey Ali
Beşe Ve gayruhum.

Varak No: 3b

Hüküm No:26

Tarihi: 17 Safer 1067

Konusu: İbrahim Çelebi'ye Ait Atın Kaybolması-Hüccet

Medîne-i Ruscuk sâkinlerinden işbu bâ'isü'l-kitâb İbrahim Çelebi nâm kimesne meclis-i şer'-i lâzımü't-teşrifde yine medîne-i mezbûre sâkinlerinden Receb nâm kimesne mahzarında üzerine tasvîr-i da'vâ idüb târîh-i kitâbdan altı sene mukaddem mülkünden zâyî' olan kır bârgîrimi merkûm Receb'in yedinde buldum su'âl olunub alıvırılması matlûbumdur didikde gıbbe's-su'âl merkûm Receb cevâbında sâlifü'z-zıkr kır bârgîri Mehmed nâm kimesneden altı yüz akçeye iştirâ eylemişimdir seng-i mülkünden zâyî' olduğu ma'lûmum değildir deyü inkâr ile mukâbele idicek merkûm İbrahim Çelebi'den iddi'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda udûl ricâlden Mehmed Bey ve Hüseyin nâm kimesneler li-ecli's-şehâde mahfil-i kazâyâ hâzırân olub gıbbe'l-istişhâd fi'l-hakîka sâlifü'z-zıkr kır bârgîr merkûm İbrahim Çelebi'nin mülkünü olub târîh-i kitâbdan altı sene mukaddem mülkünden zâyî' eylemiştir bu husûsa bu minvâl üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde gıbbe ri'âyetihî şerâitü't-ta'dîl şehâdetleri mesmû'a ve makbûle oldukdan sonra merkûm İbrahim Çelebi'ye sâlifü'z-zıkr kır bârgîri bir tarîk ile mülkünden ihrâc eylemedüğüne yemîn teklîf olunub ol dâhî yemîn-i bi'llâhi'l-aliyyü'l-a'lâ itmeğin merkûmân şehâdetleri ile sâlifü'z-zıkr kır bârgîri merkûm İbrahim Çelebi'ye (...) birle kayd-ı sicil olundu.

Şuhûdü'l-hâl

Abdülbaki Efendi İbrahim Ağa Biraderi Mehmed Çelebi Mazanlı Efendizâde Mehmed Çelebi Ve gayruhum mine'l-hâzırîn.

Varak No:3b

Hüküm No:27

Tarihi: 17 Safer 1067

Konusu: Kuloğlu Mehmed Adlı Kişinin Mustafa Beyi Darp Etmesi -Hüccet

Medîne-i Ruscuk sâkinlerinden işbu sâhibü'l-kitâb kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mühürdâr Ali Ağa nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-teşrifdemedîne-i mezbûre tevâbi'inden Dümekle⁴ nâm karye sâkinlerinden Kuloğlu Mehmed nâm kimesne mahzarından üze(ri)ne da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb târîh-i kitâbdan iki gün mukaddem işbu hâzır-ı bi'l-meclis olan hizmetkâr(ı)mMustafa'yı bi-gayr-ı hakkın toyka ile darb ve mecrûh iden merkûm Mehmed be-hasebi's-su'âl olunub ihkâk olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-su'âl ve akîbü'l-inkâr müşârun-ileyh Ali Ağa'dan iddi'âsına muvâfık beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineye izhâr-ı acz itmeğin merkûm Mehmed'e mezbûr Mustafayı darb ve mecrûh eylemedüğüne yemîn teklîf olunub yemînden nükûl itmeğin vâki'-i hâl mûmâ-ileyh Ali Ağa talebiyle ketb olunub yedine i'tâ olunduğu kayd şod.

Şuhûdü'l-hâl

⁴ Diğer yerlerde "Dimükle" olarak geçmektedir.

Mustafa Beşe Er-Râcil
Karabaşzâde Efendi

Ali Çelebi Emîn-i Mahkeme Hüseyin Bey El-Muhzır
Muharrirü'l-hurûf Başuzâde Hüseyin

Varak No: 3b

Hüküm No:28

Tarihi: 5 Rebi'ülevvel 1067

Konusu: Maratın Köyünde Sipahisinin Köylüleri Vergilerini Vermediklerinden Dolayı Şikâyet Etmesi-Hüccet

Allâhümme Yâ Fettâh

Ve uhtime bi'l-hayr ve'z-zafer Gurre-i Rebî'ü'l-evvel sene 1067.

Medîne-i Ruscuk sâkinlerinden işbu sâhibü'l-kitâb Maratın nâm karye sipâhîsi Rıdvan Ağa nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-teşrifde karye-i mezbûre re'âyâsı mahzarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb hâlâ üzerlerine edâsı lâzım gelen a'sâr-ı şer'iyeye ve sâyir tekâlîf-i örfiyyelerini vormeyüb zimmetlerinde bâkî kalmışdır su'âl olunub alıvirilmesi matlûbumdur didikde gibbe's-su'âl karye-i merkûme ahâlîsi cevâblarında üzerlerimize edâsı lâzım gelen a'sâr-ı şer'iyelerimizi ve sâir tekâlîf-i örfiyyelerimizi işbu hâzır-ı bi'l-meclis olub bundan akdem sipâhîmiz olan Ahmed Çavuş'un karındaşı ve vekîl(i) olan Ali Ağa'ya edâ ve teslîm eyledik didiklerinde merkûm Ali Ağa istintâk olundukda fi'l-hakîka karındaşım mezbûr Ahmed Çavuş'un vekîl(i) olub vekâletim hasebiyle karye-i mezbûre ahâlîsinin bundan akdem üzerlerine edâsı lâzım gelen a'sâr-ı şer'iyeye ve sâyir tekâlîf-i örfiyyelerini alub kabz eyledim didikde merkûm Ali Ağa'nın minvâl-i meşrûh üzere cârî olan ikrârını el-mukarrun-lehü'l-merkûm Rıdvan Ağa dahî tezayuk itmeğin vâki'-i hâl hıfzen lil-makâl ketb ve terkîm olunub yedine i'tâ olundu.

Hurrîre fi 5 min- Rebî'ü'l-evvel li-seneti seb'a ve sittîn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Yusuf Efendi Kenanzâde Ahmed Efendi Benanlı Ali Ağa

Çavuşzâde Bin Hemîşzâde Muhzır Hasan Bey Ve gayruhum.

Varak No: 3b

Hüküm No:29

Tarihi: 5 Rebi'ülevvel 1067

Konusu: Bazı Zimmî Reayanın Zıştoviye Bağlı Ravan Köyünden Bazın Köyüne Firar Ettikleri İddiası-Hücceti

Niğbolu Sancağı'nda Zıştovi Kazâsı'nda Koyunyükü dimekle ma'rûf nâm karye sâkinlerinden Dernik Çeribaşısı Ahmed nâm kimesne mahfil-i kazâda işbu sâhibü'l-kitâb Bazın nâm karye sükkânından Nikoliçe ve Baco ve Niko nâm zimmîler mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb merkûmün zimmîler târîh-i kitâbdan yirmi sene mukaddem Ravan nâm karyeden firâr idüb karye-i mezbûre Bazınavarub tevattun idüb merkûmün zimmîler Dernik re'âyâsı olmağın su'âl olunub vatan-ı aslîlerine nakl ve iskân itdirmek matlûbumdur didikde gibbe's-su'âl merkûmün zimmîler karye-i mezbûre Ravan vatan-ı aslîleri olduğunu bi'l-küllîye inkâr ile

mukâbele idicek merkûm Ahmed Çeribaşın'dan da'vâsına muvâfık beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden kemâl-i mertebe izhâr-ı acz itmeğin merkûm Ahmed çeribaşın'nın da'vâsı lağv olmağın vâki'-i hâl lede'l-cidâl kâti'u'l-hurûf-ı kıyl u kâl olmağičün işbu hurûf ketb olunub yed-i tâlibûna def' olundu kayd şod.

Şuhûdü'l-hâl

Es-Sâbıkûn

Varak No: 4a

Hüküm No:30

Tarihi:15 Rebîü'levvel 1067

Konusu: Mesih Mahallesinde Mülk Menzili Satışı-Hüccet

Medîne-i Ruscuk mahallâtından Mesih Mahallesi sâkinlerinden Basartı Ali nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-teşrîfde işbu sâhibü'l-kitâb Hüseyin Çelebi ibn Kenan nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Abazalı Mehmed mülküne ve iki tarafı Ahmed Efendi ibn Kenan mülküne ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî bir bâb beyti ve (...)ve kiler önünü ve bağçeyi ve havluyu müstemil mülk-ü menzilimi merkûm Hüseyin Çelebi'ye dört bin beş yüz nakd-ı râyic-i fi'l-vakt akçeye bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb kabz-ı semen-ı ma'dûd ve teslîm-i mübeyya' eyledim ba'de'l-yevm menzil-i mezkûr mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a alâ-vukû'ihî bi't-taleb ketb ve terkîm olundu.

Hurrîre fi 15 min- Rebî'ü'l-evvel li-seneti seb'a ve sittîn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

El-Hâcc Şa'bân

Ömer Beşe Er-Râcil

Abazalı Mustafa

Kurt Ali Halife El-Mü'ezzin Kurt Ali El-Attâr Tahtacı Veli Beşe.

Varak No: 4a

Hüküm No:31

Tarihi: 15 Rebi'ülevvel 1067

Konusu: Burhan ile Ahmed Adlı Kişilerin Elhüda'yı Darb Etmesi -Hüccet

Medîne-i Ruscuk tevâbi'inden Koşarna nâm karye sâkinelerinden Elhüda nâm hatun mahfil-i kazâda karye-i mezbûre sükkânından Burhan ve Ahmed nâm kimesneler mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb târîh-i kitâbdan on gün mukaddem merkûmân Burhan ile Ahmed hilâf-ı şer' evim basub anbarım kırub beni darb eylemişlerdir su'âl olunub ihkâk-ı hak olunmak matlûbumdur didikde gibbe's-su'âl merkûmân Burhan ile Ahmed inkâr ile mukâbele idicek merkûme Elhüda'dan da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda udûl-i ricâlden Hüseyin ve Ahmed nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olub fi'l-hakîka merkûmân Burhan ile Ahmed dükkânım önünden geçüb giderler iken husûs-ı mezbûru birbiriyle söyleşirler iken biz dahî su'âl eylediğimizde merkûme Elhüda'nın hânesine girüb anbarını kırdık deyü bizim huzûrumuzda ikrâr ve i'tirâf idüb biz bu husûsa bu minvâl

üzere şahidleriz şehâdet dahî ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde mûcibiyle haklarından gelinüb şehir voyvodası olan İbrahim Ağa'ya birle işbu hurûf ketb olunub merkûme Elhüda'nın yedine i'tâ olundu.

Hurrîre fî 15 Rebî'ü'l-evvel sene 1067.

Şuhûdü'l-hâl

Es-Sâbıkûn

Varak No: 4a

Hüküm No:32

Tarihi: 2 Rebi'ülevvel 1067

Konusu: Hasan Bey Adlı Kişinin Kayıp Olması-Hüccet

Medîne-i Ruscuk tevâbi'inden İslivli nâm karye sâkinlerinden olub bundan esbak gaybet-i münkati'a ile gâib olan Hasan nâm kimesnenin hayât memâtı teftîş tefahhus olunmağışün Niğbolu kâyimmakâmı tarafından mektûb ile mübâşir ta'yîn olunan Receb Ağa nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-teşrifde işbu ashâbü'l-kitâb karye-i mezbûre ahâlîsi mahzarlarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb târîh-i kitâbdan altı ay mukaddem merkûm Hasan karye-i mezbûre fenâsında orak biçerken gâib olub karye-i mezbûre ahâlîsi merkûm Hasan'ın hayât ve memâtını anlar bilür su'âl olunsun didikde gibbe's-su'âl karye-i mezbûre ahâlîsi cevâblarında fi'l-hakîka merkûm Hasan târîh-i kitâbdan altı ay mukaddem karyemiz fenâsında orak biçüb akşâm hânesine varmayub gâib olmuştur velâkin hayât ve memâtı ma'lûmumuz değildir deyü cevâb virdiklerinde mübâşir-i mûmâ-ileyh Receb Ağa karye-i mezbûr ahâlîsinden öşr(?)talebinden ve işbu hâzır-ı bi'l-meclis olan gâib-i merkûm Hasan'ın karındaşı İbrahim nâm kimesneyi diyet talebinden men' birle işbu hurûf ketb olundu.

Hurrîre fî 2 min-Rebî'ü'l-evvel li-seneti seb'a ve sittîn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Serdâr El-Hâcc Ahmed Ağa
AğaLali Mustafa Bey El-Cündî

Ahmed Efendi El-Hatîb
Belnanlı Ali Ağa

Voyvoda İbrahim
Ve gayrum.

Varak No: 4a

Hüküm No:33

Tarihi: 2 Rebi'ülevvel 1067

Konusu: Alacak Verecek Meselesi-Hüccet

Ed-dâyin Ramazan Hoca El-medyûn Kurt Ali ed-deyni(bin) an-mâl-i eytâm-ı mezbûr Ramazan Hoca'nın evine oğlancıklı mukâbele-i meblağ-ı mezkûr altı yüz akçeye bir kıt'a bağ Arslan nâm kimesneye bey' idüb andan merkûm Ramazan Hoca'ya havâle-i sahîha ile eyledim dört yüz akçe dahi nakid virdim didikde merkûm Ramazan Hoca istintâk olundukda merkûm Arslan'dan dört sene altı yüz akçenin mürâbahasını aldım ve dört yüz akçeyi merkûm Kurt Ali'den nakid alub kabz velâkin Arslan firâr eyledi ba'de'l-kabûl firâr eylemesi aslâ rücû' itmek şer'an câiz olmadığı ecilden meblağ-ı mezkûr bin akçeyi bi't-tamam merkûm Ramazan Hoca'ya edâ eyledüğü ve merkûm Ramazan dahi mu'ârazadan men' birle kayd-ı sicil olundu.

Şuhûdü'l-hâl

İbrahim Ağa Ramazan Beşe Musli Beşe Er-Râcil Muhzır
Hasan Bey Ve gayrum.

Varak No: 4a**Hüküm No:34****Tarihi: 27 Rebi'ülevvel 1067****Konusu: Bağ Satışı-Hüccet**

El-bâyi' Dimo an-sâkin-i Çernovada nâm karye el-müşterî Yani veled-i Körkö an-sâkin-i karye-i mezbûre el-mübeyya'ü'l-kerem hâne ve bir oda ve mahzen ve kileri müştemil ve yine karye-i mezbûre sınırı dâhilinde üç dönüm bağ tarafen Yani ve tarafen Ohiko ve tarafen Neya bağları merkûm Yani'ye 12000 akçeye bey' eylediği ol dahi kabûl eylediği kayd-ı sicil olundu.

Hurrîre fî 27 min-Rebi'ü'l-evvel li-seneti 1067.

Şuhûdü'l-hâl

Muhzır Hasan Bey Ali Beyzâde Mehmed Çelebi Karahoca El-İmâm
Âlikayoğlu Ve gayrum mine'l-hâzırîn

Varak No: 4a-4b**Hüküm No:35****Tarihi: 27 Rebi'ülevvel 1067****Konusu: Ümmü Gülsüm Hatun'un Boşanma Meselesi-Hüccet**

Medîne-i Ruscuk sâkinelerinden Ümmügülsüm nâm hatun tarafından hal'-ı âti'l-beyânî ikrâra vekîl olan vefîre-i şerî'at-ı garrâ üzere El-Hâcc Şaban'a ve Kaya Rabis nâm kimesneler şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan babası Kenarcı Mustafa nâm kimesne mahfil-i kazâda işbu sâhibü'l-kitâb zevci Hasan nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem mezbûre Ümmügülsüm zevci mezbûr Hasan ile mihrinden ve nafaka iddetinden ve cemî'-i de'âvîden fâriğa olub hal' eyledi deyücek vekîl-i merkûm Mustafa'nın minvâl-i meşrûh üzere cârî olan ikrâr-ı i'tirâfını merkûm Hasan vicâhen ve şifâhen tasdik ve tahkîk idüb ben dahi vech-i meşrûh üzere olan hal'ı kabûl idüb hal' eyledim didikde tarafından vâki' olan hal'in sıhhatine hükm birle işbu hurûf ketb olunub merkûm Hasan'ın yedine i'tâ olundu.

Şuhûdü'l-hâl (şahidler yazılmamıştır)

Varak No: 4b**Hüküm No:36****Tarihi: 22 Cemâziye'l ûlâ 1067****Konusu: Alış-Veriş Hakkında -Hüccet**

Allâhümme Yâ Fettâh Yâ Rezzâk

Gurre-i min-Cemâziye'l-ûlâ li-seneti 1067 El-Cum'a

An-mâl-i Mehmed Ağa

Asl-ı mâl 22700

Târîh-i tahrîrden gelicek Mart'a varınca hurrîre fî 22 min-Cemâziye'l-ûlâ sene 1067.

Şuhûdü'l-hâl

Muhsin Mustafa Çelebi
gayruhum

Mehmed Çelebi

Muhzır Hasan Bey Ve

Varak No: 4b

Hüküm No:37

Tarihi: 22 Cemâziye'l ûlâ 1067

Konusu: Ahmed Efendi Vakfına Ali Beyin Borçlu Olması-Hüccet

Medîne-i Ruscuk nâm kasabada vâki' Ahmed Efendi Vakfı'na bi'l-fi'il mütevellî olan işbu bâ'isü'l-kitâb Mehmed Çelebi nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-teşrîfde medîne-i mezbûre sâkinlerinden Ali Bey El-Cündî mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb vakf-ı mezbûr malından merkûm Ali Bey zimmetinde iki bin dört yüz akçe olup virmeye ta'allül ider su'âl olunub alvirilmesi matlûbumdur didikde gibbe's-su'âl merkûm Ali Bey meblağ-ı mezkûr iki bin dört yüz akçeyi bi'l-küllîye inkâr mukâbele idicek merkûm Mehmed Çelebi'den da'vâsına muvâfık beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden Ömer Efendizâde Mustafa Çelebi ve Yusuf Efendi nâm kimesneler li-ecli's-şehâde mahfil-i kazâya hâzırân olub şöyle şehâdet-i şer'îyye eylediler ki, merkûm Ali Bey bizim huzûrumuzda vakf-ı mezbûr malından zimmetimde iki bin dört yüz akçe vardır deyü ikrâr ve i'tirâf idüb bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz didiklerinde gibbe ri'âyetihî şerâitü'l-kabûl şehâdetleri makbûle oldukdan sonra meblağ-ı mezkûr iki bin dört yüz akçeyi mezbûr Ali Bey'e edâya hükm birle kayd-ı sicil olundu.

Şuhûdü'l-hâl

Ali Emîn-i Beytü'l-mâl Ağa
Râcil Muhzır Hasan Bey

Mustafa Beşe Er-Râcil
Ve gayruhum.

Ahmed Beşe Er-

Varak No: 4b

Hüküm No:38

Tarihi:3 Cemâziye'l ûlâ 1067

Konusu: Anyel Adlı Kişinin Memur Tayin Olması-Hüccet

Medîne-i Ruscuk'da vâki' Mihçî tâifesinden Usta Hasan ve Usta Abdülbaki ve Usta Hasan ve sâirleri meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-teşrîfde şöyle takrîr-i kelâm ve bass-ı merâm idüb bu âna gelince mâbeynimizde reîsimiz olmayub kendü ihtiyârlarımızdan işbu hâzır-ı bi'l-meclis olan Es-Seyyid Anyel nâm kimesneyi cümlemizin ittifâkıyla mâbeynimize reîs nasb ve ta'yîn idüb ol dahi mâbeynimizde düşen maslahatımızı görmeye ta'ahhüd itmeğın taraf-ı şer'den yedine hüccet-i şer'îyye virilsün didiklerinde merkûm Es-Seyyid Anyel dahi tâife-i merkûmenin minvâl-i muharrer

üzere cârî olan ikrârların tasdik ve tahkik itmeğin vâki'-i hâl bi't-taleb kayd-ı sicil olundu.

Hurrîre fi 3 min-şehri'l-mezbûr sene 1067.

Şuhûdü'l-hâl

Es-Sâbıkûn

Varak No: 4b

Hüküm No:39

Tarihi: 3 Cemâziye'l ûlâ 1067

Konusu: Beşevli Ayişe Hatun Adlı Kişinin Eşinden Boşanması Üzere Mihrinin Ödenmemesi-Hüccet

Medîne-i Ruscuk muzâfâtından Beşevli nâm karye sâkinelerinden Ayişe nâm hatun meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-teşrîfde işbu sâhibü'l-kitâb Seferşah nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb târîh-i kitâbdan üç sene mukaddem merkûm Seferşah zevcim olub beni talâk-ı selâse ile tatlık idüb zimmetinde mihr-i müeccel hakkımdan altı bin akçe hakkım kalmışdır su'âl olunub alıvırılması matlûbumdur didikde gıbbe's-su'âl merkûm Seferşah cevâbında fi'l-hakîka merkûme Aişe Hatun üç sene mukaddem zevcem olub talâk-ı selâse ile tatlık eylediğimden sonra zimmetimde edâsı lâzım gelen altı bin akçe mihr-i müeccelini bî-kusûr edâ ve teslîm eyledim didikde merkûme Ayişe istintâk olundukda inkâr ile mukâbele idicek merkûm Seferşah'dan takrîrine mutâbık beyyine talep olundukda udûl-i müslimînden Süleyman Hoca ve diğêr Süleyman nâm kimesneler li-ecli's-şehâde mahfil-i kazâya hâzırân olub şöyle şehâdet-i şer'iyeye eylediler merkûm Seferşah merkûme Ayişe'yi bizim huzûrumuzda talâk-ı selâse ile tatlık idüb zimmetimde edâsı lâzım gelen altı bin akçe mihr-i müeccel hakkını bî-kusûr edâ ve teslîm eyledi bu husûsa şahidleriz şehâdet dahi ideriz didiklerinde gıbbe ri'âyetihî şerâitü'l-kabûl şehâdetleri makbûle ve mesmû'a oldukdan sonra vâki'-i hâl bi't-taleb ketb olundu.

Hurrîre fi 3 min-şehri'l-merkûm et-târîhü'l-merkûm sene 1067.

Şuhûdü'l-hâl

Es-Sâbıkûn

Varak No: 4b-5a

Hüküm No:40

Tarihi: 3 Cemâziye'l ûlâ 1067

Konusu: İbrahim Ağanın Borç Ödemesi-Hüccet

Husûs-ı âti'l-beyâna fermân-ı âlî ile mübâşir ta'yîn olunan Abdullah Ağa nâm kimesne mahfil-i kazâ işbu bâ'isü'l-kitâb Ruscuk Voyvodası İbrahim Ağa mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb Ruscuk voyvodalığı mahsûlünden yüzyirmi bin akçe Özi'de vâki' Hasan Beşe kal'ası ve Kılburun neferâtı mevâciblerine işbu bin altmış senesinde voyvoda olan müşârun-ileyh İbrahim Ağa yedinden elimizde olan hatt-ı hümayûn ile sene-i mezbûrede ta'yîn olunan sâlifü'z-zikr yüz yirmi (bin) akçe nezâretim ve vekâletim hasebiyle bi't-tamam ve'l-kemâl

alub kabz eyledim min-ba'd mûmâ-ileyh İbrahim Ağa zimmetinde emr-i celfli'l-kadr ile havâle olunan meblağ-ı mezkûr yüz yirmi (bin) akçeden bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı didikde mukırr-ı merkûm Abdullah Ağa'nın minvâl-i muharrer üzere cârî olan ikrârı el-mukarrun-lehü'l-merkûm İbrahim Ağa dahi tasdîk ve tahkîk itmeğın vâki'-i hâl kayd-ı sicil olundu.

Hurrîre fi 3 Cemâziye'l-ûlâ sene 1067.

Şuhûdü'l-hâl

Yusuf Efendi El-İmâm
Ve gayrum.

Ahmed Efendi El-İmâm

Muhsin Mustafa Çelebi

Varak No: 5a

Hüküm No:41

Tarihi: 3 Cemâziye'l âhir 1067

Konusu: Kavaniço Köyünde Kalender Adlı Kişinin Kayıp Olması-Hüccet

Medîne-i Ruscuk tevâbi'inden Kavaniço nâm karye sâkinlerinden olub bundan akdem gâib olan Kalender nâm kimesnenin hayât ve memâtı teftîş ve tefahhus olunmağıçün sâhib-i devlet tarafından buyuruldu-yı şerîf ile mübâşir ta'yîn olunan Murtaza Ağa nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-teşrîfde işbu sâhibü'l-kitâb karye-i mezbûre ahâlîsi mahzarlarında takrîr-i kelâm idüb bundan akdem gâib olan Kalender'in hayât ve memâtını onlar bilür su'âl olunub cevâbları tahrîr olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-su'âl karye-i mezbûre ahâlîsi cevâblarında bundan akdem merkûm Kalender ticâret tarîkiyle Dedirce'ye gidüb gelmedi hayât ve memâtı ma'lûmumuz değildir didiklerinde ve işbu hâzır-ı bi'l-meclis olan Kanber gâib-i merkûm Kalender'in kendi sulbî oğlu olub ve işbu hâzıratü bi'l-meclis olan Elife nâm hatun gâib-i merkûmun zevcesi olub gâib-i merkûm Kalender'in hayât ve memâtı onlardan su'âl olunsun didiklerinde fi'l-hakîka oğlu Kanber ile zevcesi Elife'ye su'âl olundukda cevâblarında bundan ticâret tarîkiyle Dedirce'ye gitdi hayât memâtından haberimiz yokdur ve karye-i mezbûre ahâlîsinden bir ferd ile kat'â da'vâ ve nizâ'ımız yokdur didiklerinde mukırrân-ı merkûmân merkûmân-ı minvâl-i muharrer üzere cârî olan ikrârların El-mukırran-lehüm El-merkûm karye-i mezbûre ahâlîsi tasdîk ve tahkîk itmeğın vâki'-i hâl kayd-ı sicil olundu.

Şuhûdü'l-hâl

Ziftkulu Mustafa Ağa
Râcil Ali Beşe Er-Râcil

Muhzır Hasan Bey El-Ma'lûm
Muharrir-i hurûf Başuzâde.

Mustafa Beşe Er-

Varak No: 5a

Hüküm No:42

Tarihi: 4 Cemâziye'l âhir 1067

Konusu: Özideki Hasan Paşa Kalesi ve Kılburun Askerlerin Maaşlarının Ruscuk Gelirlerinden Ödenmesi-Hüccet

Gurre-i şehr-i Cemâziye'l-âhire li-seneti seb'a ve sittîn ve elf min-hicreti men lehü'l-izzü ve's-şere

Husûs-ı âti'l-beyâna fermân-ı âlîyle mübâşir ta'yîn olunan Abdullah Ağa nâm kimesne mahfil-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Ruscuk voyvodası olan İbrahim Ağa mahzarında bi't-tav'ü's-sâff ikrâr ve i'tirâf idüb medîne-i mezbûre voyvodalığı mahsûlünden yüz yirmi bin akçe Özi'de vâki' Hasan Paşa kal'ası ve Kılburun neferâtı mevâciblerine işbu bin altmış altı senesinde voyvoda olan müşârün-ileyh İbrahim Ağa yedinden elimizde olan hatt-ı hümâyûn ve sa'âdet-makrûn mûcibince sene-i mezbûrede ta'yîn olunan sâlifü'z-zikr yüz yirmi bin akçeyi nezâretim ve vekâletim hasebiyle bi't-tamâm ve'l-kemâl alub kabz eyledim min-ba'd mûmâ-ileyh İbrahim Ağa zimmetinde emr-i celîli'l-kadr ile havâle olunan meblağ-ı mezkûr yüz yirmi bin akçeden bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı didikde mukırr-ı merkûm Abdullah Ağa'nın minvâl-i muharrer üzere cârî olan ikrârı el-mukarrun-lehü'l-merkûm İbrahim Ağa tasdik ve tahkîk itmeğin vâki'-i hâl bi't-taleb kayd-ı sicil olundu.

Hurrire fi 4 min-Cemâziye'l-âhir sene 1067.

Şuhûdü'l-hâl

Yusuf Efendi El-İmâm

Fahrü'l-hitâb Ahmed Efendi

Muhzır Papas

Hasan Mucîb Mustafa Çelebi

Muharrirü'l-hurûf Mesud.

Varak No: 5a

Hüküm No:43

Tarihi: 4 Cemâziye'l âhir 1067

Konusu: Hristıyan Bir Kadının Zina Meselesi-Hüccet

Medîne-i Ruscuk tevâbi'inden Taban nâm karye zâbıtı olan işbu bâ'isü'l-kitâb kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Derviş Ağa nâm kimesne mahfil-i kazâda karye-i mezbûre sâkinelerinden Sabu nâm nasrâniye mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûre Sabu târîh-i kitâbdan bir sene mukaddem zinâdan hâmil olub üç aydan sonra karye-i mezbûre içinde sakat vâki' olmağla su'âl olunub cevâbı tahrîr olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-su'âl merkûme Sabu inkâr ile mukâbele idicek mûmâ-ileyh Derviş Ağa'nın ikrârına muvâfık beyyine talep olundukda karye-i mezbûre sâkinlerinden Papas Kerki ve Köse Nikola nâm zimmîler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olub şöyle şehâdet eylediler ki merkûme Sabu târîh-i kitâbdan bir sene mukaddem zinâdan hâmil olub üç aydan sonra karye-i mezbûre içinde sakat vâki' oldu bu husûsa bu minvâl üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz didiklerinde gıbbe ri'âyetihî şerâitü'l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın mûcibiyle amel olunmak için merkûme Sabu zâbıt-ı merkûm Derviş Ağa'ya teslim birle bi't-taleb işbu hurûf ketb olunub yedine i'tâ olundu.

Hurrire fi 4 min-Cemâziye'l-âhire li-seneti seb'a ve sittîn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Mucîb Mustafa Çelebi Topal Hasan El-Muhzır Mustafa Beşe Er-Râcil Mahmud Ağa Arnavudzâde Ve gayrum mine'l-hâzırın

Varak No: 5a**Hüküm No:44****Tarihi: 6 Cemâziye'lâhir 1067****Konusu: Bahçe, Mülk Menzil Satışı-Hüccet**

Medîne-i Ruscuk sâkinlerinden Mustafa nâm meclis-i şerîf-i lâzımü't-ta'zîmde işbu sâhibetü'l-kitâb Aliye binti El-Hâcc Ahmed nâm hatun tarafından bey'-i âti'l-beyân tasdîke vekîl olub ve vetîre-i şerî'at-ı garrâda vekâleti sâbite olan fahru'l-akrân Hüseyin Çelebi nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb medîne-i mezbûre mahallâtından Fayık Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Balıkçı Kurt mülküne ve bir tarafı Mehmed Beşe mülküne ve bir tarafı ba'zen İbrahim Efendi mülküne ve ba'zen Balabanlı Ali Ağa mülküne ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî bir bâb beyti ve bir sobayı ve zât-ı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire bağçeyi ve havluyu müştemil mülk menzili müşârun-ileyhâ Ayişe Hatun'a iki bin seksen akçeye bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb kabz-ı semen-i ma'dûd ve teslim-i mübeyya'-i mahdûd eyledim ba'de'l-yevm menzil-i merkûm mezbûre Ayişe Hatun'un mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-teşâ ve tahtâr mutasarıf(e) olsun didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a alâ-vukû'ihî bi't-taleb ketb olundu.

Hurrire fi 6 min-Cemâziye'l-âhir fi't-târîhi'l-mezbûr.

Şuhûdü'l-hâl

Fahru'l-akrân Ali Yazıcı

Fahru'l-akrân Aşçı Süleyman

Fahru'l-akrân Kaleli Hüseyin Beşe

Muhzır Papas Topal

Ve gayrum.

Varak No: 5b**Hüküm No:45****Tarihi: 8 Cemâziye'l âhir 1067****Konusu: Koproviçeli Mehmed Bey Boşamış Olduğu Eşini Tekrar Kaçırarak Tecavüz Etmesi-Hüccet**

Hezargrad nâm kasaba tevâbi'inden Baniska nâm karye sâkinelerinden Kadire binti Osman Beşe nâm hatun tarafından vâki'-i âti'l-beyân takrîre medîne-i Ruscuk muzâfâtından Koproviçe nâm karye sâkinlerinden vekîl olub vetîre-i şerî'at-ı garrâ üzere isbât-ı vekâlet iden Kenan Ağa nâm kimesne mahfil-i kazâda bi'l-vekâle şöyle takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm idüb didi ki, müvekkiletem mezbûre Kadire'nin gâib-i ani'l-meclis olub yine Baniska nâm karye sâkinlerinden Girit sipâhîlerinden Zalnıkoğlu Mehmed Bey zevci olub târîh-i kitâbdan üç buçuk sene mukaddem müvekkiletem merkûme Kadire'yi talâk-ı selâse ile tatlık idüb ba'dehû Niğbolu kâyimmakâmı tarafından Girit sipâhîlerinden Çırlak Ömer Ağa nâm kimesneyi mübâşir alub müvekkiletem mezbûre Kadire'nin bilâ-izin şimdiki hânesini basub cebren ahz ve babası Osman Beşe'yi bağlayub âher kazâya götürüb müvekkiletem mezbûre Kadire'ye zinâ idüb meclis-i şer'e da'vet itmekiçün taraf-ı şer'iden iki def'a mürâsele ile Kethüdâyeri'nden adam irsâl eyledim itâ'at-ı şer' eylemeyüb mahfil-i kazâya gelmediğünü ve müvekkiletem mezbûre Kadire'yi talâk-ı selâse ile tatlık idüb yine mübâşir götürüb hânesini basub mezbûre Kadire'yi ve babası Osman Beşe'yi cebren ahz idüb âher kazâya götürdüğünü işbu hâzır-ı bi'l-meclis olan karye-i merkûme Koproviçe sükkânından Murtaza Beşe ve İsa Bey ve Kara Mehmed ve

Demirci Çoban ve Ramazan ve Yunus ve sairlerinden su'âl olunub cevâbları tahrîr olunmak matlûbumdur didikde fi'l-hakîka husûs-ı mezbûr merkûmûndan su'âl olundukda cevâblarında mezbûr Mehmed Bey târîh-i kitâbdan üç buçuk sene mukaddem zevcesi mezbûreti talâk-ı selâse ile tatlîk eyledi ve kendi sonra tekrâr kendî hevâsına muvâfık Girit sipâhîlerinden Ömer ve Laz Ahmed nâm kimesneler ile mübâşir getürüb merkûme Kadire'nin hânesin basub cebren ahz ve babası Osman Beşe'nin ellerin kafasına bend idüb mahfil-i kazâyâ götürüb mezbûr Kenan Ağa taraf-ı şer' den mürâsele ile Kethüdâyeri'nden iki def'a meclis-i şer'e da'vet itmek için adam irsâl idüb merkûm Mehmed Bey itâ'at-ı şer' eylemeyüb merkûme Kadire'yi ve babası Osman Beşe'yi âher kazâyâ götürüb hâlâ mezbûre Kadire'ye zinâ ider deyü her biri alâ-tarîki's-şehâde ihbâr eyledikleri ecilden vâki'-i hâl bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi 8 min-şehr-i Cemâziye'l-âhir li-seneti seb'a ve sittîn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

El-Hâcc Hüseyin (...) Muhzır Hasan Bey Mustafa Beşe Er-
Râcil Mustafa Sipâhî El-ma'lûm Muharrirü'l-hurûf(...) Ve gayruhum.

Varak No: 5b

Hüküm No:46

Tarihi: 8 Cemâziye'l âhir 1067

Konusu: Hüseyin Beyin Darp Edilmesi-Hüccet

Medîne-i Ruscuk mahallâtından Kara Mustafa Mahallesi sâkinlerinden Hüseyin nâm kimesne işbu bin altmış yedi senesinin Cemâziye'l-âhiresinin on birinci günü ba'de'l-fecr mecrûh olduğu halde mahfil-i kazâyâ gelüb mu'âyene ve müşâhede olundukda sağ cânibinde başında toyka darb-ı bulunub merkûm Hüseyin'e cârihinden su'âl olundukda medîne-i mezbûrede vâki' Lud dimekle ma'rûf nâm nehre varub su alırken sefere giden yeniçerilerinden isimleri âhir ma'lûmum değildir iki yeniçeri neferi başımın sağ cânibini toyka ile darb ve cerh idüb eğer bu cerâhatden vefâd idersem dem ü diyetim âhirinde onlardan taleb iderim ve mahalle-i mezbûre ahâlîsi benim cerhimden haber ve âgâhları yokdur ve bir ferd ile da'vâ ve nizâ'im yokdur didikde vâki'-i hâl kayd-ı sicil olundu.

Şuhûdü'l-hâl

Balabanlı Mehmed Beşe Muharrirü'l-i'râb Mehmed Bey
Mustafa Bey ibn Mehmed Bey Muhzır Hasan Bey Ve
gayruhum.

Varak No: 5b

Hüküm No:47

Tarihi: 8 Cemâziye'l âhir 1067

Konusu: Bahçe, Menzil Satışı-Hüccet

Medîne-i Ruscuk sâkinelerinden Fatıma nâm hatun meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-teşrîfde işbu sâhibetü'l-kitâb diğer Fatıma nâm hatun mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb medîne-i mezbûre mahallâtından Fayık Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Mutâf Mustafa mülküne ve bir tarafı Hasan Beyzâde mülküne ve bir tarafı

Kâzım Çelebi mülküne ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî bir bâb beyti ve bir sobayı ve bağçeyi ve havluyu müstemil mülk menzilimi merkûme Fatıma Hatun'a 2500 akçeye bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb kabz-ı semen-i ma'dûd ve teslîm-i mübeyya'-ı mahdûd eyledi min-ba'd el-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-teşâ ve tahtâr mutasarrıfe olsun didikde vâki'-i hâl bi't-taleb ketb olunub yed-i men lehü't-talebe def' olundu.

Şuhûdü'l-hâl

Ramazan Hoca

Mustafa Halife

Kâzım Çelebi

Hasan Halife

Hüseyin Ağa El-Hanâdın

Ve gayrum.

Varak No: 5b-6a

Hüküm No:48

Tarihi: 8 Cemâziye'l âhir 1067

Konusu: Ev Satışı-Hüccet

Medîne-i Ruscuk mahallâtından Kuyumcu Mahallesi sâkinelerinden İstamat nâm zimmîye meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-teşrîfde işbu sâhibü'l-kitâb Çerkis nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb zevcim (boş) nâm zimmî altı senedir ki itlâf-ı diyâriye gitmişdi bir akçe ve bir habbe nafakaya ve kisveye koyub gitmedi ve sâir mühimmât-ı zarûriyeyi vak'a bir nesneye kudretim yokdur kibel-i şer'den zevcim (boş) nâm zimmînin mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Abacı Yovan mülküne ve bir tarafı ba'zen Kılıççı Kerki mülküne ve ba'zen Hasan mülküne ve bir tarafı Kenise'ye ve taraf-ı âhari tarîk-i âmma müntehî bir bâb beyti ve sobayı ve iki tahtânî odayı ve havluyu müstemil mülk menzilini zarûreten nafaka için bey'a me'zûn olduğumdan sonra merkûm Çerkis'e 800 akçeye tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' ve teslîm idüb 50 akçe iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr 800 akçeyi yedinden tamâmen ahz u kabz eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ(yeşâ) ve yehtâ(r) mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîki'l-vicâhî mâ-vaka'a bi't-taleb ketb ve kayd-ı sicil olundu.

Şuhûdü'l-hâl

Kasab Demir Beşe

Durmuş HocaAli Hoca El-İmâm

Demiroğulları El-ma'lûm

Ve gayrum mine'l-hâzırîn

Varak No: 6a

Hüküm No:49

Tarihi: 8 Cemâziye'l âhir 1067

Konusu: Ayşe Hanım ve Eşinin Darb Edilmesi - Hüccet

Medîne-i Ruscuk mahallâtından Fayık Mahallesi sâkinlerinden Ali nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-teşrîfde işbu sâhibü'l-kitâb gâib-i ani'l-meclis olan Halil nâm kimesne tarafından sulh-ı âti'l-beyânı tasdîke vekîl olub vetîre-i şer'î-at-ı garrâ üzere isbât-ı vekâlet iden Ali Bey nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb târîh-i kitâbdan iki ay mukaddem gece içinde evim basub beni ve

avretim AyiŒe'yi kılıç ile darb ve mecrûh eyledi mâ-beynimizde husûmât-ı Œedîde ve münâza'ât-ı adîde vâkı'a olmağın el-hâletü hâzihî beynimize muslihûn tavassut itmekle Es-sulh seyyidü'l-ahkâm mısdâkınca mâ-beynimiz bin iki yüz akçe üzerine inŒâ-i akd-i sulh olunub bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr bin iki yüz akçeyi vekîl-i merkûm Ali Bey'in yedinden ahz u kabz eyledim didikde vâkı'-i hâl bi't-taleb kayd-ı sicil olundu.

Œuhûdü'l-hâl

Mahmud Ağa Armudzâde Kenan Ağa Bayram Ağa
Arpakulu Hüseyin Ağa Ve gayruhum.

Varak No: 6a

Hüküm No: 50

Tarihi: 8 Cemâziye'l âhir 1067

Konusu: Halil ve Mehmed BeŒe Adlı KiŒinin TartıŒmaları Neticisinde Sulh Etmeleri-Hüccet

Medîne-i Ruscuk sâkinlerinden Mehmed BeŒe nâm kimesne mahfil-i kazâda iŒbu sâhibü'l-kitâb Halil nâm kimesne tarafından sulh-ı âtiyü'l-beyânı tasdîke vekîl olub vetîre-i Œerî'at-ı garrâda isbât-ı vekâlet iden Ali Bey nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb târih-i kitâbdan iki ay mukaddem gece içinde merkûm Halil hânemi basub mâ-beynimizde münâza'ât-ı adîde vâkı'a olmuŒidi el-hâletü hâzihî mâ-beynimize muslihûn tavassut idüb Es-sulh seyyidü'l-ahkâm mısdâkınca dört yüz akçe üzerine inŒâ-i akd-i sulh olunub bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr dört yüz akçeyi vekîl-i merkûm Ali Bey'in yedinden ahz u kabz eyledim didikde vâkı'-i hâl bi't-taleb kayd-ı sicil olundu.

Œuhûdü'l-hâl

Mahmud Ağa Armud(zâde) Kenan Ağa an-sâkin-i Koproviçe Bayram Ağa
Arpakulu Hüseyin Çelebi Ve gayruhum.

Varak No: 6a

Hüküm No:51

Tarihi: 8 Cemâziye'l âhir 1067

Konusu: Koca Ali Beyin Ahmet Efendi Vakfına Olan Borcunu İnkâr Etmesi-Hüccet

Medîne-i Ruscuk'da vâkı' Ahmed Efendi Vakfı'na bi'l-fi'il mütevellî olan iŒbu sâhibü'l-kitâb Mehmed Çelebi nâm kimesne mahfil-i kazâda yine medîne-i mezbûre sâkinlerinden Koca Ali Bey mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb vakf-ı mezbûr malından müŒârun-ileyh Ali Bey zimmetinde iki bin dört yüz akçe olub virmede ta'allül idüb su'âl olunub alivirilmesi matlûbumdur didikde gibbe's-su'âl merkûm Ali Bey meblağ-ı mezkûr (iki bin) dört yüz akçeyi inkârla mukâbele idicek merkûm Mehmed Çelebi'den takrîrine muvâfık beyyine talep olundukda udül-i müslimînden Ömer Efendi oğlu Mustafa Efendi ve Yusuf Efendi nâm kimesneler li-ecli'Œ-Œehâde meclis-i Œer'e hâzırân olub Œöyle Œehâdet-i Œer'iyye idüb didiler ki, merkûm Ali Bey bizim huzûrumuzda vakf-ı mezbûr malından benim zimmetimde

vâcibü'l-edâ ve lâzımü'l-kazâ deynimden iki bin dört yüz akçe deyni ikrâr ve i'tirâf idüb bu husûsa bu minvâl üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz didiklerinde şehâdetleri makbûle olmağın merkûm Ali Bey'e meblağ-ı mezkûr iki bin dört yüz akçe mütevellî-i merkûm Mehmed Çelebi('ye) teslîme tenbîh birle kayd şod.

Şuhûdü'l-hâl

Ali Ağa Beytû'l-mâl Emîni Muhzır Hasan Bey Mustafa Beşe Er-Râcil
Ve gayruhum.

Varak No: 6a-6b

Hüküm No:52

Tarihi: 8 Cemâziye'l âhir 1067

Konusu: Seyyid Anbel'in Fuçıcı Taifesine Reis Seçilmesi-Hüccet

Medîne-i Ruscuk nâm mevzi'de vâki' Fuçıcı tâifesinden Usta Hasan ve Usta Abdülbaki ve diğêr Usta Hasan ve sâirlerin meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-teşrîfde şöyle takrîr-i kelâm idüb bu âna gelince mâ-beynimizde reîsimiz olmayub kendi ihtiyârlarımızdan işbu hâzır-ı bi'l-meclis olan Es-Seyyid Anbel nâm kimesneyi cümlemizin ittifâkıyla mâ-beynimizde reîs nasb ve ta'yîn idüb ol dahî mâ-beynimizde reîs ve düşen maslahatımızı edâya ta'ahhüd itmeğın taraf-ı şer'den yedine hüccet-i şer'iyeye virilsün didiklerinde merkûm Es-Seyyid Anbel(?) dahî tâife-i merkûmenin minvâl-i muharrer üzere cârî olan ikrârların tasdik ve tahkîk itmeğın vâki'-i hâl merkûm Es-Seyyid Anbel(?) talebiyle ketb ve terkîm olundu.

Li-seneti seb'a ve sittîn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Es-Sâbıkûn

Varak No: 6b

Hüküm No:53

Tarihi: 8 Cemâziye'l âhir 1067

Konusu: Dragona Adlı Kişinin Darpdan Ölmesi ve Eşinin Diyet Talebi-Hüccet

Medîne-i Ruscuk tevâbi'inden İsmil-i Cedîd nâm karye sâkinelerinden olub bundan akdem helâk olan Dragona nâm zimmiyenin zevci Zona nâm zimmî mahfil-i kazâda karye-i mezbûre ahâlîsinden bâ'isü hâze'l-kitâb İstoyko ve Yovan ve Todor ve Nedelko ve sâir ahâlî karye-i mezbûre ahâlîsi mahzarlarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb zevcim hâlik-i mezbûre Dragona nâm zimmiyenin karye-i mezbûre sâkinelerinden Kerki oğlu Rosa boş böğrüne deyne ile vurub on günden sonra helâk olmuştur karye-i mezbûre ahâlîsinden bir ferd ile dem ü diyetine müte'allik da'vâ ve nizâ'ım yokdur eğer husûs-ı mezkûre benden bi'z-zât veya bi'l-vâsita da'vâ ve nizâ' sudûr iderse lede'l-hükkâmî'l-kirâm mesmû'a ve makbûle ve mültefetün-bihâ olmaya didikde mukırr-ı merkûm Zona'nın minvâl-i muharrer üzere cârî olan ikrârın el-mukarrun-lehümü'l-merkûmûn karye-i mezbûre ahâlîsi vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk itmeğın vâki'-i hâl bi't-taleb kayd-ı sicil olundu.

Şuhûdü'l-hâl

Yusuf Efendi El-İmâm
(...) Ali Beşe Er-Râcil

(...) kulu Mustafa ağa
Ve gayruhum.

Muhzır Hasan

Varak No: 6b

Hüküm No:54

Tarihi: 23 Cemâziye'l âhir 1067

Konusu: Zimmî Bir Kadının Düşük Yaptıktan Sonra Ölmesi-Hüccet

Ruscuk Kazası'na tâbi' Yenismil nâm karye sâkinelerinden olub bundan esbak madrûben helâk olan (boş) nâm zimmiyenin zevci Terzi Vasil nâm zimmî mahfil-i kazâda işbu bâ'is-i hâze'l-kitâb karye-i merkûme ahâlîsi mahzarlarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm (idüb) zevcem hâlike-i merkûmeyi hâmil iken (...) ile darb idüb sakat vâki' olduktan sonra ol darbdan helâk olmuşdur karye-i mezbûre ahâlîsinden dem ü diyetine müte'allik bir ferd ile da'vâ ve nizâ'ım yokdur husûs-ı mezkûra müte'allik benden bi'z-zât da'vâ ve nizâ'ı sudûr iderse lede'l-hükkâmi'l-kirâm mesmû'a ve makbûle olmaya didikde mukırr-ı merkûm Terzi Vasil nâm zimmînin ikrârın el-mukarrun-lehümü'l-merkûmün vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk itmeğın vâki'-i hâl bi't-taleb ketb olunub yed-i men lehü't-tâlibûna def' olundu.

Hurrire fi 23 min-Cemâziye'l-âhire sene 1067.

Şuhûdü'l-hâl

Muhzır Hasan Bey El-ma'lûm

İbrahim Çelebi tâbi'-i Mehmed Çavuş

Mustafa Beşe Er-Râcil

Yahya Beşe Er-Râcil

Ve gayruhum.

Varak No: 6b-7a

Hüküm No:55

Tarihi: 23 Cemâziye'l âhir 1067

Konusu: Dragona'nın Darpdan Ölmesi ve Eşi Zona'ya Beş Yüz Akçe Verilmesi-Hüccet

Ruscuk Kazası'na tâbi' Yeniismil nâm karye sâkinelerinden olub bundan akdem mürd olan Dragona nâm zimmiyenin zevci Zona nâm zimmî mahfil-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Rosa nâm zimmî mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb merkûm zevcem Dragona'yı mezbûr Rosa damdan aşağı ilkâ idüb on günden sonra helâk olmuşdur su'âl olunub ihkâk-ı hak olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-su'âl merkûm Rosa inkâr ile mukâbele idicek merkûm Zona iddi'âsını isbât sadedinde iken beynimize muslihûn tavassut idüb Es-sulh seyyidü'l-ahkâm mısdâkınca beş yüz akçe üzerine sulh olunub bedel-i sulh olan beş yüz akçeyi merkûm Zona'ya teslîm olduğunda ol dahî kabûl ve ahz u kabz eyledüğünden sonra yibe meclis-i mezbûrede feth-i makâl idüb husûs-ı mezkûra müte'allik merkûm Rosa ile da'vâ ve nizâ'ım yokdur didikde vâki'-i hâl bi't-taleb ketb olundu.

Hurrire fi 23 min-Cemâziye'l-âhire sene 1067.

Şuhûdü'l-hâl

Es-Sâbıkûn

Varak No: 7a

Hüküm No:56

Tarihi: 28 Cemâziye'l âhir 1067

Konusu: Kıbtîyân Mahallesi'nde Mehmed Beyin Katl Edilmesi-Hüccet

Medîne-i Ruscuk mahallâtından Kıbtîyân Mahallesi ahâlîsinden bâ'isü'l-kitâb Evide (?) Eflak ve Şirban ve Dan Ocakçı (?) ve Radul ve sâirleri bâ-cem'ihim meclis-i şer'e gelüb şöyle takrîr-i kelâm ve best-ı merâm idüb medîne-i mezbûre sâkinlerinden Mehmed nâm kimesneyi târîh-i kitâb gecesi mahallemizde katl eylemişler hâlâ meyyiti mahallemiz ortasında yatur bulunub cânib-i şer'-i mutahhardan üzerine varılıb keşf olunması matlûbumuzdur didiklerinde savb-ı şer'den nâibü's-şer'î'l-mübîn olan Mevlânâ Mesud Çelebi irsâl olunub ol dahî zeyl-i hüccetde mestûrû'l-esâmî olan müslimîn ile maktûl üzerine varılıb keşf ü nazar eylediklerinde mezbûr Mehmed'in tepesinde ve sağ omuzu üstünde külünk yarası olduğun müşâhede eyledüklerinde mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû mahfil-i kazâya gelüb alâ-vukû'ihî ihbâr ve takrîr itmeğın mâ-vaka'a alâ-vukû'ihî ketb ve terkîm olundu yed-i men lehü't-tâlibûna def' ve i'tâ olundu.

Hurrire fî 28 min-Cemâziye'l-âhire sene seb'a ve sittîn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahru'l-akrân Ramazan Çelebi Hüseyin Efendi El-Müezzin Mahmud Çelebi
Arslan Çelebi İbrahim Çelebi Mahmud oğlu Hasan Ve
gayruhum.

Varak No: 7a

Hüküm No:57

Tarihi: Gurre-i Receb 1067

Konusu: Üç Tane Askerin Tuna Kaptanı Mustafa Beye Teslimi-Hüccet

Bin altmış yedi senesinde kadîmü'l-eyyâmdan virilegelen Kapudan-ı Tuna olan Mustafa nâm Kapudan'a Macka nâm karye ahâlîsi üç nefer kürekçiyi merkûm Mustafa'ya teslim olunduğu kayd-ı sicil olundu.

Hurrire fî gurre-i Recebü'l-ferd fi't-târîhi'l-mezbûr.

Şuhûdü'l-hâl

Fahru'l-akrân Es-Seyyid Abdülbaki Efendi Şehir Kethüdâsı Hasan Bey
Dîvâne Mustafa Bey Ve gayruhum.

Varak No: 7a

Hüküm No:58

Tarihi: Evâhir-i Cemâziye'l 1067

Konusu: Orhan-ı Bala Köyünden Ömer'in Mustafa'yı Öldürmeye Çalıştığı İddiası-Hüccet

El-emru kemâ zükira fihi nemakahu'l-fakîr ileyhi te'âlâ Mustafa el-müvellâ be-Nâhiye-i Tutrakan hilâfe ufiye anhu.

Medîne-i Ruscuk Kazâsı'na tâbi' Orhan-ı Bâlâ nâm karye sâkinlerinden Ömer nâm kimesneyi yine karye-i mezbûre hocası olan işbu sâhibü'l-kitâb Ali Hoca nâm kimesne merkûm Ömer'i ihzâr-ı şer' ve mahzarınd(a) üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb merkûm Ömer oğlumuz Mustafa'yı erişüb ve yürütmeyüb ve gezdirmeyüb katline sa'î ider bi-hasebi'ş-şer'î'ş-şerîf su'âl olunması matlûbumdur didikde gıbbe's-su'âl ve akîbü'l-inkâr merkûm Ali Hoca'dan da'vâsına mutâbik beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden Şerban Hoca ve Durmuş nâm kimesneler li-eclî'ş-şehâde mahfil-i kazâya hâzırân olub şöyle şehâdet-i şer'iyye eylediler ki, merkûm Ömer bizim huzûrumuzda mezbûr Ali Hoca oğlu Mustafa(yı) gerçi İstanbul'a gönderdi velâkin ol sebebden bir fesâd idüb tâ ki fesâd itmeyince terk-i diyâr itmem didüğüne şâhidleriz şehâdet dahî ideriz didiklerinde gıbbe ri'âyetihî şerâitü'l-kabûl şehâdetleri makbûle olub merkûm Ali Hoca mezbûr Ömer'in keyfiyet-i hâli karye-i mezbûre ahâlisinden su'âl olunsun didikde fi'l-hakîka su'âl olunub onlar dahî merkûm Ömer'in mezbûr Mustafa'ya ulaşıb önün alduğı ve şakî olub kimesne kefil-i bi'n-nefs olmadığını ihbâr eyledikleri ecilden vâki'-i hâl bi't-taleb ketb ve terkîm olundu.Hurrire fi evâhir-i Cemâziye'l-âhire sene seb'a ve sittîn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Halil Ağa	Mustafa Barıçı El-ma'lûm	Turgut Hoca	Emir Mehmed
Veli Beşe Er-Râcil	Muhzır Ahmed Çelebi		Ve gayruhum.

Varak No: 7a

Hüküm No:59

Tarihi: Evâhir-i Cemâziye'l 1067

Konusu: Dimokla Adlı Köyün Cizye Vergisinin Tahsil-Hüccet

Medîne-i Ruscuk sâkinlerinden olub bundan akdem medîne-i mezbûre keferesinin cizyelerini nev-yâfteden mukaddem bin altmış altı senesinde atık defter mûcibince cem' ve tahsîl iden işbu sâhibü'l-kitâb Ramazan Çelebi nâm kimesne mahfil-i kazâda medîne-i mezbûre muzâfâtından Dimokla nâm karye zâbıtı olan dergâh-ı âlî müteferrikalarından Ali Ağa nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb târîh-i kitâbdan üç ay mukaddem merkûm Ali Ağa'ya karye-i mezbûrenin cizye hâneleri yüz elli hâne olub yüz yirmi hânenin akçesini alub otuz hânesi deynlerinde kalmışdır velâkin yüz elli hânedden biri olmak için tezkire virüb el-hâletü hâzihî otuz hânenin akçesini virmede ta'allül ider su'âl olunub alıvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe's-su'âl merkûm Ali Ağa cevâbında fi'l-hakîka karye-i mezbûrenin cizye hâneleri yüz elli hâne olub hâlâ otuz hânesini nev-yâfte olmuşidi ol sebebden virmede ta'allül iderim didikde merkûm Ramazan Çelebi istintâk olundukda yüz elli hâne üzerine virdüğüüm tezkireyi virsün ve yüz yirmi hânenin akçesin istirdâd ideyim didikde be-hasebi'ş-şer'î'ş-şerîf yüz elli hâne üzerine virdüğü tezkiresin merkûm Ramazan Çelebi'ye redde müşârun-ileyh Ali Ağa'ya tenbîh kayd şod.

Şuhûdü'l-hâl

Serdâr-ı Sâbık El-Hâcc Ahmed Ağa	Biraderi Mahmud Ağa
Şehir Kethüdâsı Hasan Bey	El-Hâcc Mehmed Beşe Er-Râcil
	Ve gayruhum.

Varak No: 7a-7b

Hüküm No:60

Tarihi: Evâhir-i Cemâziye'l 1067

Konusu: Şehriye Hanım'ın Miras Paylaşımı-Hüccet

Medîne-i Ruscuk muzâfâtından Garvan nâm karye sâkinelerinden olub bundan akdem vefât iden Şehriye nâm hatunun verâseti zevci Ali ile er karındaşı Kanber'e münhasıra oldukdan sonra merkûm Kanber mezbûr Ali'yi meclis-i şer'e ihzâr ve üzerine takrîr-i da'vâ iden müteveffiyeye-i merkûme kız karındaşım Şehriye'den bana intikâl iden hisse-i şâyi'amı merkûm Ali virmede ta'allül ider su'âl olunub alıvirilmesi matlubumdur didikde gıbbe's-su'âl merkûm Ali cevâbında bundan akdem müteveffiyeye-i merkûme Şehriye'den intikâl iden hisse-i şâyi'amı bî-kusûr sana teslîm idüb birbirimizin zimmetini ibrâ-i tâm ile ibrâ eylemişdik didikde merkûm Kanber istintâk olundukda fi'l-hakîka birbirimizin zimmetini ibrâ eylemişdik el-hâletü hâzihî rücû' iderim deyü şiddete sülûk itmeğin ba'de's-sulh ve'l-ibrâ merkûm Kanber'in da'vâsı istimâ' olunmayub mu'ârazadan men' birle kayd-ı sicil olundu.

Şuhûdü'l-hâl

Ali Hoca Halil Ahmed Hızır Muhzır Hasan Bey Muhzır Kaya

Ve gayruhum.

Varak No: 7b

Hüküm No:61

Tarihi: Gurre-i Receb 1067

Konusu: Rahun Köyünde Ali Adlı Kişinin Tarla Zaptı-Hüccet

Gurre-i Recebül'l-mürecceb li-seneti seb'a ve sittîn ve elf.

Medîne-i Ruscuk muzâfâtından İslivli nâm karye sâkinlerinden işbu sâhibü'l-kitâb Mehmed bin Sadık nâm kimesne mahfîl-i kazâda yine medîne-i mezbûre tevâbi'inden Rahun nâm karye sâkinlerinden El-Hâcc Ali nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb merkûm Ali on beş seneden mütecâviz taht ve tasarrufumda olan karye-i mezbûre Rahun sınırı dâhilinde vâki' tahmînen üç buçuk dönüm tarlamı fuzûlen zabt ve tasarruf itmek murâd eylemeğin be-hasebi's-şer'i's-şerîf su'âl olunub tasarrufuma mâni' olmamasına tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-su'âl merkûm El-Hacc Ali cevâbında fi'l-hakîka sâlifü'z-zikr üç buçuk dönüm tarlayı merkûm Mehmed on beş seneden mütecâviz tasarruf ider velâkin kendi âher karyede sâkin olmağla karye-i mezbûre Rahun zâbitından tapu ile aldım ol ecilden men' iderim didikde on beş sene mürûrundan sonra bilâ-emir tarla da'vâsı istimâ' olunmağa izn-i sultânî olmamağın merkûm El-Hâcc Ali'yi mu'ârazadan men' birle kayd-ı sicil olundu.

Fi't-târîhi'l-mezbûr.

Şuhûdü'l-hâl

Hüseyin Hasan Pervane bin Musa Muhzır Hasan Bey Ve

gayruhum.

Varak No: 7b

Hüküm No:62

Tarihi: Gurre-i Receb 1067

Konusu: Bahçe Satışı, Satım Akdi-Hüccet

Medîne-i Ruscuk mahallâtından Fayık Mahallesi sâkinlerinden Pervane Dede nâm kimesne mahfil-i kazâda işbu sâhibü'l-kitâb zevcesi Müsemâmâ nâm hatun mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Kasab Hasan mülküne ve bir taraftan Zülfikar oğlu Mustafa mülküne ve bir taraftan Kazzâz Veysel mülküne ve taraf-ı âheri tarîk-i âmma müntehî bir bâb beyti ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireli bağçeyi zevcem Müsemâmâ hatuna 1000 nakd-i râyic-i fi'l-vakt akçeye bey'-i bât-ı kat'î ile bey' idüb kabz-ı semen-i ma'dûd ve teslîm-i mübeyya'-i mahdûd eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-teşâ ve tahtâr mutasarrife olsun didikde mukırr-ı merkûm Pervane Dede'nin ikrârını el-mukarrun-lehâ el-merkûme Müsemâmâ Hatun tasdik itmeğin vâki'-i hâl kayd-ı sicil.

Şuhûdü'l-hâl

Veysel El-ma'lûm
Kara Hoca El-İmâm

Muhzır Ahmed
Osman

Muhzır Hasan Bey İskender Beşe

Varak No: 7b-8a

Hüküm No:63

Tarihi: Receb 1067

Konusu: Maktul Mehmed'in Kardeşlerinin Orta Mahalle Ahalisinden Kan Parası Talebi-Hüccet

Medîne-i Ruscuk muzâfâtından Kovancılar nâm karye sükkânından Ali ve Süleyman nâm kimesneler mahfil-i kazâya medîne-i mezbûre mahallâtından Orta Mahallesi ahâlîsinden Dimitre ve Nikoliçe ve Kirke ve Nihak ve Şerban ve Dane ve Petre Çeribaşı ve sâirleri ihzâr ve mahzarlarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb târîh-i kitâbdan on gün mukaddem li-ebeveyn karındaşımız Mehmed nâm kimesne mahalle-i mezbûre ortasında maktûl bulunub ba'de'l-keşif defn eylemişler behasebi's-şer'î's-şerîf mahalle-i mezbûre ahâlîsinden dem ü diyetin taleb ideriz didiklerinde mahalle-i mezbûre ahâlîsi olan merkûmûndan istintâk olundukda fi'l-hakîka müdde'iyân-ı merkûmân Ali ve Süleyman nâm kimesnelerin li-ebeveyn karındaşı Mehmed'i mahallemiz ortasında ba'de salâti'l-mağrib gemici tâifesinden Belgrad sâkinlerinden Şaban nâm kimesne külünk ile başına ve sağ omuzuna vurub katl eylediğinden sonra ol vakitte ahz olunub şehir voyvodası olan Receb Ağa'ya teslîm olunmuşdur taraf-ı şer' den muhzır irsâl olunub huzûr-ı şer'e ihzâr olunmasın taleb ideriz didiklerinde kıbel-i şer'-i mutahhardan muhzır irsâl olunub merkûm Şaban'ı meclis-i şer'e ihzâr eylediklerinde merkûm Mehmed'in külünk ile başına ve sağ omuzuna vurub katl eyledin mi deyü su'âl olundukda inkâr ile mukâbele idicek mahalle-i mezbûre ahâlîsinden takrîrlerine mutâbık beyyine taleb olundukda medîne-i mezbûre mahallâtından Câmî'-i Cedîd Mahallesi sükkânından olub udûl müslimînden Pervane bin İsa Dede ve Hasan bin İsa Dede nâm kimesneler li-eclî's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olub şöyle şehâdet-i şer'iyeye eylediler ki, mahalle-i mezbûre Orta Mahallesi'nde vâki' pınar yanında ba'de'l-mağrib merkûm Şaban

maktûl-i mezbûr Mehmed'in külünk ile başına ve sağ omuzuna vurub katl eyledi bu husûsa bu minvâl üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri mesmû'a ve makbûle ve mültefetün-bihâ olduktan sonra müdde'iyân-ı merkûmân Ali ve Süleyman nâm kimesneleri karındaşları maktûl-i merkûm Mehmed'in kâtil (i) ma'lûm olduğu ecilden mahalle-i merkûme ahâlîsinden dem ü diyetin taleb eylemeden men' birler kayd-ı sicil.

Şuhûdü'l-hâl

Yerkökü Voyvodası Derviş Ağa Serdâr-ı sâbık El-Hâcc Ahmed Ağa

Hâlâ Serdâr olan Ali Beşe Ömer Beşe Er-Râcil

Mehmed Çelebi Voyvoda-i sâbık Ali Ağa Emîn-i Beytü'l-mâl

Arslan Çelebi El-müte'arrife İbrahim Çelebi tâbi'-i Mehmed Çavuş
Hüseyin Çelebi El-Müezzîn Muhzır Hasan Bey Ve gayrum.

Varak No: 8a

Hüküm No:64

Tarihi: Receb 1067

Konusu: Maktul Mehmedin Kardeşlerinin Şikayetlerinden Vazgeçmeleri-Hüccet

Medîne-i Ruscuk muzâfâtından Kovancılar nâm karye sükkânından Ali ve Süleyman nâm kimesneler mahfil-i kazâda medîne-i mezbûre mahallâtından Orta Mahallesi ahâlîsinden Dimitre ve Nikoliçe ve Kirke ve Nihak ve Şerban ve Dane ve Petre Çeribaşı ve sâir ahâlî-i mahalle mahzarlarında bi't-tav'î's-sâf ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp li-ebeveyn karındaşımız Mehmed bundan akdem mahalle-i mezbûre ortasında katl olunub kâtili Belgrad sâkinlerinden Gemici Şaban nâm kimesnedir karındaşımız maktûl-i mezbûrun dem ü diyetine müte'allik mahalle-i mezbûre ahâlîsinden bir ferd ile da'vâ ve nizâ'ımız yokdur eğer mahalle-i mezbûre ahâlîsi ile husûs-ı mezkûr için (...) asâleten veyahud vekîlimizden vekâleten da'vâ ve nizâ' sudûr iderse lede'l-hükkâmî'l-kirâm zevi'l-ihtirâm mesmû'a ve makbûle olmaya didikde mukırrân-ı merkûmân Ali ve Süleyman nâm kimesnelerin bi't-tav' vâki' olan ikrâr ve i'tirâflarını mahalle-i merkûme ahâlîsi talebleriyle kayd-ı sicil olundu.

Şuhûdü'l-hâl

Mustafa bin Geyvan Hüseyin Çelebi El-Müezzîn İbrahim Çelebi tâbi'-i

Mehmed Çavuş Arslan Çelebi Ez-Za'îm Ve gayrum.

Varak No: 8a

Hüküm No:65

Tarihi: 9 Receb 1067

Konusu: Fatıma ve Hatice Adlı Kişilerin Mülk Satışı-Hüccet

Medîne-i Ruscuk sâkinlerinden olub bundan esbak vefât iden Hüseyin Ali Beyzâde İbrahim Çelebi'nin zevce-i metrükesi Ayişe binti Mustafa ve sulbiye kebîre kızları Fatıma ve Hatice nâm hatunlar mahfil-i kazâda işbu sâhibü'l-kitâb Mehmed

Çavuşzâde Ahmed Ağa muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb merhûm merkûm İbrahim Çelebi'den irs-i şer'le bize intikâl iden medîne-i mezbûre muzâfâtından Toresne nâm mevzi'de vâki' Kara Lom demekle ma'rûf nehir üzere olan dört göz değirmen ocağını ve etrâfindan eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi ve pınarı müştemil mülk yerlerini merkûm Ahmed Ağa'ya 8000 nakd-i râyic-i fi'l-vakt-i kazâ akçeye bey'-i bât-ı kat'î ile bey' idüb kabz-ı semen ve teslîm-i müsemmen eyledik ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didiklerinde minvâl-i meşrûh üzere cârî olan ikrârlarını Ahmed Ağa dahi tasdîk ve tahkîk itmeğin vâki'-i hâl ketb ve terkîm olunub yed-i tâlibe def' olundu.

Hurrire fi 9 min-Recebü'l-müreceb sene 1067.

Şuhûdü'l-hâl

Receb Efendi El-Hatîb Ahmed ibn Kenan Efendi Hüseyin Efendi El-Müezzîn
Receb Ağa Şehir Voyvodası Arslan Çelebi İbrahim Çelebi tâbi'-i Çavuş Ağa
Payorko Hasan Çelebi Suhte Ahmed Efendi Muhzır Hasan Bey Ve
gayruhum

Varak No: 8a-8b

Hüküm No:66

Tarihi: 9 Receb 1067

Konusu: Bağ Satışı-Hüccet

Medîne-i Ruscuk sâkinlerinden Mihail nâm zimmî mahfil-i kazâda işbu sâhibü'l-kitâb Nalçacı Gevran nâm zimmî mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb medîne-i mezbûrede Harşova nâm mahallin vâki' bir tarafı Mehmed bağına ve bir tarafı Hasan bağına ve bir tarafı Yovan bağına ve bir tarafı Radko bağına müntehî tahmînen iki dönüm bir evlek mülk bağımı merkûm Gevran'a 150 nakd-i râyic-i fi'l-vakt akçeye bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüb kabz-ı semen ve teslîm-i müsemmen eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a alâ-vukû'ihî bi't-taleb ketb ve terkîm olundu.

Hurrire fi 10 min-Recebü'l-ferd sene 1067.

Şuhûdü'l-hâl

Hasan bin Abdullah Mikdaoğlu Mehmed Kürkçü Nikola Kürkçü
Armı Muhzır Hasan Bey Ve gayruhum.

Varak No: 8b

Hüküm No:67

Tarihi: 12 Receb 1067

Konusu: Maratin Adlı Köyde Gayrimüslimlerin Mehmed Ağa'dan Cizyelerini Ödemek İçin Aldıkları Borcu Ödememeleri-Hüccet

Medîne-i Ruscuk sâkinlerinden işbu sâhibü'l-kitâb kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân dergâh-ı âlî müteferrikalarından Mehmed Ağa nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-teşrîfde medîne-i mezbûre muzâfâtından Maratin nâm karye ahâlîsi

mahzarlarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb karye-i mezbûre ahâlisinin bin altmış bir senesine mahsûb olmak üzere üzerlerine edâsı lâzım gelen cizye nev-yâfte cizyeleri sene-i mezbûrede nev-yâfte olup edâ-i cizye için benden altmış bir bin nakd-i râyic-i fi'l-vakt akçe istikrâz ve kabz eylemişlerdir be-hasebi's-şer'î's-şerîf su'âl olunub alıvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl ahâlî-i karye-i mezbûre cevâblarında fi'l-hakîka sene-i mezbûrede cizyelerimiz nev-yâfte olup edâ-i cizye için müşârun-ileyh Mehmed Ağa'dan altmış bir bin nakd-i râyic-i fi'l-vakt akçe istikrâz ve kabz eylemişdik velâkin bî-kusûr edâ eylemişizdir didiklerinde müşârun-ileyh Mehmed Ağa istintâk olundukda inkâr ile mukâbele idicek karye-i mezbûre ahâlisinden takrîrlere mutâbık beyyine taleb olundukda kemâl-i mertebe ityân-ı beyyineden her biri izhâr-ı acz itmeğin mûmâ-ileyh Mehmed Ağa'ya sâlifü'z-zikr altmış bir bin akçeyi bî-kusûr alub kabz eylemedüğüne yemîn teklîf olundukda yemîn-i bi'llâhi'l-aliyyi'l-a'lâ itmeğin sâlifü'z-zikr altmış bir bin akçeyi mesfûr Mehmed Ağa'ya edâ ve teslîme karye-i mezbûre ahâlisine tenbîh birle işbu hurûf ketb olunub yed-i men lehü't-talebe def' olundu.

Hurrîre fi 12 min-Recebü'l-ferd sene 1067.

Şuhûdü'l-hâl

Fahru'l-akrân Arnavudzâde El-Hâcc Ahmed Ağa Arnavudzâde Mahmud Ağa
Arnavudzâde El-Hâcc Mehmed Ağa Ali Çelebi Emîn-i Beytü'l-mâl
hâlâ Fahru'l-müderrişin Abdülkerim Efendi.

Varak No: 8b

Hüküm No:68

Tarihi: 6 Receb 1067

Konusu: Maratin Adlı Köyde Gayrimüslimlerin Mehmed Ağa'dan Cizyelerini Ödemek İçin Aldıkları Borcu Mustafa Ağa'ya Ödediklerini İddia Etmeleri-Hüccet

Medîne-i Ruscuk sâkinlerinden işbu bâ'isü'l-kitâb fahru'l-akrân dergâh-ı âlî dâme mahfûfen bi'l-ma'âlî müteferrikalarından Mehmed Ağa ibn Hüseyin Çavuş nâm kimesne meclis-i şer'î-at-ı garrâya Maratin nâm karye ahâlisi mahzarlarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb bin altmış senesine mahsûb üzerlerine edâsı lâzım gelen cizyelerini câmi'-i cizye olana edâ itmek için altmış bin beş yüz otuz iki akçe istikrâz idüb kırk sekiz bin yüz akçesini edâ idüb on iki bin dört yüz akçesi hâlâ zimmetlerindedir bi-hasebin taleb eyledüğümde virmede ta'allül iderler su'âl olunub alıvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl karye-i mezbûre ahâlisi cevâblarında fi'l-hakîka sene-i mezbûrede cizyelerimiz edâ itmek için mûmâ-ileyh Mehmed Ağa'dan altmış bin beş yüz otuz iki (akçe) istikrâz eylemişidik velâkin işbu hâzır-ı bi'l-meclis olan Mustafa Çelebi'ye bî-kusûr edâ ve teslîm idüb zimmetimizde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmamışdır didiklerinde merkûm Mustafa Çelebi istintâk olundukda sâlifü'z-zikr altmış bin beş yüz otuz iki akçeden kırk sekiz bin yüz akçe alub kabz eyledim ziyâde bir akçe ve bir habbe almadım deyü inkâr ile mukâbele idicek karye-i merkûme ahâlisinden takrîrlere muvâfık beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz itmeğin merkûm Mustafa Çelebi'ye bî-kusûr alub kabz eylemedüğüne yemîn teklîf olundukda ol dahî yemîn-i bi'llâhi'l-aliyyi'l-a'lâ itmeğin sâlifü'z-zikr on iki bin dört yüz akçeyi müşârun-ileyh Mehmed Ağa'ya edâ itmeye karye-i merkûme ahâlisine tenbîh birle.

Hurrire fi 6 min-Recebü'l-ferd sene 1067.

Şuhûdü'l-hâl

Es-Sâbıkûn

Varak No: 8b

Hüküm No:69

Tarihi: 6 Receb 1067

Konusu: Cizye Tahsili-Hüccet

Bâlâda mestûr olan Maratin nâm karye ahâlîsi mahzarlarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb bin altmış iki senesine mahsûb üzerlerine edâsı lâzım gelen cizyeleri için sene-i mezbûrede câmi'-i cizye olan Nehib Ağa yedine yirmi beş bin sekiz yüz yetmiş (akçe) teslîm idüb el-hâletü hâzihî su'âl olunub bi-hasebi'ş-şer'î'ş-şerîf alıvirilmesi matlûbumdur didikde gibbe's-su'âl karye-i merkûme ahâlîsi inkâr ile mukâbele idicek müşârun-ileyh Mehmed Ağa'dan takrîr ve da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden karye-i merkûme sipâhîsi El-Hâcc Yarangi ve Arslan Bey nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olub şöyle edâ-i şehâdet-i şer'iyye eyledikler ki, sene-i mezbûrede karye-i merkûme ahâlîsinin üzerlerine edâsı lâzım gelen cizyeleri için câmi'-i cizye olan Nehib Ağa'ya karye-i mezbûre ahâlîsi muvâcehelerinde yirmi beş bin sekiz yüz yetmiş akçesi bizim huzûrumuzda müşârun-ileyh Mehmed Ağa teslîm eylemişdir biz bu husûsa bu minvâl üzere şahidleriz şehâdet dahî ideriz didiklerinde şehâdetleri ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye hîn-i kabûlde vâkı'a olmağın mûcibiyle sâlifü'z-zıkr yirmi beş bin sekiz yüz yetmiş akçeyi mûmâ-ileyh Mehmed Ağa'ya teslîme karye-i merkûme ahâlîsi edâya tenbîh birle işbu hurûf ketb olunub yed-i men lehü't-talebe def' ve i'tâ olundu.

Hurrire fi't-târîhi'l-mezbûr.

Şuhûdü'l-hâl

Es-Sâbıkûn

Varak No: 9a

Hüküm No:70

Tarihi: 20 Receb 1067

Konusu: Dragan Adlı Kişinin Darp Olayı -Hüccet

Medîne-i Ruscuk tevâbi'inden Ablanovacık nâm karye ahâlîsi mahfil-i kazâyaya gelüb şöyle takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm idüb târîh-i kitâb gece karye sâkinlerinden Dragan nâm zimmî(ye) karye-i mezbûre sipâhîlerinden Ali Sipahi balta ile karnının sağ yanına vurub mecrûh eylemişdir taraf-ı şer'-i mutahhardan keşf olunması matlûbumuzdur didikde medîne-i mezbûrede bi'l-fi'il nâibü'ş-şer' olan mevlânâ Mesud irsâl olunub ol dahi zeyl-i kitâbda mestûrü'l-esâmî olan müslimîn ile üzerine varılıb merkûm Dragan'a (...) su'âl olundukda karye-i mezbûre sipâhîlerinden Ali sipâhî benim sağ yanına balta ile darb ve mecrûh eylemişdir eğer bu cerâhatden ölürsem dem ü diyetim merkûm Ali sipâhîden taleb oluna karye-i mezbûre ahâlîsinden bir ferdin benim darb olunduğumdan haber ve âgâhları yokdur didikde

mevlânâ müşârun-ileyh mahallinde tahrîr ve mahfil-i kazâyâ gelüb inhâ itmeğin vâki'-i hâl bi't-taleb ketb ve terkîm olunub yed-i men lehü't-tâlibûna def' olundu.

Hurrîre fî 20 Recebû'l-ferd sene (1067).

Şuhûdü'l-hâl

Hüseyin Bey	Ve Ahmed Beşe	Sefer Beşe	Mustafa Beşe
Ahmed	Ali	Ve gayrum.	

Varak No: 9a

Hüküm No:71

Tarihi: 12 Receb 1067

Konusu: Tarla Satışı-Hüccet

Medîne-i Ruscuk sâkinlerinden Yovan nâm zimmî meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-teşrîfde işbu sâhibü'l-kitâb Dragana nâm zimmî mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm (idüp) merkûm Dragana babam nâm zimmîden intikâl iden mahdûdü'l-hudûd Maraska nâm mevzi'de vâki' tarlamı fuzûlen tasarruf ider su'âl olunub kasr-ı yedine tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gibbe's-su'âl merkûm Dragana cevâbında fi'l-hakîka merkûm Yovan'ın babasından intikâl eylemişdir velâkin bana bey' eyledi deyü ol ecilden tasarruf iderim didikde merkûm Yovan istintâk olundukda inkâr ile mukâbele idicek merkûm Dragana'dan takrîrine mutâbık beyyine taleb olundukda karye-i mezbûre sipâhîsi Mustafa sipâhî ve Radolsam nâm kimesneler şöyle şehâdet eylediler ki, merkûm Yovan sâlifü'(z-zikr) tarlayı merkûm Dragana'ya bizim huzûrumuzda sâhib-i arz ma'rifetiyle bey' eyledi bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz didiklerinde şehâdetleri hîn-i kabûlde vâki'a olmağın vâki'-i hâl ketb ve terkîm olunub merkûm Dragana'nın yedine i'tâ olundu.

Hurrîre fî 12 Recebû'l-ferd.

Şuhûdü'l-hâl

Mustafa Beşe	Ahmed Çelebi	Muhzır Hasan Bey	İskender
Beşe	Ali Beşe Er-Râcil	Ve gayrum.	

Varak No: 9a

Hüküm No:72

Tarihi: Receb 1067

Konusu: Hisse Paylaşımı-Hüccet

Medîne-i Ruscuk tevâbi'inden Vetova nâm (karye) sâkinlerinden olub bundan akdem vefât iden Ömer Beşe nâm müteveffânın verâseti sulbî kebîr oğulları Mustafa ve Ahmed ve sulbî sağîr oğlu Osman'a ve sulbiye kebîre kızları Ümmihani'ye ve Rabia'ya ve sulbiye sağîre kızı Fatıma'ya münhasıra oldukdan sonra merkûm Mustafa kendi asâleten ve karındaşları Ümmühani tarafından vekâleten ve sağîrân-ı merkûmâna kıbel-i şer'-i mutahhardan mansûb vasîleri olduğı hasebiyle vesâyeten ve merkûm Ahmed tarafından kezâlik Ebubekir Bey nâm kimesne dahi vekâleten ve merkûme Rabia tarafından zevci Ahmed nâm kimesne kezâlik vekâleten meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-teşrîfde işbu sâhibü'l-kitâb Yesniha nâm karye sâkinlerinden

Ali Bey nâm kimesne mahzarında merkûm Mustafa kendi tarafından asâleten ve Ümmühani tarafından vekâleten ve sağırân-ı merkûmâna kibel-i şer‘den mansûb vasîleri olduğu hasebiyle vesâyeten ve Rabia tarafından kezâlik zevci Ahmed vekâleten ve Ahmed tarafından merkûm Ebubekir Bey kezâlik vekâleten her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb babamız müteveffâ-yı merkûm Ömer Beşe‘den irs ile intikâl iden karye-i mezbûre Yesniha sınırı dâhilinde vâki‘ Aklum üzerinde Dayu cânib-i ulvîsi Ali Ağa ve cânib-i süflîsi Süleyman Bey ve bir tarafı kanara taraf-ı âher vadi ile mahdûd üç göz değirmende olan hisse-i şâyi‘amızı mûmâ-ileyh Ali Bey’e 17600 nakd-i râyic-i fi’l-vakt akçeye bey‘-i bât-ı kat‘î ile bey‘ idüb kabz-ı semen-i ma‘dûd ve teslîm-i mübeyya‘-ı mahdûd eyledik ba‘de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didiklerinde vâki‘-i hâl ketb olunub yed-i men lehü’t-talebe def‘ olundu.

Hurrire fi’l-yevmi‘r-râbi‘ ve’l-işrîn min-Recebü’l-mürecceb li-seneti seb‘a ve sittîn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl

Fahru’l-akrân Kethüdayeri Mustafa Ağa Fahru’l-akrân Emîn-i Beytü’l-mâl Es-Seyyid Ali

Fahru’l-akrân Ömer Beşe Er-Râcil Mustafa Çelebi tâbi‘-i Mustafa Ağa Ve gayruhum.

Varak No: 9a-9b

Hüküm No:73

Tarihi: 24 Receb 1067

Konusu: Değirmen Hissesi Satışı-Hüccet

Medîne-i Ruscuk tevâbi‘inden Dive nâm karye sâkinlerinden olub bundan akdem vefât iden (...) Mehmed(...) nâm kimesnenin verâseti sulbî kebîr oğlu Ali‘ye ve Ahmed’e ve sulbiye kebîre kızları Mihrimah ile Elveda nâm hatunlara münhasıra olduğu şer‘an mütehakkık oldukdan sonra merkûm Ali kendi tarafından asâleten ve Ahmed tarafından ve Mihrimah ve Elveda taraflarından vetîre-i şerî‘at-ı garrâ üzere isbât-ı vekâlet idüb vekâleten meclis-i şer‘-i şerîf mahzarında işbu sâhibü’l-kitâb Yesniha nâm karye sâkinlerinden Ali Bey nâm kimesne mahzarında asâleten ve vekâleten ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb bâlâda mestûr olan değirmenin hudûd-ı sâbık üzere hisse-i şâyi‘alarımızı 17600 akçeye merkûm Ali Bey’e bey‘-i bât-ı kat‘î ile bey‘ idüb kabz-ı semen ve teslîm-i müsemmen eyledik ba‘de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didiklerinde vâki‘-i hâl bi’t-taleb ketb olundu. Fi’t-târîhi’l-mezbûr.

Şuhûdü’l-hâl

Es-Sâbıkûn

Varak No: 9b

Hüküm No:74

Tarihi: 26 Receb 1067

Konusu: Berişlan Köyünde Ali Bey’e Tarla Bırakılması-Hüccet

Medîne-i Ruscuk tevâbi'inden Berişlan nâm karye sâkinlerinden işbu sâhibü'l-kitâb Ali nâm kimesne yedinde li-seneti sitte ve sittîn ve elf târihiyle müverrah târih-i mezbûrda karye-i mezbûre sipâhîsi olan merhûm Ahmed sipâhî imzâsıyla mûmzâ ve hatmi ile mahtûm tapûnâme vârid olub mazmûnunda karye-i mezbûre sınırı dâhilinde vâki' bir tarafı Ömer tarlasına ve bir tarafı Oruç tarlasına ve bir tarafı Azman Mehmed tarlasına mahdûd olan üç dönüm tarlayı mutasarrıf olan Ömer nâm kimesne firâr idüb tarlası üç sene hâlî ve mu'attal kalmak ile tapuya müstehak olmağın bermûceb-i kânûn mumâ-ileyh Ali yedinden yüz elli akçe resm-i tapusun alub sâlifü'z-zikr üç dönüm tarlanın tasarrufunu müşârun-ileyh Ali'ye tefvîz eyledim ba'de'l-yevm keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf ola deyü mestûr olub kıbel-i şer'den dahî temessük taleb itmeğın işbu hurûf ber-sebîl-i temessük ketb olunub yed-i men lehü't-talebe vaz' olundu ki vakt-i hâcetde ihticâc idine.

Hurrîre fi'l-yevm 26 min-Recebü'l-ferd sene 1067.

Şuhûdü'l-hâl

Mustafa Ağa Ali Ağa Ömer Beşe Mustafa Çelebi tâbi'-i Mustafa
Muhzır Hasan Bey.

Varak No: 9b

Hüküm No:75

Tarihi: 29 Receb 1067

Konusu: Petko'nun Dragan'ı Darb Etmesi-Hüccet

Medîne-i Ruscuk tevâbi'inden Ablanovacık nâm karye zimmîlerinden olub bundan esbak madrûben mürd olan Dragan nâm zimmînin zevce-i metrûkesi olan Rose nâm zimmîye meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde işbu sâhibü'l-kitâb karye-i mezbûre sipâhîlerinden Ali sipâhî nâm kimesne mahzarında bi't-tav' ve'r-rızâ (.....) ve'l-cerâ ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb zevcim merkûm Dra(gan)'ı karye-i mezbûre sâkinlerinden Petko nâm zimmî nisfu'l-leylde hânemize gelüb dakk-ı bâb idüb zevcim merkûm Dragan firâşından kalkub kapuya hurûc eyledüğünde merkûm Petko bilâ-tevakkuf balta ile karnına darb idüb üç günden sonra ol darbdan mürd olmuşdur merkûm Ali sipâhînin hânemize gelüb zevcim mürd-i merkûm Dragan'ın balta ile darb olunduğundan aslâ ve kat'â haber ve âgâh(ı) olmayup garaz sâhibi olan kimesneler merkûm Ali sipâhî darb eylemişdir deyü ikrâr eylemişlerdir zevcim mürd-i merkûm Dragan'ı hânemize gelübbalta ile darb iden merkûm Petko'dur dem ü diyeti taleb eylemek lâzım gelürse merkûm Petko'dan taleb olunur mûmâ-ileyh Ali sipâhîyle husûs-ı mezkûra müte'allik da'vâ ve nizâ'ım yokdur benden bi'z-zât veya bi'l-vâsıta da'vâ sudûr iderse lede'l-hükkâmi'l-kirâm zevi'l-ihtirâm mesmû'a ve makbûle olmaya didikde mukırra-i merkûme Rose'nin minvâl-i muharrer üzere cârî olan ikrârın el-mukarrun lehü'l-merkûm Ali sipâhî dahî tasdik ve tahkîk itmeğın vâki'-i hâl hıfzan li'l-makâl kâti'-i hurûf-ı kıyl ü kâl olmağıçün ketb olunub yed-i men lehü't-talebe def' olundu.

Hurrîre fi 29 Recebü'l-ferd.

Şuhûdü'l-hâl

Mustafa Çelebi ibn Ali Mehmed bin Abdullah Mehmed bin Musa
İsmail Beşe Er-Râcil-Mustafa Çelebi Musa bin Kurt.

Varak No: 9b

Hüküm No:76

Tarihi: 3 Şa'bân 1067

Konusu: Fazlı Köyünde Kirke ile Yovan ve Rosa Adlı Kişilerin Anlaşmayı Bozmaları-Hüccet

Medîne-i Ruscuk tevâbi'inden Fazlıköyü nâm karye sâkinlerinden iken Eflak diyârında mürd olan Celeb Fiço nâm mürdün sulbî oğlu Kirke nâm zimmî mahfil-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Yovan ve Rosa nâm zimmîler mahzarında üzerinde da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb babam merkûm filân mürd oldukda ben araba tedârikine gidüb merkûmân Yovan ile Rosa yanında kalub bir kese içinde Mehmed Çavuş nâm kimesnenin bin Gurûş u memhûr iken babam mürd-i merkûmun yanında iken merkûmân Yovan ile Rosa mührün bozub içinden yirmi bin akçesin sirka eylemişlerdir su'âl olunub cevâbları tahrîr olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-su'âl merkûmân Yovan ile Rosa inkâr ile mukâbele idicek merkûm Kirke'den takrîrine mutâbık beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz itmeğin merkûmân Yovan ile Rosa'ya yemîn teklîf olundukda yemîn-i bi'llâhi'l-ale'l-İncil-i İsa itmeğin merkûm Kirke mu'ârazadan men' birle işbu hurûf ketb olundu.

Hurrire fi 3 min-Şa'bânü'l-mu'azzam sene 1067.

Şuhûdü'l-hâl

Muhzır Mustafa Çelebi Topal Hasan Bey Mahmud Ağa Hüseyin Beşe Er-
râcil Ve gayruhum mine'l-hâzırîn.

Varak No: 9b-10a

Hüküm No:77

Tarihi: 3 Şa'bân 1067

Konusu: Ömer Bey'in Tenzile Adlı Kıza Tecavüz Etmesi-Hüccet

Medîne-i Ruscuk muzâfâtından Kovancı nâm karye sâkinlerinden Tenzile nâm hatun mahfil-i kazâda işbu sâhibü'l-kitâb yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Ömer nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb târîh-i kitâbdan on ay mukaddem fuzûlen bana zor idüb izâle-i bekâret idüb hâlâ yedimde olan velî-i merkûm Ömer'den su'âl olunub ihkâk-ı hak olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-su'âl merkûm Ömer cevâbında inkâr ile mukâbele idicek merkûme Tenzile'den takrîrine mutâbık beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz itmeğin merkûm Ömer'e yemîn teklîf olundukda yemîn-i bi'llâh itmeğin ve karye-i mezbûre ahâlîsinden ahvâli dahi su'âl olundukda bu makûle iş kendüden sâdır olmuş değildir deyü ihbâr eylediklerinde vâki'-i hâl kayd-ı sicil olundu.

Hurrire fi't-târîhi'l-mezbûr.

Şuhûdü'l-hâl

Osman an-karyeti'l-mezbûr Veli an-karyeti'l-mezbûr Halil an-karye-i Orhan-ı Sağır
Es-Seyyid Ali an-karyeti'l-mezbûr Muhzır Hasan Bey Ve gayruhum

Varak No: 10a

Hüküm No:78

Tarihi: 17 Şa'bân 1067

Konusu: İbrahim Bey'in Katl Edilmesi-Hüccet

Hezargrad Kazâsı'na tâbi' Kocadoğan nâm karye sâkinlerinden olub bundan akdem katl olunan Kürt İbrahim Bey nâm kimesnenin sulbiye sağire kızı Fatıma'ya kibel-i şer' den mansûb vasîsi olan Mehmed mahmiyye-i İstanbul'da Mimar Sinan Mahallesi sâkinlerinden Mehmed Bey nâm kimesne mahfil-i kazâda işbu sâhibü'l-kitâb karye-i mezbûre ahâlisinden Ramazan ve Oruç ve Köse Ahmed ve Kıymıkçı Hüseyin ve sâirleri mahzarlarında bi'l-vesâye ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb sağire-i merkûme Fatıma'nın babası mezbûr İbrahim Bey'i karye-i mezbûre derûnunda ahâlî-i karye-i mezbûre katl eylediklerini ikrâr ve i'tirâf idüb maktûl-i mezbûrun dem ü diyetini karye-i mezbûre ahâlisinden talep ve da'vâ sadedinde iken beynimize muslihûn tavassut idüb beni ve karye-i merkûme ahâlisini hâlâ yirmi bin akçe üzerine musâlaha eylediklerinde ben dahî sulh-i mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan yirmi bin akçeyi karye-i merkûme ahâlisi yedlerinden vesâyetim hasebiyle ahz u kabz idüb mâ'adâsından karye-i merkûme ahâlisinin zimmetlerini ibrâ-i âmm kâti' u'n-nizâ' ile ibrâ ve iskât eyledim ba'de'l-yevm benden bi'z-zât veya sağire-i merkûme Fatıma'nın bülûğundan sonra tarafından vekâleten babası maktûl-i merkûm İbrahim Bey'in dem ü diyetine müte'allik da'vâ ve nizâ' sudûr iderse lede'l-hükkâm zevî'l-ihtirâm mesmû'a ve makbûle olmaya didikde vâki'-i hâl gibbe't-taleb kayd-ı sicil olundu.

Hurrire fi 17.

Şuhûdü'l-hâl

Balabanlı Mehmed Çelebi
Çelebi Fâhru'l-akrân Mehmed (bin) Mehmed Bey

Ramazan Çelebi
Mehmed Bey

Yahya bin Mustafa
Mühürdar Ali Ağa.

Varak No: 10a

Hüküm No:79

Tarihi: 17 Şa'bân 1067

Konusu: Tarla Devir İşlemi-Hüccet

Medîne-i Ruscuk tevâbi' inden Fazlıveli nâm karye sâkinlerinden işbu sâhibü'l-kitâb Musa Hoca nâm kimesne mahfil-i kazâda Tenzile nâm hatun mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb târîh-i kitâbdan yirmi sene mukaddem zirâ'at ve harâset eylediğim Karye-i Sarı Eyneği sınırı dâhilinde vâki' ma'lûmü'l-hudûd olan on dönüm tarlamı üç gün mukaddem zirâ'at ider su'âl olunub alıvirilmesi matlûbumdur didikde gibbe's-su'âl merkûme Tenzile cevâbında târîh-i kitâbdan yirmi sene mukaddem sâlifü'z-zikr on dönüm tarla Arslan nâm kimesnenin tasarrufunda olub ba'de'l-vefât karye-i mezbûre sipâhîsi merkûm Musa'ya tapu ile tefvîz idüb yirmi senedir ki sâlifü'z-zikr tarlayı zirâ'at didikde on sene mürûrundan sonra bilâ-emir tarla da'vâsı istimâ' olunmaya deyü emr-i şerîf vârid olmağın mûcibiyle amel olunub merkûm Tenzile mi'ârazadan men' birle kayd şod.

Şuhûdü'l-hâl

El-Hâcc Mehmed Ağa

El-Hâcc Ahmed Ağa

Muhzır Hasan Bey

Muhzır Kaya

Ve gayruhum.

Varak No: 10a

Hüküm No:80

Tarihi: 17 Şa'bân 1067

Konusu: Alacak Verecek Meselesi -Hüccet

Medîne-i Ruscuk sâkinlerinden işbu sâhibü'l-kitâb El-Hâcc Ahmed nâm kimesne mahfil-i kazâda yine medîne-i mezbûre tevâbi'inden Kadıköyü nâm karye sâkinlerinden Dragaç ve Nikola ve Dorma ve Vebran mahzarlarında yüz yirmişer akçeye yüz elli keyl buğday ki cem'an on sekiz bin iki yüz kırk akçe ider on iki bin iki yüz yetmiş üç akçesini aldım beş bin dokuz yüz yetmiş akçemi taleb eylediğimde virmede ta'allül idüb alvirilmesi matlûbumdur didikde su'âlden sonra bî-kusûr edâ eyledik didikde merkûm El-Hâcc Ahmed on iki (bin) iki yüz yetmiş üç akçeden ziyâde bir akçe ve bir habbe almadığına yemîn teklîf olundukda yemîn-i bi'llâhi'l-aliyyi'l-a'lâ itmeğin sâlifü'z-zikr beş bin dokuz yüz yetmiş akçeyi merkûm El-Hâcc Ahmed'e merkûmûn zimmîler edâya ve teslîme hükm birle kayd-ı sicil.

Şuhûdü'l-hâl

Ahmed Bey ibn Musa

Mehmed Bey ibn Ahmed

Ahmed Çelebi ibn İsa

Muhzır Hasan Bey

Ve gayruhum mine'l-hâzırîn.

Varak No: 10a-10b

Hüküm No:81

Tarihi: 22 Şa'bân 1067

Konusu: Meryem Hanımın Vasisi Olmayıp Malların Beytü'l-Mâla Geçmesi-Hüccet

Medîne-i Ruscuk sâkinelerinden Habibe nâm hatun mahfil-i kazâda Emîn-i Beytü'l-mâl olan Ali Çelebi nâm kimesne mahzarında bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf (idüb) târîh-i kitâbdan bir ay mukaddem ma'an sâkin olduğum Meryem nâm hatun maktûle bulunub zâhirde vâris-i ma'rûf olmamağın muhalledâtı Beytü'l-mâla âid olmağla müşârun-ileyh Ali Çelebi emâneti hasebiyle hânemize gelüb cemâ't-i müslimîn ile kalîl ü kesîr muhalledâtın tahrîr ba'dehû sûk-ı sultânîde müzâyede olunan muhalledât maktûle-i merkûme Meryem Hatun'un olub benim bir şeyde alâkam yokdur cümlesi anın mülkü idi deyü ikrâr idüb mukırra-i merkûmenin minvâl-i muharrer üzere cârî olan ikrârın müşârun-ileyh Ali Çelebi tasdîk ve tahkîk itmeğin vâki'-i hâl bi't-taleb ketb olundu.

Hurrire fi 22 min-Şa'bân sene 1067.

Şuhûdü'l-hâl

Receb Ağ El-Hâcc Ahmed Ağ

Muhzır Hasan Bey Muhzır Kaya Koçi

Mustafa Beşe Er-râcil

Ve gayruhum.

Varak No: 10b

Hüküm No:82

Tarihi: 22 Şa'bân 1067

Konusu: Arık Ramazan Mahallesinde Meryem Hanımın Vasi Olmadığından Mirasın Beytü'l-Mâla Geçmesi-Hüccet

Medîne-i Ruscuk'da Beytü'l-mâl-i âmme ve hâssa emîni olan işbu sâhibü'l-kitâb Ali Çelebi nâm kimesne mahfil-i kazâda medîne-i mezbûre sâkinlerinden Kantarî İbrahim Beşe mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem medîne-i mezbûre mahallâtından Arık Ramazan Mahallesi sâkinelerinden olub maktûle bulunan Meryem nâm hatunun zâhirde vâris-i ma'rûf olmamağın muhalefâtı Beytü'l-mâla âid ve râci' olmağla maktûle-i merkûmenin merkûm İbrahim Beşe'de emânet olan üç aded sîm bilezik ve bir inci gerdan olub emânetim hasebiyle su'âl olunub alıvrılması matlûbumdur didikde gibbe's-su'âl ve akîbü'l-inkâr müşârun-ileyh Ali Çelebi'den da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda beyyineden acz izhâr itmeğın merkûm İbrahim Beşe'ye yemîn teklîf olundukda ol dahî yemînden nükûl itmeğın sâlifü'z-zikr bilezikleri ve mârû'z-zikr inci gerdanı merkûm Ali Çelebi'ye teslîm müşârun ileyh İbrahim Beşe'ye tenbîh birle kayd-ı sicil.

Şuhûdü'l-hâl

Es-Sâbıkûn

Varak No: 10b

Hüküm No:83

Tarihi: 22 Şa'bân 1067

Konusu: Mülk Satışı-Hüccet

Kasaba-i Tırnova nâhiyesinden Arnavud nâm karye sâkinlerinden Bato nâm zimmî mahfil-i kazâda işbu sâhibü'l-kitâb Nikola nâm zimmî mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb karye-i mezbûrede vâki' bir tarafı Todor mülküne ve bir tarafı İstano mülküne ve bir tarafı Edrav mülküne ve taraf-ı âher Bato mülküne muntehî bir bâb beyti ve bir sobayı ve bir (...)ve bir odayı ve havlu(yu) müştemil mülk menzilimi merkûm Nikola'ya 7000 nakd-i râyici'l-vakt akçeye bey'-i bât-ı kat'î ile bey' idüb kabz-ı semen-i ma'dûd ve teslîm-i mübeyya'-ı mahdûd eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb kayd-ı sicil.

Şuhûdü'l-hâl

Ali Beşe Er-Râcil

Mustafa Beşe Er-Râcil

Ahmed El-Müezzin

Muhzır Hasan Bey

Muhzır Kaya Koçi

Ve gayruhum.

Varak No: 10b

Hüküm No:84

Tarihi: 22 Şa'bân 1067

Konusu: Alacak- Verecek Meselesi-Hüccet

5400 an-mâl-i Mustafa Çelebi
Fî-deyn-i Hüseyin bin Abdullah
Târîh-i tahrîrden (...) mev'ûd

Şuhûdü'l-hâl

Halil Efendi El-Îmâm Hüseyin Çelebi Muhzır Hasan Bey Ve gayruhum

Varak No: 10b

Hüküm No:85

Tarihi: 29 Ramazân 1067

Konusu: Cariye Azadı-Hüccet

Yevmü's-selâse gurre-i Ramazânî'l-mübârek li-seneti seb'a ve sittîn ve elf.

Medîne-i Ruscuk sâkinlerinden olup sâbıkan Vidin Beyi olan kıdvetü'l-ümerâi'l-kirâm Mehmed Bey dâme izzehû işbu sâhibetü'l-kitâb Macariyetü'l-asıl Müslimetü'l-millet Seyare binti Abdullah nâm cariyesini meclis-i şer'-i şerîfe ihzâr ve mahzarında bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâd idüb mezbûre Seyare'yi cümle malımdan ifrâz ve ihrâc idübhasbeten li'llâhi'l-azîm ve taleben li-merzâti Rabbihi'l-kerîm ve hereben min-ukûbâti Rabbihi'l-kerîm kemâ kâla'llâhu te'âlâ "yevme lâ-yenfe'u mâlün ve lâ-benûn illâ men eta'llâhe bi-kalbin selîm" ve temessüken bi-kavli elletî salla'llâhu te'âlâ aleyhi ve sellem "men a'teka rakabetün mü'minetün a'taka'llahu te'âlâ bi-küllü uzvin minhâ uzven minhu mine'n-nâr" âzâd eyledim didikde mezbûre Seyare vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk itdikten sonra (Arapça cumle) cerâ zâlike ve hurrîre fî'l-yevmi't-tâsi' ve'l-işrîn min-Ramazânü'l-mübârek sene 1067.

Şuhûdü'l-hâl

Mehmed Çelebi Hocaşâde Mühürdar Mehmed Ağa Mustafa Beşe Serdâr-ı sâbık
Mustafa Çelebi İmâm-ı Câmî'-i Harsak El-Hâcc Şaban Helvaî Ali Çelebi ibn
Mehmed Ramazan Bey El-Cündî.

Varak No: 11a(Bu sayfa boş bırakılmıştır)

Varak No: 11b

Hüküm No:86

Tarihi: 29 Ramazân 1067

Konusu: Vakıf Malından Borç Verilmesi -Hüccet

Aruk Ramazan Mescidi nukûdundan mütevellî Memiş Halife

Osman Kazgancı hânesi vakfindan

Asl-ı mâl : 500 murâbaha: 75

Osman Hallac Alaca Ömer Mustafa Hoca

Der zimmet-i Mustafa bin Hüseyin An-mahalle-i Mesih

Asl-ı mâl 500 murâbaha: 75

Yorgan:1 Yasdık: 3 Minder:3

Varak No: 12a

Hüküm No:87

Tarih: 22 Safer 1067

Konusu: Gayrimüslimlerden Vergi Tahsilâtı-Fermân

Edâ ve teslîm olunca mezbûrları ol-vecihle kimesneye rencide etdirmeyesiz şöyleki papaslar ve keşişler mîri rusûm ve tasarruf ve Hızır (...) akçelerin ve sâir patriklik ve medrepolid ve piskoposluk mahsûlâtdan mezbûrlara vermekde inâd ederler ise te'dib olunur temâyüleri üzere saçları tıraş olunduktan sonra kendülerin azl ve kilise yeri ahire teveccüh edüb papaslarına müdâhale etdirmeyesiz ve mezbûrlar mîri rusûm cem' ederken mîrlivâ voyvodaları ve subaşıları ve sipah ve yeniçeri ve sâir kapum kullarından ve ehl-i örfden ve beytü'l-mâl adamları tarafından ve aherden kimesneye bir-vechle dahl ve taarruz etdirmeyüb ve yine burakları bargir ve katırların olanca ve sâir kapum kullarına aldırmayub husûs-ı mezbûr için tekrâr şikâyet ve (...) eyleyesiz şöyle bile ve ba'den-nazar bu kelime-i hümâyûnum mezbûrların yedlerinde ibkâ idüb alâmet-i şerîfe i'timât kılasız tahrîren fîl-yevmi's-sânî ve'l-ışrîn şehri saferü'l-hayr li-sene seb'a ve sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

Varak No: 12a

Hüküm No:88

Tarih: 15 Cemâziye'levvel 1067

Konusu: Eflak, Boğdan ve Macar Tarafından Gelen Ulakların Tuna'dan Geçirilmeyip Silistre'ye Gönderilmesi-Buyruldu

Bu ki Silistreden Niğbolu'ya varıncaya Tuna üzerinde iskeleleri eminleri ve vekîllersiz Eflak ve Boğdan ve Macar taraflarından gelen ulakları geçirmeyüb Silistre İskelesi'ne yollayasız şöyle ki o makûle bir adam geçerse hakkından gelinür bilmiş olasız

Fî 15 Cemâziye'l-evvel sene 1067.

Varak No: 12a

Hüküm No:89

Tarihi: 15 Cemâziye'levvel 1067

Konusu: Ruscuk Çevresindeki Mihrimah Sultan Vakfına Ait Gelir Toplama Yetkisinin 1067 Senesi İçin Harem Ağasına Verilmesi-Hüccet

Fazilet şî'âr efendi

Hazretlerinin meclis-i şerîfleri savbına durer-i dâ'vât ve gurer-i teslimât ithâfiyla muhattıbane inhâ olunur ki hâliya taht-ı hükûmet şî'ârlarında vâki' merhûme ve mağfurun-lehâ Mihrimâh Sultan tâbet serâhu hazretlerinin Evkâfında Karye-i Kadı kurbunda ve tevâbi'-i karyelerinin zabtı û rabtı işbu bin altmış yedi senesi martı ibtidâsından senesi tamâmına dek kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Haremağa zîde-

kadrühuya şipariş ve tefvîz olunub bu cânibe nasb ve ta'yîn olunmağın zabtıçün işbu mektub-ı muhâlesat tahrîr ve ısdâr olunur inşaallahu te'âlâ lede'l-vusûl me'mûldür tarih-i mezbûrda bu sene tamamına dek cibâyet-i mezbûreyi mûmâ-ileyhe zabt ve harâc ve ispençe ve a'sâr-ı şer'iyye ve rusûm-ı şerîfe ve resm-i salâriyye ve arûsâne ve bive ve kaçgun vecûrm-i cinâyet ve beytü'l-mâl-i âmme ve hâssa ve bâd-ı hevâ ve cem'an vakf-ı şerîfe âyid ve râci' olan mahsûlâtı bi't-tamâm ahz u kabz etdirüb min-küllî'l-vücûh mürâcaat eyledüğü husûsu husûlünde ve vâki' olan umûru itmâmında sa'î-i cemîl ve mesâiinde gayretleri bi-dirig' buyurula memnun olunur.

El-fakir Kayimmakam Receb Ağa.

Varak No: 12a

Hüküm No:90

Tarihi: 15 Cemâziye'levvel 1067

Konusu: Pâdişâh Haslarından Vergi Tahsili- Hücet

Faziletli efendi hazretlerinin huzurlarına inhâ olunur ki

Devletlü sâhib-i devlet efendimizin taht-ı kazânuzda vâki' Köhne İsmil ve tevâb'i-i hâssları dergâh-ı âlî müteferrikalarından karındaşımız Mehmed Ağa'ya tevcîh olunub gerekdir ki a'sâr-ı şer'iyye ve örfiyyesine ve bâd-ı hevâya ve sâir küllî ve cüzî havâs-ı mezbûreye müteallik düşen mahsûl her ne ise evveligeldüğü üzere ahz u kabz etdirüb ve mürâcaat eyledüğü husûsda şer'ân ve kânûnen mu'âvenet buyurub ve taraf-ı ahardan bir ferde dahl-ı taarruz etdirmeyesiz işbu bin altmış yedi senesinin martı ibtidâsından zabt etmek üzere tarafımızdan temessük verilmişdir. Tahriren fî-tarihi'l-mezbûr Mine'l muhübbü'l- muhlis Osman Kâyimmakam-ı Niğbolu hâlâ

Varak No: 12a

Hüküm No:91

Tarihi: 23 Rebiü'l-ahir 1067

Konusu: Cizye, Avarız, Mukataa ve Çeşitli Has Gelirlerinden Beratlarını Yenilememelere Para Verilmemesi-Hücet

Şerâyi' şî'âr Ruscuk ve Niğbolu ve Zıştovi ve Silistre ve Hırsova ve İbrail kadıları zîde-fazluhüm istihdâm kullarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân İsa zîde-kadrühû yedinden emr-i şerîf-i cihân-mutâ' vârid olub mazmûn-ı şerifinde memâlik-i mahrûsede cizye ve ziyâde-i cizye ve avâriz ve mukâta'ât mâlından ve sâir emvâl-i hâssadan berât-ı şerîf-i âlişân ve evâmîr-i şerîfe ile duâ-gûy vazifesine ve ulûfeye mutasarrıf olanlar mâdâmki bi-nefsin Asıtâne-i saâdetime varub müstehak olduklarına ellerinde müceddeden yoklama berâtı verilmedükçe bin altmış yedi senesi malından min-ba'd bir kimesneye bir akçe vazife ve ulûfe verilmeye deyu fermân-ı âlî sâdir olmağın târih-i merkumun vazife akçesi hazîne-i âmire defteri mucibince Özi muhâfazası ocaklığından gayrı Niğbolu ve Zıştovi ve Silistre ve Hırsova ve İbrail ve tevâbii mukâta'âtı malından bin altmış yedi senesi vazifesi Asıtâne-i saâdete irsâliye olmak üzere fermân olmağla gerekdir ki fermân-ı cihân-mutâ' mucibince amel olunub mukâta'ât-ı mezbûr bin altmış yedi malından duâ-gûy vazifesine mutasarrıf olanlara bir akçe verdirmeyesiz.

Fî 23 Rebü'l-ahir sene 1067.

Varak No: 12b

Hüküm No:92

Tarihi: 22 Rebiü'l-ahir 1067

Konusu: Cizye, Avarız, Mukataa ve Çeşitli Has Gelirlerinden Beratlarını Yenilemeyenlere Para Verilmemesi-Fermân

Düstûr-ı mükerrerem sâbikan Vezîr-i azam olub hâlâ Özi muhâfazasında olan Vezîrim Ahmed Paşa edâma'llahu Te'âlâ iclâlehu ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm meâdinü'l- fazıl ve'l- kelâm Ruscuk ve Niğbolu ve Silistre ve Zıstovi ve Hırsova ve İbrail kâdıları zîde-fazlühum tevki'-i refi'-i hümayûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki işbu sene-i mübârekede memalik-i mahrûsede cizye ve ziyâde-i cizye ve avâriz ve mukâta'ât malından ve sâir emvâl-i hâssadan berât-ı âlişânım ve evâmir-i şerifem ile duâ-gûyân vazifesine ve ulûfeye mutasarrıf olanlardan iken bi-nefsin Asitâne-i saadetime gelüb vazifeye müstehak olduklarına müceddeden yoklama berâtı verilmedikçe bin altmış yedi senesi mâlından min-ba'd kimesneye bir akçe vazife ve ulûfe verilmeye deyu hatt-ı hümayûn-ı saâdet-makrûnum sâdır olmağla tarih-i merkûmun vezâyif akçesi Der-saâdetime irsâl olmak lâzım gelmeğın Niğbolu Sancağı'nda ve İbrail İskelesi ve tevâbii mukataasının bin altmış yedi senesi vazifesi akçelerinde Hazîne-i âmirem defteri mucibince Özi muhâfazası ocaklığında (...) yirmi beş bin iki yüz akçe ve Nefs-i Ruscuk'ta vâki' voyvodasının târih-i mezbûrda vazife akçelerinden on bir bin sekiz yüz seksen akçe ve yine tarih-i mezbûrda Niğbolu ve Zıstovi ve Silistre İskeleleri malından yirmi sekiz bin iki yüz seksen akçe ve yine târih-i mezbûrda Ruscuk ve Silistre ve Hırsova ve tevâbi'i mukâtaası malından altmış iki bin altı yüz on dokuz akçe lâzım gelmekle zikr olunan akçeler kapum kullarına verilecek bin altmış yedi Mısrî mevâcib için ta'yîn olmağla hazîne-i amiremde irsâl olunan zimmet defterleri mucibince mukâta'ât-ı mezbûru zabt edenlerde mu'accelen taleb ve tahsîl ve ber-vech-i ta'cîl Dersaâdetime irsâl ve mevâcib verilmezden mukaddem dâhil-i hazine etdirilmek fermânım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerifimle istihdâm kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân İsa zîde-kadruhu vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel edüb dahî kat'an te'hîr ve tevakkuf eylemeyüb meblağ-ı mezbûru mukâta'ât-ı mezbûru irsâl olunan zimmet defteri mucibince mukâta'ât-ı merkumu zabt edenlerinden mu'accelen taleb ve tahsîl etdürübder kiseleyüb ve mühürleyüb mübâşir-i mezbûr ve mu'temedün-aleyh olanlar ile serî'ân ve âcilen Dersaâdetime irsâl ve mevâcib-i merkum verilmezden mukaddem dâhil-i hazîne etdirdüb bir-vechle ta'allül ve bahâne etdirmeyesiz ve bi'l-cümle meblağ-ı mezbûru mevâcib-i merkûm için ta'yîn olunmuştur ana göre mukayyed olub fermân-ı şerifim üzere mu'accelen tahsîl ve dâhil-i hazîne etdirüb avk ve te'hîrden ve ihmâl ve müsâheleden begâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerife i'timâd edesiz. Tahriren fil-yevmi's-sâlis min-şehr-i Rebiü'l-ahir sene seb'a ve sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyyetü'l-mahrûse

Vasale ileynâ fi 22 min-Rebiü'l-ahir sene 1067.

Varak No: 12b

Hüküm No:93

Tarihi: 2 Safer 1067

Konusu: Ruscuk Voyvodalığına Bağlı Hassaların İltizama Verilmesi-Fermân

Bundan esbak Ruscuk ve tevâbi'i voyvodalığı hâslar yek senesi yüz elli altı bin akçeye olub meblağ-ı mezbûrun yüz otuz bir bin sekiz yüz seksen akçesi ber-vech-i ocaklık üzere neferâtı mevâcibleri ve sâir vezâyif için verildikten sonra mâ'adâ yirmi dört bin yüz yirmi akçesi ber-vech nakd teslîm-i hazîne olunmak üzere ümena uhdesinde iltizâmda iken hâlâ kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân zîde-kadruhu divân-ı hümâyûnuma arzihâl edüb zikr olunan Ruscuk voyvodalığı ve tevâbi'i hâsırları mukâta'âtı bin altmış yedi senesi cemâziye'l-evvelinin yirmi altıncı gününde vâki' mart ibtidâsından sene tamamına değin on bin akçe peşin ile iltizâm ve kabul eder şol şartla ki zikr olunan mukâta'ât-ı kadîmü'l-eyyâmından ne minvâl üzere zabt ve tasarruf oluna gelmiş ise girü ol-vech üzere zabt ve tasarruf etdirilüb min-ba'd ahardan bir ferdi bir-vecihle dahl ve taarruz etdirilmiş ve dahî vâki' olan a'şâr-ı şer'iyye ve rusûm-ı örfiyye ve yave ve kaçkun ve cürm-i cinâyet ve bâd-ı hevâ ve sâir bi'l-cümle mîriye âyid ve râci' olan hukûk ve rusûmdan mîrî için emin-i merkûma ahz u kabz ve cem' ve tahsîl etdirilüb min-ba'd Özi Kal'ası neferâtı ocaklığımızdır deyu mukata'aya (silik) eyleyüb sene-i aharında kadimden evveligeldükleri üzere müstehak oldukları mevâcibleri emîn yedinden alub inâd ve muhâlifet etdirilmeye deyu bu berât-ı şerîfim verilmek fermânım olmağın işbu dârende-i fermân kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân (silik) zîde kadruhu mukâta'ât-ı mezbûre tarih-i merkûmda asl-ı nasb ve ta'yîn edüb bu berât-ı hümâyûnum verdüm ve buyurdum ki merkûm varub vâki' olan küllî ve cüzî hukûk ve rusûmâtından mîriyiçün ahz û kabz ve cem' ve tahsîl edüb taraf-ı ahardan bir ferd müdâhale eylemeye ve bin altmış altı muharreminin yirmi dokuzuncu gününde bi'l-fiil başmukâtaâcı olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa zîde-mecdühu yedinde (...) on bin akçe ber-vech-i peşîn teslîm-i hazîne olunmağın sene-i aherinde hazineye geçüb (silik)şöyle bilesiz alâmete i'timâd kılasız. Tahriren fi'l-yevmi's-sânî şehri Saferü'l-hayr li-sene seb'a ve sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyyetü'l-mahrûse.

Varak No: 13a (Bu sayfa boş bırakılmıştır)

Varak No: 13b (Bu sayfa boş bırakılmıştır)

Varak No: 14a

Hüküm No:94

Tarihi: 3 Rebiü'levvel 1067

Konusu: Tersâne Amire Mühimmâtı İçin Yardım Akçesi Toplanması-Fermân

Düstûr-ı mükerrerrem sâbıkan Vezîr-i azam olub hâlâ Özi Muhâfazasında olan Ahmed Paşa edama'llahu Te'âlâ iclâlehu ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm maâdinü'l-fazıl ve'l-keâm Niğbolu ve Silistre Sancaklarında vâki' kâdılar zîde-fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları zîde-kadrum tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsil olucak ma'lûm ola ki bin altmış yedi senesine mahsûb olunmak üzere zikr olunan sancaklarda tersâne-i âmirem mühimmâtıyçün tahsîli fermânım olan bedel-i mu'âvenet akçeleri mukaddemâ irsâl olunan emr-i şerîfim mücibince cem'ine me'mûr olan mübâşir mu'accelen tahsîl ve teslîmi tersâne etdirilmek fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel edüb dahî kat'ân te'hîr ve tevakkuf eylemeyüb tarih-i merkûma mahsûb olmak üzere tahsîl-i fermânım olan bedel-i mu'âvenet akçeleride mukaddemâ irsâl olunan emr-i şerîfim mücibince mu'accelen tahsîl ve teslîm-i

tersâne etdirmekte her biriniz gerekdir ki ihtimâm edüb avk ve te'hîrden ve ihmâl ve müsâheleden ve fermânımdan ziyâde akçe almağla hilâf-ı şer' ve kânun-ı hükm ve ta'dîde begâyet ihtirâz ile şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Hurrire fi 3 şehr-i Rebiü'l-evvel sene 1067. Be-makâm-ı El-mahrûse

Varak No: 14a

Hüküm No:95

Tarihi: 3 Rebiü'levvel 1067

Konusu: Pazar Vergisinin İltizama Verilmesi -Temessük

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki bin altmış yedi senesinin martı ibtidâsından tamamına varınca bâc-ı bazâr (.....) şa'bân (...) yüz bin akçeye üzerine alub sonra on beş bin akçe eder meblağ-ı mezbûr sene tamamına değin bî-kesr haklaşmak üzere işbu temessük verildi. Bende Receb Voyvoda-ı Ruscuk hâlâ

Varak No: 14a

Hüküm No:96

Tarihi: Evail Rebiü'levvel 1067

Konusu: Pâdişâh Sefere Çıkacağı İçin Kapukulu Askerlerinin Toplanıp İstanbul'a Gelmesi İsteniyor-Hüccet

Efâzıl disâr fezâil-i şî'âr Rumeli'nin sağ kolunda olan mevâli-i i'zâm hazretlerinin mecâlis-i şerîfelerine ve umûmen şerâyi' şî'âr kudât efendilerinin huzurlarına dürer-i da'vât ve gurer-i teslîmât-ı vâfiyât ithâfından sonra muhattıbâneinhâ olunur ki ve hâlâ yeniçeri serdârları zîde-kadrum i'lâm olunan budur ki; İnşaallahu te'âlâ işbu sene-i mübâreke şevketlü pâdişâhımızın sefer-i hümâyûn-ı zafer-karînleri mukarrer ve muhakkak olmağla ber-muktezâ-yı emr-i âlî taht-ı hükûmetlerinde ve nevâhî ve kurâlarında sâkin olan korucu ve oturak ve acemioğlanı ve bi'l-cümle ehl-i sefer-i yeniçeri yoldaşları ve topçu ve cebeci tâyifesi sedârları ile Asitâne-i saâdete gelmek için bundan akdem çavuşlar gönderilmişiydi el-hâletü hazîhi ziyâde tenbîh-i hümâyûnları vârid olmağla te'kîden kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân İbrahim nâm çavuş zîde kadruhu nasb ve ta'yîn olunub gönderilmekle vusûlünde zikr olunan üzere taht-ı hükûmetlerinde ve nevâhî ve kuralarında olan tayife-i mezbûrenin cümlesine muhkem tenbîh ve nidâ etdüresiz ki üç güne dek her birleri yerlerinden kalkub mükemmel ve müretteb olmak üzere serdarları bayrakları ile önlerine düşüb ma'ân ta'cîl-i ale't-ta'cîl Asitâne-i saâdete gelüb odalarında mevcûd bulunalar şöylekim bu mektûb varduğu saât üç gün içinde yerlerinden kalkmayub gadr edüb kışdır ve bu makule emr ve mektûb çok olur deyû girüye kalub ihmâl edüb emr-i pâdişâhîye itâ'at eylemeyenlerin haklarından gelünüb başları alınub ve mâl ve erzakları mîriye girift olunmak için bu mektubun akabince hatt-ı hümâyûn-ı saâdet-makrûn ile ulak ile beylerbeylere ve sancakbeyleri mütesellimlerine ve kudât efendilerine zâbitleriyle evâmîr-i şerîfe gönderilüb ve mûcib-i gayret için eşedd-i ukûbet ile haklarından gelinür pâdişâhın kılıcından necât bulmazlar ve sizler dahî agâh olasız üç güne dek tavâif-i askeriyeden bir ferd yerinden kalkmayub acele ile gelmeyüb kalanları ta'cîl ve vukû'u üzere yazub Asitâne-i saâdete arz ve inhaya müsâmaha ederseniz ve siz ki yeniçeri serdarlarız zikr olunan tevâif-i askeriyeden bî-bi'l-cümle kaldurub üç güne dek önlerine düşüb bayrakları ile ale'l-acele der-i Devlet-medâra can ve baş-ger ile

sa'î edüb gelüb mahallinde mevcûd bulunmazsanız ve ahz u celb ve tama'-ı hâm sebebile ihmâl ve bir ferde himâyet edüb avk ve te'hîre bâ'is olacak halde olursanız vallahu'l-azîm şevketlü pâdişâhın kılıcından kurtulmasız bilmedik ve agâh olmadık dimeyesiz gaflet mahalli ve küll-i hidmet mahallîdir bu sene sâir zamana kıyâs olunmaz vebâlleri kendü boyunlarına bizden günâh gitmiştir. İmdi bu mektûb vârid olduğu saât mu'accelen kalkub önlerine düşüb gelüb erüşüb kendünüzü arz-ı padişâhîden halâs eyleyüb bir-vecihle gadr ve hiyânet edecek halde olmayub gözünüz açub gayri vakte kıyâs olmayasız fermân olunduğu üzere tevakkuf ve arâm eylemeyüb âcilen gelmeğe ikdâm-ı tâm eyleyüb cümlenüz gelesiz bâkiü'l-bahs azzeüm ve fazluhum müstedâm. Tahriren fî evâyil-i şehri Rebîü'l-evvel sene seb'â ve sittîn ve elf. Mine'l-muhubbü'l-muhlis Mehmed Ağa-yı Yeniçeriyân hâlâ

Varak No: 14a

Hüküm No:97

Tarihi: 3 Rebiü'levvel 1067

Konusu: Tutrakan ve Kula Civarındaki Beyhan Sultan'a Ait Has Toprakların 165 Bin Akçeye Receb Ağa'ya İltizama Verilmesi -Temessük

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki setretü'l-mahdûrât tâcü'l-mestûrât devletli ve saâdetli Beyhan Sultan dâmet ismetuhâ hazretlerinin hâsslarından vilâyet-i Rumeli'nde vâki' Niğbolu Sancağı'nda Tutrakan ve Kula ve tevâbi'i karyeleri işbu bin altmış yedi senesi kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Receb Ağa zîde-kadruhû tâlib olmağın ber-vech-i iltizâm yüz altmış beş (bin) akçeye der-uhde olunub ber-vech-i peşin altmış beş bin akçe alunub kabz olunub zimmetinde yüz bin akçesi bâkî kalmağın bâkî kalan yüz bin akçe sene aharında getürüb edâ ve teslim etmek üzere işbu temessük tahrîr olunub imdi sene-i merkûmede vâki' olan a'sâr-ı şer'iyye ve rusûm-ı örfiyye ve cürm-i cinâyet ve bâd-ı hevâ ve yave ve kaçkun ve kul ve cariyeye metrûkânesi ve resm-i bâ'âs ve resm-i arûsâne ve beytül-mâl-i âmme ve hâssa ve tapu-yı zemîn ve bi'l-cümle kadîmden ola geldüğü üzere serbes olub cüz'i ve küllî mahsûlât her ne olur ise müşârün-ileyh ahz û kabz zabt û tasarruf eyleyüb ahardan bir ferde dahl ve taarruz eylememek için işbu temessük tahrîr olunub bedel-i hâssaya vusûl olundu.

El-fakîr Ali Kethüdâ

Varak No: 14b

Hüküm No:98

Tarihi: Evail Rebiü'levvel 1067

Konusu: Savaşa Gidileceği İçin Rumeli'nin Sağ Kolunda Bulunan Kapukulu Askerlerin İstanbul'a Gönderilmesi-Fermân

Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm maâdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Rumeli'nin sağ kolunda vâki' olan kâdılar zîde-fazluhûm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân yeniçeri serdârları zîde-kadrum tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki işbu sâl ferhûnde-fâl sefer-i hümâyûn nusret-makrûnum mukarrer olmağla düstûr-ı ekrem müşîr-i müfehham nizâmü'l-âlem bi'l-fiil Vezîr-i azamım Mehmed Paşa edâma'llahu te'âlâ iclâlehu umûmen asâkir-i nusret sâirem me'mûr olmaları ile taht-ı kazâlarınuzda ve nevâhi ve kurâlarda sâkin ve mütemekkin olan dergâh-ı mu'âllam yeniçerileri ve korucu ve oturak ve topçu ve cebeci ve acemioğlanı bi'l-cümle serdârları ma'ân

Asıtâne-i saadetime gelmeleri için bundan akdem evâmir-i şerîfem ile bi'l-fiil Asıtâne-i saâdetde yeniçerilerim ağası olan iftihârü'l-ümerâ' ve'l-ekâbir Mehmed Ağa dâme-ulüvvuhu tarafından mektûblar ve çavuşlar gönderilmiş idi. İmdi husus-ı mezbûre tekrâr dergâh-ı mu'allâm yeniçerilerimin (boşluk)kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân (boşluk) zîde-kadruhu ta'yîn ve irsâl olunmağın taht-ı kazânuzda mecm'-u nâs olan (silik) nidâ ve muhkem tenbih etdirüb bu makûle taht-ı kazânuzda ve nevâhi ve kurâlarda sâkin ve mütemekkin olan dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ve korucu ve oturâk ve topçu ve cebeci ve acemioğlanı cümlesin bu emr-i şerifim vardıkda ber-vech-i ta'cîl üç güne dek müretteb ve mükemmel serdârlarıyla ma'ân kalkub Asıtâne-i saadetime bir gün mukaddem gelüb her biri odalarında mevcûd bulunub şöyleki ihmâl ve müsâhele edüb itâ'at-ı emr etmeyenlerin haklarından gelüb ve başlar kesilüb ve mâl ve rızıkları mîriye girift olmasın mukarrer ve muhakkak mülâhaza eyleyeler ve siz ki kâdılarsız bu emr-i şerifim vardıkdan sonra tevâif-i mezbûre üç günden sonra kalkmayub ve emr-i şerifime itâ'at etmeyüb gerü kalanları ism ve resimleriyle yazub Asıtâne-i saadetime arz eyleyüb bir ferde himâye ve müsâmaha eylemeyesiz ve siz ki serdarlarım zikr olunan tevâif-i askeri üç gün değin bi'l-cümle kaldurub ve önlerine düşüb ve bayraklarıyla ta'cîlen bir gün mukaddem Asıtâne-i saadetime sürüb getürmeye herbirinüz can ve baş ile sa'î ve ikdâm eyleyüb şöyle ki tama' hâm-ı sebep ile mevcûd bulunmayub ve bir ferde himâyet ve sıyânet ile avk ve te'hîre bâ'is oluna muhkem haklarından gelmeği mukarrer ve muhakkak bilüb sonra bilmedik ve agâh olmaduk dimeyüb bu zamanı sâyir zamana kıyâs eylemeyüb tevâyif-i mezbûreyi ber-vech-i meşrûh üzere ta'cîl ale't-ta'cîl sürüb cümlesin Asıtâne-i saâdetimde hâzır ve mevcûd bulunmaları bâbında ağa-yı müşârün-ileyh tarafından hâlâ verilen mektûb mucibince amel olunması emrim olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerifimle dergâh-ı âlî yeniçeri çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân İbrahim Çavuş zîde-kadruhû vusûl buldukda bu bâbda mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan fermân (...) kadrin ve müşârün-ileyh tarafından verilen mektûb mucibince amel idüb dahî siz ki serdârlarsız tevâyif-i mezbûreyi vech-i meşrûh üzere ta'cîl ale't-ta'cîl yerlerinden kaldırub ve önlerine düşüb cümleünüz bir gün mukaddem Asıtâne-i saâdete mevcûd ve hâzır bulunmakda bezl-i maktûr ve sa'î nâ-mahsûr eyleyüb ihmâl ve müsâheleden ve te-ehhur ve tevakkufdan beri bilür(?) begâyet ihtirâz üzere olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.

Tahrîr fi-evâil-i şehri Rebîü'l-evvel sene seb'a ve sittîn ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniyyetü'l-mahrûse.

Varak No: 14b

Hüküm No:99

Tarihi: 22 Safer 1067

Konusu: Silistre Civarındaki Tersanei Amire İçin Don Yağı Talebi-Fermân

Sâbıkan vezîr-i azamım olub hâlâ Özi Muhâfazasında olan Vezîrim Ahmed Paşa edâma'llahu te'âlâ iclâlehu ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm maâdinü'l-fezâil ve'l-keâm Silistre ve civârında olan kâdılar zîde-fazlühûm tevkî'-i refî'-i hümâyûna vâsil olunacak ma'lûm ola ki kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Tersâne-i âmirem Emîni Mustafa zîde-mecduhu hâlâ Dersaâdetime mühürlü tezkere gönderüb bu sene-i mübârekede donanma-yı hümâyûn Kadırgaları mühimmâtı için zîyade tut yağlı lâzım olmağla ol-cânilerde yedi yüz kantâr don yağlı narh-ı câri üzere iştirâ ve Varna İskelesine nakl ve mu'accelen irsâl ve dâhil tersâne-i âmirem itdirmek bâbında emr-i

şerîf verilmek ricasına i'lâm eylemeğin vech-i meşrûh üzere olmak emr edüb buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel edüb dahî kat'ân tevakkuf eylemeyüb zikr olunan mezbûr kantâr don yağı ol-câniblerinden narh-ı câri üzere mu'accelen iştirâ o mahall-i mezkûra nakl ve mevsim(...) ile serî'ân ve âcilen Dersaâdetime irsâl ve teslîm-i tersâne-i âmirem etdiresiz ve bahâsiçün lâzım gelen akçesini mübâşir-i mezkûrdan ashâb-ı hukûka hakların verüb kimesnenin bir akçe ve habbesin alubverimeyesin(?) husus-ı mezbûr umum-ı (...) sâire kıyâs eylemeyüb vech-i meşrûh üzere olan emrim yerine getüresiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîr fi 22 şehr-i Safer sene 1067.

Be-makâm-ı Kostantiyyetü'l-mahrûse.

Varak No: 14b

Hüküm No:100

Tarihi: 22 Safer 1067

Konusu: Tersâne İçin Bedeli Muavenet Akçesi Toplanması-Fermân

Sâbıkan vezîr-i azamım olub hâlâ Özi Muhâfazasında olan Vezîrim Ahmed Paşa edâma'llahu te'âlâ iclâlehu ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm maâdinü'l-fezâil ve'l-kelem Niğbolu ve Silistre Sancaklarında vâki' olan kâdılar zîde-fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zikr olunan sancaklarda vâki' kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları zîde-kadrühüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki bin altmış yedi senesine mahsûb olmak üzere zikr olunan sancaklardan Tersâne-i amirem mühimmâtı için tahsîle fermânım olan bedel-i mu'âvenet akçeleri mukâddemâ irsâl olunan emr-i şerifim mucibince cem'ine me'mûr olan mübâşire mu'accelen tahsîl ve teslîm-i tersâne etdirilmek fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahî kat'ân te'hîr ve tevakkuf eylemeyüb tarih-i mezbûre mahsûb olmak üzere tahsîle fermânım olan bedel-i mu'âvenet akçelerinde mukâddemâ irsâl olunan emr-i şerîfim mucibince mu'accelen tahsîl ve teslîm-i tersâne etdirmekden herbirinüz(silik) ihtimâm edüb be-gâyet (silik) i'timâd kılasız ve Be-makâm-ı Kostantiniyyetü'l-mahrûse.

Varak No: 15a

Hüküm No:101

Tarihi: 22 Safer 1067

Konusu: Yergöğü Haslarına Ait Ürün ve Vergilerinin Toplanması-Fermân

Efendi hazretlerinin huzûr-ı şerîflerine dürer-i da'vât-ı safiyât ve gurur-i teslîmât-ı vâfiye ithâfindan sonra i'lâm olunan oldur ki icmâlli havâsslarımızdan taht-ı kazânızda vâki' Nefs-i Yergöğü ve tevâbii havâsları işbu bin altmış yedi senesi martı ibtidâsından sene tamamına değin tarafımızdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân (boşluk) zîde-kadruhuya der-uhde olunub zabt u tasarrufiçün mektûb tahrîr olunub verilmişdir. Vusulünde me'mûldür ki vech-i meşrûh üzere havâss-ı mezbûru mûmâ-ileyhe zabt u tasarruf ve vâki' olan mahsûlât ve rusûmât senin-i sâbıka üzere ahz u kabz etdirüb bir ferdi müdâhale etdirmeyesiz bakî-i hemişe fazilet (silik)

El-fakîr (?) Mehmed Paşa Kapudân hâlâ

Varak No: 15a

Hüküm No:102

Tarihi: Evahir Rebû'î ahir 1067

Konusu: Yergöğü Haslarına Ait Ürün ve Vergilerinin Toplanması-Fermân

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm maâdini'l-fazl ve'l-keîâm Mevlâna Yergöğü Kadısı zîde-fazlühûm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm olaki düstûr-ı mükerrerem bi'l-fiil kapudânım olan Vezîrim Mehmed Paşa edâma'llahu te'âlâ iclâlehunun Nefs-i Yergöğü ve tevâbii hâslarının voyvodası olan dârende-i fermân vâcibü'l-iz'ân kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân (boşluk).zîde-kadrühû Südde-i sadâdetime arz-ı hâl idüb havâss-ı mezbûrun bin altmış yedi martı ibtidâsından sene tamamına değin zabt û rabtı ve vâki' olan mahsûlât ve rusûmâtının ahz û kabz kendüye tefvîz ve sipariş olunub verîz-i müşârün-ileyh tarafından mektub verilmekle mucibince emr-i şerîfe ricâ eyledüğü eelden buyurdum ki vezîr-i müşârün-ileyh tarafından verilen mektûb mucibince havâss-ı mezbûre tarih-i mezkûrdan sene tamamına değin buna zabt ve vâki' olan cüzî ve küllî mahsûlâtı ve rusûmâtında ahz û kabz etdirüb min-ba'd aheri dahl ve taarruz etdirmeyesiz şer'-i şerîfe ve emr-i hümâyûnuma muhâlif kimesneye iş etdirmeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîr min-evâhir-i şehri Rebû'î-ahir sene 1067. Be-makâm-ı Kostantiniyyetü'l-mahrûse.

Varak No: 15a

Hüküm No:103

Tarihi: Evâil Cemâziye'l âhir 1067

Konusu: Şumnu Civarındaki Girit Muhafızı Vezîr Mustafa Paşa'nın Haslarına Yapılan Müdahaleye Engel Olunması-Fermân

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm maâdini'l-fazl ve'l-keîâm Şumnu ve (boşluk)

Kadıları zîde-fazlıhûmâ tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm olaki düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfehham nizâm-ı âlem Girit Muhâfazası'nda olan Vezîrim Mustafa Paşa edâma'llahu te'âlâ iclâlehunun taht-ı kazânuзда vâki' havâsları karyelerinden Çerenic(?) ve (boşluk) tevâbii karyelerinin bi'l-fiil zâbıtı olan dârende-i fermân vâcibü'l-iz'ân kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Abbas zîde-kadrühû Südde-i saadetime arz-ı hâl edüb havâss-ı mezbûr karyeleri min-küllî'l-vücûh serbest olub beylerbeyi adamları ve sancakbeyleri subaşları ve sâir ehl-i örf tâifesi taraflarından ber-vechle dahl olmak icâb etmez iken hâliyen rüsûm-ı serbestiyesine hâricden dahl olunduğunu bildirüb imdi müşârün-ileyhin havâs karyeleri min-küllî'l-vücûh serbestdir hâricden dahl olunmak aslâ câiz değildir buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıkda resm-i cürm ve cinâyet ve resm-i arusâne ve kul ve câriye ve müjde-gânesine ve sâir nârh-ı (...) mîr-i mîrân ve mîrlivâ subaşlarından ve alaybeyi ve zuamâ ve erbâb-ı timâr ve çeribaşı ve çeri sürücülerini ve ümenâ ve ummâldan ve sâir işerlerinden muhassıla hiç bir ferdi dahl ve taarruz etdirmeyüb zâbıt-ı mezbûre ahz u kabz etdiresiz anın gibi havâss-ı mezbûrenin yazılı re'âyâsından birinin cürm-i cinâyet sâdir olursa tahtü's-şer' ve'l-kanun salb ve siyâset ve yahud kat'i arzda müstehak olub hükm-i kâdı lâhık olub hüccet-i şer'iyye verildikten sonra mücrim günâh sâdir olduğu mahalde siyâsete me'mûr olanlara mûmâ-ileyhin mağrifiyle icrâ etdirüb hâric-i kazâyâ alub gitmeğe komayub ve bedel-i siyâset deyu bir akçelerin

almayalar ve şimdiye değin rüsum-ı serbestiyesinden kimesne nesnesin etmişler ise ba'de's-subût hükm edüb bî-kusûr alıveresiz min-ba'de şer'-i şerife ve kânun-ı münîfe ve emr-i hümayûnuma muhâlif kimesneye iş etdirmeyesiz kaziyede medhali olmayanları dahl etdirmeyüb inâd üzere olanları yazub bildirüb bir dahî emrim varmalu(?) eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerife i'timâd kılasız. Tahriren fî evâil-i min-şehr-i Cemâziye'l-ahire sene 1067. Be-makâm-ı Kostantiniyyetü'l-mahrûse.

Varak No: 15a

Hüküm No:104

Tarihi: Evâil Cemâziye'l âhir 1067

Konusu: Çerenic Köyüne Kurulan Pazarın İptal Edilmesi- Buyruldu

Şerâyi' şî'âr Ruscuk Kazası Efendi zîde fazlühu Ruscuk Kasabası'nın a'yân ve eşrâf bucanibe mektub gönderüb taht-ı kazânuzda vâki' Çerenic(?) nâm karyede bu ana dek bazar ikâmet olunagelmemiş iken hâliyen haftada iki def'a bazar ikâmet olunmağla kasaba-i mezbûreye (...) vâki' olmağın evveligelmişe muhâlif olduğu ecluden men' ve def' olunmak iltimâs etmeleri ile ol-bâbda buyuruldu tahrîr olunub ağalarımızdan kıdvetü'l-emâcid (vel akran) Mehmed Ağa zîde-mecdühû irsâl olunmuşdur.

Varak No: 15b

Hüküm No:105

Tarihi: Evâil Cemâziye'l âhir 1067

Konusu: 1067 Senesine Ait Bedeli Muavenet Defteri-Hüccet

Bin altmış yedi senesine mahsûb olmak üzere cem' ve tahsile me'mûr olan Mustafa Ağa yedine verilen bedel-i mu'âvenet ve defterdir ki zikr olunur. Hurrire fî't-tarihi'l-mezbûr

An-Mahallât-ı Ruscuk	
Câmii i Cedîd	Hâne: 6
Câmii Atik	Hâne: 1
El-Hacc Musa	Hâne: 12
Kara Mustafa	Hâne: 5
Arık Ramazan	Hâne: 5
Bacanak	Hâne: 1
Faik	Hâne: 2,5
Mesih	Hâne: 3
Mahmud Voyvoda	Hâne: 2

	Cem'an yekûn 37,5
Mahallât-ı Kefere	
Orta Ermeniyân	Hâne: 23 Hâne: 7 Cem'an yekûn 30
Kura	
Batın	Hâne: 12,5
İsfelanik	Hâne: 10
Güğümlü Yenice ⁵	Hâne: 4
Yenü İsmili	Hâne: 14
Osteriçe	Hâne: 8,5
Manastır-1 Kebir	Hâne: 1
Beşpınar	Hâne: 5
Tirsinik	Hâne: 12
(...)	Hâne: 26,5
Gökpınar	Hâne: 1
Bazın	Hâne: 10
Obretenik	Hâne: 15
Bozovice	Hâne: 8
Nevzeşte	Hâne: 3
Brestovice	Hâne: 3
Şorkobrod ⁶	Hâne: 4
Ablanova-yı Müslim	Hâne: 8,5
Balabanlı	Hâne: 2,5
Beyalanı	Hâne: 12
Kostaniçe	Hâne: 16,5
Evisler	Hâne: 2
Yaylacık	Hâne: 3,5

⁵ Bazı yerlerde "Güğümlü Yenicesi" şeklinde geçmektedir.

⁶ 17 numaralı hükümde "Şoruk Oprot" şeklinde geçmektedir.

Karahızırlı	Hâne: 8
Hâcîfâkihler	Hâne: 6
Timurcular	Hâne: 5
Hâslıfâkihler	Hâne: 5
Mahalle-i saire	Hâne: 2,5
Taban	Hâne: 7
Rahova-yı Girah	Hâne: 11
Musa Girah	Hâne: 7,5
Köhne İsmil	Hâne: 6
Maratin	Hâne: 7,5
Sarı Eynenik	Hâne: 4,5
Bayık	Hâne: 9,5
Helvalı Yenicesi	Hâne: 1
İspirli	Hâne: 15
Orhan-ı Kebir	Hâne: 9
Kavruklu	Hâne: 1
Berişlan	Hâne: 3
Celnova	Hâne: 3
Karacık	Hâne: 2,5
Koşarna	Hâne: 9
Hotence	Hâne: 6,5
Rahova-i Zir	Hâne: 8,5
Odlenik	Hâne: 3
Gazovah	Hâne: 4
Tutrakan	Hâne: 16
Karakocalı	Hâne: 7
Belcova	Hâne: 4
Yörükler	Hâne: 4
Sağırlar	Hâne: 2,5
Beşgi	Hâne: 13
Güvece	Hâne: 6
Turasalı	Hâne: 7
Orhan-ı Sağır	Hâne: 6,5
...	Hâne: 4
Gagalya	Hâne: 4,5

Kozanlık	Hâne: 4,5
Kulkallar	Hâne: 1
Sarısinanlar	Hâne: 7
Alifakihler	Hâne: 6,5
Şedavli	Hâne: 13
Gaziciler	Hâne: 3
Seralaki	Hâne: 1,5
Balpınar	Hâne: 4,5
Dernova	Hâne: 3
Orhanlar	Hâne: 2
Kovancılar	Hâne: 17,5
Kocamüslim	Hâne: 3
Karamanbazırganı	Hâne: 2
Hâcioğullar	Hâne: 3
Çanakçılar	Hâne: 4,5
Kurşova	Hâne: 6
Karamehmedîler	Hâne: 7,5
Dayihızırlar	Hâne: 6
Divaneyusuflar	Hâne: 1
Senova	Hâne: 2,5
Sarıgüller	Hâne: 2
Balpınar Yenicesi	Hâne: 1,5
Uzuncaorman	Hâne: 4,5
Tabduklar	Hâne: 1
İsrailler	Hâne: 2,5
Yıldırım	Hâne: 0,5
Cem'an yekûn 577,5	
Tahfi-i Hâne Olunan Karyeler	
Karyei Vovyoda Hâne:27 Tahfif Hâne:5	
Semerci Hâne:7 Tahfif Hâne:2	
Caferova Hâne:4,5 Tahfif Hâne:2	
Koşov Hâne:6 Tahfif Hâne:2	
Alaadinyenicesi Hâne:4 Tahfif hâne:1	
Karaagaç hâne:3 Tahfif Hâne:1	

Hocanı hâne:8	TahfifHâne:1	
Cem'an yekûn 14		
Cem'an yekûn 625		

Varak No: 16a

Hüküm No:106

Tarihi: Evâil Cemâziye'l âhir 1067

Konusu: Vergi Tahsili -Hüccet

Şerâyî' şî'âr hakikat Disâr Efendi hazretlerinin meclis-i şerîflerine dürer-i da'vât-ı sâfiyât ve gurer-i teslimât-ı vâfiyât ithafıyla inhâ olunur ki; bi'l-fiil başkapucu başılık hâsslarından taht-ı kazânuзда vâki' ve tevâbii hâsslarmızın işbu bin altmış yedi senesi martı ibtidâsından ahirine varınca bu cânib-i meclislerine âid ve râci' olan a'şâr-ı şer'iyye ve rûsûm-ı örfiyye ve tapu-yı zemini ve cürm-i cinâyet ve resm-i arûsâne ve yave ve kaçkun ve bâd-ı hevâ cüzî ve küllî rûsûm-ı serbestiyesi her ne ise adamlarmızdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Halil Ağa zîde-kadrühûya şipariş ve deruhde olunmağla ana binâen mektûb muhâleset-i uslûb tahrîr olunmuşdur. Vusulünde gerekdir ki evveligeldüğü üzere havâs-ı mezbûru mûmâ-ileyh zabt u tasarruf etdirülüb min-ba'de aherden bir ferdi dahl ve taarruz ettirmeyesiz mürâcaat eyledükleri umuru hüsn-i himmetleri ve ruşen hususlarında mu'âvenet ve muzâheretleri bî-dirîğ burub bu babda vücuda gelen sa'y-i şerîfleri ricâ olunur.Muhibb-i muhlisân Mehmed Ağa (...) Dergâh-ı âli hâlâ

Varak No: 16a

Hüküm No:107

Tarihi: Evâil Cemâziye'l âhir 1067

Konusu: Kaptan Paşa Haslarında Yeralan Kantar ve Bozahânenin İltizama Verilmesi -Hüccet

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki işbu bin altmış yedi senesinde bin altmış sekiz senesi tamamına değin saâdetlü kapudan paşa hazretlerinin Yergöğü ve tevâbii hâssları üzerimize der-uhde olduğumuz ecilden hâss-ı mezbûr tâbi' Ruscuk Kasabası'nda vâki' Kantar ve Bozahâne işbu bâisân temessüğü İbrahim Beşe ve Receb Beşe nâm kimesnede yetmiş bin akçeye üzerlerine iltizâm edüb meblağ-ı mezbûr hesâb üzere mâh be-mâh haklaşmak şartıyla verilmişdir varduklarında gerekdir ki sipahi-i sâbık ne-minvâl üzere zabt olunagelmiş ise ol-vechle anlar dahi zabt etdiresiz aherden kimesneye mâni' olmaya. Tahriren fî't-târîhi'l-mezbûr.Mine'l-muhib muhlis Derviş Ağa.

Varak No: 16a

Hüküm No:108

Tarihi: Evâsıt Cemâziye'l evvel 1067

Konusu: Çernova ve Tevabii Hâsırları Gelirlerinin Toplanmasına Müdahale Edilmemesi Hakkında -Hüccet

Şerâyi' şî'âr (boşluk) Efendi hazretlerine inhâ olunur ki hâlâ mutasarrıf olduğum ahâli-i Rumeli hâsırlarında taht-ı kazânuзда vâki' Çernova ve tevâbii hâsırlarında işbu bin altmış yedi senesinde vâki' mart ibtidâsından sene tamamına değin zabt u rabtı mahsûlâtının ahz u kabz tarafımızdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Davud Ağa'ya deruhde ve tefvîz olunub mektub tahrîr olundu gerekdirki hâssı mezbûru sene-i mezbûre tamamına değin mûmâ-ileyhe zîde-kadrühu zabt u tasarruf ve tarafımıza âid olan mahsulâtı (karalanmış)kanun ve defter mûcibince ve kadimden evveligeldüğü hukûk ve rûsûm bi-kusûr ahz u kabzı etdirüb taraf-ı aherden bir ferdi müdâhale etdirmeyesiz. Tahriren fî-evâsıt-ı şehr-i Cemâziye'l-evvel sene seb'a ve sittîn ve elf.(imza)

Varak No: 16a

Hüküm No:109

Tarihi: Evâsıt Cemâziye'l evvel 1067

Konusu: Zeamet Gelirlerinin Tahsili-Hüccet

İzzetli Efendi Hazretin⁷ huzûrlarına inhâ olunur ki hâliyen taht-ı kazâ-i adâlet şî'ârlarında vâki' berât-ı pâdişâhi ile mutasarrıf olduğum zeâmetimiz karyelerinden Dayhızırlar ve tevâbi' karyelerimizi işbu sene bin altmış yedi martı ibtidâsından sene tamamına dek adamımız Ahmed Bey'e sipariş olunmuşdur. İnşaaallahu te'âlâ şeref vusûlünde lütfunuzdan me'mûldür ki üzerinden nazarı şerefînizi dirîf' buyurulmayub timârı mezbûru merkûmesine tamamına dek zabt u rabt ve mahsûlâtıniahz u kabzetdirüb tarafı neferden kimesneye müdâhale etdirmeyesiz bâki-i hemîşe tahrîr yazıldı. El-Muhibbü'l muhlis Mehmed Ağa mutasarrıf-ı Dergâh-ı âli hâlâ.

Varak No: 16a

Hüküm No:110

Tarihi: 10 Cemâziye'l evvel 1067

Konusu: Yeni İsmil Köyünden Zona Adlı Zimmînin İki Zimmîyi Öldürdüğü İddiası -Buyruldu

Şerâyi' şî'âr Ruscuk Kadısı zîde-fazlühû

Kazanuzda vâki' Yeni İsmil nâm Karye ahalisinden Zona nâm zimmînin karye-i mezbûre ahalisinden Kerki ve Rusi nâm zimmîle bi-gayr-i hakk katl eyledükleri ihbar ve (silik).şer'iyile görülüb ba'de's-subût lâzımı icrâ olunmak için kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hasan Ağa mübâşir ta'yîn olunmuşdur gerekdir ki mübâşir-i

⁷ "hazretlerinin".

merkûm ma'rifetiyle mezkûrları şer'-i şerife ihzâr ve tahtü's-şer'iyye tefîş etdirüb taallül ve inâd ederlerse mübâşir-i merkuma koşub bu canibe getüresiz ki şer'ile görüle deyu buyuruldu.

Fî 10 Cemâziye'l-evvel sene 1067.

Varak No: 16b

Hüküm No:111

Tarihi: 10 Cemâziye'l evvel 1067

Konusu: Hasların Vergilerinin Toplanması Olayı-Hüccet

Şi'âr (boşluk) Efendi huzûrlarına inhâ olunur ki hâslarımızdan taht-ı kazânuzda vâki' (...) ve tevâbii voyvodalığı işbu bin altmış yedi mârtı ibtidâsından sene tamamına değin kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mahmud Ağa zîde-kadruhûya der-uhde ve tefvîz olunur (...) mektûb tahrîr ve irsâl huzûr kılmışdır lede'l-vusûl gerekdir ki hâss-ı mezkûr mart gâyetine değin zahire âid ve rafî' olan a'sâr-ı şer'iyye ve rusûm-ı örfiyye ve cürm u cinâyet ve bâd-ı hevâ ve yave ve kaçkun ve sâir hukuk örfî ve şer' ve kânun ve evveligeldüğü üzere merkûm Mahmud Ağa'ya ahz u kabz etdirüb taraf-ı aherden bir ferdi dahl ve taarruz eylemeyesiz. Feru' asluhu'l-mahtum hurrîre el-fakîrullahı te'âlâ Mehmed Paşa Ömer bin Ahmed el-müvellâ hilâf-ı bâ-Tirebolu ufiye anhu (...)

Varak No: 16b

Hüküm No:112

Tarihi: 8 Cemâziye'l âhir 1067

Konusu: Rahova Köyünün Vergileri -Buyruldu

Şerâyi' şî'âr Ruscuk Kâdısı zîde-fazlühû (...) buyurulduları

Taht-ı kazânuzda vâki' Küçük Rahova nâm Karye ahaliysiyle bu canibe gelüb karye-i mezbûre zâbitleri bunların üzerlerine lâzım gelen resm-i çift ve ispençe ve resm-i kovan ve sâir rusûm-ı kânundan zîyade alub hilâf-ı şer' ve kânun ta'addî eyledüklerini bildirdiler imdi karye-i mezbûre zâbiti olanlara muhkem tenbîh ve te'kîd eyleyesiz ki şer' ve kanunların ziyâde ve ila heze'l-ân alına gelenden zîyade bir akçe ve bir habbelerini almayub şer' ve kanuna kadimden alına gelmişiz muhâlif taallül ve nizâ' etdirmeyesin.

Fî 8 Cemâziye'l-âhir sene 1067

Varak No: 16b

Hüküm No:113

Tarihi: 18 Cemâziye'l âhir 1067

Konusu: Bayırköyündeki Arslan Çelebi Câmi'sine Müezzin Tayini-Berat

Nişân-ı şerîf-i âlişân hükmü oldur ki

Ruscuk Kazâsı'na tâbi' Bayır nâm Karye'de vâki' merhûm Arslan Çelebi binâ eylediği câmii-i şerîfde yevmî bir akçe vazife ile müezzin olan Abdi Halife kendi

hüsni ihtiyârile fâriğ olub yeri hâlî olmağın yerine işbu râfi'-i tevkî'-i refî'-i hümâyûn Mevlânâ Musa Halife her vechle muhal ve müstehak olmağla tevcîh olunub yerine berât-ı âlişânım verilmek ricasına kâdîsı Mevlânâ Şeyh Pirzâde Mehmed arz etmeğın ferâğı mukarrer ise sadaka edüb bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdumki mezbûr varıb zıkr olunan câmii-i şerîfde müezzin olub hidmet-i lâzimesini edâdan sonra yevmi bir akçe ile mutasarrıf olub vâkıfın ruhu ve benim devâm-ı ömr devletimiz için duâya müdâvemet gösteresiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılına. Tahriren fi'l-yevmi'l-işrîn şehr-i Muharremü'l-harâm sene seb'a sittîn ve elf.Vasle ileynâ fi-18 Cemâziye'l-ahire sene 1067 Be-makâm-ı kostaniyyetü'l-mahrûse.

Varak No: 16b

Hüküm No:114

Tarihi: 5 Cemâziye'l evvel 1067

Konusu: Kassamların Ölen Askerlerin Terekelerini Paylaşırması-Hüccet

Şerî'at-me'ab Kazâ-i (...) Kâdîsı olan Ataullah Efendi cânîyâb

Tahiyyat-ı sâfiyât ithâfiyla inhâ olunur ki Niğbolu ve Tırnova ve Hezargrad ve Şumnu ve Lofça ve Ruscuk ve Silistre kazâlarına (...) ili kassâmı nasb ve ta'yîn eylemişlerdir gerekdirki müsâdif olduğunuz mevtâ-yı askeriyyeyi tahrîr ve muhallelâtını beyne'l-verese bi'l-farizeti's-şer'iyeye taksimden sonra rüsûm-ı mu'tâdeyi ahz ve irsâl edesiz kassamların ve kazâmın gördükleri mevâddı mahallerinde teftîşi ve makbûzâtları ahz edesiz ber mahsulü irsâl eyledik deynlere i'timâd etmeyüb tarafımızdan temessük taleb oluna eytâm ve aramla badesi ve mahsulü gadri olan kassamları i'lâm edesiz ve's-selâm. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis min-Cemâziye'l-evveli sene 1067.

El-fakir Şaban El-Kâdî be-Asâkir-i Rumeli.

Varak No: 16b

Hüküm No:115

Tarihi: 5 Cemâziye'l âhir 1067

Konusu: Rumeli Kazaskeri Şa'bân Efendinin Kadı Ataullah Efendiyi Kassamlardan Sorumlu Olarak Görevlendirmesi-Buyruldu

Şerâyi' şî'âr Silistre ve Niğbolu ve Ruscuk ve Tırnova ve Hezargrad ve Şumnu ve Lofça kâdîları zîde-fazlühum zıkr olunan kazâların atlu kassâmı bi'l-fiil Rumeli Kazaskeri olan Şaban Efendi tarafından (silik) kâdîsı olan Ataullah Efendi'ye verilüb kassamların ve kazânın gördükleri mevâddı mahallerinde teftîş ve makbûzları olanı ahz ve izâle ve mahsulü irsâl eyledüğü deynlerine i'timâd etmeyüb müşârün-ileyh tarafından temessük taleb eyleye deyu muhassılı ve muharriri mektûb vermekle mucibince amel olunmak babında bu cânibde dahî buyuruldu verilmişdir gerekdirki mevlânâ-yı muma-ileyhin elinde olan mektub mucibince amel eyleyüb zıkr olunan taht-ı askeriyyeyi mezkûr Ataullah Efendi'ye zabt etdirüb kazasker efendi-i canibe aid olacak rusûmdan kabz eyledükleri merkuma teslîm edesün.5 Cemâziye'l-ahir sene 1067.

Varak No: 17a

Hüküm No:116

Tarihi: 21 Cemâziye'l âhir 1067

Konusu: Varisi Olmadan Ölen Kapukullarının Mallarının Devlete İntikali-Fermân

Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm maâdinü'l-fezâil ve'l-keâm vilâyet-i Rumeli'de vâki' olan kâdîlar zîde fazlühûm ve mefâhirü'l-akrân zikr olunan kâdîlıklarda vâki' yeniçeri serdârları zîde-kadrühûm tevki'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki taht-ı kazâlarınızda sâkin ve mütevattın olub bilâ-vâris fevt olan yeniçeri ve acemioğlanı ve topçu ve cebeci tâyifesinin cânib-i mîriye aid olan muhalledfât ve metrukâtlarını ahz u kabz gediklülerden kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ali Çavuş zîde-kadrühû ta'yîn ve irsâl Asitâne-i saadetime isâl olunmak bâbında bi'l-fiil yeniçerilerim ağa olan iftihârü'l-ümerâ' ve'l-ekârim Mehmed Ağa dâme-ulüvvuhu tarafından mühürlü mektub verilmekle mucibince emr-i şerifimi ricâ etmeğin buyurdum ki hükm-i şerifimle vusûl buldukda bu bâbda sâdir olan fermân-ı şerifim ve müşârün-ileyh tarafından verilen mektûb mucibince amel edüb hilâf-ı emr-i şerîf ve emr-i kadîm kânun-ı münîf bir ferde ta'addî ve tecâvüz etdirmeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız.

Tahrîren fi-evâil şehr-i rebû'l-evvel sene seb'a sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiyyetü'l-mahrûse Vasle ileynâ el-yevm 21 min Cemâziye'l-ahire fi't-tarih-i mezbûr.

Varak No: 17a

Hüküm No:117

Tarihi: Evâil Rebû'l ahir 1067

Konusu: Ruscuk ve Yergöğü'nde Cizyelerin Toplanması -Fermân

Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm maâdinü'l-fazıl ve'l-keâm Ruscuk keferesi defterine tâbi' olan Yergöğü Beriyakalı (?) kadıları zîde fazlühûm tevki'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki defter-i mezbûrun cenûba güzâr re'âyâsı hâlâ Dersaadetime adam ve arz-ı hâl gönderüb bin altmış bir senesinde nev-yafte fermân olmağla vilâyet-i mezbûre defterine tâbi' olan karyeler ma'rifet-i şer'le nev-yafte olub mürdeleri defterden ihrâc ve harâca yarar emred ve murahik oğullarını defter-i cedide kayd olunub ve ma'rifet-i şer'le olan nev-yafte defterinin biri Asitâne-i saadete gelüb mahallinde hıfz olunub birkaç senedir cizyemiz nev-yafte defteri mucibince cem' ve tahsîl olunub re'âyâsı asûde-hâl üzere olub cizyeleri âsân-ı vechle edâ ve teslîm etmişler iken hilâf-ı inhâ ile nev-yafte defteri ile cem' olunub atîk defter ile cem' olunmak için emr-i şerîf ve atîk defter verilmek re'âyâ fukarasına ziyâde inâd ve hayf olmuşdur bin altmış altı senesiçün cizyemiz ma'rifet-i şer'ile olan nev-yafte defteri mucibince cem' ve tahsîl olunmak bâbında emr-i şerîf verilmek rica ederiz deyu bildirdükleri ecluden hazîne-i âmiremde mahfûz olan harâc muhâsebesi defterlerine nazar olundukda Vilâyet-i Ruscuk defteri nev-yafte olan defter mucibince cem' ve tahsîl olunur iken bin altmış altı senesiçün nev-yafte olan defter ile cem' ve tahsîl olunmayub atîk defter mucibince cem' olunmak üzere emr-i şerîf verildükde mestûr ve mukayyed bulunmağın husus-ı mezbûr bin altmış yedi Rebû'l-evvelinin yirmi altıncı günü arz olundukda nev-yafte defteri mucibince tahsîl

etdirilmek fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel edüb dahî vilâyet-i mezbûre keferesinin bin altmış altı senesine mahsûb olmak üzere cizyelerini hazinedâr olanlar ma'rifet-i şer'le olan nevyafte defteri mûcibince cem' ve tahsîl etdirdüb atık defter ile cem' ve tahsîl etdirmeyesiz ve mukaddemâ verilen atık defteri kiseleyüb ve mühürleyüb Asitâne-i saâdetime irsâl ve teslîm etdiresiz fermân-ı şerifime muhâlif kimesneye taallül ve muhâlefet etdirmeyüb vech-i meşrûh üzere olan emrimi yerine getüresiz şöyle bilesiz alâmet-i şerife i'timâd kılasız. Tahrîrren fî-evâil-i min-Rebû'l-ahire sene seb'a sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiyyetü'l-mahrûse.

Varak No: 17a

Hüküm No:118

Tarihi: 24 Cemâziye'l âhir 1067

Konusu: Alacak Meselesi-Buyruldu

Şerî'at-me'âb Ruscuk Kâdîsı zîde-fazlühû

Fahrü'l-müderresin Seyyid Mehmed Efendi zîde-ilmühu bu canibe gelüb bundan akdem Mahmiyye-i İstanbul'da Andon nâm zimmîye altı bin riyâl gurûş karz verüb bi'l-fiil Ruscuk'ta sâkin Matko nâm zimmî kefil-i bi'l-mâl olub eline temessük verüb hâlâ mezbûr Andon gaybet etmekle kefil olan Matko nâm zimmîden şer'le tahsîl olunmak lâzım gelmeğin ba'de's-subût-ı şer'le alıverilmek için iftihârü'l-emâcid ve'l-a'yân Hasan Bey zîde-mecdühû mübâşir ta'yîn olunmuşdur. Gerekdir ki mûmâ-ileyhin altı bin gurûşunu merkûm Andon zimmîye kefil-i bi'l-mâl olan mezbûr Matko zimmîden ba'de's-subût mübâşir müşârün-ileyh ma'rifile şer'le tahsîl etdirüb taallül ederse mübâşir mûmâ-ileyhe koşub bu canibe gönderesiniz ki bu cânibde huzûrumuzda şer'le görölüb ihkâkı hak oluna. Fî 24 Cemâziye'l-ahir sene 1067.

Varak No: 17b

Hüküm No:119

Tarihi: 4 Şevvâl 1067

Konusu: Ruscuk'ta Gemilerin Zorla Boşaltılmaması-Buyruldu

Şerî'at-me'âb Ruscuk Kâdîsı zîde-fazlühû ve mefâhirü'l-akrân kethüdâ yeri ve yeniçeri serdârı ve Ruscuk a'yânı zîde-kadrühûm hâlâ bu canibe adam gelüb bazı kimesneler gemileriyle zahire ve bazı me'kûlât getürür iken Ruscuk'a geldüklerinde cebren gemilerini boşaldub bu canibe gelmeğe komaduğu i'lâm olunmağla min-ba'd ol-cânibde boşatmak murâd olunmadan kimesnelerin gemilerini cebren boşaltmayub bu canibe gelenlere mâni' olmayasız şöyleki münbit olunmayub zahire getürenlerin gemilerini ol-cânibde alıkoyub boşadırlarsa nedâmet çekersiz bilmiş olasız.

Fî 4 Şevvâl sene 1067

Varak No: 17b

Hüküm No:120

Tarihi: 7 Safer 1067

Konusu: Cizye Tahsili -Buyruldu

Şerî'at şî'âr Ruscuk Kadısı zîde-fazlühû

Kazâ-i mezbûrenin bin altmış altı senesi cizyesi cem'ine me'mûr olan Ramazan Çelebi bu canibe gelüb kazâ-i mezbûrede vâki' Eski İsmil nâm Karye'nin tuğralu defterde yetmiş bir hânehâne cizyesi olub tahammülleri olmamağla yirmi bir nefer cizyesi tahfif ve bu sene mürur-ı hâl olunub elli neferin cizye tahsîl etdirilmek bâbında Şahin Çavuş mübâşir ta'yîn olunmuşdur. Gerekdir ki karye-i mezbûrenin yirmi bir nefer cizyesini tahfif etdirüb yalnız elli neferin cizyesini mübâşir-i merkûm ma'rifile tahsîl etdiresiz.

Fî 7 Safer sene 1067.

Varak No: 17b

Hüküm No:121

Tarihi: 7 Receb 1067

Konusu: Savaş Nedeniyle Bölgeden İstanbul'a Zahire İsteği - Buyruldu

Şerâyi' şî'âr Ruscuk ve Niğbolu ve Vidin kâdîları zîde-fazlühûm.

Hâliyen bu sene-i mübârekede sefer-i hümâyûna me'mûr olan tavâyif-i asker Asîfâne-i saâdete günden güne gelmekle küllî zahire lâzım olmağın kazâlarınızda ve iskelelerde olan anbâr ve mahzenlerinizde bulunan buğday ve arpa ve sâir zahire kısmını Tuna gemilerine tahmîl edüb bahâsını narh-ı câizi üzere re'islerden sâhiblerine alıvrüb serî'ân ve âcilen Karadeniz yalıları iskelelerine getüreler deyû muhkem tenbîh ve te'kîd eylesesiz husûs-ı mezbûr için mü'ekked ve müşedded emri şerîf cihân-mutâ' vârid olmağın süreli(?) gönderilmişdir. Bu bâbda ihmâl ve müsâhele etmeyüb zahire sâhiblerinden narh-ı câizi üzere buğday ve arpa ve sâir zahire tesmîn re'islere alıvrüb bir gün evvel yollamağa sa'y ve dikkat eyle ki zahiresi olub satmakda taallül edenlerin muhkem haklarından gelünür bilmiş olalar.

Fî 7 Receb sene 1067.

Varak No: 17b

Hüküm No:122

Tarihi: 7 Receb 1067

Konusu: Şahin Çavuş'un Tayini -Buyruldu

Şerî'at-me'âb Ruscuk Kâdîsı zîde-fazlühûm.

Taht-ı kazâunuzda vâki' Maratin nâm Karye ahâlisinin cizyeleri için Mehmed Ağa zîde-kadruhu karye-i mezbûre ahâlisinin yedine seksen yedi bin beş yüz akçe karz verüb hâliyen taleb eyledükde vermekde taallül eyledüklerini bildirmeniz ba'de's-subût-ı şer'le alıvrilmek için Şahin Çavuş ta'yîn olunmuşdur. Gerekdir ki karye-i

merkûme ahalisinden karz-ı şer'iyeden mûmâ-ileyhin verdüğü seksen yedi bin beş yüz akçemi ba'de's-subût-ı şer'le alıviresiz Fî 7 Receb sene 1067.

Varak No: 17b

Hüküm No:123

Tarihi: Şa'bân 1067

Konusu: Yeniçeri Tayini- Hüccet

Fazîlet-nisâb Ruscuk Efendisi.

Huzûrlarına dürer-i tahiyyât (...) da'vet ithâfı takdîminden sonra inhâ olunur ki hâliyen taht-ı hükûmetiniz şî'ârınızda vâki' mezbûr (.....) olan yoldaşlar ref' olunub yerlerine üslûb-ı sâbık üzere dergâh-ı âlî yeniçerilerinden (boşluk) nâm yoldaş kazânuzda nasb olundu. Hurrîre fî Şa'bânü'l-muazzam sene seb'a ve sittîn ve elf.Yusuf (silik) Kethüda (silik)

Varak No: 18a

Hüküm No:124

Tarihi: Evâsıt Cemâziye'l evvel 1067

Konusu: Sefer İçin Kapukulu Askerilerinin Toplanarak İstanbul'a Gelmeleri-Fermân

Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm maâdini'l-fâzıl ve'l-keâm Rumeli'nin sağ kolunda vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühûm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân ve'l-akrân zikr olunan kazâlarda vâki' yeniçeri serdârları zîde-kadrühûm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olucak ma'lûm ola ki İnşaa'llahu te'âlâ bu sene-i mübâreke de sefer-i hümâyûnum olmağla bundan akdem me'mûr ve fermânım olan askerî tâifesini üç günde umum üzere bi'l-cümle yolundan kaldırub ve siz ki serdârlarsınız kalkub bayraklarınız ile önlerine düşüb ber-vech-i müsâra'at gelüb Asitâne-i saâdetim'de mevcûd olunasız deyu emr-i şerifi gönderilüb tenbîh-i hümâyûnum ve nidâ olmuş idi sefer-i hümâyûnum zamanı gelüb gelmedüğünüzden mazhar-ı itâb olmuşsunuz imdi bu emr-i şerifim vâsil olduğu gibi bir an tevakkuf ve ârâm eylemeyüb ve özr-ü bahâne etmeyüb kalkub fermânım olan askerî tâifesini umûmen bir gün mukaddem kaldırub önlerine düşüb kemâl-i sür'at ve isti'mâl ile iki konağı bir edüb gelüb yetişüb Asitâne-i saâdetimde mevcûd bulunasız ve sizki asker sürmeğe me'mûr olan yeniçeri çavuşlarsız ihmâl müsâhele-i sebeb ile mes'ûl ve muhânet olmuşsuzdur. Şöyleki tavâif-i mezbûreden gelüb mevcûd bulunmayanların haklarından gelünür bir gün evvel gelüb erişmeğe sa'y edüb ihmâl ve müsâhele ve gafletten ziyâde ihtiyât eyleyesiz deyu ta'yîn ve irsâl olunub bi'l-fiil Asitâne-i saâdetimde yeniçerilerim ağası kîdvetü'l-ümerâi ve'l-ekâbir Mehmed dâme-ulvvühu tarafından mühürlü mektub verilmekle mucibince amel olunmak emrim olmuşdur. Buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim ve ağa-yı mûmâ-ileyh tarafından verilen mühürlü mektub mucibince amel edüb hilâfına rızâ ve cevâz göstermeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerife i'timâd kılarsız tahrîren fi-evâsıt-ı şehr-i Cemâziye'l-evvel sene seb'a ve sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyyetü'l-mahrûse.

Varak No: 18a

Hüküm No:125

Tarihi: Evâsıt Cemâziye'l evvel 1067

Konusu: Salih İsa Bey'e Ruscuk Gümrük Gelirlerinden Maaş Tahsisi-Berat

Nişân-ı şerîf-i âlişân hükmü oldur ki; Memâlik-i mahrûsemde duâ-gûy vazifesine mutasarrıf olanların esâmîleri mürûr-ı eyyâm ile tebdîl olub ve bazıları dahî nâ-müstehak olmağla defter-i cedîd tahrîr olunması ve müstehak olanların esâmîleri defter-i cedide kayd olunmak bâbında Hatt-ı hümayûn-ı saâdet-makrûnumla fermân-ı âlişânım sâdır olmağla Ruscuk İskelesi mahsulünde yevmî dört akçe vazife ile dergâh-ı âlî cebecilerinden süngü terâs bölüğünde olan işbu dârende-i fermân-ı hümayûn Salih İsa Bey ismi defterde mestûr olduğu arz olundukda mukabeleden der-kenâr olmağla mücibince defter-i cedide kayd olunmak fermânım olmağın hazret-i mezîd-i inâyet padişâhânem vücûda getirüb bin altmış yedi Cemâziye'l-ahiresinin yirmi ikinci gününde bu berât-ı hümayûn-ı saâdet-makrûnu verdim ve buyurdumki mezbûr varub yevmî dört akçe ulûfesini Ruscuk İskelesi mukâta'âtı mahsulünde alub mutasarrıf olub devâm-ı ömr devletim ed'iyyesine mudâvemet üzere ola şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timât kılalar. Hurrîre fî't-târihi'l-mezbûr. Sene 1067 Be-makâm-ı Kostantiniyye-i mahrûse

Varak No: 18a

Hüküm No:126

Tarihi: Evâsıt Cemâziye'l evvel 1067

Konusu: Meryem Hanım'ın Katilinin Öldürülmesi- Hüccet

Fazîletlü ve İzzetlü Efendi hazretleri'nin meclis-i şerîflerine inhâ olunan oldur ki taht-ı kazânızda vâki' Arık Ramazan Mahallesi sâkinlerinden Hasan nâm sa'y kendü hânesinde ma'ân sâkine olan Meryem nâm Hatunu bi-gayr-i hakkın katl eylediği i'lâm olunmağın muktezâ-yı şer' üzere kâtili mezkûre hakkından gelinmesi bâbında mektûb tahrîr ve irsâl olunub gönderilmiştir vusûlünde me'mûldür ki şer'-i şerîf üzere kâtili mezkûreye iktizâ ederse icrâ-yı hak eyleyüb hilâf-ı şer'-i şerîf berâtı eyleyemeyesiz muktezâ-yı şer'-i şerîf salb olunması lâzım gelür ise salb edüb icrâ-yı ahkâm eyleyesiz bâki-i hamîş ve fazilet Mine'l-muhtesib-i muhlis Osman Kâyimmakâmı Niğbolu hâlâ

Varak No: 18b

Hüküm No:127

Tarihi: 17 Receb 1067

Konusu: Has Topraklarını Terkeden Reayanın Geri Döndürülmesi-Fermân

Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm maâdini'l-fezâil ve'l-keâm Tırnovi ve Hotaliç ve Lofca ve Niğbolu ve Plevne ve (boşluk) ve (boşluk) kâdıları zîde-fazlühüm tevki'-i refî'-i hümayûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki düstur-ı ekrem ve müşîr-i eham-ı nizâmü'l-alem nâzîmü'l-menâzîmü'l-ümem vezîrim olan edâma'llahu te'âlâ iclâlehunun mutasarrıf olduğu hâsılarından gayride hâsıları voyvodası olan Mahmud zîde-kadruhû Dersaâdet'e arz-ı hâl edüb havâsı mezbûrenin kadîmi defter-i cedîd-i

hâkânîde mukayyed-i ra'yyet ve ra'yyeti oğullarından bazıları tahrîr-i cedîdden sonra etrâfında olan kâdılıklara perâkende ve perişân olmağla havâss-ı mezbûre mahsulüne gadr ve zarar terettüb eylediği ecilden bildirüb ol-makûle tahrîr-i cedîdden sonra firâr eden revâyâsı kadîmi karyelerine iskân ve hukûk ve rüsûmları kânun-ı defter mûcibince aliverilmek bâbında ve emr-i şerîfim verilmek ricâ eylediği ecilden buyurdum ki hükmi şerifimle voyvoda-i mûmâ-ileyh vardıkda husus-ı mezbûre mukayyed olub göresiz havâss-ı mezbûrenin kadîmi defter-i cedîd-i hâkânîde mukayyed ra'yyet ve ra'yyeti oğullarından olub tahrîr-i cedîdden sonra firâr eden re'âyânı varıb sâkin oldukları yerde cizye ve avârız hânesine kayd ve tahrîr olmuş değiller ise ol-takdirce tahrîr-i cedîdden sonra firâr eden re'âyâyı kaldırmak olmaz ancak sâkin olduğu yerde hukûk ve rüsûmlarını aliverüb havâssı mezbûre mahsulüne gadr ve zarar olmakdan ve hilâf-ı şer' zulm ve taaddide be-gayet ihrâz edüb vech-i meşrûh üzere ollan emrim yerine getüresiz şöyle bilesiz alâmet-i şerife i'timâd kılasız. Hurrîre fî 13 min-Cemâziye'l-ahire li-sene seb'a ve sittîn ve elf.

Fî 17 Recebû'l-ferd vasle ileynâ fî't-tarih-i mezbûr.

Varak No: 18b

Hüküm No:128

Tarihi: 17 Receb 1067

Konusu: Vezîr-i azam Haslarından Vergi Toplanmasına Engel Olunmaması-Fermân

Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm maâdini'l-fezâil ve'l-keâm Tırnova ve Hotaliç ve Lofça kâdıları zîde-fazlühum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki düstur-ı ekrem ve müşîr-i efham-ı nîzâmü'l-âlem nâzîmü'l-menâzîmü'l-ümem Vezîr-i azam olan iclâlehunun mutasarrîf olduğu hâslarından gayride hâsları voyvodası olan Mahmud zîde-kadruhû Dersâdetime arz-ı hâl edüb havâsı mezbûre re'âyâsı min-küllî'l-vücûh mefrûzü'l-kalem ve maktû'ül-kıdem serbest olub havâs-ı mezbûrenin defterlü re'âyâsının vâki' olan beytü'l-mâl ve cürm-i cinâyet ve ispenç ve sâir küllî ve cüz'î hukuk ve rüsûmlarını kadîmden bu ana gelince havâs-ı mezbûr voyvodaları ne-minvâl üzere ahz u kabz ve zabt u tasarruf edegelmişler ise kendüye dahi evveligelen adet ve kanun üzere ve elinde olan temessüğü mûcibince ahz u kabz ve zabt etdirilmek bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâ eylediği ecilden imdi kanun-ı kadîm üzere amel olunmak fermânım olmuşdur buyurdum ki hükmi şerifimle mûmâ-ileyh vardıkda bu bâbda sâdir olan emrim üzere amel edüb dahî havâss-ı mezbûr husus-ı mezbûre re'âyâsı min-küllî'l-vücûh mefrûzü'l-kalem ve maktû'ül-kıdem serbest olmağla ol-makûle defterlü re'âyâsının vâki' olan beytü'l-mâl ve cürm-i cinâyet ve ispenç ve sâir küllî ve cüz'î hukuk ve rüsûmları kadîmden bu ana değin voyvodalar zabt vu tasarruf edgeldikleri üzere ve elinde olan mühürlü ve ma'mûlün-bih temessüğü ve kanun ve defter mûcibince zabt ve tasarruf ve ahz u kabz etdirüb min-ba'de havâss-ı mezbûre re'âyâsına ve defterde mukayyed mahsulüne mîr-i mîrân ve mîr-livâ adamları ve ümenâ ve zuamâ ve erbâb-ı timâr ve sâir ehl-i örf tâifesi ve taraf-ı aherde bir ferdi kat'an dahl ve taarruz etdirmeyesiz havâs-ı mezbûre mahsulüne gadr ve zarar olmakdan ve taraf-ı şer' ve kânûn zulm ve taaddîden bigâyet ihtirâz edüb husus-ı mezbûr için bu dahî emrim (.....) eylemeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerife i'timâd kılasız. Tahrîren fî's-sânî aşer min-şehr-i Cemâziye'l-ahire li-sene seb'a ve sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyye-i mahrûse vasl alına Fî 17 Recebû'l-ferd fî't-tarih-i mezbûr.

Varak No: 18b

Hüküm No:129

Tarihi:20 Rebiü'l âhir 1067

Konusu: Gerçek Seyyidlere Hürmet Gösterilirken, Sahte Seyidlere Engel Olunması-Hüccet

Mefharü's-sadâti'l-kirâm Niğbolu'da vâki' sadât-ı kâyimmakâm Niğbolu'da Müslümlüme Ahmed tevkîr ve ikrâm ile dürer-i ed'iyye-i hâlise ithâfindan sonra inhâ olunur ki siz dindar ve mustakîm olduktan sonra ol-tarafda sâkin sâdât-ı kirâm zü'l-ihtirâm üzerlerine tarafımızdan kemâ-kân kâyimmakâm nasb ve ta'yîn olunmuşsuz gerekdirki bu hizmet-i celîlenin dekâyıkı ile alâ-vechi'l-istikâmete mukadder olub kadîmü'l-eyyâmdan evveligeldüğü üzere nokta-i sâlifeden ma'mulün- bihâ hüccet-i kavîyyesi olan sadât-ı kirâm lâzımü'l-ekvân tevkîr ve ihtirâm eyleyüb müstehak ve tevşih olanlara kavî-i leyvin ve hüsni kelâm ile nush ve tenbîh (.....) olmayanlara hiyânetlerine göre taraf-ı şer ve vârid evvelâ ahkâm-ı şer'iyyeyi icrâ eyleyesiz ve nesli münkatî' olanların ve kâdı hüccetiyle isbât-ı siyâdet edenlerin ve avâmü'n-nâsdan nesli sarunub ve mürur temessükü bulunanların ellerinden alınub bu tarafına isâl ve nesli sarınmakdan men' ve def' eyleyesiz ve zinhar siyâdete müteallik kendiz temessük vermeyüb örfen zâhire ihânet karışmakdan gayet ihtirâm eyleyesiz an-asl bu bir emânet-i kübra ve vedia-i uzmadır ki sizlere tefvîz olundu bu tabaka-i celilü'l-kadre şöyle fi-arzâne hizmet eyleyesiz ki dünyâda makbul hâs ve âmme ve ukbâda mazhar-ı şefa'ât hazret-i seyyidü'l-enâm aleyh efdalü's-salatü's-selâm olasız. Hurrîre fi'l-ısrîn min-şehr-i Rebiü'l-ahir sene seb'a ve sittîn ve elf. El-fakîr Şeyh Mehmed El-Hüseynî eş-şehir bi-Kudsizade en-nasbu ala eşrafîl memâlikî'l- Osmaniyye.

Varak No: 19a

Hüküm No:130

Tarihi: 16 Receb 1065

Konusu: Koyun Vergisi Tahsili -Fermân

Nişân-ı şerîf-i âlişân hükmü oldur ki

Hezargrad Kazâsı'nda ve tevâbiinde vâki' müslümânân re'âyâlarının bin altmış altı İbrili evvelinden bin altmış yedi (silik) İbrili evveline gelinceye değin ellerinde mevcûd bulunan koyunlarının resimleri cem' ve tahsil olunmak lâzım ve mühim kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mahmud zîde-kadruhûya der-uhde olunub eline mühürlü ve nişânlu ağnâm defteri sûreti verilmek mûcibince ziyânı hulûl eyledüğünde cem' ve tahsil etdirilmek emrim olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda siz ki kadılsız kazâ-i mezbûre ve tevâbiinde olan müslümânân re'âyâlarının tarih-i mezbûrda ellerinde mevcûd bulunan koyunlarının her bir re's ganemlerinden bir akçe resm-i ganem ve üç yüz re's ganemlerinden beşer akçe resm-i ganemlerin ve her yüz re's ganemlerinden yirmişer akçe illet-i gulâmiyeleri irsâl olunan mühürlü ve nişânlu ganem defteri sûreti cem' ve tahsil etdirilüb hilâf-ı emr ve defter kimesne taallül ve nizâ' etdirmeyesiz ve haymane ve hâric ez-defter bulunan koyunları mübâşir merkuma ketm etdirmeyüb defter-i cedîde kayd ve hesâb-ı mezbûr üzere resm-i ganemleri tahsil etdiresiz ve mîri için alınan altunu buradan sekiz ve kâmil gurûşu

yetmiş sekize ve esedi gurûşu altmış sekize zevline otuz sekize ve birisi Hancer Efendi beyin danesini on dörder akçeye alub ve bir zîyade ve noksan aldirmayasız ve akçe alındığın hâlisü'l-ayâr akçe alunub zinhâr züyûf ve kızıl kırık akçe aldirmayasız ve mezbûr bin altmış beş Recebinin yirmi dokuzuncu gününde yirmi beş bin akçe ber-vech-i peşîn teslim-i hazîne-i âmirem eylemiştir. Ama hîn-i tahsilde tamam-ı ihtimâm edüb hilâf-ı şer' ve kânun zulm ve taaddî olunmaktan begayet ihtirâz eylesin şöyle bilir alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar Hurrîre fî 16 min Recebü'l-ferd sene 1065 Be-makâm-ı Kostantiyyetü'l-mahrûse.

Varak No: 19a

Hüküm No:131

Tarihi: Selh Receb 1067

Konusu: Timâr Davası-Fermân

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Niğbolu Sancağı'nda Alaybeyi olan Ali zîde kadruhû Südde-i saâdetime mektûb gönderüb livâ-i mezbûrda Çernovi(?) nâhiyesi'nde Bilâ İslatina(?) nâm Karye ve gayriden elli bin akçe timâr orta boylu gök gözlü açık kaşlı râfi'-i refi'a-i tevkî'-i refi'ü's-şân-ı hâkânî Mehmed'in berât-ı şerifimle üzerinde ve zabt ve tasarrufda olub timâr-ı mezbûrda kimesnenin alâkası yoğiken aherden Yusuf nâm kimesne timâr-ı mezbûra hıdmet etmekle bundan akdem etmekle bundan akdem mezbûr Yusuf eliyle Divân-ı hümâyûnumda murâfaa olduklarında mezkûr Mehmed vâki' olan muhafaza ve sâir hidemât-ı hümâyûnumda mevcûd olub ve mezbûr Yusuf üç seneden berû me'mûr olduğu hidemât-ı hümâyûnumda mevcûd bulunmayın ve indinde timâr-ı mezbûrun üç bin akçesi murafaadan ibkâ takarrür kılunub berât itdirüb üzerinde ve leyl nehâyir sancağı askeriyile hidemât-ı hümâyûnumda mevcûd iken mezbûr Yusuf kanâat eylemeyüb tekrâr timâr-ı mezbûru alub berât etdirdüb lakin bir sene me'mûr olduğu muhafazaya varılıb timâr-ı mezbûrunuz Mehmed'in hakkı olmağla elinde olan berât-ı sâir temessükâtı mucibince ibkâ ve mukarrer olmak bâbında inâyet ricasına arz etmeğin timâr-ı mezbûru giru üç bin akçesin mezkûrun ibkâ ve mukarrer olan emrim olub sâdir olan emr-i celîlü'l-kadrim üzere timâr-ı mezbûrun girü üç bin akçesinin mezkûrun elinde olan berâtlı ve sâir temessükâtı mucibince ibkâ ve mukarrer ve kemâ-kân zabt ve tasarruf etdürüb min-ba'd timâr-ı mezbûru alub berât etdürüb dahl ve muhafazaya varmayan mezkûr Yusuf ve taraf-ı aherden bir ferdi dahl ve taarruz etdirmeyesiz ve dahl olunub tahvil ve tarihine düşen mahsulünden cüzî ve küllî senesin almaz ise ba'de's-subût hükm edüb gerü bi-kusûr alıveresin deyu li-sene seb'a ve sittîn ve elf.Cemâziye'l-ahirinin evâhirinde hükm-i şerîfim verildikten sonra verilmek fermânım olunmağın zikr olunan üç bin akçe timâr vech-i meşrûh üzere timârı olduğu sancakda sâkin olub alaybeyini bayrağı altında sefer etmek şartıyla elinde olan berâtı mucibince ber-vech-i tekmîl elli bin akçelik üzere mezkûr Mehmed'e ibkâ ve mukarrer kılınub verdüm ki zikr olunur ve buyurdumki ba'de'l-yevm taht-ı mîrinde olan Bilâ İslatine tâbi Çernovi tâbii-i mezbûr 4000 Şekerköyüne(?) tabii mezbûr 1500, sağır sâdir (...) tâbii mezbûr 500 olub mutasarrıf kılınub şöyle vezaif-i hidemât(.....) mevkûre ve meşâyih-i meşkûre ber-vech-i mülhakat 6000 asker-i mansûredir mevcûd 500 defter-i hakânî bulunub dahî ve müeddî kıla ol-bâbda efrâd-ı efrîdeden hiç ehad mâni' ve râfi'a olmayub dahl ve taarruz kılmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.Tahriren fî 23 fî-Cemâziye'l-ahire sene 1067 Vasle ileynâ fî-selh-i Recebü'l-ferd mine't-tarihi'l-mezbûr Be-makâm-ı Kostantiyyetü'l-mahrûse.

Varak No: 19b

Hüküm No:132

Tarihi: 24 Cemâziye'l âhir 1067

Konusu: Fazla Vergi Talebi (Resmi Kısmet Talebi) -Buyruldu

Şerî'at-me'âb Ruscuk Kadısı zîde-fazlühû

Mihrimah Sultan tabet-serâhânın taht-ı kazânızda vâki' evkâfı kurâlarından Çernova ve Kadı nâm karyeler re'âyâsı yedinden emr-i şerîf vârid olub mazmûn-ı şerîfde kurâ-i mezbûre ahâlisinden fevt olanların vereseşi sagîr ve sagîre ve gâib ve gâibe olmayub cümlesi kibâr ve hâzır iken kadı tarafından nâib gönderüb kısmet talebiyle rencide edildüğünden mâ'adâ resm-i kısmet ziyâde olmak için vâki' olan muhâlefâtı ziyâde bahaya tutub ol-vechle ziyâde akçelerin alub gadr eyledükleri ecilden sagîr ve sagîresi ve gâib ve gâibe olmayub kendü rızâları ile kısmete taleb olmayanlardan resm-i kısmet taleb eylemeyüb rencide olunmamak bâbında fermân olmağın fermân-ı âlî mûcibince amel olunmak bâbında bu cânibden dahî buyuruldu verilmişdir gediği karye-i mezbûre ahâlisini hilâf-ı şer' ve kânun ve mugâyir emr-i hümâyûn rencide vermide etdirmeyüb kısmete tâlib olanlarından dahî kanundan ziyâde resm-i kısmet taleb etdirmeyesin. Fî 24 Cemâziye'l-ahir sene 1067.

Varak No: 19b

Hüküm No:133

Tarihi: Evâil Rebû'îl âhir 1067

Konusu: Suç İşleyen Seyyidlerin Cezalandırılması-Fermân

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm maâdini'l-fezâil ve'l-keîâm Mevlana Niğbolu Kadısı zîde-fazlühû tevki'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki kaza-i mezbûrede nakîbü'l-eşrâf kâyimmakâmı olan iftihârü'l- müderrisîn Seyyid Ahmed zîde-siyâdetühu Südde-i saadetime arzihâl edüb kazâ-i mezbûrede vâki' sâdâtın şer'-i şerîf ihzârı ve habs ve zabtı lâzım geldikde ehl-i örf tarafından şer' ve kanûna muhâlif te'addî olunmayub nakîbü'l-eşrâfım kâyimmakâmı görmek için a'lemü'l-ülemâü'l- mübahhirin Rumeli Kazaskerliği payesiyle nakîbü'l-eşrâfım olan Mevlânâ Seyyid Abdurrahman tarafından mektûb verildüğünü bildirüb mûcibince hükm-i hümâyûnum ricâ eyledüğü ecilden buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıkda husûs-ı mezbûre mukayyed olub göresin arz olunduğu üzere kazâ-i mezbûrede vâki' sâdâta hilâf-ı şer'-i şerîf-i kanûn ol-vechle dahl ederler ise men' ve def' edüb mûmâ-ileyhin mübâşiretiyle sâdât hakkında şer'le lâzım geleni icrâ edüb şer'-i şerîf ve nakîbü'l-eşrâfım tarafından verilen mektûba muhâlif kimesneye dahl ve taarruz etdirmeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahriren fi-evâil-i şehri Rebû'îl-ahir li-sene seb'a ve sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantiniyyetü'l-mahrûse.

Varak No: 19b

Hüküm No:134

Tarihi:7 Şa'bân 1067

Konusu: Du'âgûy Vazifesi Gören Şeyh Ahmed'in Beratının Yenilenmesi- Berât

Nişân-ı şerîf-i âlişân hükmü oldur ki; Memâlik-i mahrûsemde du'âgûy vazîfesine mutasarrıf olanların esâmileri mürûr-ı eyyâm ile tebdîl olunub ve bazılar dahî bâ-müstehak olmağla defter-i cedîd tahrîr olunması ve müstehak olanların esâmileri müceddeden defter-i cedîde kayd olunmak bâbında Hatt-ı hümâyûna saâdet-makrûnumla fermân-ı âlişânım sâdır olmağın sulehâdan işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn Şeyh Ahmed bin Veli zîde-salâhanın Ruscuk İskelesi'nden yevmi on beş akçe ve berât-ı aherle on akçe ki iki kıt'a berât ile otuz beş akçe vazîfesi Ruscuk cizyesinden Ahmed Dede ismi ile on akçe ki üç kıt'a berât ile yevmi kırk beş akçe vazîfesi olduğu arz olundukda yirmi akçesi Ruscuk İskelesi mukâtaâsı mâlından almak üzere kendüye tevcîh olunub cizyeden olan on akçe vazîfe ile mukâta-i mezbûrdan olan on beş akçesi cümle ki yirmi beş akçe olub hazîne malından olub mûcibince defter-i cedide kayd oluna deyû fermân sâdır olmağın hazret-i mezîd-i inâyet pâdişâhım vücuda getürüb bin altmış yedi Cemâziye'l-ahiresinin yirmi üçüncü gününde müceddeden bu berât-ı hümâyûnu verdim buyurdum ki mezbûr Şeyh Ahmed zîde salâha varub vech-i meşrûh üzere ta'yîn olunan vazîfelerden alub mutasarrıf ola ol-bâbda taraf-ı aherden bir ferd mâni' olmayub dahl ve taarruz kılmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Hurrîre 23 fi't-târîhi'l-mezbûr Vasale ileynâ fi sene 7 Şa'bân min târihi'l-mezbûr. Tıbku asluhû el muslihuel-mahtum nemekahul-fakir subhânehu ve teala. Es-Seyyid el-Hüseyni El-Kadı bi-medîne-i Silistire. Be-makâm-ı Kostantiniyyeti'l-mahrûse. Es-Seyyid Hüseyin El-Kadı-i Silistre ufiye anhu.

Varak No: 19b

Hüküm No:135

Tarihi: Evâhir Receb 1067

Konusu: Tımâr Tevcihi- Hücjet

Mevlâna-yı şerî'at (boşluk) kıdvetu'l-kudât ve'l-hükkâm maâdini'l-fazl ve'l-keâm Çernovi Kâdisı zîde-fazlühû ba'de't-tahiyetü's-sâf inhâ olunur ki Niğbolu Sancağı'nda Çernovi Nâhiyesi'nde Ablonova nâm karye ve gayriden üç bin akçe tımâra mutasarrıf olan Ali karye-i mezbûre re'âyâsından Drağan zimmîyi bi-gayr-i hakkın katl idüb tımârı mahlûl olmağın erbâb-ı istihkâkdan dârende-i hurûf Halil'e tevcîh olunmak bâbında livâ-i mezbûr alaybeyisi i'lâm etmeğın zıkr olunan üç bin akçe tımâr kâtil-i mezbûr tahvîlinden sancâğında sâkin ve alaybeyisi bayrağı altında sefer etmek şartıyla sene-i seb'a ve sittîn ve elf Recebinin yirmi sekizinci gününden tevcîh olunub berât etdirinceye dek zabtı için mektûb verilmişdir vusûlünde tımâr-ı mezbûru merkûm Halil'e zabt u tasarruf etdirüb kâtil Ali'yi ve aherden bir ferdi dahl ve taarruz etdirmeyesiz tahrîren fi-evâhir-i Recebü'l-ferd fi't-târîhi'l-mezbûr. Be-makâm-ı Silistre mim.

Varak No: 20a

Hüküm No:136

Tarihi:4 Cemâziye'l evvel 1067

Konusu: Du'âgûy Vazîfesi Görenlerin Beratlarının Yenilenemesi Durumunda Maaşlarının Verilmemesi -Fermân

Mefâharü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâil ve'l-keîâm Ruscuk ve Silistre ve Hırsova kâdıları zîde-fazlühûm ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân ve Ruscuk ve Silistre ve tevâbii mukâtaâtı emini olan Maksud zîde-kadruhû tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olucak ma'lûm işbu sene-i mübâreke de memâlik-i mahrûsemde vâki' cizye ve ziyâde-i cizye ve avâriz mukâtaât malından ve sâir emvâl-i hâssadan du'âgûy vazifesine mutasarrıf olanlar madâm ki bi-nefsin Asitâne-i saâdetime gelüb vazifeye müstehak olduklarına yoklanub ellerine müceddeden yoklama berâtı verilmedikçe bin altmış yedi senesi malından kimesneye bir akçe vazife vermeye deyû Hatt-ı hümayûn-ı saâdet-makrûnum sâdir olmağla tarih-i mezbûrun vazâifi akçeleri cümle Dersaâdetime irsâliye olmak fermânım olmağın zikr olunan Ruscuk ve Silistre ve tevâbii mukâtaâtı malından du'âgûy vazifesine mutasarrıf olanların bin altmış yedi senesi malı Asitâne-i saadetim hazinesine irsâliyye olmak fermânım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerifimi vardıkda bu bâbda sâdir olan emrim üzere amel edüb dahî mukâtaât-ı mezbûre malından du'âgûy vazifesine mutasarrıf olanların tarih-i mezbûrda vazifeleri akçeleri bi't-tamam Asitâne-i saadetim hazinesine irsâliyye olmak fermânım olmağla madâm ki mukâtaât-ı mezbûre malından vazifeye mutasarrıf olan du'âgûy tâifesi olanlar Asitâne-i saadetime gelüb yoklayub müstehak olduklarına mahall ve ellerine yoklama berâtı verilmedikçe kimesneye bir akçe ve bir habbe verdirmeyesiz sen ki emin-i mezkûrsun şöyleki fermân-ı şerifime muhâlif vazife veresiz deynki mahsûb olmaz senden tazmin etdirilür bilmiş olasız ana göre mukayyed olub vech-i meşrûh üzere olan emrimi yerine getüresiz şöyle bilesiz alâmet-i şerife i'timâd kılâsız tahriren fi'l-yevmi'r-râbi' şehri Cemâziye'l-evveli li-sene seb'a ve sittîn ve elf. Be-makâm-ı Kostantıyyetü'l-mahrûse Vasale ileynâ fi'l-yevmi's-sâmin şehri Şa'bânü'l-muazzam fi't-tarihi'l-mezbûr.

Varak No: 20a

Hüküm No:137

Tarihi: 24 Şa'bân 1067

Konusu: Cafer Çelebi Vakıflarının Yeni Defterine Kaydı-Hüccet

Bu Evkâf-ı Cafer Çelebi Cânib-i meliki mezîd-i merhamet edüb mülkiyeti mukarrer ve müsellemler tutub bu hükm-i âlem ârâyı verdüm ve buyurdum ki ba'de'l-yevm bu karar-ı sâbık-ı mülkiyyet üzere mutasarrıf olub diler ise sana diler ise vakf ede hiç ferd efrâd-ı efrîdden mâni' ve dâfi' olub dahl kılmaya ve tebdil ve tağyîr eyleye uslûb-ı mezkûr üzere ellerinde mülknâmeleri vardır deyû defter-i atıkde mukayyed olub hâliyen dahî vukû'u üzere arz olundukda gerü kemâ-kân mukarrer buyurulmağın defter-i cedide kayd olunub deyu mukayyedir defter-i atık hâliyen dahi vukû'u üzere arz olundukda vech-i meşrûh üzere mukarrer buyurulmağın defter-i cedide kayd olundu. Vasale ileynâ fi 24 min-Şa'bânü'l-muazzam sene 1067.

Varak No: 20a

Hüküm No:138

Tarihi: Gurre-i Zî'lhicce 1067

Konusu: Haremeyn Vakfına Ait Mukataaların Mahmud Ağa'ya İltizama Verilmesi-Hüccet

Sebeb-i tahrîr-i hurûf budur ki hâlâ tevliyyetimizde olan Haremeyn-i şerîfeyn mukâtaâlarında Niğbolu ve tevâbii mukâtaâlarının bin altmış yedi senesinde martı ibtidâsından sene tamamına değin zabtı tarafımızdan umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim Mahmud Ağa zîde-mecdühu (boşluk) bin akçeye der-uhde olunub ol-dahî minvâl-i meşrûh üzere kabul edüb zamanı hulûl etdikde mukâtaâ-i mezbûre-i zabt edüb vakf-ı şerîfde âyid olan rûsûm-ı örfiyye ve resm-i bennâk ve cizye-i gebrân ve cizye-i yave-i gebrân ve ispençe ve cürm-i cinâyet ve beytü'l-mâl âmme ve hâssa ve mâl-ı mefkûd ve yave ve kaçkun ve kul cariye müjde-gânesi (...) ve resm-i arûsâne-i bîkr ve seyyibe ve sâir ebvâb mahsûlâtını bi-hasbü's-şer' ve'l-kanûn evveligeldüğü üzere vakf-ı şerîf için ahz u kabz edüb taraf-ı aherden bir ferdi dahl ve taarruz ve evkâf-ı salâtın kadîmü'l-eyyâmından min-küllî'l-vücûh serbest olub rûsûm-ı serbestiyesine dahi aherden bir ferdi dahl ve taarruz eylemeye ve mukâtaâ-i mezbûr re'âyâsı mûmâ-ileyhin üzerlerine zâbit bilüb şer' ve kânuna muvâfık olan sözüne kat'ân muhâlefet eylemeyesiz. Tahriren fî gurre-i Zi'l-hicetü's-şerîfe sene 1067. El-fakîr Ahmed mütevellî-i vakf hâlâ

Varak No: 20b

Hüküm No:139

Tarihi: 25 Şa'bân 1067

Konusu: Nigbolu Civarındaki Haremeyn Vakıflarına Ait Vergileri Toplama İşini Bir Vekile Verilmesi-Fermân

Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm maâdini'l-fezâil ve'l-keâm Niğbolu ve (boşluk) ve kadıları zîde-fazlühûm tevki'-i refî'-i hümâyûn vâsıl oluncak ma'lûm ola ki Haremeynü's-şerîfeyn evkâfı karyelerinden taht-ı kazânızda vâki' (boşluk) ve nâm vakf karyelerin mütevellisi olan dârende-i fermân vâcibü'l-iz'ân kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed zîde-kadrühû dergâh-ı mu'allâma arzıhâl edüb zikr olunan vakf karyelerin bin altmış yedi senesinde vâki' olan a'sâr-ı şer'iyye ve sâir mahsûlât ve rûsumu ve beytü'l-mâl ahz u kabz eylemek için (boşluk)nâm kimesneyi vekîl edüb mühürlü temessük verüb mûcibince ahz u kabz etdirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğın buyurdum ki hükm-i şerîfemle vekili mezbûr vardıkda bu bâbda tamam mukayyed ve mûmâ-ileyh tarafından verilen temessüğe nazar edüb göresiz ve el-vâki' mezbûru vekîl edüb temessük vermiş ise vakf-ı mezbûr karyelerinin sene-i mezbûrda vâki' olan a'sâr-ı şer'iyye ve sâir rûsûm ve mahsûlât-ı vakf için vekîl-i mezbûre ahz u kabz etdirüb şer'-i şerîfe ve defter-i adat olubgelen ne temessük ve emr-i hümâyûnuma muhâlif kimesneye işin etdirmeyesiz kazıyyede medhali olmayanı dahl etdirmeyüb eşlem nâmı yazub bildirüb husus-ı mezbûr için tekrâr emrim varmalu(?) eylemeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız Tahriren fî-evâhir-i Rebîü'l-evvel li-sene 1067. Vasale ileynâ fî 25 Şa'bânü'l-muazzam.

Varak No: 20b

Hüküm No:140

Tarihi: 25 Şa'bân 1067

Konusu: Bölgedeki Eşkıyanın Ortadan Kaldırılması Teşebbüsü-Hüccet

İzzetli faziletli (boşluk) efendiler huzurlarına inhâ olunur ki taht-ı kazâ-i adâlet-şi'ârlarınızda vâki' bazı karyelerde derbendlerde haydûd eşkiyâsı zuhûr etmeğın

ebnâ-i sebîli rencîde eyledikleri i'lâm olunmağın ma'rifet-i şer'le teftiş ve tefahhus olunub ol-makûle fesâd edenlerin muktezâ-yı şer'-i şerîf haklarından gelinmek bâbında mektûb tahrîr olunub sâhib-i devlet efendimizin ağalarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Elvan Ağa zîde-kadrühû ta'yîn olunmuşdur vusûlünde me'mûldür ki taht-ı kazânızda kurâlarda ve derbendlerde ve bazı zîde-kudret kimesnelerin çiftliklerinde zuhûr eden haydud eşkiyası ma'rifet-i şer'le teftiş ve tefahhus edüb muktezâ-yı şer'-i şerîf mübâşir-i tarafum ma'rifiyle şer'le lâzım gelen icrâ eyleyüb ihkâk-ı hak eylesiz bazı kurâlarda haymâne kimesneler gelüb ma'rifet-i şer'le bunlarla makûle adamlardır ve su'âl olundukda tavattun eyledikleri kurâların ahalisine ol-makûle haymana olanları kefile verüb kefil olmadıkları kimesnelerin ma'rifet-i şer'le teftiş ve tefahhus olunub haklarından gelinüb ve bazı zîde-kudret kimesnelerin çiftliklerinde kapularından(?) haydud eşkiyası çıkub şer'le su'âl olunub haklarından gelinmek lâzım geldikde mâni' olanlara men' u def' eylesiz. Bâkî-i hemîşe fazilet müstahkem(.....) Muhtesib-i muhibb-i muhlis Osman Kâyimmakâm-ı Niğbolu hâlâ

Varak No: 20b

Hüküm No:141

Tarihi: 25 Şa'bân 1067

Konusu: Sefere Çıkmak İçin Kethudanın Askerleriyle Hazır Olması-Hüccet

Mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Karınabat'dan Silistre'ye varınca sağ kolda vâki' olan kethüdâyerleri huzurlarına ba'de's-selâm inhâ' olunur ki bundan akdem İnşaallahü'l-Melikü'l-gaffâr ol-bahâr huçeste-i sefer-i hümâyûn mukarrer olmağın her biriniz altı bölük yoldaşlar ile hâzır ve amâde olmanız için tenbîh ve te'kid olunmuş idi hâliyen gerü kemâ-kân sefer-i hümâyûn mukarrer olub her biriniz altı bölük yoldaşları ile müsellaah ve mükemmeliyât yararınız ile hâzır ve amâde olub lakin yerlerinizden hareket etmeyüb ancak tedâbir geldiği görüb İnşaallahu te'âlâ bundan sonra fermân-ı âli bu-vechle sâdır olur ise tekrâr bölük çavuşları gönderildikde ana göre hareket edüb bu def'a heman hâzır ve amâde olub yerlerinizden hareket eylememek bâbında ebnâ-i sipâhiyândan Hasan Çavuş ile zümre-i silahdârândan Veli Çavuş zîde-kadrühûmâ ta'yîn ve irsâl olunmuşdur vusulünde gerekdir ki kemâ-kân sefer-i hümâyûna hâzır ve amâde olub yerlerinizden hareket etmeyüb altı bölük yoldaşlarına dahî minvâl-i meşrûh üzere tegayyür ve te'kid eylesiz ki hâzır ve amâde olalar bundan sonra fermân-ı âli tevcihle sâdır olursa bölük çavuşları gönderdikde ana göre hareket edüb müceb-i mektûb ile amel olasız. Sinan Ağa-yı sipâhi-i dergâh-ı âli hâlâ Ali Ağa-yı sipâhi-i dergâh-ı âli hâlâ Mustafa Ağa-yı sipâhi-i dergâh-ı âli hâlâ Mustafa Ağa-yı sipâhi-i dergâh-ı âli hâlâ Osman Ağa-yı sipâhi-i dergâh-ı âli hâlâ İbrahim Ağa-yı sipâhi-i dergâh-ı âli hâlâ

Varak No: 21a

Hüküm No:142

Tarihi: 14 Şa'bân 1067

Konusu: İsmil Köyündeki Gölün ve Civarından Alınan Vergilerin Kime Ait Olacağı ile İlgili Anlaşmazlık-Buyruldu

Şeri'at-me'âb Ruscuk Kadısı zîde-fazlühû İsmil Voyvodası yedinde emr-i şerîf cihân-metâ' vârid olub mazmun-ı şerifinde İsmil nâm Karye'de vâki' göl ve sazlık ve resm-i sayyâdin karye-i mezbûreye hâsıl olunub hâliyen Ruscuk ve Silistre Emini olan müdâhale Asitâne-i Südde-i saadetinden ihrâc olunmasını defter suretine nazar edüb göresiz zikr olunan göl ve resm-i resm-i sayyâdin karye-i mezbûreye hâsıl-ı kayd olunmuş ise emin-i mezbûre dahl etdirmeyesiz deyû fermân olmağın fermân (silik) üzere tarafeynin temessükâtına nazar olundukda öşri mâhiyi karye-i mezbûreye hâsıl-ı kayd olunub rub'-u mâhi elinde olan berât-ı âlîşân sûret-i defterde emin Maksud Ağa zîde-kadrühûnun şart-ı iltizamına dâhil ve berâtında mestûr ve mukayyed olmağla ellerinde olan evâmir-i aliyye ve berât-ı hümâyûn ve suret-i defter mücibince amel edüb öşrü mâhi karye-i mezbûre voyvodasına ve rub' mâhi emin-i merkûma zabt etdirüb emr-i şerîfe ve berât-ı hümâyûna ve sûret-i deftere muhâlif ve olub gelene mugâyir bir ferde iş etdirmeyesiz. Fî- 14 Şa'bân sene 1067.

Varak No: 21a

Hüküm No:143

Tarihi: 4 Ramazan 1067

Konusu: Bölgeye Ticaret Amaçlı Gelen Kişilerden Vergi Tahsili-Fermân

Mefâhirü'l-kudât ve'l-keâm Niğbolu ve Silistre Sancakları'nda aklâmına tâbi' olan yerlerin Kadıları zîde-fazlühûm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl oluncak ma'lûm ola ki bin altmış sekiz sene-i mahsûb olmak üzere memâlik-i mahrûsede vâki' perâkende Ermeni ve Anadolu ve Rûmî ve Medine-i münevvere re'âyâsının maktû'u cem'ine me'mûr olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Ahmed Telhisi zîde-mecdühû Dersâdetime mühürlü tezkere gönderüb zikr olunan Kadılıklarda vâki' aher diyardan kâr û kesb için gelen perâkende Ermeni ve Anadolu Rûmî ve perâkende Medîne-i münevvere re'âyâsının üzerlerine edâsı lâzım gelen maktû' zü-şart-ı iltizâmıma dâhil olmağın hâliyen altmış sekiz senesine mahsûb olmak üzere cem' ve tahsîl tarafımdan (boşluk) nâm kimesneye der-uhde eylemişimdir deyû bildirüb zamânı hulûl eyledikde vech-i meşrûh üzere cem' ve tahsil etdirmek bâbında emr-i şerîfim ricasına i'lâm eyledüğü ecilden zamânı hulûl eyledikde evveligeldiği üzere tahsil etdirilmek emrim olmuşdur buyurdum ki hükmi-şerifimle mübâşir-i mezbûr zîde-kadr vardıkda bu bâbda sâdirolan emrim üzere amel edüb dahî zikr olunan kadılıklarda sâkin ve etrâf ve eknâfdan kâr u kesb için bir diyardan aheriden mürur eden perâkende Ermeni ve Anadolu ve Rumu ve Kaysariye ve Vanlı ve (.....) ve Eflak ve Sırb ve Boğdan taraflarından ticâret ve kâr û kesb için gelen Ermeni tâifesinin ve Anadolu ve perâkende Medîne-i Münevvere re'âyâsının ve Karamanlı ve Adana ve (.....) ve Sivas ve Kayseriye'de olan kırk altı nefer Ermeniden mâadâ gayrisinden üç yüz altmış akçe maktû'ları ve cihet-i maîşet ve (...) cümle dörder yüz yirmi altışar akçe hesâb üzere maktû'ları tarih-i mezbûr için vakt-i zamanıyla mefrûzü'l-kalem ve maktû'ü'l-kıdem serbestlik üzere zabt ve cem' ve tahsil etdirüb aherden bir ferdi müdâhale etdirmeyesiz ve perâkende Medîne-i Münevvere re'âyâsının üslûb-ı sâbık üzere cürm cinâyet ve beytü'l-malları zabt oluna geldiği üzere zabt-ı cem' ve tahsil etdirüb min-ba'de tâife-i mezbûre eğer evkâf-ı salâtın vüzerâ-yı izâm ve erbâb-ı timâr ve züamâ ve sâir emlâk zâbitları toprağımızdandır ve ya Çernovide sâkinlerdir ber-vechle müdâhale eylemeyeler ve etdirmeyesiz ve on yaşında olan şer'ân cizyeye müstehak Ermeni oğullarından hüccet-i şer'iyye mücibince nısf cizye ve on yaşından ziyâde olub (...) mürâhik olanlarından tamam cizye alınub taallül ve nizâ' etdirmeyesin ve bazı Ermeni taifesi ve Anadolu Rumu

ta'yîn olunan maktû'umuzu vilâyetimizde muhâsıl-ı emvâl ve mübâşiri olanlara verdik deyu nizâ' ederler ise cidden sözlerine amel olunmayub mukaddemâ vârid-i Hatt-ı hümâyûn-ı saâdet-makrûn mûcibince yed-i vâhiden cem' ve tahsil etdirilüb kimesneye inâd ve muhâlefet etdirmeyesiz ve tâife-i mezbûrenin mufassılları dergâh-ı mu'allâm çavuşları ve mutasarrıfelerinden ve zuamâ ve erbâb-ı timâr ve sâir askerî taifesinin evlerinde ve çiftliklerinde ve bağ ve bağçelerinde sâkin olmağla lâzım gelen maktû'ları aldırmağa mâni' olurlar ise ol-makûleleri def' eylesesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kıla. Hurrîre fi-gurre-i Şabani'l-muazzam sene 1067. Vasale ileynâ fi 4 Ramazanü'l-mübârek sene 1067.

Varak No: 21b

Hüküm No:144

Tarihi: 29 Şa'bân 1067

Konusu: Yeni İsmil-i Köyündeki Göl ve Çeşitli Vergilerin Mihrimah Sultan Vakfı'na Ait Olması -Fermân

Düstûr-ı mükerrrem ve muazzam sâbıkan Vezîr-i azam olub hâlâ Özi muhâfazasında olan Vezîrim Ahmed Paşa edâma'llahu te'âlâ iclâlehû ve kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm maâdini'l-fezâil ve'l-keâm Mevlânâ Ruscuk Kadısı zîde-fazlühû tevki'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki merhûm Mihrimâh Sultan tabet-serâhâ Evkâfî mütevellisi kâyimmakâmı olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Receb zîde-mecdühû Ordu-yı Hümâyûnuma arzıhâl edüb evkâf-ı mezbûreden Ruscuk Kazâsı'nda vâki' İsmil-i Cedîd nâm Karye mülknâme-i hümâyûn mûcibince mefrûzü'l-kalem ve maktû'ü'l-kıdem min-küllî'l-vucûh serbest olub merhûm ve mağfirun-leh Sultan Süleyman Han tâbe-serâhu zamânında bu ana gelince mülknâme-i hümâyûna ve defter-i cedîd-i hâkânide vakfa mahsûl kayd olunan aşer-i mâhi-i göl ve resm-i sayyâdin ve resm-i sazlık ve yave kaçkun ve re'âyânın beytü'l-mâl âmme ve hâssa ve bâd-ı hevâsı ve sâir külli ve cüzî hukûk ve rüsûmâtı cânib-i vakfdan ahz u kabz oluna gelüb aherin ber-vechle medhali ve alâkası yoğiken hâlâ Silistre ve Ruscuk mukâtaâsı emini olanlar rub-ı mâhi iltizamımdadır deyû bir tarikle emr alub vakf-ı öşrü hâsılı kayd olunan vakf-ı gölden hilâf-ı defter tekrâr rub' mâhi taleb edüb müdâhale ve şer-hâli olmadıkların bildirüb mukaddemâ verilen mülknâme-i hümâyûna ve defter-i cedîd-i hâkânî ve emr-i şerîf mûcibince amel olunub Silistre ve Ruscuk mukâtaât eminleri vakf sınırında defterden vakf-ı öşrü hâsıl-ı kayd olunan gölden rub' mâhi talebiyle kat'â dahl ve taarruz etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâ eylediği ecilden imdi ellerinde olan mülknâme-i hümâyûna muhâlif min-ba'de dahl olunmağa deyû fermânım olmuştur buyurdum ki hükm (boşluk) vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel edüb dahî vakf-ı mezbûr sınırında defter-i cedîd-i hâkânide vakf-ı öşrü hâsıl-ı kayd olunub kadimden bu ana değin cânib-i vakfdan zabt ve öşrü cânib-i vakfdan ahz u kabz oluna gelen vakf-ı gölden ellerinde olan mülknâme ve defter-i cedîd-i hâkânîye ve mukaddemâ verilen emr-i şerîfime muhâlif Silistre ve Ruscuk mukâtaâsı eminlerin min-ba'de rub' mâhi talebiyle dahl ve taarruz etdirmeyesiz böyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Hurrîre fi 29 min-Şa'banü'l-muazzam sene seb'a ve sittîn ve elf. Be-makâm-ı Sahrâ-yı Davud Bey.

Varak No: 21b

Hüküm No:145

Tarihi: 26 Receb 1067

Konusu: Yeni İsmil Köyündeki Göl ve Çeşitli Vergilerin Mihrimah Sultan Vakfına Ait Olması- Fermân

Düstûr-ı mükerrerem ve muazzam sâbıkan Vezîr-i azam olan Ahmed Paşa edâma'llahu te'âlâ iclâlehu ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm Silistre ve Ruscuk kadıları zîde-fazlühûmâ tevki'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân merhûm ve mağfirunlehâ Mihrimâh Sultan Evkâfı mütevellisi kâyimmakâmı Receb zîde-mecdühû Dersââdetime arzihâl edüb evkâf-ı mezbûrdan Ruscuk Kazâsı'nda vâki' İsmil-i Cedîd nâm Karye mülknâme-i hümâyûn mûcibince mefrûzü'l-kalem ve maktû'ü'l-kıdem serbest olub defter-i cedîd-i hakânide vakfa hâsıl-ı kayd olunan öşr-i mâhi-i göl ve resm-i sayyâdin ve resm-i sazlık ve yave kaçkun ve beytü'l-mâl ve bâd-ı hevâsı ve sâir külli ve cüzî hukûk ve rûsûmâta kadîmden vakf için kanûn-ı defter mûcibince ahz u kabz olagelen bu ana değin Silistre ve Ruscuk mukâtaâsı eminleri ellerine bir tarikle emr alub defterde vakfa hâsıl-ı kayd olunan öşr-i mâhi-i göl ve resm-i sayyadin ve resm-i sazlık fuzûlde ve hilâf-ı vakf ahz edüb cânib-i vakfa gadr ederler deyu bildürüb defter-i cedîd-i hâkânide vakfa hâsıl-ı kayd olunan hums mâhi-i göl ve resm-i sayyâdin ve sazlık mahsulüne ve sâir defterde mukayyed küllî ve cüzzi⁸ mahsûlâta Silistre ve Ruscuk mukâtaâsı eminleri ve taraf-ı aherden bir ferdi dahl ve taarruz etdirilmemek bâbında emr-i şerîf verilmek ricâ eyledüğü ecilden emr-i hilâf-ı defter müdâhile etirilmemekfermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfim ki vardıkda bu bâbda sâdir olan emrim üzere husus-ı mezbûre mukayyed ve Südde-i saâdetimden ihrâc olunmuş mühürlü sahîh ve cedîd defter-i hâkânî sûretine nazar edüb göresiz evkâf-ı mezbûre (kesik) karye-i mezbûre toprağında vâki' hums-ı mâhi-i göl ve resm-i sayyâdin ve resm-i sazlık ve sâir küllî ve cüzî hukûk ve rûsûmâtı (kesik)vakfa hâsıl-ı kayd olunub aherin medhali ve alâkası yoğiken halâ Silistre ve Ruscuk mukâtaâsı eminleri defterde hâsıl-ı kayd olunan öşr-i mâhi-i göl ve resm-i sayyâdin ve resm-i sazlık mahsûlâta ve sâir mahsulata hilâf-ı defter müdâhale edüb cânib-i vakfa gadr eyledikleri vâki' ise men' ve def' ile ve vakfa hâsıl-ı kayd olunan öşr-i mâhi-i göl ve resm-i sayyâdin ve resm-i sazlık ve sâir mahsûlâta eminleri ve aherden kimesneyi dahl ve taarruz etdirmeyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Hurrîre fî 26 min-Recebü'l-ferd sene 1067 Be-makâm-ı Kostantiniyye-i el- mahrûse.

Varak No: 21b

Hüküm No:146

Tarihi: Evasıt Ramazan 1067

Konusu: Ruscuk'a Ait Bazı Vergilerin Toplanması -Temessut

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki hâliyen işbu sene-i mübâreke Ramazanü'l-mübâreğın on altıncı gününden Niğbolu Sancağı'ndan beytü'l-mâl âmme ve hassâsı bi-vakfû'd-din olmağın yine livâ-i mezbûrede vâki' Nefs-i Ruscuk ve nâhiyesinde olan an beytü'l-mâl âmme ve hassası ve yavesi ve mahsûlü ve yave cizyesi ve bâd-ı hevâ ile yine kasaba-i mezbûre sâkinlerinden karındaşımız Mustafa Beşe'ye ber-vech-i

⁸ "Cüz-î".

maktû‘ on dokuz bin akçeye der-uhde olunub küllî meblağ-ı mezbûrun beş bin akçesi peşin alınub küsur on dört bin akçesi bin altmış sekizinci martına varıncaya dek tedriciyle edâ olunmak şartıyla sene tamamına değin zabt-ı rabtı ve tasarrufu için vekâletimiz hasebiyle tarafımızdan temessük verilmiştir ba‘de‘l-yevm kazâ-i mezbûrede ve nevâhisinde vâki‘ mîriye mütaallik beytü‘l-mâl ve yave ve cizye-i yave ve şem‘hâne ve kaçgun ve sâir mahsûlât her ne ki zuhûr ve âid olunursa yedimizde olan berât-ı şerifimle mestûr olduğu üzere Mustafa Beşe karındaşım ahz u kabz eylemek için temessük ketb ve imlâ olundu. Tahrîren fî-evâsıt-ı Ramazanü‘l-mübârek sene 1067. Mine‘l-muhlis Mehmed (.....) el-me‘mûr hâlâ.

Varak No: 22a

Hüküm No:147

Tarihi: 12 Şa‘bân 1067

Konusu: Asker Terekelerinden Alınan Vergi-Hüceet

Şeri‘at-nisâb Ruscuk Kadısı Mevlânâ Şafiizâde Ahmed Efendi kâm-yâb Tahiyât-ı sâfiyye ithafına inhâ olunur ki kazâ-i mezbûrun ve Yergöğü Kazâsı’nın umûr-ı kısmet-i askeriyesi (.....) olunmuşdur gerekdir ki vâki‘ olan mevâdd-ı askeriye muhallefâtını beyne‘l-verese tevzî‘ ve taksîm edüb âid resm-i mu‘tâdı (...) irsâl edesiz. Hurrîre min 12 Şa‘banü‘l-muazzam sene 67 Mine‘l-fakîr es-Seyyid Mehmed el-Emin el-Kâdî bi-Asakir-i Rumeli.

Varak No: 22a

Hüküm No:148

Tarihi: 12 Şa‘bân 1067

Konusu: Sefer İçin Sürsat Bedeli Talebi-Fermân

Kıdvetü‘l-kudât ve‘l-hükkâm maâdini‘l-fazl ve‘l-keâm Mevlana Ruscuk Kadısı zîde-fazlühû tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vasıl olacak ma‘lûm ola ki işbu sene-i mübârekede Rumeli canibine küffâr-ı (...) üzerine sefer-i hümâyûnum mukarrer ve muhakkak olmağla sefer-şi‘ârım me‘mûr olan asâkir-i nusret meâsirim için memâlik-i mahrûsemde sürsât zahîresi ihrâc ve ordu-yı hümâyûnuma irsâl ve teslîm etdirilmek fermânım olmağla kazâ-i mezbûrdan dahî vech-i meşrûh üzere aynıyle sürsât zahîresi ihrâc ve ordu-yı hümâyûnuma irsâl ve menzil eminine bi‘t-tamâm teslîm etdirilmek üzere emr-i şerîfim irsâl olunmuş idi lakin kazâ-i mezbûr ordu-yı hümâyûnuma mesâfe-i ba‘ide ve zahîre nakli re‘âyâyâ asir olduğu ecilden hallerine terahhümân bedelleri tahsîl ve ordu-yı hümâyûnuma karîb olan mahallerden zahire iştirâ olunmak re‘âyâyâ evveli ve enfa‘ olmağla kazâ-i mezbûreden ihrâcî fermânım iki bin beş yüz kile İstanbulî şa‘irin her bir kilesi için ellişer akçe ve iki yüz elli kile dakîkin her bir kilesi için yüzer akçe ve iki yüz seksen re’s koyunun her bir re’si için ikişer yüz akçe ve iki yüz vukiyye revgan-ı sâdenin her bir vukiyyesi için otuzar akçe ve yüz elli vukiyye aselin her bir vukiyyesi için yirmişer akçe ve saman ve odun bahâsı için yedi bin akçe bedellerin işbu emr-i şerîfim varduğu gibi mu‘accelen tahsîl ve ordu-yı hümâyûnum hazînesine irsâl ve teslîm etdirmek babında fermân-ı âlişânım sâdir olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerifimle istihdâm kullarından kıdvetü‘l-emâsil ve‘l-akrân Hasan zîde-kadrûhu vardıkda dahi kat‘a te‘hîr ve tevakkuf eylemeyüb taht-ı kazânıza tahsîli fermânım olan sürsât bedeli akçelerin işbu

emr-i şerîfim vardığım gibi bâlâda ta'yîn ve tasrîh olunduğu üzere mu'accelen taleb ve tahsîl etdirüb mübâşir-i mezbûr ve mu'temedün-aleyh adamlar ile serî'ân ve acilen ordu-yı hümâyûnum hazînesine irsâl ve bir gün mukaddem teslim etdirüb zinhâr ihmâl ve müsâhele eylemeyesiz ve zikr olunan tekâlifden mu'âf olmaz gerek mu'âf ve gerek gayr-i ez-mu'âf sürsât teklifine dâhillerdir her birinin tahammüllerine göre tevzî' ve tahsîl etdirüb biz mu'âfiz veregelmedik deyû kimesneye ol-vechle taallül ve nizâ' etdirmeyesiz şöyle ki fermânım üzere mu'accelen tahsîl ve vakt u zamânlı gelüb erişmekle ıyâzen bi'llâhi te'âlâ ordu-yı hümâyûnumda müzâyakaya bâ'is olasız ber-vechle gadr ve cevâbın makbûl-ı hümâyûnum olmayub azlle iktifâ olunmayub eşedd-i hakârete müstehak olursuz ana göre mukayyed olub avk-ı te'hîrden ve fermânım üzere mu'accelen tahsîl ve teslim etdirmemekden begâyet ihtirâz edüb vech-i meşrûh üzere olan emrimi yerine getüresiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız. Defter-i oldur ki şerîf cihân-mutâ' ile tahsiliyle me'mûr olan Hasan Ağa yedîne vilâyet esnâfi teslim ile gelüb ecluden esâmîlerdir ki zikr olunur.

Haffâflar Taifesi meblağ - 10 000

Urumlar Taifesi meblağ - 25 000

Çerçiler Taifesi meblağ - 150 000

Bakkallar Taifesi meblağ - 15 000

Saraçlar maa mutâflar meblağ - 2 000

Kürkçüler Taifesi meblağ - 5 000

Sabuncular maa mumcular meblağ - 8 000

Mirâncılar Taifesi meblağ - 10 000

Temurcular Taifesi meblağ - 3 000

Tuzcular Taifesi meblağ - 5 000

Topçu Nalçacı Çilingir meblağ - 2 000

Fuçucu Taifesi meblağ - 2 000

Keçeciler maa hallâçlar meblağ - 1 000

Debbâğlar Taifesi meblağ - 10 000

Kuyumcu Tüfenkçi boyacı eskici(?) kazgancı Taifesi meblağ - 10 000

(...) Taifesi meblağ - 25 000

Kazzâz maa (...)Taifesi meblağ - 2 000

Helvacı kahveci duhancı meblağ - 5 000

Arpacılar Çanakçılar kılıçlar kalaycılar meblağ - 5 000

Hasslardan meblağ - 83 000

...meblağ - 5 000

Acem Taifesi meblağ - 10 000

Varak No: 22b

Hüküm No:149

Tarihi: 12 Şa'bân 1067

Konusu: Pâdişâh Haslarından Elde Edilecek Ürün ve Gelirlerinin Toplanması İçin -Hüccet

İzzetli fazîletli efendi hazretlerinin izz-i huzûr-ı şerîflerine dürer-ı da'vât-ı safiyât ve gurer-i teslîmât-ı vâfiyât iblâğından sonra inhâ-i muhibb-i muhlis budur ki hâliyen hassa-i devlet ve âlî-i menzelet efendi devletlü ve sa'âdetli sultân-ı zî-şân dâmet ismetuha hazretlerinin paşmaklık haslarından tevcîh-i tevâbi' karyeleri hâslarını işbu bin altmış yedi senesi Martı evvelinden bir sene kâmil zabt u rabt ve mahsûlünü ahz ü kabz itmek için bâis-i mektûb meveddet-karîn (boşluk) zide kadruhûya der-uhde ve sipâriş olunub ol-cânîbe irsâl olunmuşdur. İnşallahû'l-Meliki'l-müteâl huzûr-ı şerîfnde vusûl buldukda me'mûl olan budur ki havâs-ı mezbûru târih-i merkûmdan bir sene kâmil mezkûr Voyvodaya zabt u rabt ve mahsûl ve a'sâr-ı şer'iyeye ve rûsûm ve cürm-i cinâyet ve bâd-ı hevâ ve beyt-i mâl ve tapu-yı zemîn ve yave ve kaçkûn ve metrûkâtı ve rûsûm-ı arûsâne muhassıl mefrûzü'l-kalem ve maktû'ü'l-kadem serbest ve külliyyet üzere âbid olan mahsûlünü kalîl ve kesîr her ne ise ahz ü kabz ittirmeye bezl-i himmet sarf-ı kudret idesiz bâkî hemîşe mu'tâd-ı (...) şer'at (...) emr-i bâd. Muhibbû'l-Muhlis Mustafa Kethüdâ-i Sultân Hazretleri hâlâ Tıbk-ı asluhu'l-ma'dele-i âleyh hurrîre el-fakîr ileyhi subhânehu Abdullah el-kâdi bi-medine-i Hazergrad ufiye anhû

Varak No: 22b

Hüküm No:150

Tarihi: 12 Şa'bân 1067

Konusu: Çernovi Nahisine Bağlı Ablanova Köyünde Timâr Tevcihi -Hüccet

Mevlana şeri'at-me'âb kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdini'l-fazl ve'l-keîâm Çernovi Kadısı Mevlana zide kadruhû ve fazluhû ba'de't-tehiyyetü's-sâf inhâ olunur ki Niğbolu Sancağı'nda ve nahiyesinde Alaybeyi olan Mustafa zide kadruhû mektûb gönderüb Niğbolu Sancağı'nda Çernovi Nahiyesi'nde Ablanova nâm karye ve gayriden üç bin akçe timâra mutasarrıf olan Halil vâki' olan hıdemât-ı hümâyûna gelmeyüb timârı mahlûl olmağın erbâb-ı istihkâkdan dârende-i hurûf Mustafa'ya tevcîh olunmak bâbında i'lâm itmeğın zikr olan üç bin akçe timâr muhafâzalarda bulunmayan merkûm Halil bi-hakkın Pelenden(?) Sancağı'nda sakin olub Alaybeyisi bayrağı altında sefer itmek şartıyla li-sene seb'a ve sittîn ve elf Ramazanü'l-mübârekenin yirmi birinci gününde merkûm Mustafa'ya tevcîh olunub berât ittirinceye dek zabtı için tahvîl mektûbu virilmiştir lede'l-vüsûl gerekdir ki timâr-ı mezbûru merkûm Mustafa'ya zabt u tasarruf itdirin muhafâzalara gelmeyen mezkûr Halil'i ve ahardan bir ferdi dahl u taarruz itdirmeyesiz. Tahrîren fi't-târîhi'l-mezbûr.Sahrâ-yı Paşa

Vekâletnâme-i timâr-ı merkûm

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki timârımız karyelerinden Çernovi nâhiyesinde vâki' Ablanova ve Brestovice nâm karyelerin işbû sene-i mübârekeden bu cânîbe âid ve râci' olan mahsûlâtı cüz-î ve küllî ahz u kabza tarafımızdan vekâletnâmemize nâib

nasb idüb ol-dahî kabûl itmeli işbû hurûf kendüye temessük olmağcün ketb olunub yedine def' olundu. Hurrîre fi't-târîhi'l-mezbûr. Mustafa el-Kutb Sipahi

Varak No: 22b

Hüküm No:151

Tarihi: 9 Şevval 1067

Konusu: Hâslı Fâkih Köyünün Ruscuk'a Bağlanması-Buyruldu

Şerî'at-me'âb Ruscuk Kadısı zide fazlühû kaza-i mezbûra tâbi' Hâslıfâkih nâm karye ahâlisi bu cânibe hitâben emr-i şerîf irâd idüb mazmûn-ı şerîfde karye-i mezbûre kadîmden Ruscuk Kazası mülhâkâtından olub Ulü'l-emre avâriz ve tekâlîf-i sâireleri kaza-i merkûmeye kayd olunmağla Ruscuk Kazası ahâlisi ile ma'ân edâ idegelürler iken bir tarikle ikrâr olunub Hazergrad Kazası'na ilhâk olunmağla kemâ-kân ilhâk olunmak fermân olmağın mûcîbince kadıasker mektûbu virilüb ellerinde olan emr-i şerîf ve Kadıasker mektûbu merkûmât defteri mûcîbince âmel olunmak bâbında bu cânibden dahî buyurulduya tâlib oldukları ecilden tahrîr ve irsâl olunmuşdur gerekidir ki emr-i hümâyûn ve Kadıasker mektûbu ve defter sûreti mûcîbince âmel idüb karye-i mezbûreyi sen Ruscuk Kazası ile mean idesin. Kaydı. Fi 9 Şevval sene 1067.

Varak No: 23a

Hüküm No:152

Tarihi: 9 Şevval 1067

Konusu: Zeamet Tevcihi-Buyruldu

Nişân-ı Şerîf-i Alîşân

Düstûr-ı Mükerrrem Vezîr-i a'zâm ve serdâr-ı ekremim Mehmed Paşa Edâme'llahû Te'âlâ iclâlehûnun oğlu olub hâlâ fermânım olan yoklâmaya dâhil olan Dergâh-ı Mu'allam müteferrikalarından râfi-i tevki'-i refi'ü's-şân-ı hâkânî ve nâkil-i (.....) meserret ünvan-ı tacidâri kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân câmi'ü'l-mehâmid ve'l-mekârim müteferrika Mustafa zide mecduhû ordu-yı hümâyûnuma gelüb Haleb Sancağı'ndan Feth Nahiyesi'nde Yavi Himar(?) nâm karye ve gayriden berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğı elli iki bin sekiz yüz elli akçe zeâmeti bi-hâsıl olmağla kasrıyed idüb ve ma'zûl olmağla Niğbolu ve Silistre ve Paşa sancaklarında Çernovi Nâhiyesi'nde Dayhızırlar nâm karye ve gayriden seksen beş bin dört yüz akçe zeâmete mutasarrıf olan yine yoklamaya dâhil Dergâh-ı Mu'allam müteferrikalarından Aşçızade Müteferrik Mehmed fevt olub zeâmeti mahlûl olmağla kendüye virilmek bâbında ricâ itmeğın sefer itmek şartıyla tevcih olunmak için li-sene seb'a ve sittin ve elf Ramazan-ı şerîfinin altıncı gününden hükm-i şerîfim virildikten sonra tezkeresi ihrâc olunmak fermânım olmağın zikr olunan seksen beş bin dört yüz seksen dört akçe zeâmeti vech-i meşrûh müteveffâ-yı mezbûr Aşçızade Müteferrika Mehmed tahvîlinden istihkâklı bedelinden mûmâ-ileyh mutasarrıf Mustafa zide mecduhûya tevcih olunub südde-i sa'âdetimden lâyıq ve aheri sezâvâr görüb virdüm ki zikr olunur Dayhızır tâbi-i mezbûr hâsılât beş bin üç yüz elli, Beyalanı tâbi-i mezkûr hâsılât altı bin beş yüz, Koşarna tâbi-i mezbûr hâsılât dört yüz seksen beş ve şerh ve ayân ve tafsîl-i beyân kılınıyor ve buyurdum ki ba'de'l-yevm taht-ı yedinde olub tasarruf kılub şöyle ki vezâif-i hıdemât-ı Dergâh-ı Mu'allam müteferrikalıktır bi-kusûr mer'i ve müeddi kıla ve zeâmeti halkı mûmâ-ileyhi Subaşı

bilüb Subaşılkdan ana mürâca'ât mûmâ-ileyh ideler ol-bâbda himem-i ehad mâni' ve dâfi' olmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Buyruldu

Sahrâ-yı Rodoscuk

Varak No: 23a

Hüküm No:153

Tarihi: 9 Ramazan1067

Konusu: Zeamet Gelirlerinin Toplanması Meselesi-Fermân

Düstûr-ı Mükerrerrem vezîr-i a'zâm olub hâlâ Özi muhâfâzasında olan vezîrim Ahmed Paşa edâmeallahû Te'âlâ iclâlehû ve mefâhirü'l-kudâd ve'l-hükkâm ma'âdenü'l-fazl ve'l-keâm (boşluk) ve (boşluk)ve (boşluk) ve (boşluk) Kadıları zide fazluhûm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl oluncak ma'lûm olaki düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i efhâm bi'l-fi'il vezîr-i a'zâmım ve serdâr-ı ekremim olan Mehmed Paşa edâme'llahû Te'âlâ iclâlehûnun oğlu olub Dergâh-ı Mu'âllam müteferrikalarından efhârü'l-emâcid ve'l-ekârim müteferrika Mustafa dâme mecduhû ordu-yı hümâyûnuma arz-ı hâl idüb Paşa ve Niğbolu ve Silistre sancaklarında (boşluk) ve (boşluk) ve (boşluk) nâhiyesinde Dayhızırlı ve gayride seksen beş bin dört yüz yirmi dört akçe zeâmete mutasarrıf olan Aşçızade Müteferrika Mehmed fevt olub zeâmet-i mezbûru bana tevcîh olunmağla hasâd müteveffânın tahvîl ve târihine düşmedir deyü zikr olunan sancaklarda vâki' ümenâ ve a'mâl ve muhassilü'l-emvâl olanlar tarafından ve taraf-ı aherden zeâmet-i mezbûre mahsûlüne müdâhale olunmamak bâbında emr-i şerîfim virilmek ricâ iderse deyü bildirmeğin vech-i meşrûh üzere âmel olunmak bâbında emrim olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardukda bu bâbda sâdir olan emrim üzere âmel idüb dâhî zeâmet-i mezbûre müteveffâ-yı merkûmun tahvîlinden mûmâ-ileyhe tevcîh olunmağla (...) hasâd müteveffâ-yı mezbûrun tahvîl târihine düşmedir deyü zeâmet-i mezbûru mahsûlüne ümenâ ve a'mâl ve muhassil olanlar tarafından ve aherden bir ferdi aslâ müdâhale itdirmeyüb elinde olan berâtı mûcîbince mûmâ-ileyhin Voyvodasına bi't-tâmâm ahz u kabz itdirüb aherden bir müdâhale ve emr-i aher ve irâde irsâline muhtâc eylemeyesiz şöyle bilesiz âlâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız tahrîren fi 9 min Ramazanü'l-mübârek sene 1067. Buyuruldu Sahrâ-yı Paşa

Varak No: 23a-23b

Hüküm No:154

Tarihi: Evâil Ramazan 1067

Konusu: Zeamete Müdahale Edilmemesi-Fermân

Düstûr-ı Mükerrerrem müşîr-i müfehhem nizâmü'l-âlem müdîr-i umûr cumhûr-ı bi'l-fikri'n-nâkib müttehem mehamü'l-enâm bi'r-re'yi'z-sâyil mûmehhed bünyânü'd-devlete ve'l-ikbâl müşeyyed erkân-ı üftâde(?) ve'l-iclâlü'l-mahzûk (.....)avâtıfı'l-mülk ve'l-a'lâ Rumeli eyâletine mutasarrıf olan vezîrim (boşluk) Paşa edâmeallahû Te'âlâ iclâlehû ve ekâdi-i kudâti'l-Müslimîn evc-i vâlâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccedü'l-halk âle'l-halki'l-ecmâ'in vâreste-i ulûmü'l-enbiyâ-i Mürselîn el-muhakkak bi-mezîd-i inâyeti'l-mülki'l-mu'in Mevlana Sofya Kadısı zidet fezâili ve mefâirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdini'l-fezâil ve'l-hükkâm (boşluk) ve (boşluk) ve (boşluk) ve (boşluk) ve (boşluk) Kadıları zide -fazluhûm. Tevkî '-i refî'-i hümâyûn vâsıl oluncak ma'lûm ola ki; Düstûr-ı Ekrem müşîr-i efhâm

nizâmü'l-âlem Vezîr-i azam ve Serdâr-ı ekremim Mehmed Paşa edâme'llahû te'âlâ iclâlehû'nun oğlu olup halen fermânım olan iki yüz gedikli müteferrikaya dâhil Dergâh-ı mu'allâm müteferrikalarından dârende-i fermân vâcibü'l-iz'ân kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmid ve'l-mekârim Müteferrika Mustafa zîde mecduhû ordu-yı hümâyûnum gelüb Niğbolu, Silistre ve Paşa Sancâkları'nda Çernovi nâhiyesi'nde Dayhızır nâm Karye ve gayrîde seksen beş bin dört yüz seksen dört akçe ze'âmeti mutasarrıf olan iki yüz gedikli müteferrikaya dâhil olan Dergâh-ı mu'allâm müteferrikalarından Aşçızâde Müteferrika Mehmed fevt olup ze'âmeti mahlûl olmağla kendiyeye tevcîh olunub berât etdirmekle ze'âmeti elinde olan berâtı mûcibince zabt ü tasarruf etdirilmek bâbında emrim olmuşdur buyurdum ki ze'âmeti mezbûru elinde olan berâtı mûcibince mûmâ-ileyhin tarafından olan adamlarına zabt ü tasarruf etdirüb min-ba'd taraf-ı aherden bir ferdi dahl ve taarruz etdirmeyesin ve dahl olunub tahvîl tarihine düşen mahsûlünden nesnesin almışlar ise ba'de's-subût hükm idüb bî kusûr alı virüb taallül ve inâd etdirmeyesin şöyle bilesin alâmeti şerîfe i'timâd kılasm. Tahrîren fî evâil-i şehri Ramazanü'l-mübârek sene seb'a ve sittîn ve elf Süren Sahrâ-yı Rodosçuk

Tıbk-ı aslıhu'l-mutâ' nemakahü'l-fakîr ileyhi subhânehû Ali bin Ahmed El-Kadı be-kazâ-i İsmail Geçidi

Varak No: 23b

Hüküm No:155

Tarihi: Evâil Ramazan 1067

Konusu: Timâr Tevcihi-Hüccet

Mevlânâ-yı şerî'at me'âb kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l-keâm Çernovi Kadısı zîde-fazluhû ba'de't-tehiyyetü's-sâf inhâ olunur kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Nigbolu Alaybeyisi Mustafa zîde-kadruhû mektûb gönderüb Nigbolu Sancağı Çernovi Nâhiyesi'nde Sec'â dede nâm Karye ve gayridan üç bin akçe tımâr olunub bin akçeliyi ber-vech-i maktû' Halil nâm kimesne mutasarrıf olup iki bin akçe hissesi kimesnenin üzerinde olmayub hâlî olmağla yine karye-i mezkûre sükkânından Mehmed ve Mu'ti nâm kimesneler ecdâdımızdan bize meşrûtdur deyu bilâ-vech zabt ü tasarruf edüb bu ana değîn vâki' olan sefer ve muhâfaza ve hidmetyâd-ı şehriyârîde mevcûd bulunmamaları ile tasarruflarında olan hisseleri mahlûl olmağın erbâb-ı istihkâkdan livâ-i mezbûrede Tırnovi Nâhiyesi'nde Niküb nâm Karye ve gayridan mutasarrıf olduğu tımârının berâtında şerh olunduğu üzere noksanı tekmîl için dârende-i hurûf Yusuf'a tevcîh olunmak bâbında i'lâm itmeğîn zikr olunan iki bin akçe tımâr bilâ-vech tasarruf eyleyen Mehmed ve Muti Bey vâki' olan seferlerde ve muhâfazalarda bulunmayub terk-i hizmetlerinde sancâğında sâkin olup alaybeyi bayrağı altında sefer etmek şartıyla sene seb'a ve sittîn ve elf Ramazanının onuncu gününde noksanı tekmîliçün merkûm Yusuf'a tevcîh olunub berât itdirinceye değîn zabtıçün tahvîl mektûbu verilmişdir. Gerekir ki mezbûr iki bin akçe hisse-i merkûmu Yusuf'a zabt ü tasarruf itdirüb aherden bir ferdi dahl ve taarruz etdirmeyesiz. Tahrîren fî evâil-i şehri ramazanü'l-mübâreke fî't-târihi'l-mezbûr. Be-sahrâ-yı İsmail Geçidi

Varak No: 23b

Hüküm No:156

Tarihi: Evâil Şa'bân 1067

Konusu: Tirsinik Köyü Haslarının İltizama Verilmesi-Hüccet

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki işbu bin altmış yedi senesine mahsûb olmak üzere Ziştovi havâslarına tâbî' Ruscuk Kazâsı'nda Tirsinik nâm Karye-i dârende-i hurûf Ziştovi sâkinlerinden ebnâ-i sipâhiyândan Mustafa Bey zîde kadruhûya ber-vech-i maktû' yirmi üç bin akçeye fûrûht edüb şol şartıyla ki karye-i merkûme-i mart evvelinden bir sene tamâmına değin zabt û rabt eyleyüb mîri için âid olan ispenç ve öşr ve cürm ü cinâyet ve bâd-ı hevâ ve resm-i arûsâne ve bi'l-cümle rusûmâtda evveligeldüğü üzere mûmâ-ileyh ahz û kabz idüb taraf-ı ahardan dahl ve taarruz etdirile ve meblağ-ı mezbûr yirmi üç bin akçenin on bir bin beş yüz akçesin ber-vech peşin edâ ve teslim eyleyüb bâkî kalan on bir bin beş yüz akçesin dahî rûz-ı kâsımdan mîrin için edâ ve teslim kulumuz olduğu ecluden yedine temessük verildi. Tahrîren fî evâil-i şehri Şa'bânü'l-mu'azzam sene seb'a ve sittîn ve elf...

Varak No: 24a-24b

Hüküm No:157

Tarihi: Evâil Şa'bân 1067

Konusu: Sefer İçin Mahalle ve Köylerin Vereceği Sürsat Bedeli İlgili -Tevzi Defteri

Defter-i evveldir ki li-sene seb'a ve sittîn ve elf tarihinde pâdişâh-i âlem-penâh hazretlerinin sefer-i hümâyûnuna me'mûr olan asâkir-i nusret sâirler için Sürsat bedeli akçelerini beher hâneye a'yân-ı vilâyet ma'rifetiyle üçer yüz onar akçe tevzî' ve defter olunur câmi' olan fahrü'l-akrân Mühürdar Mehmed Ağa yedine vaz' ve def' olunub hurrîre fî't-târîhi'l-mezbûr.

Hâne-i Ruscuk

Mahalle-i Câmi'-i Cedîd	Hâne6
Mahalle-i Câmi'-i Atîk	Hâne1
Mahalle-i El-Hâcc Musa	Hâne12
Mahalle-i Karamustafa	Hâne5
Mahalle-i Arıkramazan	Hâne5
Mahalle-i Bacanak	Hâne1
Mahalle-i Fâyık	Hâne2,5
Mahalle-i Mesih	Hâne3
Mahalle-i Mahmûd Voyvoda	Hâne2

Mahalle-i Ermeniyân	Hâne7
Mahalle-i Orta	Hâne23
Cem'an yekûn	

Nâhiye-i Çernovi ve Tutrakan

Karye-i Batın	Hâne 12,5
Karye-i İsfelanik	Hâne10
Karye-i Güğümlü Yenicesi	Hâne4
Karye-i Bekirismili	Hâne14
Karye-i Ustrunca	Hâne 8,5 Tahfif hâne 2,5
Karye-i Manastırgebran	Hâne1
Karye-i Beşpınar	Hâne5
Karye-i Tirsinik	Hâne12
Karye-i Dimükle	Hâne26,5
Karye-i Gölpınar	Hâne1
Karye-i Bazın	Hâne10
Karye-i Obretenik	Hâne15
Karye-i Trusca	Hâne8
Karye-i Bozşençe	Hâne3
Karye-i Brestovice	Hâne3
Karye-i Şorkobrod	Hâne4
Karye-i Ablanova-yı Müslim	Hâne8,5 Tahfif hâne 3,5
Karye-i Balabanlı	Hâne 2,5
Karye-i Beyalanı	Hâne12
Karye-i Kostaniçe	Hâne 16,5
Karye-i Evisler	Hâne2

Karye-i Yaylacık	Hâne 3,5
Karye-i Karahızırlar	Hâne8
Karye-i Hâcîfâkihler	Hâne6
Karye-i Demirciler	Hâne5
Karye-i Hâslîfâkihler	Hâne5
Karye-i Taban	Hâne7
Karye-i Pare	Hâne2,5
Karye-i Rahova-i gebran	Hâne11
Karye-i Kavsi gebran	Hâne7,5
Karye-i Köhneismil	Hâne6 Tahfif hâne 2
Karye-i Maratin	Hâne7,5 Tahfif hâne 1,5
Karye-i Sarı Eynenik	Hâne4,5
Karye-i Bayık	Hâne9,5
Karye-i Helvalı Yenicesi	Hâne1
Karye-i İşlepoli	Hâne15
Karye-i Orhan-ı kebir	Hâne9
Karye-i Koruklu	Hâne1
Karye-i Berişlan	Hâne3
Karye-i Celenova	Hâne3
Karye-i Karasuyolu	Hâne3,5
Karye-i Koşarna	Hâne9
Karye-i Susunca	Hâne6,5
Karye-i Rahova	Hâne8,5
Karye-i Odlenik	Hâne3
Karye-i Garvan	Hâne4 Tahfif hâne 1
Karye-i Tutrakan	Hâne16

Karye-i Karakocalı	Hâne7
Karye-i Belcova	Hâne4
Karye-i Yörükler	Hâne4
Karye-i Sağırlar	Hâne2,5
Karye-i Lenat	Hâne13
Karye-i Güvece	Hâne6
Karye-i Porasalı	Hâne7
Karye-i Orhan-ı sagır	Hâne6,5
Karye-i Baslatır	Hâne4
Karye-i Gagalya	Hâne4,5
Karye-i Kuzgunluk	Hâne4,5
Karye-i Kulakla	Hâne1
Karye-i Sarısinanlar	Hâne7
Karye-i Alifakihler	Hâne6,5
Karye-i Beşevli	Hâne 13
Karye-i Gaziler	Hâne3
Karye-i Sert alanı	Hâne1,5
Karye-i Balpınar	Hâne4,5
Karye-i Dranova	Hâne3
Karye-i Orhanlar	Hâne2
Karye-i Kovancılar	Hâne17,5
Karye-i Kavsi-i Müslim	Hâne3
Karye-i Karamanbazırgâni	Hâne2
Karye-i Hâcıoğulları	Hâne3
Karye-i Çanakçılar	Hâne4,5
Karye-i Kurşova	Hâne6

Karye-i Karamehmediler	Hâne7,5
Karye-i Dayhızirlar	Hâne6

Karye ismi	Hâne
Karye-iDivaneyusuflar	Hâne1
Karye-i Senova	Hâne2,5
Karye-i Sarıgüller	Hâne2
Karye-i Balpınar Yenicesi	Hâne1,5
Karye-i Örence Ormanı	Hâne4,5
Karye-i Tayyarcılar	Hâne1
Karye-i İsrailler	Hâne2,5
Karye-i Yıldırım	Hâne0,5
Tahfifât Hâne	

Karye ismi	Hâne
Karye-i Vetova	Hâne27 Tahfif hâne 5
Karye-i Semerci	Hâne7 Tahfif hâne 2
Karye-i Caferova	Hâne4,5 Tahfif hâne 2
Karye-i Koşov	Hâne6 Tahfif hâne 2
Karye-i Karaağaç	Hâne3 Tahfif hâne 1
Karye-i Alaeddin Yenicesi	Hâne4 Tahfif hâne 1
Karye-i Hacegi	Hâne8 Tahfif hâne(boş)
Cem'an yekûn	Hâne611

Bi-Hâne olan kurâya düşen hissedir

Karye ismi	Akçe
------------	------

Karye-i Basriye	Akçe 3000
Karye-i Macka	Akçe 1500
Karye-i Krasna	Akçe 2000
Karye-i Bergos	Akçe 2000
Karye-i Kaçalova	Akçe 1500
Karye-i Ablanova	Akçe 3000
Örenler ile Latin tâifesine tayin olunan	Akçe 5000
Husûs-ı mezbûr için verilen	

Berây-ı mesâlih

	Gurûş166000
Ani'l-murâbaha	Gurûş15600
Ücret-i Câmii	Gurûş10000
Taamiyye	Gurûş800
Harc-ı mahkeme	Gurûş12000
Emniye ve kâtibe	Gurûş1220
Kulavuza	Gurûş1510
Cem'an yekûn meblağ	Gurûş207130
Bahâü'l-ücret	Gurûş18000
Bâkî	Gurûş189130

Sâlifü'z-zikr akçeli 189130

Bâlâda mestûr olan mâru'z-zikr altıyüz on bir hânenin her bir hânesine a'yân-ı vilâyet ma'rifetiyle üçer yüz onar akçe tevzi' ve taksîm olduğu kayd-ı sicil olundu. Hurrîre fi't-târîhi'l-mezbûr.

Varak No: 24b

Hüküm No:158

Tarihi: 4 Şa'bân 1067

Konusu: Has Topraklarının İltizama Verilmesi-Fermân

Nişân-ı Şerîf-i Alîşân hükmü oldur ki

Zümre-i silahdârandan onuncu bölükde yevmî yirmi dört akçe ulûfeye mutasarrıf olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Veli Kasım zîde-kadruhû Divân-ı hümâyûna gelüb arzihâl sunub havâs-ı hümâyûnda Niğbolu ve Silistre ve Paşa Sancâklarında Hezargrad ve Pravadi ve Çernovi ve Trnovi ve Zağra-i Atık Sabır Nâhiyelerinde vâki' mâlik ve atık mûmcular ve (boşluk) ve (boşluk) ve (boşluk) ve Pergos⁹ ve tevâbi'î hâslarının mukaddemâ senede iltizâmı ümenâ uhdesinde üç yük akçeye olub havâs-ı mezbûre karyelerinde bir kaç pare karyeleri İstanbul'da Silivri kapusu kurbunda vâki' merhûm İbrahim Paşa Câmii'ne vakf olmağla bâkî kalan karyelerin senesi yüz yirmi bin akçeye olmak üzere doksan bin akçe peşin ile bin altmış yedi cemâziyelevvelinin yirmi beşinci günü vâki' mart-ı evvelinde iltizâm ve kabul ederim şol şartla ki evkâf-ı mezbûru mütevellîsi yedinde olan temessükâtı mûcibince ancak vakf olan karyeleri vârid olan fermânım üzere zabt idüb min-ba'd mîriye kalan karyelere vakf-ı tarafından müdâhale olunmayub bundan akdem bâkî kalan karyeleri vezîr-i azam voyvoda-i mîri ve ümenâ ve amel ne-minvâl üzere zabt û tasarruf edegelmişler ise girü ol-vechle üzere zabt olunmak bâbında berât-ı şerîfim verilmeğın ricâ eyledüğü bin altmış yedi Recebinin yirmi dördüncü günü arz olundukda vech-i meşrûh üzere senesi yüz yirmi bin akçe doksan bin akçe peşin ile berât-ı şerîf verilmek emrim olmuşdur tevcîh idüb bu berât-ı hümâyûnu virdüm ve buyurdum ki emîn-i mezbûr Veli zîde-kadruhû varub vakf olan karyelerden mâadâ bâkî kalan karyeleri bin altmış yedi mart-ı evvelinden zabt ve göresiz vâki' olan küllî ve cüz'î mahsûlâtı ahz û kabz idüb min-ba'd aherden bir ferdi dahl ve taarruz etdirmeyesiz şöyle bile alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız. Hurrîre fi'l-yevmi'l-râbi' Şa'bânü'l-mu'azzam sene 1067 Be-Makâm-ı Kostantiniyye-i mahrûse

Varak No: 25a

Hüküm No:159

Tarihi:17 Şevval 1067

Konusu: Fatıma Hanımın Terekesi-Hüccet

Muhellefâtü'l-merhûme Fatıma

ibnet an-karye-i Semerci ve Bereket zevcen ve ümmen ve erbaa binten ve'l-verâsete münhasıreten fehîm-i defü'-t tahrîr fi'l-yevmi's-sâbi' aşer min-Şevvâli'l-mükerrem li-sene seb'a ve sittîn ve elf.

	GURÛŞ
Alaca kilim	Gurûş 225

⁹ Numaralı hükümde "Bergos" olarak geçmektedir. Diğer yerlerde ilk harf noktasız yazılmış olup "Bergos" kullanımı tercih edilmiştir.

Yorgan	Gurûş 147
Döşek	Gurûş 165
Yasdık	Gurûş 50
Döşek	Gurûş 85
Yasdık	Gurûş 26
sebet sandığı	Gurûş 100
Sahan 2	Gurûş 145
Sahan 3	Gurûş 135
Alaca Kilim 3	Gurûş 370
Kemer kuşak	Gurûş 1900
Kaftan	Gurûş 1300
Ferrace	Gurûş 820
Yasdık	Gurûş 100
Yasdık	Gurûş 50
Bohca	Gurûş 20
İğne	Gurûş 16
Yasdık	Gurûş 27
İbrik	Gurûş 80
Bakır	Gurûş 30
Tebisi	Gurûş 85
Sahan	Gurûş 55
Bakır	Gurûş 75
Bakır	Gurûş 50
Bakır	Gurûş 45
Tencere	Gurûş 135
Alaca kilim	Gurûş 65

Alaca kilim	Gurûş 150
Yorgan	Gurûş 80
Sim dökmeli kapama	Gurûş 210
incü gerdan	Gurûş 800
Küpe çift 1	Gurûş 20
Yüzük 2	Gurûş 80
Kutu	Gurûş 16
Yasdık	Gurûş 23
Sanduk	Gurûş 28
Çintyan	Gurûş 100
Yasdık	Gurûş 300
Yorgan	Gurûş 800
Bargir	Gurûş 1800
(...)	Gurûş 600
Mihr-i müeccel	Gurûş 4000
Cem'ân yekûn	15485
Minhâ el-ihrâcât	

Resm-i kısmet	Gurûş 300
Kasâmiyye	Gurûş 200
Kalemiyye	Gurûş 120
İhzâriyye	Gurûş 25
Dellâliyye	Gurûş 140
Hüddâmiyye	Gurûş 100
Resm-i Kethüdâ yeri	Gurûş 1000

Cem'an yekûn	Gurûş 1880
Muhtelif	13615

Hisse-i zevç	Gurûş 3135
Hisse-i ümm	Gurûş 2090
Hisse-i bint	Gurûş 2090
Hisse-i bint	Gurûş 2090
Hisse-i bint	Gurûş 2090
Hisse-i bint	Gurûş 2090

Varak No: 25a

Hüküm No:160

Tarihi:17 Şevval 1067

Konusu: Yeniçeri Serdarı Tayini-Hüccet

Şerî'at-me'âb Ruscuk Kadısı mevlânâ efendi hazretleri zîde-fazlühû dürer-i tahiyât ilhâkıyla inhâ olunur ki; taht-ı kazânuзда olan yeniçeri serdarı ref' olunub serbest-i üslûm-ı sâbık üzere birinci bölümde Receb Beşe nâm yoldâş serdarı nasb ve ta'yîn ve mektûb ve murâd-ı tahrîr ve irsâl-i huzûr kılınmışdır. Lede'l-vüsûl mezbûru serdarlık hizmetinde istihdâm idüb aheri dahl ve taarruz itdirmeyesiz ve ol-câhibde olan yeniçeri ve acemi ve topçu ve cebeci tâifesini merkûma zabt û rabt ve tevâif-i mezbûredir. Fevt olub câhib-i mîriye âbid ve râci' olan metrukâtı ahz ve kabz ve sûk-ı sultânîde fûruht etdirüb hâsıl olan nukûdu mümzâ ve tahrîr ve müfredât defteri ile teslîm ve bu tarafa gönderib ve lakin hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i kânûn-ı münîf bir ferde rencide ve remîde buyurmayasız. Bâkî-i hemişe şerîat-ı dâim-i bâd

Mehmed Ağa Dergâh-ı Yeniçeriyân-ı âli hâlâ

Varak No: 25a

Hüküm No:161

Tarihi:17 Şevval 1067

Konusu: Yıkılan Kilisenin Yerine Yeni Kilise İnşası Hakkında -İlam

(...) (...)’t-tevfiki’l-mülk(?) (...)’t-tarîk

(.....)

Bir karye ahâlisi kenîse-i münhedimesini îade etdiklerinde evvelki binâsından ziyâde yakununda etdikleri bünyan imâm ve vâkıf olsa şerân tahrîbe kâdir olur mu beyân buyuruldu (.....) oluna.

El-Havâss Allahu alem ve Rasulühü'l-Ekrem olur

Kenîse el-fakîr Ebubekir el-Müe'zzin bi'l-ağnâ

Naklü'l-imâmü's-sebki'l-icmâ' alâ ini'l-kenîse-i edâ-yı hizmet velev bigayr-ı vech-ül enhûr i'âdethâ zikretü'l es-bûtî fî- hasbi'l-hâzatü fî ahbâr Mısır el-Kahire inde zikrû'l-ümerâ'

Mine'l-eşbâh venetayir fil (...) salis

Arapça ibareler

Varak No: 25b

Hüküm No:162

Tarihi: Evahil Şa'bân 1067

Konusu: Timâr Beratı Verilmesi -Fermân

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem Rumeli eyâleti'ne mutasarrıf olan vezîr (boşluk) paşa edâma'llahu Te'âlâ iclâlehû tevkî'-i refî'-i hümâyûna vâsıl oluncak ma'lûm olaki hâlâ fermânım olan yoklamaya dâhil olmayub nişân-ı hümâyûnum almayan dergâh-ı mu'allam çavuşlarından dârende-i fermân vâcibü'l-iz'ân kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ahmed Çavuş zîde-kadruhû Südde-i saâdetime gelüb Vulçitrin ve Niğbolu sâncaklarında Durak ve Çernovi nâhiyesi'nde Esfolon ve Maraşi nâm kârîye ve gayriden altmış iki bin yüz seksen altı akçe ze'âmet berât-ı şerîfimle üzerinde ve tasarrufunda ve ze'âmet-i mezbûrede kimesnenin alakası yoğiken Niğbolu Sancağı'nda Çernovi Nâhiyesi'nde Maraşi nâm kârîye ve gayrimden olan sekiz bin beş yüz seksen altı akçe hisse timârına aherden Rıdvan nâm kimesne Hüseyin mahlûlünden bana verilmişdir deyü dahl ve nizâ' etmekle düstûr-ı mükerrem muazzam-ı muhterem nizâmü'l-âlem sâbıka vezîr-i a'zam olub hâlâ Özi Muhâfazası'nda olan Vezîr Ahmed Paşa edâma'llahu Te'âlâ iclâlehûnun huzûrunda murâfa'a ve tarafeynin temessükâtına nazar olundukda timâr-ı mezbûr mezkûr Ahmed Çavuş hisse-i mezbûru mukaddemâ Hüseyin'in sefere varmaduğundan alub berât itdirüb nizâ' üzere iken mezbûr Hüseyin fevt olub ihtimâmen fevtinde dahî alub berât etdirüb ve mezbûr Hüseyin fevt ve timârı dahî ahere virilmeyin mezbûr Rıdvan'ın mahlûlünde alduğu lağv olduğunda gayri hisse-i mezbûr Asitâne-i saâdetimde mezkûr Ahmed Çavuş'a mukarrer kılunub müceddeden berât ve mukarrer hükmü virilüb mezkûr Rıdvan'ın da'vâsı lağv olmağla hasbî murâfa'ada ibgâ ve mukarrer kılunub mukarrer hükmü virilmekle evâil-i şehri Şabanü'l mûcibince inâyet ricâ etmeğın elinde olan berâtı mûcibince mukarrer olmak emrim olmuşdur buyurdum ki hisse-i mezbûru mezkûrun elinde olan berâtı ve sâir temessükâtı mûcibince ibkâ ve mukarrer ve kemâ-kân zabt û tasarrıf itdirüb min-ba'd murâfa'adan cevâbı verilen mezkûr Rıdvan ve taraf-ı aherden bir ferdi dahl ve taarruz etdirmeyesin dahl olunub tahvîl ve tarihine düşen mahsûlünden sene be-sene (...) alınmış iken hükm idüb gerüye bi-kusur alıveresin şöyle bilesiz alâmet-i şerîfeye i'timâd kılasız. Tahrîren fî evail-i şehri Şa'bânü'l-muazzam sene 1067Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse. Tıbkü'l-asluhu'l-âli Hurreire El-fakîr Mustafa El-Kadı (...) hümâyûn be-vilâyet-i Rumeli ufıye subhânehû

Varak No: 25b-26a

Hüküm No:163

Tarihi: Evahir Şa'bân 1067

Konusu: Ruscuk ve Prevadı Köyüne Ait Cizye Defteri-Hüccet

Defter oldur ki cizye-i gebrân vilâyet-i Ruscuk nâm-ı diğerkarye-i Prevadı (...) sene 1067 ber- müceb defter-i atık.

Cizye-i Kasaba-i Ruscuk der-mahalle-i zîr ve bâlâ tâbi-i mezbûr	Hâne213
Muâf ,Cizye Viran tâbi'-i kasaba-i mezbûr	Hâne99
Cizye-i Rande-i Küçük tâbi'-i mezbûr	Hâne100
Cizye-i Rasıde-i Büzürk	Hâne42
Cizye-i Koçi tâbi'-i kazâ-i mezbûr	Hâne121
Cizye-i Maratin tâbi'-i mezbûr	Hâne143
Cizye-i Taban tâbi'-i mezbûr	Hâne40
Cizye-i Eski İsmail	Hâne 71
Cizye-i Tobre tâbi'-i mezbûr	Hâne42
Cizye-i Börüce tâbi'-i mezbûr	Hâne26
Cizye-i Sarısınan tâbi'-i mezbûr	Hâne38
Cizye-i Maçlova maktû'	Hâne22390
Muâf cizye-i Ablanova tâbi'	Hâne42
Muâf,cizye-i Macka	Hâne46
Cizye-i Şorkobrod	Hâne17
Muâf, cizye-i Bergos	Hâne62
Cizye-i Dimükle	Hâne150
Muâf, cizye-i Basarba	Hâne110
Cizye-i İsfelanik	Hâne250
Cizye-i Berovice	Hâne137
Cizye-i Batın	Hâne29
Cizye-i Belcova	Hâne35

Cizye-i Obranik	Hâne130
Cizye-i Kostaniçe	Hâne118
Cizye-i Lebnik	Hâne160
Cizye-i Çernovi	Hâne76
Cizye-i Çeronova-i Müslim	Hâne9
Cizye-i Çalık	Hâne12
Muâf,cizye-i Zarubrot	Hâne11
Cizye-i Ustrunca	Hâne8
Cizye-i Pireblene	Hâne5
Cizye-i Sağırlar	Hâne13
Cizye-i Kuşak	Hâne79
Çiftlik-i Ali Ağa Karye-i Bazın ber-vech-i maktû‘	Hâne960
Çiftlik-i Mustafa Ağa Der-Karye-i Bergos ber-vech-i maktû‘	Hâne960
Çiftlik-i Bayram Ağa Der-kurb-ı Kasaba-i mezbûr ber-vech-i maktû‘	Hâne 940
Çiftlik-i Mehmed Çavuş Der-kurb-ı Kasaba-i mezbûr ber-vech-i maktû‘	Hâne 480
Çiftlik-i Mehmed(...) mîri livâ-i(...) Der-karye-i Çernovi der-kurb-ı... mezbûr	Hâne680
Ahmed Efendi kulubesi Der-kurb-ı Kasaba-i mezbûr ber-vech-i maktû‘	Hâne 1600
Çiftlik-i Abdi Çelebizâde Der-kurb-ı Geyikler ber-vech-i maktû‘	Hâne 480
Çiftlik-i Kapudan-ı Tuna Der-Karye-i Bergos ber-vech-i maktû‘	Hâne 160
Çiftlik-i Bayram Çelebi Der-karye-i Krasna ber-vech-i maktû‘	Hâne480
Çiftlik-i Mustafa Ağa Der-Karye-i Manastır ber-vech-i maktû‘	Hâne320
Çiftlik-i El-Hacc Ahmed Arnavudzade Der-Karye-i Krasna	Hâne 480
Yekûn ber-vech-i maktû‘	

Varak No: 26a

Hüküm No:164

Tarihi:5 Zılkaade 1067

Konusu: Tuna Kıyısındaki Kasabalardan Avarız Vergisi Toplanmasına Yönelik İhtar-Fermân

Mefâhirü'l-kudât ma'âdini'l-fezâil ve'l-keîâm mevlânâ Tuna yalısında mîri arpa ocakluğu olan yerlerin kadıları zîde fazluhûm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl oluncak ma'lûm ola ki;

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân bi'l-fiil arpa emini olan Hüseyin zîde-kadruhû Dersâdetime arzihâl idüb zıkr olunan kadılıklarda avâriz bedeli ıstabl-ı âmirem mühimmâtıçün arpa tahsîl olundukda rûz-ı kâsımdan mukaddem dâhil-i anbâr olunmak mu'tâd-ı kadîm iken karyeler re'âyâsı firar idüb avâriz olunmak icâb eder emlak ve arâzilerini tasarruf edenleriz askerî ve kuloğluyuz ve seyidiz deyu emr ve defter mûcibince avârizları mukâbelesinde lâzım gelen arpacı virgüde taallül ve muhâlefet eylemeleri ile mîri arpaya küllî zarûret ve kesr ve noksan müretteb olur avâriz alınmak icâb eder emlâk ve arâzi tasarruf edenler her kimler ise avâriz mukâbelesinde lâzım gelen mîri arpalı emr u defter mûcibince tahsîl etdirülüb hilâf-ı emr û defter kimesneye taallül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîf verilmek ricâ ederim deyu bildüğü ecilden imdi tuğralu defterce mukaddemâ verilen emr-i şerîf mûcibince kanun-ı kadîm evveligeldüğü üzere tahsîl etdirilmek emrim olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu babda sâdır olan emrim üzere amel idüb (.....) kaziye verdüğü üzere olub ol-takdîrce zıkr olunan kadılıklarda avâriz alınmak icâb eder emlâk ve arâzi tasarruf edenler her kimler ise avâriz mukâbelesinde lâzım gelen mîri arpacı mukademâ ve hâlâ verilen emr ve defter mûcibince ve kadîmden evveligeldüğü üzere rûz-ı kâsımdan mukaddem tahsîl ve der-anbâr idüb biz askerî ve kuloğlu ve seyyidiz deyu hilâf-ı emr ve defter kimesneye inâd ve muhâlefet etdirmeyesiz el-hâsıl arpa-i husûs ıstabl-ı âmiremin ehemm umûrundanır şayet kıyâs olunmaz tekayyüd ve ihtimâm idüb kesr ve defterden ve noksan hânedan ve himâye olunmağla mîri arpanın tahsîli bi-ahere kalmağla zarûrete bâ'is olmağdan ve hilâf-ı şer'-i şerîf ve kanûn taaddî ve tecâvüzden begâyet-i isrâr edesiz emr-i aher irsâline muhtâc eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız. Tahrîren fi 18 min- Ramazanü'l-mübârek sene 1067.Vasale ileynâ 5 min-Zılka'adetü'şerîfe fi't-tarihü'l-mezbûr.

Varak No: 26a

Hüküm No:165

Tarihi: Gurre-i Zîlkade 1067

Konusu: Yasakçı Tayini-Hüccet

Şerî'at şî'âr Ruscuk Efendisi (boşluk) zîde-ilmuhû (boşluk) dürer-i tahiyyât-ı sâfiye ve meveddet-numûn ithâfi takdîminden sonra muhibbâne inhâ ve i'lâm olunur ki haliyen taht-ı kazânuzda vâki' yasakçı yoldaşlar ref' olunub yerlerine uslûb-ı sâbık üzere Dergâh-ı âlî yeniçerilerinden Mehmed Beşe (boşluk) nâm yoldaşlar yasakçı nasb ve ta'yîn ve işbu mektûb meveddet tahrîr olunub gönderilmişdir vusûlünde me'mûldur ki evveligeldiği mu'tâd-ı kadîm üzere merkûmları yasakçılık umûrunda istihdâm idüb aherden bir ferdi dahl ve taarruz etdirmeyesiz. Bâkî-i hemîşe dâ'im-

bâd tahrîren fî gur-re-i şeh-r-i Zîlkadetü'ş-şerîfe sene seb'a ve sittîn ve elf. Bekçibaşı dergahâ-ı ali

Varak No: 26a

Hüküm No:166

Tarihi: Gur-re-i Zîlkade 1067

Konusu: Kıptilerin Cizye Tahsili-Fermân

Tıbk-ı asluhu'l-mutâ' nemakahü'l-fakîr ileyhi subhânehû Es-Seyyid Nurullah ibn-i es-Seyyid Ali el-Hüseyni el-Kadı bi-medîne-i Niğbolu ufiye anhümâ

Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdini'l-fezâil ve'l-keâm Niğbolu Kıptiyân aklâmına tâbi' olan ser-gedik kadıları zîde-fazlühüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki; Ömer zîde-kadruhû Dersââdetime arzihâl idüb aklâm-ı mezbûrenin bin altmış yedi Zilhiccesinin yirmisinden cizyeleri tahsîline emr ve defter ve berât ile me'mûr olmağla zamânı hulûl eyledikte elinde olan berât ve emr-i şerîf mücibince itdirilmek bâbında emr-i şerîf verilmek ricâ ederim deyu bildirdüğü ecilden imdi emr idüb buyurdum ki hükm-i şerîfimle mezbûr vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahî aklâm-ı mezbûre kıptiyânının târîh-i mezbûra mahsûb olmak üzere cizyelerin elinde olan berât ve emr-i şerîf mücibince sene-i mezbûre Zilhiccesinin yirmisinde mübâşeret ve vakt-i zamanıyla cem' ve tahsîl itdiresüz hilâf-ı emr ve berât kimesneye taallül ve muhalefet etirmeyesiz canib-i mîriye gadr olmağın ve hilâf-ı şer' ve kanun zulm ve teaddiden ziyâde ihtirâz eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız. Hurrîre fî't-târîhi'l-mezbûr. Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse.

Varak No: 26b

Hüküm No:167

Tarihi: Evasıt Ramazan 1067

Konusu: Timâr Tevcihi-Hüccet

Hazret-i Mevlânâ-yı şerî'at-me'âb

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdini'l-fazl ve'l-keâm Mevlâna (boşluk) Kadısı zîde-fazlühü ba'de't-tehiyyetü's-sâf inhâ olunur ki Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Niğbolu Alaybeyisi Mustafa zîde-kadruhû mektûb gönderüb Niğbolu Sancağı'nda Çernovi nâhiyesi'nde Kuş nâm Karye ve gayriden altı bin akçe timâra mutasarrıf olan İbrahim beş ve altı seneden berü me'mûr olduğu seferlere ve kara ve deniz yalıları muhâfazasına ve bu sene-i mübâreke vâki' olan dernek ve cem'iyete mevcûd bulunmadığı ecilden timârı mahlûl olduğu i'lâm itmeğın erbâb-ı istihkâkından dârende-i hurûf Ömer'e tevcîh olunmak bâbında bildirmekle zikr olunan altı bin akçe timâr terk-i hidmet eden merkûm İbrahim tahvîlinden sancâğında sâkin olub Alaybeyisi bayrâğı altında sefere etmek sartıyla sene seb'a ve sittîn ve elf ramazânın on birinci gününde mezbûr Ömer'e tevcîh olunub berât etdirinceye dek zabtiçün tahvîl mektûbu verilmişdir gerekdir ki timâr-ı mezbûru merkûm İbrahim tahvîlinden mesfûr Ömer'e zabt û tasarruf etdirüb neferden bir ferdi dahl ve taarruz etdirmeyesiz tahvîl tarihine düşen mahsûlünde nesnesin almış ise ba'de'l-yevm hükm

idüb kendüye aliveresiz. Tahrîren fî evâsıt-ı Ramazanü'l-mübârek fî't-tarihi'l-mezbûr. Be-sahrâ-yı Hacıoğlu Pazarı.

Varak No: 26b

Hüküm No:168

Tarihi: Gurre Şevvâl 1067

Konusu: Atlı Kassam Tayini-Hüccet

Bizim kethüdâ-i sâbık ref'etlü Ali Çelebi ve fahrü'l-kudât Mevlânâ Şeyhi Efendi dâme muvakkara (...) ba'de'd-du'â'ü't-tâc inhâ olunur ki

İşbu sene seb'a ve sittîn ve elf şevvâlü'l-mükerreminin onuncu gününde umûmen sağ ve orta kolda olan kazâyaya sizi atlı kassâmı nasb ve ta'yîn olunmuşsuzdur gerekdir ki kazâyaya-yı mezkûra tarafımızdan kassâm olanların yerlerinde makbûza olan rûsûmu kalîl ve kesîr her ne ise bir perakende mazbût olan deftere kendi kalemleri kayd etdirüb ahz ve kabz eylesesiz ve elinde kısmet mektûbi olmayan kadılara umûr-ı kısmet-i askeriyeyi sipâriş idüb bir tarafı i'lâm eylesesiz ve yol üstünde râside geldiğiniz mevâdi askeriyeyi bi'z-zât sen görüb bi'l-farizetü's-şer'iyye tevzî' ve taksîmden sonra rusûm-ı mu'tâdeyi ahz ü kabz eylesesiz muhassilü'l-keâm sana küllî i'timâdımız olmağın hiyâneti zuhûr edenlerin azl ve tayîni ve mezbûrların teftiş ve tefahhus size tefvîz olunmuşdur şükr u şikâyeti makbûlümüzdür ve mahzarlardan Mustafa Çelebi ta'yîn olunmuşdur istihdâm eylesesin. Hurrîre fî gurre-i Şevvâli'l-mükerrem li-sene el-merkûm siz ki kudât efendilerimiz mezbûr Ali Çelebi bizim mahsûs ve mutemed-i aleyh adamımızdır iki gün hareket idüb düşen mevâdın anların ve re'yları ile tahrîr ve makbûzâtınıza müfredât defteri ile teslîm eylesesin.

Mine'l-fakîr Es-Seyyid Mehmed El-emin vel-Kâzasker-i Rumeli.

Varak No: 26b

Hüküm No:169

Tarihi:6 Şa'bân 1067

Konusu: Ruscuk Mukataasında Maaş Tevcihi-Fermân

Nişân-ı şerîf-i âlişân-ı sâmi-i mekân tuğrâ-yı gara-yı cihânsitân-ı hakânî hükmü oldur ki;

Memâlik-i mahrûsemde du'â-gûy vazîfesi'ne mutasarrıf olanların esâmileri mir-i mirân nâmıyla tebdîl olunub ve bazıları dahî müstehak olmağla defter-i cedîd tahrîr olunması ve müstehak olanların vazîfelerin defter-i cedîde kayd olunmak bâbında hatt-ı hümayûn-ı saâdet-makrûnumla fermân-ı âlişânım sâdır olmağın işbu dârende-i fermân-ı hümayûn kıdvetü's-sâdât Şeyh Geylani bin Hasan'ın Ruscuk mukâtaasından yevmi on akçe vazîfesi olub fevt oldu deyu Şeyh Ramazan nâm kimesneye tevcih olunub lakin kabulü gayri vâki'a olmağla ibkâ ve mukarrer kılunub ve âher berâtıyla dahî Edirne cizyesinden yevmi sekiz akçesi olub cizyeden olanlar umûmen ref' olunmağla yevmî on akçe vazîfesine zamm olunub cem'ân on sekiz akçe olmak üzere Ruscuk mukâtasından almak üzere tebdîl ve defter-i cedîde kayd olunmak fermânım olmağın bin altmış yedi Şaban'ının altıncı gününde müceddeden bu berât-ı hümayûnu verdim ve buyurdum ki mûma-ileyhe varub vech-i meşrûh üzere nasb olunan on sekiz akçedir Ruscuk mukâtaası mahsûlünden emîn olanlardan

alub mutasarrıfa olub devâm-ı ömr ve devletim ed'iyyesine müdâvemet üzere ola şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahîren fi yevmis-sâdis şehri Şa'bânü'l-muazzam li-sene seb'a ve sittîn ve elf.Be-makamı Mahrûse-i Kostantiniyye.

Varak No: 27a-27b

Hüküm No:170

Tarihi:6 Şa'bân 1067

Konusu: Ruscuk Kazasında Arpa Tahsili-Hüccet

Defter oldurki işbu 1067 senesine mahsub olmak üzere Ruscuk kazasında Arpa hânesi viiregelen karyelerin ayan-ı vilayetve reaya magrifetleriyle za'if ve girihtelerin ihraçve asıla zam olmagla altıyuz elli beşhâne mevcut olub ve her hâneye yirmi birer buçuk kile-i İstâbul-i şa'îr ikiyüz yirmi üç akçe navul-ı sefine olmak üzere (....) ve defter olunub cem'ine memur olan Hüseyin Ağa yedine verildi. Hurrîre fi yevmis-samin aşer min şehri Zîlkadetü'ş-şerîfe sene seb'a ve sittîn ve elf. Bekçibaşı dergahâ-ı ali fî't-tarihi'l-mezbûr

Mahalle-i Câmi'-i Cedîd	Hâne 6, yalnız altı hânedir
Mahalle-i Câmi'-i Atîk	Hâne 1, yalnız bir hânedir
Mahalle-i El-Hacc Musa	Hâne 12, yalnız on iki hânedir
Mahalle-i Kara Mustafa	Hâne 5 ,yalnız beş hânedir
Mahalle-i Arık Ramazan	Hâne 5 ,yalnız beş hânedir
Mahalle-i Bacanak	Hâne 1, yalnız bir hânedir
Mahalle-i Faik	Hâne 2,5 ,yalnız ikibuçuk hânedir
Mahalle-i Mesih	Hâne 3 ,yalnız üç hânedir
Mahalle-i Mahmudvoyvoda	Hâne 2, yalnız iki hânedir
Mahalle-i Ermeniyan	Hâne 7 ,yalnız yedi hânedir
Mahalle-i Kefsen(?)	Hâne 23, yalnız yirmi üç hânedir
Karye-i Batın	Hâne 12,5, yalnız on iki buçuk hânedir
Karye-i İsvalenik ¹⁰	Hâne 12, yalnız on iki hânedir
Karye-i Maçlık?	Hâne 2, yalnız iki hânedir
Karye-i Vetova	Hâne 27 ¹¹ ,yalnız iki buçuk hânedir

¹⁰ Bazı yerlerde "İsfelanik" şeklinde geçmektedir.

¹¹ Hâne sayısı rakamla 27 verilirken yazıyla 2,5 olarak verilmiştir.

Karye-i Güğümlü	Hâne 4 ,yalnız dört hânedir
Karye-i Bekirismili	Hâne 14, yalnız on dört hânedir
Karye-i Osteriçe	Hâne 8,5,yalnız sekiz buçuk hânedir
Karye-i Manastır-ı kebîr	Hâne 1, yalnız bir hânedir
Karye-i Koşov	Hâne 7 ,yalnız yedi hânedir
Karye-i Beşpınar	Hâne 5 ,yalnız beş hânedir
Karye-i Tirsinik	Hâne 12, yalnız on iki hânedir
Karye-i Hoçeki	Hâne 8 ,yalnız sekiz hânedir
Karye-i Semerci	Hâne 10, yalnız on hânedir
Karye-i Dimükle	Hâne 26,5 yalnız yirmi altı hânedir ¹²
Karye-i Gölpınar	Hâne 1 ,yalnız bir hânedir
Karye-i Bazın	Hâne 10 yalnız on hânedir
Karye-i Balabanlı	Hâne 2,5 ,yalnız iki buçuk hânedir
Karye-i Obretenik	Hâne 15, yalnız on beş hânedir
Karye-i Börünce	Hâne 10 ,yalnız on hânedir
Karye-i Bozuca	Hâne 3,5 ,yalnız üç buçuk hânedir
Karye-i Brestovice	Hâne 3, yalnız üç hânedir
Karye-i Şerakobrod ¹³	Hâne 4, yalnız dört hânedir
Karye-i Ablanova-yı Müslim	Hâne 8,5 ,yalnız sekiz buçuk hânedir
Karye-i Beyalanı	Hâne 12, yalnız on iki hânedir
Karye-i Kostaniçe	Hâne 14, yalnız on dört hânedir
Karye-i Avoslar	Hâne 3, yalnız üç hânedir
Karye-i Yaylacık	Hâne 3,5, yalnız üç buçuk hânedir
Karye-i Karahisarlar	Hâne 8, yalnız sekiz hânedir
Karye-i Hacıfakih	Hâne 6, yalnız altı hânedir

¹² Hâne sayısı rakamla 26,5 verilirken yazıyla 26 olarak verilmiştir.

¹³ Diğer yerlerde “Şorkobrod” olarak geçmiştir.

Karye-i Timurcular	Hâne 5, yalnız beş hânedir
Karye-i Taban	Hâne 7, yalnız yedi hânedir
Mahalle-i (silik)	Hâne 2,5, yalnız iki buçuk hânedir
Karye-i Rahova	Hâne 11, yalnız on bir hânedir
Karye-i Kosava-i Gebran	Hâne 9,5, yalnız dokuz buçuk hânedir
Karye-i Köhne İsmil	Hâne 10, yalnız on hânedir
Karye-i Maratin	Hâne 7,5, yalnız yedi buçuk hânedir
Karye-i Sarı Eynenik	Hâne 4,5, yalnız dört buçuk hânedir
Karye-i Helvacı Yenicesi	Hâne 1, yalnız bir hânedir
Karye-i Yalu	Hâne 9,5, yalnız dokuz buçuk hânedir
Karye-i İslapoli	Hâne 15, yalnız on beş hânedir
Karye-i Orhan-ı Kebîr	Hâne 9, yalnız dokuz hânedir
Karye-i Korkal	Hâne 1, yalnız bir hânedir
Karye-i Berişlan	Hâne 3, yalnız üç hânedir
Karye-i Çelnov	Hâne 3, yalnız üç hânedir
Karye-i Karasulu	Hâne 2,5, yalnız iki buçuk hânedir
Karye-i Koşarna	Hâne 9, yalnız dokuz hânedir
Karye-i Hotence	Hâne 6,5, yalnız altı buçuk hânedir
Karye-i Rahova	Hâne 8,5, yalnız sekiz buçuk hânedir
Karye-i Örenlik	Hâne 3, yalnız üç hânedir
Karye-i Arvah	Hâne 4, yalnız dört hânedir
Karye-i Tutrakan	Hâne 16, yalnız on altı hânedir
Karye-i Karakocalı	Hâne 7, yalnız yedi hânedir.
Karye-i Belcov ¹⁴	Hâne 4, yalnız dört hânedir
Karye-i Yörükler	Hâne 4, yalnız dört hânedir.

¹⁴ Daha önce “vav” harfinden sonra “he” harfi ile yazılmış ve “Belcova” şeklinde okunmuştur.

Karye-i Sağırlar	Hâne 2, yalnız iki buçuk hânedir ¹⁵
Karye-i Lebnik	Hâne 13, yalnız on üç hânedir
Karye-i Güvece	Hâne 6, yalnız altı hânedir
Karye-i Purasani	Hâne 7, yalnız yedi hânedir
Karye-i Orhan-ı Sagır	Hâne 6,5, yalnız altı buçuk hânedir
Karye-i Aslanlı	Hâne 4, yalnız dört hânedir
Karye-i Gagalya	Hâne 4,5, yalnız dört buçuk hânedir
Karye-i Kuzgunluk	Hâne 4,5, yalnız dört buçuk hânedir
Karye-i Kulkallar	Hâne 1, yalnız bir hânedir
Karye-i Caferova	Hâne 4,5, yalnız dört buçuk hânedir

Karye-i Sarısinanlar	Hâne 7 yalnız yedi hânedir
Karye-i Kışla	Hâne 6,5 yalnız altı buçuk hânedir
Karye-i Beşevli	Hâne 13 yalnız on üç hânedir
Karye-i	Hâne 3, yalnız üç hânedir
Karye-i Harkalanı	Hâne 1,5, yalnız bir buçuk hânedir
Karye-i Balpınar	Hâne 4,5 yalnız dört buçuk hânedir
Karye-i Dirnova	Hâne 3 ,yalnız üç hânedir
Karye-i Orhanlar	Hâne 2 yalnız iki hânedir
Karye-i Kovancılar	Hâne 17,5 yalnız on yedi buçuk hânedir
Karye-i Kosova-i Müslîm	Hâne 3, yalnız üç hânedir
Karye-i Kahramanbazırganı	Hâne 2, yalnız iki hânedir
Karye-i Hâcioğulları	Hâne 3, yalnız üç hânedir
Karye-i Çanakçılar	Hâne 3,5 yalnız üç buçuk hânedir
Karye-i Kurşova	Hâne 6 ,yalnız altı hânedir

¹⁵ Hâne sayısı rakamla “2” yazarken yazıyla “2,5” olarak verilmiştir.

Karye-i Karamehmedîler	Hâne 7,5 ,yalnız yedi buçuk hânedir
Karye-i Alaeddin Yenicesi	Hâne 4 ,yalnız dört hânedir
Karye-i Hâcîfâkih	Hâne 5 ,yalnız beş hânedir
Karye-i Dayhızırlar	Hâne 6, yalnız altı hânedir
Karye-i Senova	Hâne 2,5 yalnız iki buçuk hânedir
Karye-i Divaneyusuflar	Hâne 1, yalnız bir hânedir
Karye-i Sarıgöl	Hâne 2, yalnız iki hânedir
Karye-i Balpınar Yenicesi	Hâne 1,5 yalnız bir buçuk hânedir
Karye-i Uzuncaorman	Hâne 4,5 yalnız dört buçuk hânedir
Karye-i Karaağaç	Hâne 3, yalnız üç hânedir
Karye-i Çaltıklar	Hâne 1 yalnız bir hânedir
Karye-i İsrailler	Hâne 2,5, yalnız iki buçuk hânedir
Karye-i Üzerler	Hâne 1, yalnız bir hânedir
Karye-i Yıldırımlar	Hâne 2 yalnız iki hânedir
Cem'ân yekûn hâne	655 yalnız altıyüz elli beş hânedir

Tıbk-ı asluhu'ş-şerîfû'l-âlî nemakahû'l-fakîr ileyhi subhânehû Ahmed en-Nâibi be-Medîne-i Tırnova ufiye anhû

Varak No: 27b

Hüküm No:171

Tarihi: 13 Zilhicce 1067

Konusu: Yeniçeri, Korucu vs Serdar-ı Ekrem Ahmet Paşa'nın Hizmetine Katılmaları- Fermân

Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'deni'l-fazl ve'l-keâm Silistre ve Niğbolu ve Vidin ve Çirmen ve Kırkkilise Sancakları'nda vâki' olan kadılar zide fazlühûm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zikr olunan kazâlarda yeniçeri serdârları zîdehû kadrühûm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl oluncak ma'lûm ola ki;

Taht-ı kazâ-i adâletlerünüzde vâki' kurâlarda sâkin mütemekkin yeniçeri ve oturak ve korucu darânına cümlesi kalkub sâbıkâ vezîrim olub hâliyen Özi eyâleti ile seraskerim olan düstûr-ı ekrem vezîrim Ahmed Paşa edâma'llahû iclâlehûnun yanına ta'cîl üzere varub hidmet-i muhâfazada ve sâir iktizâ eyleyen hidmet-i aliyemde mevcûd bulunmaları bâbında fermân-ı âlîşânım sâdir olub yeniçeri çavuşları ta'yîn ve irsâl olunmağla siz ki yeniçeri serdârlarınız dârân çavuşlar ma'rifetiyle tevâif-i

mezbûreyi kaldırub muaccel-i ale't-ta'cîl çavuş-ı mezbûr mübâşeretiyle vezîr-i müşârün-ileyhin yanına gönderüb ve siz ki serdârlarsız maan kalkub ittifâk ile fermânım olduğu üzere hizmet-i muhâfızlara da iktizâ eyleyen hidemât-ı hümayûnda mevcûd bulunub avk ve te'hîrden begâyet-i ihtirâ eylesiz deyû bi'l-fiil vüzerât ile yeniçerim ağası olan düstûr-ı Ekrem Mehmed Paşa edâma'llahû iclâlehû tarafından mektûb virilmeğın mücibince amel olunması emrim olmuştur. Buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda sâdır olduğu fermân kazâ-yı (.....)ve müşârün-ileyh tarafından verilen mektub mücibince amel idüb min-ba'd hilâfına cüvâr göstermeyesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılınız. Hurrîre fi- evâhir-i Şevvâli'l-mükerrrem li-sene seb'a ve sittîn ve elf. Sahrâ-yı Boğazhisar Vasale ileynâ fi 13 min-Zilhicceü'ş-şerîfe fi't-tarihi'l-mezbûr.

Varak No: 27b

Hüküm No:172

Tarihi:20 Zilhicce 1067

Konusu: Yeniçeri Serdarı Tayini-Hüccet

Şerî'at şî'âr mevlânâ Ruscuk Kadısı Efendi hazretleri zîde-fazlühû dürer-i tehiyyât-ı sâfiyât ilhâkıyla muhibbâne inhâ' olunan budur ki;

Taht-ı kazânızda olan yeniçeri serdarı ref' olunub yerine uslûb-ı sâbık üzere Kırkınıcı Cemâatte Ali Beşe nâm yoldaş serdarı nasb ve ta'yîn olunub gönderilmiştir. Lede'l-vusûl mezbûr evveligeldüğü üzere serdarlık emrinde istihdâm idüb aheri dahl ve taarruz etdirmeyesiz ol-câhibde olan yeniçeri ve acemioglanı ve topçu ve cebeci dahî merkûma zabt u rabt ve tevâif-i mezbûreden fevt olub cânib-i mîriye âbid ve râfi' olan metrûkâtı ahz û kabz ve sûk-ı sultânîde fûruht etdirüb hâsıl olan nükûdu mûmza ve mahtum müfredât defteriyle teslîm ve (silik) etdiresiz ve lakin hilâf-ı şer' ve kanuna bir ferdi rencîde ve remîde itdirmeyesiz. Bâkî-i enâm şerî'at-ı dâime bâd. Tahrîren fi'l-yevmi'l-işrîn min-Zilhiccetü'ş-şerîfe sene 1067

El-Fakîr Mehmed Ağa-yı Yeniçeriyân-ı Dergâh-ı âlî.

Varak No: 28a

Hüküm No:173

Tarihi:15 Zilhicce 1067

Konusu: Rumeli de Sultan Murat Vakfına Ait Vergilerin Sorunsuz Toplanması- Fermân

Aksa kudâtü'l-müslimîn evvelî-valât-ı muvahhidîn mi'mâri-i vârisi ulûmü'l-enbiyâi ve'l-mürselîn hücceti'l-hak ale'l-halk ecmâînü'lmuhtas inâyeti'l-Melikü'l-Mu'în Edirne ve Dimetoka kadıları zîde-fezâilühümâ ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdini'l-fezâil ve'l-keâm Gümülcine ve Çirmen ve Silistre ve Şumnu ve Yenipazar ve Karınabâd be Ruscuk ve Karacık Kadıları ve Prevadi nâsı ve sâir Muradiye Evkâfi perâkendesı olan yerlerin kadıları zîde fazlühüm tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl oluncak ma'lûm ola ki, kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Yusuf zîde kadruhû Dersââdetim'e arzihâl idüb Edirne'de vâki' merhûm magfirunleh Sultan Murad Han tâbe-serâhû Evkâfi'nın perâkende re'âyâsının bin altmış yedi senesinin evkâf-ı mezbûre mütevellisi tarafından mühürlü temessük ile bana der-uhde olunub

defterde mukayyed re'âyâsının resm-i bennâk ve âdet-i ağnâm ve cürm-i cinâyet ve bâdhevâ ve yave ve kaçkun ve mal-ı gayıb ve mal-ı mefkûd ve zimmî re'âyâsının vakf-ı cizyeleri ve ispençeleri ve sâir defterde cânib-i vakfa kayd olunan küllî ve cüz'î mahsûlâtı kadîmden evveligeldüğü üzere kanun ve defter mûcibince taleb eyledüğünde alaybeyi olan (boşluk)nâm kimesne re'âyâyı tahrîk idüb vakıf cizyesini virdürmeye mâni' olub cânib-i vakfa gadr eder elimde olan temessük mûcibince kadîmde evveligeldüğü üzere tahsîl etdirilmek bâbında emr-i şerîf verilmek ricâ ederim deyü elimde olan temessük mûcibince ve kadimden evveligeldüğü üzere tahsîl etdirilmek emr idüb buyurdum ki hükm-i şerîfimle mezbûr vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahî evkâf-ı mezbûrenin defterde (...) zimmî re'âyâsının vakf cizyelerini ispençelerini müslümânân re'âyâsının resm-i bennâkların ve sâir defterde vakf-ı hâsıl kayd olunan küllî ve cüz'î hukûk ve rusûmların kadîmden evveligeldüğü üzere evkâf-ı mezbûre mütevellîsinin temessükü ve kanun ve defter mûcibince vakf için taleb ve tahsîl etdirdüb hilâf-ı kanun ve defter kimesneye taallül ve inâd etdirmeyesiz mâni' olanları men' ve def' eylesiz cânib-i vakfa gadr olmakdan ve hilâf-ı şer' ve kanûna taaddî ve tecâvüzden begâyet-i ihtirâm edüb vech-i meşrûh üzere emrimi merettebe getüresiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasz. Hurrîre fî 28 min-Şevvâlü'l-mükerrrem sene 1067.Vasale ileynâ fî 15 min-Zilhicceü'ş-şerîfe fî't-tarîhi'l-mezbûr Be-makâm-ı Kostantiniyetü'l-mahrûse.

Varak No: 28a

Hüküm No:174

Tarihi:15 Zilhicce 1067

Konusu: Sefer Giderleri İçin Avarız Hânelerinden Bedeli Menzil Toplanması-Fermân

Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdini'l-fezâil ve'l-keâm Niğbolu Sancağı'nda vâki' olan kadılar zîde-fazlühüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl oluncak ma'lûm ola ki;sefer-i hümâyûnum mühimmâtıçün umûmen memâlik-i mahrûsemde vâki' avârızhânelerinden bedel-i menzil tahsîl olunmak fermânım olmağın livâ-i mezbûrede vâki' altı bin yedi yüz doksân yedi hânelerinin bin altmış sekiz senesine mahsûb olmak üzere bedel-i menzilleri tahsîl, sâbıkâ Silahdârlar Kâtibi Mustafa zîde-mecduhûya tâbi' İsmail zîde-kadruhûya der-uhde olunub eline mühürlü ve nişanlı mevkûfât defteri sûreti virilmeğın zaman-ı hulûl eyledükde mûcibince tahsîl etdirilmek emr idüb buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahî livâ-i mezbûrda vâki' ol-mikdâr avârız hânelerinin tarih-i mezbûre mahsûb olmak üzere her bir hânelerinden üçer yüz akçe bedel-i menzilleri irsâl olunan mühürlü ve nişanlı mevkûfât sûreti mûcibince vakt-ı zamanıyla sefer-i hümâyûnum mühimmâtı için cem' ve tahsîl etdiresiz ve bundan mâadâ mübâşirin ma'îşetiçün her bir hânesinden yirmişer akçe aldurub bundan ziyâde bir akçe virmeye aldurmayasız gurûş bulunduğı yerlerde gurûş aldırub gurûş bulunmadığı yerlerde kâmil gurûş seksener akçe ve esedî gurûş başına yetmişer akçe aldurub ve tefâvüt gurûş ve kesr-i mizan ve hüddâmiye (.....) ve sâir bahâyâ ile bir akçe virmeye aldurmayasız ve zuyûf ve kızıl akçe aldurmayasız ve eline altun ve gurûş alunur deyü re'âyâmı ta'ciz etdirmeyesiz gerek defterden ve tefâvüt hânedan ve fermânımdan ziyâde akçe alınmak ile re'âyâyâ hilâf-ı şer' ve kanuna taaddî ve tecâvüzden begât-i ihtirâz idüb vech-i meşrûh üzere olan emrim yerine getüresiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.Vasale ileynâ fî 15 min-Zilhicceü'ş-şerîfe li-sene seb'a ve sittîn ve elf.

Varak No: 28b

Hüküm No:175

Tarihi:15 Zilhicce 1067

Konusu: 1068 Senesine Ait Bedeli Nuzül Vergisi-Hüccet

Defter oldur ki,

İşbu bin altmış sekiz senesine mahsûb olmak üzere Ruscuk Kazasında bedel-i nuzül viregelen karyelerin a'yân-ı vilâyet ma'rifetiyle girihteleri asla zamm olunub cem'ine me'mûr olan İsmail Ağa yedine ba'de'l-hesâb vaz' olunan defterdir ki zikr olunur. Hurrire fi't-tarihi'l-mezbûr.

	Hâne
Câmi'-i Cedîd Mahallesi	
Câmi'-i Atîk Mahallesi	
El-Hâcc Musa Mahallesi	
Mahmud Voyvoda Mahallesi	
Arık Ramazan Mahallesi	
Bacanak Mahallesi	
Mesih Mahallesi	
Karamustafa Mahallesi	
Faik Mahallesi	
Ermeniyan Mahallesi	
Kefere Mahallesi	
Karye-i Batın	
Karye-i İsvalenik	
Karye-i Mahlova nâm Karye	
Karye-i Vetova	
Karye-i Güğümlü Yenicesi	
Karye-i Bekirismili	
Karye-i Osteriçe	

Karye-i Manastır-ı kebîr	
Karye-i Koşov	

Varak No: 28b-29a

Hüküm No:176

Tarihi:Gurre-i Receb 1067

Konusu: Ruscuk Kazası Cizye Defteri-Hüccet

Kazâ-i Ruscuk

Cizye-i gebrân kazâ-i mezbûre gurre-i Receb sene 1067.

Nefs-i Kasaba-i Ruscuk	Hâne 213
Karye-i Krasna	Hâne 99
Karye-i Rahovice	Hâne 100
Karye-i Rahova	Hâne 42
Karye-i Köhne İsmil	Hâne 50
Karye-i Kavsi Gebrân	Hâne 101
Karye-i Maratin	Hâne 100
Karye-i Taban	Hâne 40
Karye-i Tutrakan	Hâne 30
Karye-i Bozcene	Hâne 26
Karye-i Ablanova	Hâne 42
Karye-i Macka	Hâne 46
Karye-i Sarısinanlar	Hâne 38
Karye-i Şorokobrod ¹⁶	Hâne 17
Karye-i Bergos	Hâne 62
Karye-i Dimükle	Hâne 150
Karye-i Basriye	Hâne 110
Karye-i İsvalenik	Hâne 80

¹⁶ Daha önce Şorkoprod olarak geçmiştir.

Karye-i Berovice	Hâne 55
Karye-i Batın	Hâne 29
Karye-i Belcova	Hâne 35
Karye-i Örenik	Hâne 75
Karye-i Kostaniçe	Hâne 118
Karye-i Lebnik	Hâne 161
Karye-i Osteriçe	Hâne 8
Karye-i Pepeline toprağında vâki' Feridun Çavuş değirmeninde olan haymana zü'âmâ	Hâne 6
Karye-i Sağırlar	Hâne 13
Karye-i Koşov	Hâne 49
Karye-i Helenov	Hâne 12
Karye-i Çernovi toprağında vâki' beş aded değirmende olan zü'âmâ ve çiftlikde sâkin karye-i mezbûrenin defterli zü'âmâsı	Hâne 50
Karye-i Çernovi'nin perakende zü'âmâsı	Hâne 15
Karye-i Ablanova-i Müslim Karye-i mezbûrede vâki' olan kefere zü'âmâsı	Hâne 5
Karye-i Tirsinik karye-i mezbûrede vâki' olan kefere zü'âmâsı	Hâne 2
Karye-i Vetova karye-i mezbûrede vâki' olan kefere zü'âmâsı	Hâne 5
Mevcud cem'ân	1983

Varak No: 29a

Hüküm No:177

Tarihi:5 Zilkaade 1067

Konusu: Ruscuk Kazası'nın 1067-1068 Cizye Vergisi-Fermân

Nişân-ı şerîf-i âlîşân

Vilâyet-i Ruscuk keferesi defterine tâbi' kefere tâifesinin bin altmış yedi Ramazan-ı şerîfi guresinde bin altmış sekiz Şabanı gâyetine gelinceye değin üzerlerine edâsı lâzım gelen cizyeleri cem'a tahsîl olunmak lâzım ve mühim olmağın matbah-ı âmirenin lahm-ı ganem bahâsıçün kasabbaşı olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Yusuf zîde-kadrühû'ya der-uhde olunub eline mühürlü ve nişânlu cizye defteri sûretini verilmeğin zaman-ı tûl eyledikde mûcibince tahsîl etdirilmek emr idüb buyurdumlu

hükmi-şerîfimde vardıkda siz ki kadılsız defter-i mezkûr keferesinin iki bin altı yüz seksen dört cizye hâneleri olub iki bin yüz seksen sekiz hânesinin tarih-i mezbûre mahsûb olmak üzere her bir hânelerinden ikişer yüz otuzar akçe cizye ve kırkar akçe-i miri gulâmiye dört yüz doksan altı cizye hâneleri mu'âf olmağla her bir hânelerinden ikişer yüz altmış akçe cizye ve kırkar akçe-i mîri gulâmiyyelerin ve maktû' kayd olunan karyelerin defter mûcibince maktû'ların irsâl olunan mühürlü ve nişânlu cizye defteri sûreti mûcibince mîri için cem'-i tahsîl idüb hilâf-ı emr ve defter kimesneye taallül ve nizâ' etdirmeyesiz ve bundan mâadâ mübâşir-i mezbûrun (.....) maiyetiçün her bir hânelerinden kırkar akçe dahî aldırub bundan ziyâde kâtibe ve tarafına ve hüddâmiye ve mahkeme harcı ve sâir bahâya ile bir akçe virmeye aldirmayasız ve miri için alınan altı yüz on sekiz ve kâmil gurûş yetmiş sekiz ve esedi gurûşa altmış sekizdir ve yine otuz sekiz (.....) her bir danesi on dörder akçeye aldırub ziyâde bir akçe virmeye aldirmayasın ve akçe alınmak lâzım geldükde hâlisü'l-ayâr akçe aldırur zinhâr kızıl ve züyûf kırık akçe almaya ve aldirmayasız kesr-i defter ve noksan cizyede ve fermânımdan ziyâde akçe alınmağla re'âyâyâ hilâf-ı şer' ve kanuna taaddi ve tecâvüzden begâyet-i ihtirâz edesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerî'a i'timâd kılasız. Hurrîre fî't-târihi'l-mezbûr Be-makâm-ı Kostantiniyye-i El-mahrûse Vasale ileynâ fî 5 min-Zilkaadetü's-şerîfe li-seneti'l-mezbûr.

Varak No: 29b-30a

Hüküm No:178

Tarihi: 5 Zilkaade 1067

Konusu: Duprovnikle Yapılan Ahidnâme- Fermân

Nişân-ı şerîf-i âlişân.

Bundan akdem Dubrovnik beyleri kendileri merhûmûn Ahmed, Ali, Adem enârallahû te'âla berâhihüm zamanlarında sadakat ve istikâmetle itâ'at ve inkiyâd gösterdikleri ecilden ellerine ahidnâme verilüb ba'dehû vâlid-i mâcidimiz mekân Firdevs-i âşiyân merhûm Sultan Ahmed Han tâbe serâhû zamânunda ahidnâmeleri tecdîd olunmak ricâ ile eylediklerinde kadîmden edâ idgeldikleri on iki bin sekiz filorinlerin sâl be-sâl âdet-i kadîm üzere elçileri ile göndere zikr olunan on iki bin beş yüz sekiz filoriden ziyâde cerâhim taleb olunmayub ve mezbûr vilâyet ve memleketlerine ve hisârlarına ve kendülerine sancak beylerinden ve erbâb-ı timârdan ve bil-cümle sâye-i sa'âdetimde olan kimesnelere bi-vechi'l-vücûh zarâr ve ziyân irişmeye ve bundan akdem kal'aları ve vilayetleri teveccühle emn ü eman içinde olgelmışler ise girü ol-vechle emn ü eman içinde olalar bunların cevabında olan emelleri (.....) ve ilk(?) olsun kordon ve başları olsun mezbûrlar kal'aları geldiklerinde hiç ehad mani olmayub ve dahl eylemeyeler ve bâzirganları memâlik-i mahrûsemde ticaret ideler gelüb gideler rızıklarına ve sair esvablarına dahl ve zahmet virmeye ve yollarda bac taleb itmeyeler ve eğer zikr olunan Dubrovnik tacirleri memalik-i mahrusemde metâ'ların getirüb fûruht itdiklerinde evvelden yüzde iki akçe gümrük alına gelüb sonra mezburların satdıkları metâ'larından burada beş akçe gerek alınmak fermân olunmuş iken Dubrovnik elçileri gelüb İstanbul, Edirne ve Bursa'dan gayrı Rumeli vilayetlerinde tacirlerimizin satdıkları metâ'larından gümrük ber-karâr-ı sâbık ikişer akçe alınub üç yerden gayrı da satılan metâ'mızın gümrükde üç yıla üç yüz bin akçe mukâtaa ile canibimizden âmil bulalım ve amilimize yarar kefil-i bi'l-mal bulalım nesne zayi olmayub ve altı ayda bu elli bin akçe hazine-i

âmireye teslim idelim ahardan emin dahl itmeyüb üzerimize havale gelmesin deyü iltizam eyledikleri ecilden mezbûrların bazirgânları zikr olunan üç yerden gayri Rumeli vilayetlerinde kordon ve denizden getürüb satdıkları metâ'lardan ber-karâr-ı sâbık yüzde iki akçe alınmak emr olunub bazirgânların metâ'larını satdıkları yerlerde yüzde iki akçe gümrüklerin kendü taraflarından gümrük âmili olan voyvoda ve her altı ayda bir elli bin akçe iltizâmları üzere hazîne-i âmireme getürüb ve teslim ide ve elçileri şöyle şart eyledilerkim zikr olunan gümrük ameli hemen üçer yıla olmaya bu üç yıl tamam olduktan sonra girü kendü taraflarından yarar âmiller ve mala yarar kefiller buluverelim deyu iltizâm idenler ve emin olan gerü Dubrovnik kapusunda oturub bunlardan gayri sâir Frenklerden yüzde beşer akçe üzere cem' eyleye ve bu-vechle şart eylediler ki hile ve telbîs edüb ve sâir Frenklerin metâ'i gümrüğün vermemek için kendümüzündür deyü sûret idüb almayalar şöyle ki hileleri sâbit ve zâhir ola ol-metâ' girüb ve alakaradan ve denizden İstanbul'a metâ' getürüb satdıklarında yüzde beş akçe hesâbı üzere ve Edirne ve Bursa'ya metâ' getürüb satdıklarında yüzde beş akçe hesâbı üzere ve Edirne ve Bursa'ya metâ' alub gidüb satdıklarında yüzde üçer akçe gümrük vereler zikr olunan üç şehrin gümrüğü bu mukâtaada dâhil değildir. Hazîne-i Amireye zabt û kabz oluna ve mezbûrların tâcirleri metâ'ların satmayacak olurlar ise alub istedikleri yere iledele kimesne mâni' olmayub ve emelleri olan yerlerde eğer şer'le sâbit olursa alalar ve şâhidleri Dubrovnik'de olan kimesnelerin şehâdetleri mezbûrların emelleri olanlar hakkında mesmû' ola eğer emelleri Müslümanlar ise kadıya varub şer'le sâbit olurlar ise alalar aharın borcu için Dubrovnik'den geleni tutmayalar (.....) borçlu kim ise onı tutalar siz ol yerdensiz deyü rencide etmeyeler memâlik-i mahrûsemden bir kimesnenin rızkı alub Dubrovnik'de kaçsa gerekdir ki adet üzere andan dahî teftîş oluna kimesnenin rızkı zâyî' olmaya Dubrovnik behiyye gelüb memâlik-i mahrûsemde mürd olsa rızkına beytü'l-malcı ve kassâm dahl etmeyebilki andan vârisi gelüb rızkını talep eyleyeüzere olan küffâr vilâyetlerinden bazirgânlar mezbûrların illerine ticârete gelürler ise hiç ehad mâni' olmaya ve kendülere memâlik-i mahrûsemde bir kimesne (silik) ederse bana arz oluna gereği gibi hakkından gelünüb rızıkları da tazmîn etdirile deyü ahidnâme-i hümâyûn verilüb (silik) husûslardan gayri Dubrovnik bazirgânları memâlik-i mahrûsede aldıkları metâ'ı İstanbul'a ve Tuna (silik) iskelede gemîlere tahmîl itdiklerinde kimesne mâni' olmaya ve âdet-i kadîm üzere yüzde iki akçe gümrüğün edâ eylediklerinden sonra evvelkine muhâlif dikkat ve masdariye nâmına bir akçe almaya şimdiden sonra sâir bid'adler ihdâs olunmağla cümle Rumeli vilâyetlerinde Dubrovnik bazirgânlarından nesne talep olunmaya ve bazirgânları metâ'ların satmayacak olurlarise istedikleri yere alub gidüb kimesne mâni' olmaya ve gümrükcüler dahl ve taarruz kılmaya deyu ahidnâmelerine irâde olunmak ricâ eyledüklerinde paye-i serîr-i âlâya arz olundukda bâ-tekaddümden evveligeldüğü me'nûn üzere deyu hatt-ı hümâyûn ile fermân olunur ahidnâme Dubrovnik beyleri gönderüb merhûm babam Hüdevendigâr zamanında tecdîd olunub ve birâderim cennet makam mukarrer tutub müceddeden ahidnâme-i hümâyûn verilür haliyen devlet-i ikbâl ve saâdet-hilâl ile serîr-i saltânât ve taht-ı hilâfete cülûs-ı hümâyûnum vâki' olmağın haliyen elçileri Marin ve Cerob ve Nikola ile gönderüb bir mâh-ı şerîfnde dahî tecdîd olunmak ricâ eylediklerinde ben dahî mukarrer tutub müceddeden bu ahidnâme-i hümâyûnu verdüm ve buyurdum ki zikr olunan Dobrovnik Beyleri madamki ubûdiyyetde sâbit-i kadem ve râsih-dem olub vech-i meşrûh üzere sadakatde istikâmet ile hizmetlerin ve harâcların bî-kusûr edâ ideler ben dahî ahd ve yemin iderim ki yerleri ve gökleri halk eden Hüdâ-yı Mu'ın celle celaluhû ve amme nevâluhu lâ ilâhe gayruhû mazmûn ve dil-hâh ve ecdâd-ı azâmım ve babam enâra'llahû berâihum ervâh-ı şerîfleri için bu şartlardan udûl ve

inhirâf gösterilmeye işbu ahidnâme-i hümâyûnuma muhâlif emr-i şerîf ihrâc olunursa dahî amel olunmayub daima bu ahidnâme-i hümâyûnum mûcibince amel oluna min-ba'd hilâfına zararlı söz etmeyesiz. Hurrîre fî evâsıt şehr-i Cemâziyelahir sene 1050

Varak No: 30a

Hüküm No:179

Tarihi: 5 Zilkaade 1067

Konusu: Eşkiyanın Bertaraf Edilmesi-Hüccet

Muhlisâne inhâ olunur ki taht-ı kazâlarınızda vâki' derbendlerde haydud eşkiyâsı zuhûr idüb ebnâ-i sebîli rencîde eylediklerinde mâada bazı kurâları basub nice kimesnelerin evlerin yağma ve gâret ve kendülerin ihrâk eyledikleri iş'âr olunmağın ma'rifet-i şer'le fitne olan yerler teccessüs olunub haber alındıkları yerlere varılıub mezkûr eşkiyâları ele getürüb şer'le haklarında gelinmek bâbında mektûb tahrîr olunur saâdetlü sâhib-i devlet efedimizin ağalarında kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Davud Ağa zîde-kadruhû mübâşir ta'yîn olunub gönderilmiştir vusûlünde me'mûldur ki taht-ı kazâlarınızda vâki' kurâlar basub ol-makûle fesâd eden haydud eşkiyâsı fitne olduğu yerlerde teftîş olunub muktezâ-yı şer'-i şerîf eşkiyaların (...) haklarından gelinüb ihrâc-ı ahkâm eyleyesiz şöyleki bazı kurâlarda ve çiftlikler fitne olan yerlerde teccessüs olunub ma'rifet-i şer'le ahz olunub mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle haklarından geline bâki-i hemîşe (...) selâm

Muhibb-i muhlis Osman Hurrîre El-fakir Mustafa El-Kadı (...) âlî

Kaymakam-ı Niğbolu Vilâyet-i Rumeli (...) hemân

ufiye anhü

Varak No: 30a-30b

Hüküm No:180

Tarihi: Evâhir Şevvâl 1067

Konusu: Kapukulu Askerlerinin Serasker Ahmet Paşa'nın Hizmetine Katılmaları-Ferman

Mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Silistre ve Niğbolu ve Vidin ve Çirmen ve Kırkkenise Sancaklarında vâki' kethüdâ yerrleri zîde-kadruhûm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl oluncak ma'lûm olaki;

Bundan akdem kethüdâ birliklerinüzde sâkin sipah ve silahdâr ve sâir altı bölük halkı ve siz umumen ta'yîn ve irsâl olunan gurebâ-i yemîn ve yesâr ağaları bayrağı altında dernek ve cemiyet eyleyüb düstûr-ı mükerrem ve mu'azzam müşîr-i himem ve muhterem sâbıkan vezîr-i azamım olub hâlâ Özi muhâfazasında olan vezîrin Seraskerim Ahmed Paşa edâma'llahû Te'âlâ iclâlehûnun yanına varub vech ve münâsib buyurduğu üzere hidemât-ı hümâyûnumda mevcûd bulunmaları için emr-i şerîfim gönderilüb tenbîh-i hümâyûnum olmuşidi ol-emrim alâ mekân mukarrer olmağın tevâif-i mezbûreyi mücerred tuğ ve bayrak ve mukâbeleden maan değildir deyü teallül ve tereddüd etdirilmeyüb cümlesin ta'cîl-i ale'l-acîl kaldırıub ve siz dahî önlerine düşer me'mûr oldukları üzere vezîrim müşârün-ileyhin yanına varub ve vech-i münâsib gördüğü hidemât-ı hümâyûnda mevcûd bulunub vezâif-i mezbûreden mahal-i me'mûre gitmeyüb emr-i şerîfeme itâat etmeyenlerin dirlikleri çalınub kendülerinin haklarında gelinmek bâbında Hatt-ı Hümâyûn-ı saâdet-makrûnum sâdir

olmuştur ana göre tehhür ve muvakkıf etmeyüb umûmen kalkub maan ve serfan ve acelen mahall-i me'mûre varub hidemât-ı hümâyûnumda mevcûd bulunmanız için altı bölük ağaları tarafından mektûb verilmeğin mûcibince amel eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdir olmuştur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda sâdir olan Hatt-ı Hümâyûn-ı saâdet-makrûnum mûcibince amel idüb dahî o makûle kedhüdâ yerlerünüzde sâkin ve mütemekkin olan sipah ve silahdâr ve sair altı bölük halkını kaldırub siz önlerine düşüb me'mûr olduğunuz üzere vezîr-i müşârun-ileyhin yanınana varub ta'yîn ve irsâl olunan ahidnâme yemîn û yesâr ağalarının bayrağı altında dernek ve cemiyet eylemeyüb vech-i münâsib buyurduğu üzere hidemât-ı hümâyûnumda mevcûd bulunub avk ve te'hir ve ihtimâl ve müsâhaleye ve tekasürden begâyet-i ihtirâz eyleyesiz ve bi'l-cümle zikr olunan altı bölük halkı şeri'at ve isti'câl ile me'mûr oldukları üzere müşârun-ileyhin yanına varub erişmeleri ehem-i umûrdandır. Sâire kıyâs olunmaz her biriniz gereği gibi tekayyüd ve ihtimâm üzere olub mücerred tuğ ve bayrâk ve mukâbelemiz maan değildir deyu tevâif-i mezbûreyi ber-vechle taallül etdirmeyesin şöyle ki tavâif-i mezbûreden birisi mahall-i me'mûre gitmeyüb emr-i şerîfim itâat etmeye Hatt-ı hümâyûn-ı saâdet-makrûnum mûcibince verildiğini dirliğini çalunub kendünün hakkından gelinmek mukarrerdir ana göre mütenebbih olub eline bölük ağaları tarafından verilen mektûb ve emr-i şerîfimin mazmûn-ı hümâyûnuna muhâlif vaz' ve hareket irtikâbdan begâyet ısrâr eylesiz.

Hurrire fi evâhir-i Şevvâlü'l-mükerrem sene 1067 Sahrâ-yı Boğazhisâr (...) kelâm fi (...) makâm nemakahü'l-fakîr ileyhi Te'âlâ Şâfîzâde Ahmed bin Mehmed El-Munfasıl an kazâ-i Ruscuk. Ufiye anhümâ.

Varak No: 31a

Hüküm No:181

Tarihi: Zi'l-hicce 1067

Konusu: Ruscuk ve Çevresine Kethuda Yeri Tayini-Hüccet

İzzetli ve faziletli efendi hazretlerinin huzûr-ı şerîflerine dür er-i da'vât lâyikü'l-hâsıla inhâ olunur ki haliyen kazâ-i hükûmet saâdetinizde vâki Ruscuk tevâbi' ve nevâhisinde sâkin olan bölük yoldaşları üzerlerine kethüdâ yeri nasb ve ta'yîn olunmak re'y-i kadîm olmağın ebnâ-i sipâhândan yirmi birinci bölükde yevmî bir akçe ulûfeye mutasarrıf olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa (.....) Serhammâmî zîde-kadruhû ocağının kadîmi emekdârı ve ihtiyârı ve müstehak ve sezâvâr olmağla kethüdâ yeri nasb ve ta'yîn olunub mektûb mevedded sezâ irsâl-i an-huzûr kılınmışdır vusûlünde me'mûldürki mezbûru hizmet-i merkûmede istihdâm edüb cânib-i aherden bir ferdi müdâhale etdirmeyesiz ve siz ki altı bölük yoldaşları mezbu üzerinde zâbit ve kethüdâ yeri bilüb düşen da'vâ ve nizâ'ımızı şer'le (boşluk)merkûm ile gördürüb âdem-i itâatden ne begâyet ihtirar üzere olasız ve senki kethüdâ yeri zîde kadruhûsuz ol-cânibinde olan yoldaşları hüsn-i redegânı üzere zabt û rabt idüb düşen da'vâların şer'iyle gördürüb şer'a itâat ve sana muhâlefet üzere olanları isim ve resimleriyle yazub bu tarafa arz ve i'lâm eyleyesiz ve ol-tarafda mücerred levendât tâifesi sipâh nâmıyla bayrak ve mızrak getirüb re'âya ve ehl-i sevki remîde ider varsa ol-makûleleri dikkat-i tam birle ele getirüb şer'ile üzerine lâzım geleni icrâ-yı şer'iyyeyleyesenki sairlerine müceb-i ibret ve sebebe nasîhat olub re'âya fukarâları asûde hal üzere devâm-ı devlet şehr-i

ed'ıyyesine işti'âl üzere olalar. Tahrîren fî Zi'l-hiccetü's-şerîfe li-sene 1067. Vasale ileynâ fi-gurre'l-Muharremü'l-harâm li sene 1068.

Varak No: 31b

Hüküm No:182

Tarihi: 6 Muharrem 1069

Konusu: Kethüda Tayini-Hüccet

İzzetlü ve faziletlü efendi hazretlerinin meclis-i şerîflerine dürer-i da'vât-ı sâfiyât ithâfindan sonra münhâ-i muhlisane olunur ki haliyen taht-ı hükûmet şî'ârlarında vâki' Ruscuk ve tevâbi' ve nevâhisinde sâkin ve mütemekkin olan altı bölük yoldaşları üzerlerine zâbit ve kethüdâ yeri ta'yîn olunmak re'y-i kadîm olmağın ebnâ-i sipâhiyândan yetmiş dördüncü bölükde yevmî on bir akçe ulûfeye mutasarrıf olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ali Mustafa zîde kadruhû ocağının yararve emekdârı olmağla kethüdâ yeri nasb ve ta'yîn olunub işbu mektûb-ı meveddet birle irsâl olundu ind-i şerefü'l-vusûl me'mûldür ki mezbûrun hizmet-i merkûmda istihdâm idüb aheri bir vechle dahl ve taarruz etdirmeyesiz ve siz ki altı bölük yoldaşları mezbûru üzerinize zâbit ve kethüdâ yeri bilüb düşen da'vâ ve nizâ'ınızı şer'le ve merkûm ma'rifetiyle ile gördürüb şer'-i şerîfe itâat ve merkûma inkıyâd üzere olub adem-i itâatden begâyet ihtirâz üzere olasız ve sen ki altı bölük yoldaşları üzerine kethüdâ yeri zîde kadruhûsun ol-cânibinde olan altı bölük yoldaşları hasen-i zindegânî üzere zabt û rabt idüb düşen da'vâ ve nizâ'ların şer'le görüb şer'-i şerîfe itâat etdirüb sana muhâlefet üzere olanları isim ve resimleri vukû'u üzere yazub i'lâm eylesin bu tarafa arz ve i'lâm eylesiz ve ol-cânibde bazı levândât tâifesi sipâhi nâmıyla mızrak ve bayrak getürüb re'âya ve ehl-i sevki rencîde üzere olanları defter ile ele getürüb şer'le üzerlerine lazım geleni icrâ-yı ahkâm-ı şer'ıyyeyleyesin ki sâire müceb-i ibret ve sebeb-i nasihat üzere olub herkes asûde hal üzere devâm-ı devlet-i pâdişâhiye iştigâl üzere olasız. Bâkî-i hemîşe (...) şerîat dâim-i bâd. Tahrîren fî 17 Zi'l-hiccetü's-şerîfe li-sene semâne ve sittîn ve elf (1068)Min-vasale ileynâ el-yevmi sâdis min-Muharremü'l-harâm li sene 1069.

Varak No: 32a

Hüküm No:183

Tarihi: Cemâziyel evvel 1067

Konusu: Tuna ve Göllerden Miri için Dörtte Bir Oranında Balık Alınması-Ferman

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l-keâm Silistre ve Ruscuk Kadıları zîde-fazlühûm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl oluncak ma'lûm ola ki;Ruscuk ve Silistre ve tevâbi'i mukâtaâtı emîni olan Maksud zîde-kadruhû Dersa'âdetime arzihâl edüb şart-ı iltizâmıma dâhil Ruscuk Kazası'nda vâki' İsmil ve Berişlan ve Karasu ve tevâbii karyeleri kurbunda Nehr-i Tuna'da ihrâc olunmuş göllerde sayd olunan rub' mâhî için havâs-ı hümâyûn karyeleri voyvodaları bize mahsûl kayd olmuşdur deyu mâni' olub mâl-ı mîriye ve şart-ı iltizâmıma küllî gadr ederler deyu bildirmeğın hazîne-i âmiremize mahfûz baş mukâtaa defterlerine nazar olundukda zikr olunan Tuna ve göllerden sayd olunan mâhînin mîri için rub'u alınub taraf-ı aherden dahl ve taarruz olunmaya deyu emini mezkûrun şart-ı iltizâmına dâhil olduğı mestûr ve

mukayyed bulunmağın üzere ve şart-ı iltizâmı mûcibince amel olunmak emr idüb buyurdum ki; hükm-i şerîfimle vardıkda bu babda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahî göresiz fi'l-vâki' Tuna ve gölden mâhî sayd ediniz ümenâ-yı mezkûrun şart-ı iltizâmı ve berâtı mûcibince sayd eyledikleri mâhînin rub'unu taleb eyledikde havâs-ı hümâyûn karyeleri voyvoda bize hâsıl-ı kayd olunmuşdur deyu vermeğe taallül ve inâd eyledikleri vâki' ise ol-takdîrce zikr olunan Tuna ve göllerden sayd olunan mâhînin miri için rub'unu emini mezkûre şart-ı iltizâmı ve berâtı mûcibince alıvirüb hilâf-ı şart-ı iltizâm ve berât-ı âlişân kimesne mâni' olunub ve taallül ve nizâ' itdirmeyesiz mâl-ı mîrîye gadr olmakdan ve hilâf-ı şer' ve kanun mukayyedir ve tecâvüzden begâyet ihtirâz edesiz. Tahrîren fi şehri Cemâziyelevvel li-sene seb'a ve sittîn ve elf. (1067) Be-makâm-ı Kostantiniyye-i mahrûse.

Varak No: 32a

Hüküm No:184

Tarihi: Cemâziyel evvel 1067

Konusu: Du'agûy Vazifesi Görenlere Beratlarını Yenilemekdikleri Takdirde Mukataalardan Maaş Verilmemesi-Ferman

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l-keâm Silistre ve Ruscuk Kadıları zîde-fazlühüm tevki'-i refi'-i hümâyûna vâsıl olucak ma'lûm ola ki; Ruscuk ve Silistre ve tevâbi'i mukâtaâtı emini olan Maksud zîde-kadruhû tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki işbu sene-i mübârekeke memâlik-i mahrûsemde vâki' cizye ve zübde-i cizye ve avâriz ve mukâtaat mâlından ve sâir emvâl-i hâssadan du'agûy vazîfesine mutasarrıf olanlar mâdamki bi-nefs Asitâne-i saâdetime gelüb vazîfeye müstehak oldukları yoklanub ellerine müceddeden yoklama berâtı verilmek bin altmış yedi senesi mâlından kimesneye bir akçe vazîfe verilmeye deyu Hatt-ı Hümâyûn-ı saâdet-makrûnum sâdır olmağla târih-i mezbûrun vezâifi akçeleri cümle Dersaâdetime irsâliye olmak fermânım olmağın zikr olunan Ruscuk, Silistre ve tevâbi'i mukâtaası malından du'agûyân vazîfesine mutasarrıf olanların bin altmış yedi senesi mâlını Asitâne-i saâdetime hazinesine irsâliye olmak fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu babda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahî mukâtaat-ı mezbûr malından du'agûy vazîfesine mutasarrıf olanların târih-i mezbûrda vazîfeleri akçeleri bi't-tamâm Asitâne-i Saâdetime hazînesi irsâliye olmak üzere fermânım olmağla mâdamki mukâtaat-ı mezbûru mâlından vezâife mutasarrıf olan du'agûy tâifesi olanlar Asitâne-i Saâdetime gelüb yoklanub müstehak olduklarına müceddeden ellerine yoklama berâtı verilmedikçe kimesneye bir akçe vermeye verdirmeyesiz ve sen ki emîn-i mezkûrsun şöyle ki; fermân-ı şerîfime muhâlif vazîfe viresiz ve ben ki mahsûb olmaz senden tazmîn itdirilür bilmiş olasız ana göre mukayyed olub vech-i meşrûh üzere olan emrim yerine getüresiz şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Hurrîre fi'l-yevmi'r-râbi' min-şehr-i cemâziyelevvel sene 1067. Be-makâm-ı Kostantiniyye El-Mahrûse.

Varak No: 32a

Hüküm No:185

Tarihi: 5 Rebûl evvel 1067

Konusu: Sefer İçin At Tedariki-Ferman

Düstûr-ı mükerrer Özi muhâfasında olan Vezîrim Paşa edâme'llahû iclâlehû ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l-keâm Silistre ve Niğbolu Sancaklarında vâki' olan kadılar zîde-fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları zîde-kadrühühüm tevki'-i refî'-i hümâyûn vâsil oluncak ma'lûm ola ki;

İnşaâllahû Te'âlâ evvelbahâr hüceste-i asârda mütevekkilen ale'llahû Te'âlâ Rumeli cânibe bi'z-zât sefer-i hümâyûnum müfrez ve muhakkak olmağla sefer-i hümayunum (...) için ziyâde bargîr tedârîki lâzım ve mühim olmağla behâsı Vidin Nezâreti mâlından verilmek üzere her bir bargîr bin beş yüz akçeye almak şartıyla ol-cânibde bulunan yerlerde gâyet a'lâsın yüzer re's bargîr mu'accelen iştirâ ve tedârik ve ber-vech-i ta'cîl Dersâdetim'e irsâl ve nevrûzdan mukaddem ıstabl-ı âmireyi teslîm itdirilmek bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur buyurdum ki; hükm-i şerîfime istihdâm ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Abdullah Ağa zîde-kadruhû vardıkda bu babda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahî ve tevakkuf eylemeyüb vech-i meşrûh üzere ol-cânibde iştirâsı fermânım olan ol-mikdâr re's bargirleri her kimde bulunursa gayet a'lâsında almak üzere mu'accelen iştirâ ve tedârik ve ber-vech-i ta'cîl Dersâdetime irsâl ve nevrûzdan mukaddem ıstabl-ı âmireye teslîm idüb zinhar ihmâl ve müsâhele eylemeyesiz ve her bir bargîr için ta'yîni olan bin beş yüz akçesi Vidin nezâreti malından her kim mukâtaayı mezbûru zabt ider bulunur ise zabt eden emînden hesâb-ı merkûm üzere bi't-tamam alıvirüb ashâb-ı hukûka haklarını bi't-tamâm verdirüb ümenâya deynim yokdur ve muhâsım girmiş midir(?) kapanmıştır deyu kat'â taallül etdirmeyesin iştirâ olundukda sonra iş bu hükm-i şerîfimin zuhruna hüccet-i şer'iyyeedersin ki hatta muhâsebede ibrâz ile el-hâsıl husûs-ı mezbûr sefer-i hümâyûnun ziyâde ehemmindendir sâire kıyâs eylemeyüb ve avk ve te'hîrden ve ihmâl ve müsâheleden ve gâyet eyüsünden alub kuvvece ve amel bâbında olmakdan ve ashâb-ı hukûkun hakları verilmeyüb ketm olmakdan begâyet-i ikrâr idüb vech-i meşrûh üzere olan emrim yerine getüre ve sen ki emîni merkûm şöyle ki fermânım üzere zikr olunan bargirlerin behâsın vermeğe nâsır ve bâ'is olasız hilâf-ı emr-i şerîf vaz' eylediği ecluden bilâ-te'hir hasıldan gelinür bilmiş olasız alâmet-i şerîfe i'timâd eylesiz. Hurrîre fî 5 min-şehr-i Rebûlevvel sene 1067 Be-makâm-ı Kostantiniyye-i el-mahrûse.

Varak No: 32b

Hüküm No:186

Tarihi: 20 Cemaziyel evvel 1067

Konusu: Göllerden Tutulan Balığın Dörte Birinin Mukataalara Ait Olduğu ile-Buyruldu

Şerâyi'-i me'âb Silistre ve Ruscuk kadıları zîde-fazlühümâ

Ruscuk ve Silistre ve tevâbi'i mukâtaâtı emini olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Maksud Ağa zîde-kadruhû yedinde olan emr-i şerîf-i cihân-mutâ' vârid olub mazmûn-ı şerîfinde mûmâ-ileyhin şart-ı iltizâmına dâhil Ruscuk kazâsı'nda vâki' İsmil ve Berişlan ve Karasu ve tevâbi'i karyeleri kurbunda Nehr-i Tuna'dan münşâ'ib olmuş göllerde sayd olunan rub'-ı mâhî kendünün iken havâss-ı hümâyûn karyeleri voyvodaları bize mahsûl-ı kayd olmuştur deyu mâni' olub mâl-ı mîriye ve şart-ı iltizâmına gadr eyledüğün bildirmekle zikr olunan Tuna ve göllerde sayd olunan rub'-ı mâhîyi alıviresiz deyû fermân olmağın ber-müceb-i fermân-ı âlî buyruldu kalınmıştır gerekdir ki elinde olan berât-ı hümâyûn ve evâmîr-i şerîf

mûcibince Nehr-i Tuna ve göllerde sayd olunan rub‘-ı mâhîyi mûmâ-ileyhe kabz itdirüb havâss-ı hümâyûn voyvodamızın hilâf-ı emr-i şerîf dahl itdirmeyesiz. Fî 20 Cemaziyelevvel sene 1067.

Varak No: 32b

Hüküm No:187

Tarihi: 6 Rebiül âhir 1067

Konusu: Seferi Hümâyun İçin At Tedariki-Buyruldu

Şerâyi‘ şî‘âr Silistre ve Niğbolu Sancakları’nda olan kadılar zîde-fazlühûm İnşallahû Te‘âlâ evvelbahârda sefer-i hümâyûn mukarrer ve muhakkak olub sefer mühimmâtîçün zîyade bargîr lâzım olmağla behâları bin beş yüz akçe olmak üzere vidin nezâreti malından verilmek üzere kazâlarınızda bulunan yerlerden gâyet a‘lâsından yüz re’s bargîr iştirâ idüb nevrûzdan mukaddem Istabl-ı Amire irsâl ve isâl olunmak bâbında müekked emr-i şerîf-i cihân-mutâ‘ vârid olmağın gerekdir ki emr-i âlî mûcibince amel idüb kazâlarınızdan behâsı Vidin mukâtatı mâlından verilmek üzere yüz re’s gayet bargir iştirâ etdürüb nevrûzdan mukaddem irsâl ve isâl eylesesiz (...) avk ve te’hîrden begâyet-i ihtirâz eylesesiz. Fî 6 Rebiülahir sene 1067

Varak No: 32b

Hüküm No:188

Tarihi: Receb 1066

Konusu: Nigbolu Civarında Kıptilerden Toplanan Cizye ve İспенçe -Ferman

Mefâhirü’l-kudât ve’l-hükkâm ma‘âdinü’l-fezâil ve’l-keîâm Niğbolu Kıbtîyân aklâmına tâbi‘ olan yerlerin (boşluk)kadıları zîde-fazlühûm tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsil oluncak ma‘lûm ola ki; kıdvetü’l-emâsi’l-ve’l-akrân

Dergâh-ı mu‘allâm müteferrikalarından olub vilâyet-i Rumeli Kıbtîyânî nâzırı olan Ahmed zîde-mecduhû Dersaâdetime arzihâl idüb bundan akdem vilâyet-i Rumeli Kıbtîyânî Nezâreti’nin bin altmış beş senesi Vezîr-i a‘zam-ı sâbık zamânında kendüye ber-vech-i iltizâm der‘uhde olunub tâife-i mezbûrenin târih-i mezbûrda cizye ve ispençeleri tahsîl için evâmîr-i şerîf verilmeğın tekrâr târih-i merkûmun Kıbtîyânî Nezâreti Ak Ali zîde-mecduhûya ibkâ ve mukarrer olmağla kendüye gadr olunmamak için nezâret-i merkûmenin bin altmış altı senesi üslûb-ı sâbık üzere tevcîh ve yine sene-i mezbûre Zilhiccesinin beşinde zabt eylemek üzere der‘uhde olunduğu müceddeden berât-ı şerîfim verilmekle vech-i meşrûh üzere balada mestûr olan aklâm-ı mezbûra tâbi‘ Kıbtîyân tâifesinin tarih-i mezbûrda uhdelerine edâsı lâzım gelen cizye ve ispençe ve rusûm-ı sâireleri nezâret hasebiyle vakt-ı zamânıyla cem‘ ve tahsîl itdirilmek için tarafından ber-vech-i maktû‘(boşluk) nâm kimesneye der-uhde idüb eline mühürlü ve ma‘mûlün-bih vekîlnâme verildüğün bekdürüb(?) mûcibince cem‘ ve tahsîl itdirilmek bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâ eyledüğü ecilden imdi kadimden evveligeldüğü üzere zamanı hulûl eyledükde cem‘ ve tahsîl itdirilmek emr idüb buyurdum ki hükm-i şerîfimle mezbûr vardıkda bu babda sâdir olan emrim üzere amel idüb dahî aklâm-ı mezbûra tâbi‘ Kıbtîyân tâifesinin târih-i mezbûrda uhdelerine edâsı lâzım gelen cizye ve ispençeleri müslümân nâmına olanların her biri neferinden altışar yüz ellışer akçe ve keferesinde yedişer yüz yirmışer akçe hesabı üzere cem‘ ve tahsîl itdirüb kimesneye taallül ve nizâ‘

etdirmeyesiz ve mîri için alınan altunu yüz on sekiz ve kâmil gurûş yetmiş sekiz ve esedi gurûş altmış sekiz ve (...) otuz sekiz ve (.....)hançer-i evvelinin danesinden on dörder akçeye aldırub zîyade ve noksan aldirmayasız ve akçe alındıkda hâlisü'l-ayâr akçe aldırub zinhâr züyûf ve kızıl ve kırık aldirmayasız ve tâife-i mezbûre min-küllî'l-vücûh mefrûzü'l-kalem serbest olub vâki' olan küllî ve cüz'î hukûk-ı rusûmları şimdiye değin serbest üzere yed-i vâhidden cem' ve tahsîl olunagelmekle mûmâ-ileyhin vekîline yed-i vâhidden serbestiyet üzere cem' ve tahsîl etdirüb tâife-i mezbûrunun vâki' olan beytü'l-mâl âmme ve hâssa ve cürm-i cinâyet ve yave ve kaçgun mâl-ı gayıb ve mal-ı mefkûd ve resm-i arûsâne ve sâir cüz'î ve küllî hukûk ve rusûmlarına vüzerâ ve beylerbeyiler ve sancakbeyi adamları ve subaşları ve voyvodaları ve evkâf-ı selâtîn mütevellîleri ve ümenâ ve amâl-i ahlâk zâbitları ve ehl-i örf tâifesi ve taraf-ı aherden bir ferdi dahl ve taarruz etdirmeyüb ma'rifet-i şer' ile mûmâ-ileyhin vekîlini ahz ve kabz itdiresiz ammâ bu bâbda ihtimân idüb hilâf-ı şer' ve kanun zulm ve taaddîden beğâyet-i ihtirâz eylesiz. Hurrîre fi min-recebü'l-hayr sene 1066 Be-makâm-ı Kostantiniyyetü'l-mahrûse

Varak No: 32b

Hüküm No:189

Tarihi:24 Safer 1067

Konusu: Bedeli Muavenet Akçesi Tahsili-Buyruldu

Niğbolu Sancağı'nda vâki' olan kadılar zîde-fazlühûm kazâlarınuzda vâki' hânelerden tahsîli fermân olunan bedel-i mu'âvenet akçesin cem' ve tahsîle me'mûr olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa Ağa zîde-kadruhûnun elinde olan emr-i şerîf mücibince bedel-i mu'âvenet akçesin mu'accelen cem' ve tahsîl itdirüb avk ve te'hirden ihtirâz eylesiz.24 Safer sene 1067.

Varak No: 33a (Bu sayfa boş bırakılmıştır)

Varak No: 33b (Bu sayfa boş bırakılmıştır)

Varak No: 34a

Hüküm No:190

Tarihi: Gurre-i Rebiül evvel 1067

Konusu: Merhum Ahmet Efendi Vakfına Ait Para Vakıfları-Hüccet

Tahdîd

Mu'âmele-i mâl Vakf-ı Ahmed Efendi El-merhûm bi-Mescid-i Mahmud Voyvoda bi-mübâşerete Ahmed Efendi El-Hatîb el-vâki' fi gurre-i Rebiülevvel li-sene seb'a ve sittîn ve elf der-zaman Mustafa Çelebi ibn-i Müçtebâ

Asl-ı mâl 1400 Murâbaha 210 Sâkin olduğu hânesi rehin vaz' olunmuşdur.

Şuhûdü'l-hâl

El-Hâcc Hüseyin Kurd AliMehmed BeşeOsman El-Hâllac

Der-zaman Boyacı El-Hâcc Hüseyin Memnun idüb asl-ı mâl 1000 murâbaha 150 sâkin olduğu hânesi rehin vaz' olunmuşdur.

Şuhûdü'l-hâl

Es-sâbûkun

Sâlifü'z –zıkr Mahmud Voyvoda Mahallesine vakıf olunan akçeyi beyan eder

Der-zaman Mustafa Çelebi bin Müçtebâ

Asl-ı mâl 3000 Murâbaha 450 Sakin (...) sâkin olduğu hânesi rehindir.

Şuhûdü'l-hâl

Es-sâbûkun

Varak No: 34 (Bu sayfa boş bırakılmıştır)**Varak No: 35a****Hüküm No:191****Tarihi: 17 Zilkade 1067****Konusu: Bakkal İsimleri ile Ürün Değerleri (Narh)-Hüccet**

Bin altmış yedi senesinde bakkal tahrîr olunan esâmîlerdir zıkr olunur.

El-Hâcc Mustafa

El-Hâcc Osman

El-Hâcc İsmail

Mutâfoğlu Mustafa

El-Hâcc Oruç

Memiş Çelebi

Mutâf Mehmed

Hasan Beşe

Ömer Beşe

Mehmed Halife Muhzıroğlu dükkânı.

Mezkûrlar şehre zahire yetiştirmeğe taahhüd eylediği kayd-ı şod.

İş'âr der-zaman-ı Sâmi'îzâde Ahmed Efendi

Narh-ı ketân beher vukıyye 32

Narh-ı (...) (...) 180, Hurrîre fî 17 min Zilkade sene 1067.

Narh-ı ketân beher vukıyye 32, Hurrîre fî 19 min Zilkade sene 1067.

Narh-ı Piriñç beher kile 88, Hurrîre fî gurre-i zilhicce

Varak No: 35b

Hüküm No:192

Tarihi:17 Zilkade 1067

Konusu: Oper Köyü Zimmîlerine Verilen Borç-Hüccet

(...) Hasan Çelebi ibn-i Balabanlı Ali Ağa

Der-zaman

Pobyanık

Estoyko Dobro

Radmirço

Ander Dimitre

Radoslav Dimko

Pop Estayko

Kobo Nedo

Radoslav Miço

Yovan Rad

Pop Yovan

Karye-i Oper nâm karyeye verilmiştir.

Cümle karye ahâlisi zimmetlerindedir.

Meblağ 50000 elli bin akçedir. Bin altmış yedi harmanı va'de ile verilmiştir.

Şuhûdü'l-hâl

Ali Ağa ibn-i Kurd Paşa

Hüseyin Bey

İbrahim Efendi El-İmâm

Mahmud bin Ali

El-Hacc Halil Es-Sâbunî Yakub Osman El-Muhzır

Varak No: 35b

Hüküm No:193

Tarihi: Evasıt Şa'bân 1067

Konusu: Balık Fiyatları-Hüccet

Narh-1 (...) vukıyye 5

Peristoyka? balığı vukıyye 3

Saray balığı vukıyye 3

Peratka balığı vukıyye 2

Posatna balığı vukıyye 1

Pales balığı vukıyye 2

Edeştoka vukıyye 2

Esmodik balığı vukıyye 2

Çibka balığı vukıyye 3

Hurrire fi evâsıt-ı Şa' bânü'l-muazzam sene 1067.

Milh (silik) keyl 3

(Silik) keyl 2

(silik)

Hurrire fi evâsıt-ı şa' bân

Varak No: 35b

Hüküm No:194

Tarihi: Evasıt Zilhicce 1067

Konusu: Elhâcc Osman'ın Pazar Başılık Görevinden İstifa Etmesi-Hüccet

Medine-i Ruscuk'ta Bazarbaşı olan El-Hacc Osman nâm kimesne meclis-i şer' -i şerîfe gelüb takrîr-i kelâm idüb beni bazarbaşılıktan ihrâc eyleyin didikde merkûm El-Hacc Osman kendi talebiyle bazarbaşılıktan ihrâc olunduğu kayd-ı şod tahrîren fi evâsıt-ı Zilhiccetü'ş-şerîfe li-sene seb'a ve sittîn ve elf.

Muhtesib Mustafa Çelebi

Kenanzâde Ahmed Efendi

Şehir Kethüdâsı Hasan Bey

Muhzır Fakih Beşe

Muhzır Osman

Muhzır Hasan Topal

Der zaman-ı (...)

Varak No: 36a

Hüküm No:195

Tarihi: Zilhicce 1066 ve Şa' bân 1067

Konusu: Ruscuk'taki Ürünlerin Değeri (Narh)-Hüccet

Der-zaman(silik)

Narh-ı mum beher vukıyye 14

Narh-ı sabun beher vukıyye 10 Hurrire fi 14 min-Zilhiccetü'ş-şerîfe sene 1066.

Narh-ı hurma beher vukıyye 13

Narh-ı piriñç beher keyl 52

Narh-ı sağyağı beher vukıyye 20

Narh-ı peynir beher vukıyye 6

Narh-ı asel beher vukıyye 10

Narh-ı razaki üzüm beher vukıyye 10

Narh-1 iğde beher vukıyye 10

Narh-1 güfter beher vukıyye 12

Narh-1 keçiboynuzu beher vukıyye 6 Hurrire 2 Muharremü'l-haram sene 1067

Narh-1 fındık beher vukıyye 8

Narh-1 zeytun beher vukıyye 9 Hurrire fî't-tarihi'l-mezbûr

Narh-1 donyağı beher vukıyye 6

Narh-1 arpa beher (...) 4

Narh-1 otlak beher vukıyye 3

Gurre

der-zaman Ahmed Efendi Hazretleri

Narh-1 Esmodik balığı vukıyye 2

Narh-1 Ocak balığı vukıyye 1

Otlakçı Ahmed yazısı otlakçıdır

Narh-1

Vukıyye 30

Hüseyin Balucu(?) Otlakçı yazılmışdır.

Der-zaman Hazret-i Ahmed Efendi A'yân-ı vilâyet ittifâkları ile etmekçileri kefil idüb zikr olunur ki fî gurre-i Muharremü'l-harâm sene 1067.

Etmekçibaşı Halil bin Timur

Usta Oruç ortağı Mehmed birbirlerine kefil

Usta Ahmed Etmekçibaşı kefil olmuşdur.

Usta Halil ortağı Rıdvan birbirlerine kefil

Usta Mehmed ile Hasan birbirlerine kefil

Etmekçi Timuroğlu ile sagîr oğlu Mehmed birbirlerine kefil

Fî gurre-i Muharremü'l-harâm sene 1067

Çörekçi Mehmed nâm kimesne mahfil-i kazâda ikrâr idüb

Narh-1 nân-ı sahte dirhem 225

Narh-1 kutun bir her vukıyye 56

Narh-1 lahm-ı ganem beher vukıyye 5

Narh-1 lahm-ı sığır beher vukıyye 4

Hurrire fî 14 tarihi'l-mezbûr

Bakkalan Tâifesi (...) meclis-i şer'a gelüb bazarbaşı taleb eylediklerinde Bakkal El-Hacc Osman A'yân-ı vilâyet ittifâkıyla merkûm El-Hacc Osman'ı Bazarbaşı nasb olundu ol-dahî hizmeti edâya teahhüd etmeğin kayd-ı sicil olundu.

Şuhûdü'l-hâl

Ahmed Efendi El-HatîbAbdulkerim Efendi El-Müderriş

Mahmud Ağa Arnavudzâde hurûf.	Hasan Beşe Bazargenbaşı	Muharrerü'l-
Narh-ı nohud beher vukıyye 8		
Narh-ı findık beher vukıyye 6		
Narh-ı badem beher vukıyye 30		
Narh-ı zeytyağı beher vukıyye 32		
Kızıl üzüm ve incir vukıyye 16		
Siyah üzüm 10		
Ketan beher vukıyye 32		
Narh-ı biber dört dirhem bir akçeye		
Narh-ı murana balığı beher vukıyye 4		
Narh-ı zeytûn vukıyye 8		
Narh-ı mûm beher vukıyye 16 fi Saferü'l-hayr 1067.		
Narh-ı sabun beher vukıyye 12 sene 1067.		
Narh-ı (.....) beher vukıyye 3 16 Saferü'l-hayr 1067.		
Ahmed Dede arpacı yazıldı. Hurrire 24 Saferü'l-hayr sene 1067(?)		
Kasab Muslu yazısı kasabdır		
Kasab Mustafa yazısı kasabdır		
Kasab Hasan yazısı kasabdır		
Lahm-ı bakar beher vukıyye 4		
Yeşil ketan beher vukıyye 24		
Pirinç (.....)beher keyl 56		
Lahm-ı keçi bastırması beher vukıyye 5 Hurrire 4 min-Rebiü'l-ahir sene 1067.		
Sağyağı beher vukıyye 22		
Peynir beher vukıyye 8 Hurrire fi 25 min-Rebiülahir sene 1067.		
Narh-ı elma beher vukıyye 2, Min Cemaziyelula sene 1067.		
Murana balığı vukıyye 5, Fî- 10 min-Recebü'l-ferd sene 1067.		
Don yağı vukıyyesi on beşe olmağla sabunun vukıyyesi 14, Hurrire 15 Recebü'l-ferd sene 1067.		
Narh-ı keçi bastırması vukıyye 6		
Koyun bastırması vukıyye 7, fi't-tarihi'l-mezbûr		
El-Hacc Oruç Bakkal tahrîr olundu. Hurrre fi 16 min-Recebü'l-ferd sene 1067.		
Pirinç keyl 72, şerh alâ-tarîki'l-müsâbaha Hurrre fi 16 min-Recebü'l-ferd		
Pirinç keyl 76 Hurrre fi 16 min-Recebü'l-ferd		
Fındık beher vukıyye 7, Hurrre fi evâsıt-ı min-Recebü'l-ferd		
Narh-ı elma vukıyye 3 fi şehr-i Receb		

Çibka(veya Çine) balığı vukıyyesi 6, Hurrre fî 25 min-Recebü'l-ferd sene1067.

(...) vukıyye 6, Hurire Şa'bânü'l-muazzam sene 1067.

Varak No: 36b

Hüküm No:196

Tarihi: Şa'bân 1067

Konusu: Mahmut Voyvoda Vakfından Borç Para Alınması-Hüccet

Mahmud Voyvoda Vakfi'ndan alınan akçedir ki zikr olunur Der-zaman

Ümmühani asl-ı mâl 650.Mahalle-i merkûmede vâki' hânesi rehn-i vaz' olunmuştur.

Abdi vekâleti ile

Şuhûdü'l-hâl

Mustafa Hoca El-Müezzin

El-Hacc Hüseyin Es

Sabbah

Çerçi Ali an-sâkin-i mahalle

Çerçi Davud Ali Beşe

Varak No: 36b

Hüküm No:197

Tarihi: Şa'bân 1067

Konusu: Hezargrad Vakfına Ait Bin Akçenin El Değiştirmesi-Hüccet

Medîne-i Ruscuk sükkânından Kara Mustafa Mahallesi'nden Bazarbaşızâde Mehmed Çelebi zimmetinde Hezargrad vakfi'ndan olan bin akçeyi yine mahalle-i mezbûreden Mehmed Beşe bin Bayram nâm kimesneye der-uhde idüb meblağ-ı mezbûru merkûm Mehmed Beşe ahz û kabz i'tirâf etmeğin. Kayd-ı şod

Şuhûdü'l-hâl

Ahmed Efendi Kenanzâde

Ali Ağa Yeniçeri Çavuşu

Süleyman Bey Voyvoda-i Köhne İsmil

Hacı Hüseyin Elhan

Mustafa Çelebi Muhtesib-i sâbık.

Varak No: 36b

Hüküm No:198

Tarihi: Şa'bân 1067.

Konusu: Ahmet Efendi Vakfına Ait Bin Akçenin Durgud Adlı Kişiye Verilmesi-Hüccet

Ahmed Efendi Vakfi'na bin akçe Durgud nâm kimesneye El-Hacc Musa Mahallesi ahâlisi ma'rifetleriyle.

Asl-ı mâl 1000

Kefil-i bi'l-mâl örfi teslihati

Şuhûdü'l-hâl

Varak No: 36b

Hüküm No:202

Tarihi:18 Şevvâl 1067

Konusu: Diğer-Hüccet

Mahalle-i Mesih	800
Mahalle-i Hacı Musa	2000
Mahalle-i Arıkramazan	1500
Mahalle-i Kara Mustafa	2000
Mahalle-i Faik	2000
Mahalle-i Câmî'-i cedîd	3000
Mahalle-i Mahmud Voyvoda	4000
Mahalle-i Câmii-i atîk	1500
Mahalle-i Bacanak	800
Mahalle-i Ermeniyan	2000
Mahalle-i Kuyumcu	2000
Mahalle-i Orta	3000
Hâlâ? Feridun Ağa gurûş	500
Hâlâ? Ahmed Efendi el-merhûm gurûş	1500
Yekûn	23000
Şevvâlü'l-mükerremi on sekizinci günü	

Varak No: 36b

Hüküm No:203

Tarihi:18 Şevvâl 1067

Konusu: Mehmet Adlı Şahsın Mahkemeye Karpuz Getirmesi-Hüccet

Mehmed nâm kimesne mahkemeye karpuz getürdüğü kayd-ı şod sene 1067.

Varak No: 37a (Bu sayfa boş bırakılmıştır)

SONUÇ

Ruşçuk'un Tuna Nehri kıyısında bulunması, tarım ve hayvancılığa uygun bir coğrafyaya sahip olması, tersanesi ile iskelesi bulunması onu önemli serhad şehirlerinden birisi yapmıştır. Diğer Osmanlı şehirlerinde olduğu gibi Rusçuk'ta da farklı din ve milletlere mensup insanlar birbirleriyle uyum içinde yaşamışlardır.

R-1 Numaralı Rusçuk Şer'iyye Sicili, 38 varaktan oluşmakta ve bu sicilde toplam 203 hüküm bulunmaktadır. Hükümler konulara ve tarihlere göre ayrılmamış karışık olarak kaydedilmiştir. Hükümlerde değişik konularla ilgili hüccet, i'lâm ve tereke kayıtları bulunmaktadır. Bu konular satış, borç-alacak, darp, katl, tecavüz, boşanma, vakıf, vergi tahsili vb. şekillerde karşımıza çıkmaktadır. 1 numaralı hükümden 87 numaralı hüküme kadar hüccet, ilam vs. belgeler bulunmakta olup, 87 numaradan sonraki bölümlerde ise yerel davalar ve merkezden gelen emir ve fermanlar karışık olarak verilmiştir. Bu bölümde savaş zamanı olduğu için zahire, mühimmat, asker, at tedariki çoğunluk oluşturmakla birlikte çeşitli ekonomik, siyasi, askeri kayıtlar da bulunmaktadır.

Sicilde dikkat çeken en önemli hususlardan biri vergi davalarıyla ilgili 17 adet belge mevcuttur. Ekonomik anlamda devleti ayakta tutmak ancak vergiyle mümkün olacağından vergilerin toplanması ve bu işlerin aksatılmaması yönünde pek çok ferman sadır olduğu görülmektedir.

Sicilde boşanma davalarının varlığına da şahit oluyoruz. Genelde boşanma davasını kadınların açtığı, mehirlerinden vazgeçerek çeşitli nedenlerle boşanmak istedikleri dikkat çekmektedir.

Sicillerde gayrimüslimlerle ilgili kayıtlar da vardır. Öyle ki bazı kayıtlarda Müslüman ve gayrimüslim birlikte mahkemeye başvurmakta, bir davanın tarafları olmaktadır. Bu bilgi, dini kimlikleri ayrı olsa da iç içe geçmiş, birlikte yaşamayı becerebilmiş bir Osmanlı toplumunun varlığını göstermektedir. Ayrıca, gayrimüslimler kendi cemaat hukuklarına tabi olmakta serbest iken, pek çok defa şer'iyye mahkemelerine başvurmayı tercih etmişlerdir. Bu da bize, gayrimüslim halkın adaletine güven duyduklarını gösteren bir kanıttır.

Sicilin kapsadığı dönemde kayda geçmiş öldürülme olayı 4 tanedir. Nafaka, hisse paylaşımı ve vasi tayiniyle alakalı da 8 tane belge bulunmaktadır. Vasî tayini devletin özellikle üzerinde durduğu konulardan biridir. Bir yetim ya da öksüz kişi,

kesinlikle korumasız bırakılmamakta; anne veya babanın ölümü halinde vakit kaybetmeden o kişiye bir vasî tayin edilmekteydi.

Sicilde aynı yer isimleri, köy isimleri ya da kelimeler bazı yerlerde farklı yazıldığı için yazım tarzı farklılıkları zaman zaman dipnotlarda belirtilmiştir. Defterdeki tereke kayıtlarına bakıldığında kadın ya da erkek ayrımı yapılmadan genelde kişilerin ekonomik anlamda iyi durumda olduklarını söylemek mümkündür. Terekelerde ev, bağ, bargir, bakır, inci gerdan, yüzük gibi değerli eşyalar görülebilmektedir. Fakat yakınlarına daha sade mallar bırakanlar da yok değildir.

Merkezden gelen emir ve fermanlarda ağırlıklı olarak sefer hazırlıklarıyla ilgili hükümler bulunmaktadır. Buna göre Rusçuk limanının zahire, asker, at, koyun ve barut ile tüfek gibi mühimmat tedariki konusunda son derece faal olduğu görülmektedir. Sefer için gerekli ürün ve malzemeler paraları ödenmek şartıyla yerli halktan temin edilir, İstanbul'a ya da ordunun olduğu yere iletilirdi. Bu konularla ilgili hükümlerde, İstanbul'a, Belgrad'a vs ulaştırılacak malzemelerin asla vakit kaybetmeden, mola verilmeden zamanında yetiştirilmesi özellikle vurgulanmaktadır.

Sonuç olarak çalışmaya konu olan Rusçuk Şer'iyye Sicili Osmanlı şehir tarihine büyük katkı sağlamakta, Osmanlı siyasi, ekonomik, idari, dini ve kültürel tarihi açısından da önemli veriler ortaya koymaktadır.

KAYNAKÇA

- Acar, İ. (2010). “Talâk”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Cilt: 39, İstanbul, ss.496-500.
- Acaroğlu, M. T. (2006). *Bulgaristan’da Türkçe Yer Adları Klavuzu*, Ankara.
- Akbulut, İ. (2000). “Osmanlı Devletinde Adalet Düzeni”, *AÜEHFD Dergisi*, Cilt: IV, ss.1-2.
- Akgündüz, A. (1988). *Şer’iyye Sicilleri I*, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul.
- Akgündüz A. ve Cin, H. (1989). *Türk Hukuk Tarihi*, Konya.
- Akman, M. (2004). *Osmanlı Devleti’nde Ceza Yargılaması*, İstanbul.
- Aktan, C. (1991). “Osmanlı İltizam Sistemi”, *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, Sayı 71, ss.73-79.
- Aktan, H. (2005). “Miras” *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Cilt:30, İstanbul, ss.143-145.
- Anbarlı Bozatay, Ş ve Demir, K. A. (2014). “Osmanlı Adli ve İdari Sisteminde Kadılık: Kurumsal Bir Değerlendirme”, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 6, Sayı 10, ss.71-89.
- Anıl, Y. Ş. (1993). *Osmanlı’da Kadılık*, İletişim Yayınları, Yayın no: 135, İstanbul.
- Arık,F. Ş. (1997). “Osmanlılarda Kadılık Müessesesi 1”, *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi (OTAM) Dergisi*, Sayı: 8, Ankara, ss.1-71.
- Aşıkpaşazade, *Tevârih-i Al-i Osmân*, İstanbul, 1332.
- Aydın, M. A. (2003). “Osmanlı Devleti’nde Mahkeme”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Cilt: 27, ss. 341-344.
- Aydın. M. (2005). “*Türk Hukuk Tarihi*”, İstanbul.
- Atar, F. (2009) . “Sefer”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Cilt: 36, ss.294-298.
- Atar, F. (2001) . “*Kadı*”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Cilt: 24, ss.66-68.

- Atar, F. (2003). “Mahkeme”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Cilt:27, ss.338-340.
- Babinger, F. (1993). “Rusçuk”, *İslâm Ansiklopedisi (MEB)*, Cilt: 9, ss.784-787.
- Bardakoğlu, A. (2002). “Katil”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Cilt: 25, ss. 45-48.
- Bayındır, A. (2002). “Örneklerle Osmanlıda Ceza Yargılaması”, *Türkler Ansiklopedisi*, Cilt: 10, ss.69-81.
- Bozkuş, A, A . (2009). “Genel Esaslarıyla Türk Hukukunda Vakıf Müessesesi ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları”, *Sosyal Yardım Uzmanlık Tezi*, Ankara.
- Çelebi, E. (2006). *Evliya Çelebi Seyahatnamesi 3. Kitap*, Hazırlayanlar: Dağlı, Y. Ve Kahraman S. A. Topkapı Sarayı Kütüphânesi Bağdat 305 No’lu Yazmanın Transkripsiyonu-Dizini, İstanbul.
- Çolak, K. (2005). “Rusçuk ve Eflak Sınır Bölgesinde Eşkiyalık ve Asayiş Meselesi (1550-1600)”, *Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemi Türk-Bulgar İlişkileri Bildiriler, Uluslararası Sempozyum*, 11–13 Mayıs 2005, ss.417-425.
- Çolak, K. (2010). “Rusçuk ve Çevresinde Eşkiyalık ve Asayiş Meselesi (XVII. yüzyıl)”, *Osmanlı İdaresinde Bir Balkan Şehri*, (ed.Meral Bayrak Ferlibaş), İstanbul, ss.109-141.
- Danişmend, İ. H. (1971). *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, İstanbul.
- Devellioğlu, F. (2002). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Ankara.
- Erbay, C. (2006). “Nafaka”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Cilt:32, ss.282-285.
- Erdoğan, M. ve Ferlibaş M. ve Çolak, K. (2009). *Rusçuk Ayanı Tirsiniklizade İsmail Ağa ve Dönemi (1796-1806)*, İstanbul.
- Erdoğan, M. (2005). “Rusçuk Kalesi”, *Osmanlı İdaresinde Bir Balkan Şehri Rusçuk*(ed.Meral Bayrak Ferlibaş), İstanbul, ss.21-55
- Erkal, M. (1993). “Cizye”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Cilt: 8, ss.42-45
- Ertaş, M. Y. (1999). “Osmanlı Devleti’nde Sefer Organizasyonu” *Osmanlı Ansiklopedisi*, Cilt: 6, Ankara, ss.590-597.

- Ertay, M. Y. (2007). *Sultanın Ordusu*, İstanbul.
- Ekinci, E. B. (2005). “Osmanlı Devleti’nde Mahkemeler ve Kadılık Müessesesi Literatürü”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, Cilt:3, Sayı:5, İstanbul, ss.417-439.
- Günay, V. (2003). “Balkan Şehir Tarihleri Kaynağı Olarak Şer’iyye Sicillerinin Envanter ve Katalogların Tespiti Hakkında”, *Tarih İncelemeleri Dergisi*, Cilt: XVIII, ss.71-82.
- Halaçoğlu, Y. (1991). “XIV-XVII Yüzyıllarda Osmanlı Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı”, Ankara.
- İnalçık, H. (1993). “Mahkeme”, *İslâm Ansiklopedisi (MEB)*, Cilt: 7, ss.149-151.
- İnalçık, H. (1993). “Osmanlılarda Cizye” *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Cilt: 8, ss.45-48.
- İnalçık, H. (2003). *Osmanlıda Devlet Hukuk Adalet*, İstanbul.
- İşbilir, Ö.(2007). “Nuzül” , *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Cilt: 33, ss.312
- Kiel, M. (1988). “Ruşuk”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Cilt: 35, ss. 246-250
- Kenanoğlu, M. (2016). “Mülk”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Cilt: 31, ss.540-542
- Kurtaran, U. (2012). “Osmanlı Seferlerinde Organizasyon ve Lojistik”, *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Cilt: 7/4, ss. 2269-2286
- Kütükoğlu, M. (2006) .“Kadı” ,*Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Cilt:32, ss.390.
- Mardin, E. (2002). “ Kadı” , *İslam Ansiklopedisi (MEB)*,Cilt: 6, ss.42-45.
- Ongan, H. (1958). Ankara’nın 1 Numaralı Şer’iye Sicili: 21. Rebiülahir-991-Evahir-i Muharrem-992, Ankara.
- Ortaylı, İ. (1976). “Osmanlı Kadısının Taşra Yönetimindeki Rolü Üzerine”,*Amme İdaresi Dergisi*, Cilt: 9, ss.98-99.

- Ortaylı, İ. (1977). “Osmanlı Kadısı-Tarihi Temel ve Yargı Görevi”, *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, Cilt: XXX/1-4, ss.117.
- Ortaylı, İ. (1994). *Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devletinde Kadı*, Ankara.
- Ortaylı, İ. (1988). “Kadı”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Cilt: 24, ss. 69-75.
- Özcan, A. (2003). “Mehmet IV”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Cilt: 28, ss.415.
- Pakalın, M. Z. (1946) .*Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, I, II, III, İstanbul.
- Sami, Ş. (1989). *Kamus-ı Türkî*, İstanbul.
- Topal, M. (2008). “II. Mustafa’nın Avusturya Seferlerinde Rusçuk Şehri ve Limanı’nın Önemi”, *Türklük Araştırmaları Dergisi*, Prof. Dr. Mücteba İlgürel’e Armağan II- Özel Sayı, Sayı: 20, İstanbul.
- Topal, M. (2011). “Rusçuk Şehri’nin Yeri ve Adı Üzerine Düşünceler”, *Osmanlı İdaresinde Bir Balkan Şehri: Rusçuk*, (Ed. Meral Bayrak Ferlibaş) İstanbul.
- Üçok, Ç ve Mumcu, A. (1991). *Türk Hukuk Tarihi*, Ankara.
- Uğur, Y. (2010). “Şeri’yye Sicilleri”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Cilt: 39, ss.8-11.
- Uzunçarşılı, İ. H. (1984). *Osmanlı Devleti’nin İlmiye Teşkilâtı*, Ankara.
- Yıldız, H. D. (1989) “ IV. Mehmed”, *Doğuştan Günümüze İslam Ansiklopedisi*, Cilt:11, ss.20-70.

EKLER

EK 1: R-1 Numaralı Rusçuk Şer'iyye Sicili, v.2b-3a.

EK 1: R-1 Numaralı Rusçuk Şer'iyye Sicili, v.24b-25a.

EK 1: R-1 Numaralı Rusçuk Şer'iyye Sicili, v.32b-33a.

